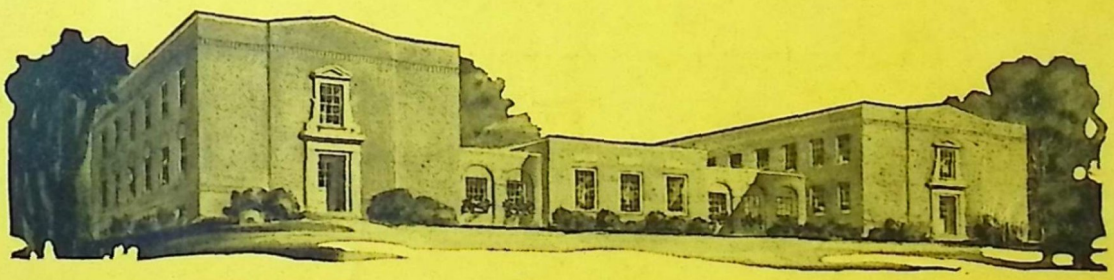
A LIGONIERI BETHLEN OTTHON

NAPTÁRA

1939

ALMANAC

OF THE

BETHLEN HOME OF LIGONIER, PENNA.

SZERKESZTETTE—EDITED BY:

REV. LOUIS NÁNÁSSY

ÁRVAATYA—SUPERINTENDENT

ÁRA—PRICE: 50 CENTS

COMPLIMENTS OF

FIRST NATIONAL BANK

LIGONIER, PA.

Szívesen köszöntjük Önt.

A BARÁTSÁG A BANKI MÓDSZER LEGJOBB FORMÁJA.

SZIVESEN VESSZÜK, HA ALKALMAT NYUJT AHOZ, HOGY ÖNT MEGISMERJÜK.

EGYÜTTMUNKÁLKODÁSI SZOLGÁLATOT NYUJTUNK ÜGYFELEINKNEK.

A MELLON BANK GROUP TAGJA

A FEDERAL DEPOSIT INS. CORP. TAGJA

A FEDERAL RESERVE SYSTEM TAGJA

A LIGONIERI BETHLEN OTTHON

NAPTÁRA

1939

SZERKESZTETTE:

NÁNÁSSY LAJOS

ÁRVAATYA.

ÁRA: 50 CENT

A NAPTÁR TISZTA JÖVEDELME A LIGONIERI BETHLEN OTTHON ÁRVÁIT ÉS ÖREGEIT ILLETI

TÁJÉKOZTATÁS AZ 1939-IK ÉVRE

Az 1939-ik esztendő az Egyesült Államok megalapitásának 163-ik bevégző és 164-ik kezdő esztendeje.

A zsidók számitása szerint az 1939-ik esztendő az 5700-ik év. A japán időszámitás szerint a 2599-ik, a mohamedánok számitása szerint az 1358-ik esztendő.

A Krisztus születése óta	1939	év	telt	el
A római birodalom bukása óta	1462	"	"	"
A puskapor feltalálása óta	693	"	"	"
A nyomda feltalálása óta ..	499	"	"	"
Amerika felfedezése óta	477	"	"	"
A reformáció óta	422	"	"	"
A dohánynak Európába vitele óta	379	"	"	"
A gőzhajó feltalálása óta	234	"	"	"
Washington György születése óta	207	"	"	"
Az Egyesült Államok megalapitása óta	163	"	"	"
A telegráf feltalálása óta	102	"	"	"
A fényképezés feltalálása óta	101	"	"	"
A telefon feltalálása óta	63	"	"	"
Az Amerikai Magyar Ref. Egyesül. megalapitása óta	43	"	"	"
A Bethlen Otthon megalapitása óta	18	"	"	"

VÁLTOZÓ ÜNNEPEK.

Hetvened vasárnap	február 6.
Hamvazó szerda	február 22
Virágvasárnap	április 2.
Nagypéntek	április 7.
Husvét	április 9.
Áldozó csütörtök	május 18.
Pünkösd	május 28.
Szentháromság vasárnap	junius 4.
Advent első vasárnapja	december 3.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK ÜNNEPEI.

Január 1. Ujév.

Február 12. A Lincoln születésnapja; egyes északi államokban törvényes ünnep.

Február 22. A Washington György születésnapja.

Május 30. Memorial Day a háboruban elesett katonák emlékére.

Junius 14. Flag Day. A zászló ünnepnapja.

Julius 4. A függetlenségi nyilatkozat aláirásának emléknapja.

Szeptember első hétfője. Labor Day, a munka ünnepe.

Október 12. Columbus Day.

November 11. Békekötési nap.

November utolsó csütörtökje. Hálaadási nap az elnök parancsára.

December 25. Karácsony.

A déli államokban január 19-ike a Lee születésnapja, április 26-ika a konfederáció emléke North és South Carolinában, junius 3-ika a Jefferson születésnapja.

Az Amerikai Magyar Református Egyesület

VEZÉRTESTÜLETE:

I. IGAZGATÓSÁG:

Dr. UJLAKI FERENC elnök, Toledo, O.; FIÓK ALBERT alelnök, Pittsburgh, Pa.; KÖTELES ISTVÁN, Bridgeport, Conn.; Dr. TÓTH SÁNDOR, Washington, D. C.; SEBESTYÉN ENDRE, Duquesne, Pa. — igazgatók.

●

II. KÖZPONTI TISZTVISELŐK:

MOLNÁR ISTVÁN titkár, KIRÁLY IMRE pénztárnok, VASVÁRY ÖDÖN számvevő, BORSY KEREKES GYÖRGY szervező titkár — Washington, D. C.

●

III. FEGYELMI BIZOTTSÁG:

LUDMAN SÁNDOR, Bridgeport, Conn.; Dr. TAKARÓ GÉZA, New York, N. Y.; TÉGLÁSSY PÁL, Pittsburgh, Pa.

●

BIZTOSITTASSA BE MAGÁT ÉS KÉRJEN FELVILÁGOSITÁST

MOLNÁR ISTVÁN

TITKÁRTÓL

1726 PENNSYLVANIA AVENUE, N. W.
WASHINGTON, D. C.

(Az Egyesület tulajdonát képező uj központi iroda a Fehér Háztól egy hajtásnyira van.)

Minden nagyobb helyen van a Református Egyesületnek osztálya.

Az Egyesületnek a központi szervező-titkár irányitása mellett 6 ker. szervező dolgozik.

●

MAGYAR REFORMÁTUS EMBERNEK ELSŐ SORBAN EBBEN AZ EGYESÜLETBEN VAN A HELYE! — Másvallásu honfitársainkat is szivesen látjuk.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

Római katholikus ünnepek.

Január 1. Ujév.

Január 6. Vizkereszt.

KEZDJE UJ ÉVÉT OKOS TAKARÉKOSSÁGGAL!
VEGYEN ÉLETBIZTOSITÁST!
A legjobb feltételeket adja
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Január
31 nap.
*
Régente: Vizöntőhava

Télhó.
*
Boldog-asszony-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Vasárnap	Zwingli *1484, Schaff F. *1819.	I. Pét. 2:12-19.
1. VASÁRNAP.		**Ujév-vasárnap.** A pásztorok a gyermek Jézusnál. Luk. 2:33-40. Kegyelem alatt vagyunk. Róm. 6:12-18.	
2	Hétfő	Ábel, Béla, Seth	Luk. 7.
3	Kedd	Énok, Benjámin	Fil. 2:1-11.
4	Szerda	Titus, Leona	I. Pét. 4:12-19.
5	Csütörtök	Noé. Simon	Ján. 5.
6	Péntek	**Vizkereszt**	Máté 2:1-12.
7	Szombat	Attila. Metuzsálem	Ján. 6:26-71.
2. VASÁRNAP.		**Vizkereszt utáni I. Vasárnap.** A tizenkétéves Jézus. Luk. 2:41-52. Élő áldozatunk. Róm. 12:1-5.	
8	Vasárnap	Mercel	Ján. 7.
9	Hétfő	Szörény, Sem.	Ján. 8:1-20.
10	Kedd	Melánia	Ján. 8:21-50.
11	Szerda	Ágota	Ján. 9.
12	Csütörtök	Poitiersi Hilár †367.	Ján. 10:1-21.
13	Péntek	Vidor	Márk 3:20-35.
14	Szombat	Bódog, Révész I. *1826.	Ján. 10:22-42.
3. VASÁRNAP.		**Vizkereszt utáni II. Vasárnap.** A Kánai menyegző. Ján. 2:1-11. Ker. Kötelességek. Róm. 12:6-16.	
15	Vasárnap	Loránt, Lasco †1560.	Márk 1:1-20.
16	Hétfő	Gusztáv, Révész B. *1816.	Márk 1.21-45.
17	Kedd	Antal †356.	Márk 2.
18	Szerda	Piroska, Ebrárd *1818.	Márk 3:1-19.
19	Csütörtök	Sára. Heidelbergi Káté	Márk 4.
20	Péntek	Hans Lacks 1576.	Márk 5, 6:1-6.
21	Szombat	Ágnes, Kun Bert. *1817.	Márk 6:30-56.
4. VASÁRNAP.		**Vizkereszt utáni III. Vasárnap.** A Kapernaumi százados. Máté 8:1-13. A Ker. bosszu. Róm. 12:16-21.	
22	Vasárnap	Artur, Fejes I. *1838.	Márk 7:1-23.
23	Hétfő	Ézsaiás, Zelma	Márk 7:24-37.
24	Kedd	Taddeus	Márk 9.
25	Szerda	Saul Megtérése, Pál	Márk 10:1-3-.
26	Csütörtök	Polykarpus †155, Báthory	Luk. 3.
27	Péntek	Tertullián †220.	Luk. 4.
28	Szombat	Károly	Luk. 5.
5. VASÁRNAP.		**Vizkereszt utáni IV. Vasárnap.** Jézus lecsendesiti a vihart. Máté 8:23-27. Ker. engedelmesség. Róm. 13:1-7.	
29	Vasárnap	Eusébius *340.	Luk. 6:1-19.
30	Hétfő	Márton, Lactantius	Luk. 7.
31	Kedd	Fábján, Virgilia	Luk. 9:1-36.

A hold fényváltozásai

Holdtölte 5-ikén.
Utolsó negyed 12-ikén.
Uj hold 20-ikán.
Első negyed 28-ikán.

Kezdje helyesen az uj évet: SEGITSE A BETHLEN OTTHON ÁRVÁIT ÉS ÖREGEIT! Csodás munkát mivelhetnénk, ha minden magyar évente csak egy dollárt adna!

JEGYZETEK

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28

Római katholikus ünnepek.

Február 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony. Február 22. Hamvazó szerda.

FARSANGBAN SE FELEDKEZZÉK MEG MAGÁRÓL...

BIZTOSITSA ÉLETÉT CSALÁDJA JAVÁRA

szivesen szolgál felvilágositással

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Február 28 nap.

Régente: Halakhava.

Télutó. Böjtelő-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Szerda	Ignác	Luk. 6:20-49.
2	Csütörtök	Jézus bem. a templomban, Karolina	Luk. 2:21-40.
3	Péntek	Balázs	Luk. 8.
4	Szombat	Veronika, Rákóczi Zs. †1652.	Luk. 9:1-36.
6. VASÁRNAP.		Hetvened Vasárnap. A szőlőmunkások. Máté 20:1-16. Versenyfutás. I. Kor. 9:24-10:5.	
5	Vasárnap	Ágota	Luk. 9:37-62.
6	Hétfő	Dorottya, Jób	Luk. 10.
7	Kedd	Tódor	Luk. 11:1-36.
8	Szerda	Salamon, Aranka	Luk. 12:1-12.
9	Csütörtök	Appolónia	Luk. 12:13-59.
10	Péntek	Árpád	Luk. 13:1-21.
11	Szombat	Dezső	Luk. 14.
7. VASÁRNAP.		Hatvanad Vasárnap. Példázat a magvetőről. Luk. 8:4-15. Pál dicsősége a munkában és szenvedésben. II. Kor. 11:9-12:9.	
12	Vasárnap	Lincoln, Balogh P. *1792.	Luk. 13:22-35.
13	Hétfő	Ella	Luk. 15.
14	Kedd	Bálint	Luk. 16
15	Szerda	Zoltán	Luk. 17:20-37.
16	Csütörtök	Juliánna, Melanchton *1498.	Luk. 18:1-30.
17	Péntek	Konstantin	Ján. 12:20-37.
18	Szombat	Simon, Luther †1546.	Luk. 19:1-28.
8. VASÁRANP.		Ötvened Vasárnap. A vak meggyógyitása. Luk. 18:31-43. A szeretet dicsősége. I. Kor. 13:1-13.	
19	Vasárnap	Zsuzsánna	Luk. 19:29-20:8.
20	Hétfő	Aladár	Luk. 20:9-21:4.
21	Kedd	Eleanóra	Luk. 21:5-37.
22	Szerda	Washington, Hamvazó szerda	Luk. 22:1-30.
23	Csütörtök	Alfréd	Márk 15:16-47.
24	Péntek	Mátyás ap. Debreceni zsinat 1567.	Máté 20:17-33.
25	Szombat	Géza	Máté 21.
9. VASÁRNAP.		Böjtben I. Vasárnap. Jézus megkisértése. Máté 4:1-11. Krisztus szolgái. II. Kor. 6:1-10.	
26	Vasárnap	Ákos, Bucér †1551.	Máté 22.
27	Hétfő	Zakariás	Máté 23.
28	Kedd	Elemér, Döllinger *1799.	Máté 24:1-31.

A hold fényváltozásai

Holdtölte 4-ikén.

Uj hold 19-ikén.

Utolsó negyed 10-ikén.

Első negyed 26-ikán.

Hideg tél van februárban a ligonieri hegyek között. A Bethlen Otthon árváinak és öregeinek MELEG RUHÁRA ÉS HŐCIPŐKRE VAN SZÜKSÉGÜK. Miben segited őket kedves olvasó?

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

Római katholikus ünnepek.

Március 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony.

A BŐJTI IDŐSZAK MEGGONDOLÁSRA KÉSZTET...
GONDOSKODOTT MÁR HITVESÉRŐL?
a legnagyobb változatát nyujtja az életbiztositásoknak
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Márczius 31 nap.

Régente: Koshava.

Tavaszelő.

Bőjtmás-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Szerda	Albin	Luk. 22:31-71.
2	Csütörtök	Lujza	Máté 6:1-18.
3	Péntek	Kornélia, Bod P. †1769.	Luk. 23.
4	Szombat	Flórián	Márk. 10:32-52.
10. VASÁRNAP.		Bőjtben II. Vasárnap. A kanaánita asszony. Máté 15:21-28. Buzditás szent életre. II. Thesz. 4:1-7.	
5	Vasárnap	Perpetua	Márk 11.
6	Hétfő	Jenő, Ursinus †1538.	Márk 12.
7	Kedd	Tamás	Márk 13.
8	Szerda	Zoltán, Method és Cyril	Márk 14.
9	Csütörtök	Franciska	Márk 15.
10	Péntek	Olimpia	Máté 24:32-51.
11	Szombat	Aladár	Máté 25.
11. VASÁRNAP.		Bőjtben III. Vasárnap. Jézus ördögöt üz ki. Luk. 11:14-28. Az Isten követői. Ef. 5:1-9.	
12	Vasárnap	Gergely	Máté 26:1-16.
13	Hétfő	Rudolf	Máté 26:17-35.
14	Kedd	Matild	Máté 26:36-56.
15	Szerda	Kristóf, Olevianus †1587.	Máté 26:27:2.
16	Csütörtök	Henriette	Máté 27:32-50.
17	Péntek	Gertrud	Máté 27:51-66.
18	Szombat	Sándor	Ján. 11.
12. VASÁRNAP.		Bőjtben IV. Vasárnap. Jézus ötezer embert vendégel meg. Ján. 6:1-15. Az igéret gyermekei. Gal. 4:21-31.	
19	Vasárnap	József	Ján. 12.
20	Hétfő	Benedek	Ján. 13:1-30.
21	Kedd	Hubart, Szikszai Gy. *1738.	Ján. 13:31-14.
22	Szerda	Katalin	Ján. 15.
23	Csütörtök	Bartimeus, Farkas J. *1833.	Ján. 16.
24	Péntek	Dániel, Ruyter *1607.	Ján. 17.
25	Szombat	Manó	Jel. 1.
13. VASÁRNAP.		Bőjtben V. Vasárnap. Jézust meg akarják kövezni. Ján. 8:46-59. A mi főpapunk. Zsid. 9:11-15.	
26	Vasárnap	Hermás pászt., II. Hely. Hitv. 1536	Jel. 2.
27	Hétfő	Hajnalka	Jel. 3.
28	Kedd	Gedeon, Comenius *1592.	Jel. 4, 5, 6.
29	Szerda	Jeremiás	Jel. 7, 8.
30	Csütörtök	Mária és Mártha	Jel. 9, 10.
31	Péntek	Timótheus ap., Cartesius †1596.	Jel. 11, 12.

A hold fényváltozásai

Holdtölte 5-ikén.
Utolsó negyed 12-ikén.
Uj hold 20-ikán.
Első negyed 28-ikán.

Ézsaiás próféta által azt tanitja Isten, hogy az igazi bőjt abban áll, ha az éhezőknek adunk. HELYESEN BŐJTÖL AZ, AKI A BETHLEN OTTHON ÁRVÁIT ÉS ÖREGEIT SEGITI.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |

Római katholikus ünnepek.

Április 7. Nagypéntek. Április 9. Husvét.

A VÁLTOZÓ IDŐJÁRÁS BETEGGÉ TEHETI!
BIZTOSITSON MAGÁNAK BETEGSEGÉLYT!
heti $5.00 vagy $10.00 betegsegélyt fizet
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Aprilis
30 nap.
Régente:
Bikahava.

Tavaszhó.
Szent-
György-
hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Szombat	Hugó, Erdélyi János *1814.	Jel. 13.
14. VASÁRNAP.		**Virágvasárnap.** Krisztus bevonulása Jeruzsálembe. Máté 21:1-9. Krisztus megaláztatása és felmagasztalása. Fil. 2:5-11.	
2	Vasárnap	Áron	Jel. 14:1-13
3	Hétfő	Ambrus †397.	Jel. 14:14-20.
4	Kedd	Izidor, Viret †1595.	Jel. 15.
5	Szerda	Vince, Kármán †1795.	Jel. 16:1-8.
6	Csütörtök	Celestin	Jel. 16:9-21.
7	Péntek	Herman	Jel. 17.
8	Szombat	Lidia	Jel. 18.
15. VASÁRNAP.		**Husvétvasárnap.** A Krisztus feltámadása. Márk 6:1-18. Krisztus a mi husvéti bárányunk. I. Kor. 5:6-8.	
9	Vasárnap	Erkhárt, Nagyenyedi zsin. 1564.	Jel. 19:1-10.
10	Hétfő	Zoltán, Apaffy M. *1690.	Jer. Sir. 1.
11	Kedd	Leó	Zsid. 8.
12	Szerda	Gyula	Zsid. 9.
13	Csütörtök	Justin vért. Nantesi ed. 1598.	Zsid. 10.
14	Péntek	Tibor, Dobos J. *1804.	Ján. 6.
15	Szombat	Atala	Luk. 23:32-49.
16. VASÁRNAP.		**Husvét után való I. Vasárnap.** Jézus megjelen a tanitványoknak. Ján. 20:19-31. A diadalmas hit. I. Ján. 5:4-12.	
16	Vasárnap	Lambert	Zsid. 4.
17	Hétfő	Luther Wormsban, Lórántffy Zs.	Máté 28.
18	Kedd	Melanchton †1560.	Luk. 24:1-12.
19	Szerda	Anselm †1109.	Ap. Csel. 2:22-27.
20	Csütörtök	Bugenhagen †1558.	I. Kor. 15.
21	Péntek	Origines †254.	Róm. 6.
22	Szombat	Szotér, Nagy Péter pk. *1819.	Róm. 8.
17. VASÁRNAP.		**Husvét után való II. Vasárnap.** A jó pásztor. Ján. 10:11-16. Krisztus példaadása. I. Pét. 2:21-25.	
23	Vasárnap	Béla	I. Ko. 3.
24	Hétfő	György	Jel. 19:11-21.
25	Kedd	Márk ev., Őri Fülöp *1739.	Jel. 20.
26	Szerda	Áron	Jel. 21:1-8.
27	Csütörtök	Rebeka	Jel. 21:9-27.
28	Péntek	Valéria	Jel. 22.
29	Szombat	Jákób. Albertina	I. Ján. 1.
18. VASÁRNAP.		**Husvét után való III. Vasárnap.** Krisztus vigasztalja tanitványait. Ján. 16:16-23. Ker. feladatok. I. Pét. 2:11-20.	
30	Vasárnap	Katalin, Meletius †381.	I. Ján. 2.

A hold fényváltozásai

Holdtölte 3-ikán.
Utolsó negyed 11-ikén.
Uj hold 19-ikén.
Első negyed 26-ikán.

A feltámadás ünnepén az uj életre kelt keresztyének jót tesznek a
BETHLEN OTTHON
árva és öreg lakóival.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
14 |
15 |
16 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

Római katholikus ünnepek.

Május 18. Áldozó csütörtök.

Május 28. Pünkösd.

HA SZÉP IS AZ ÉLET: EGYSZER VÉGE LESZ!

BIZTOSITSA CSALÁDJÁT HALÁLA ESETÉRE

azonnal felel tudakozódó levelére

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Május 31 nap.

Régente: Ikrekhava.

Tavaszutó. Pünkösdhava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Hétfő	Fülöp és Jakab ap.	I. Ján. 3.
2	Kedd	Athanás. *323, Szegedi Kiss †1572	I. Ján. 4.
3	Szerda	Irma, Pósaházi *1686.	I. Ján. 5.
4	Csütörtök	Flórián. Wicklif elitél. 1415.	Ján. ev. 1.
5	Péntek	Bölcs Frigyes 1525.	Ján. ev. 2.
6	Szombat	Dam. János	Ján. ev. 3.
19. VASÁRNAP.		**Husvét után való IV. Vasárnap.** Krisztus Vigasztalót igér. Ján. 16:5-15. Ajándékok és kötelességek. I. Pét. 2:11-20.	
7	Vasárnap	Silász, Budai É. *1766.	Ján. ev. 4.
8	Hétfő	Naz. Gergely †389.	Ján. ev. 7.
9	Kedd	Zinzendorf †1760.	Ján. 8:1-30.
10	Szerda	Antal, Pápai Páriz *1649.	Ján. 8:31-59.
11	Csütörtök	Arndt János †1621.	Ján. 9.
12	Péntek	Illés prof., Pongrác	Ján. 10.
13	Szombat	Szervác	Ján. 11.
20. VASÁRNAP.		**Husvét után való V. Vasárnap.** Buzditás imádkozásra. Ján. 16:23-20. Az Ige hallgatói és megtartói. Jak. 1:22-27.	
14	Vasárnap	Bonifác	Ján.. 12.
15	Hétfő	Mózes, Gerezsdi egyes. 1933.	Ján. 13.
16	Kedd	Florisi Joakhim *1202, Vitringa	Ján. 14.
17	Szerda	Paszkál	Ján. 15.
18	Csütörtök	Erik, Keserüi Dayka *1633.	Ján. 16.
19	Péntek	Ivó	Ján. 17.
20	Szombat	Bernát	Ján. 18.
21. VASÁRNAP.		**Áldozócsütörtök után való Vasárnap.** A Vigasztaló bizonyságtétele. Ján. 15:26-16:1. Isten kegyelm. sáfárai. I. Pét. 4:7-11.	
21	Vasárnap	Timótheus	Ján. 19.
22	Hétfő	Nagy Konstantin †337.	Zsid. 1.
23	Kedd	Dezső, Savanarola †1498.	Zsid. 2.
24	Szerda	Eszter	Zsid. 3.
25	Csütörtök	Orbán, Szász Dom. *1838.	Zsid. 5.
26	Péntek	Aladár, Beda †735.	Ef. 1.
27	Szombat	Kálvin †1567.	Ef. 4:1-16.
22. VASÁRNAP.		**Pünköstvasárnap.** A Vigasztaló. Ján. 14:23-31. A Szentlélek kitöltetése. Ap. Csel. 2:1-13.	
28	Vasárnap	Emil	II. Kir. 2:1-14.
29	Hétfő	Prágai Jeromos †1416.	51. Zsolt.
30	Kedd	Memorial Day, Fáy A. *1786.	Dán. 9:1-12.
31	Szerda	Peronella, Bres Gidó *1567.	130. Zs. Ján. 20.

A hold fényváltozásai

Holdtölte 3-ikán. Uj hold 18-ikán.

Utolsó negyed 11-én. Első negyed 25-ikén.

"Nem hagylak titeket árvákul," mondta a bucsuzó Idvezitő. A BETHLEN OTTHON lakói nem érzik árvaságukat, ha minden férfi az irgalmas samaritánus és minden nő a Tábitha példáját követi.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |

Római katholikus ünnepek.

Junius 4. Szentháromságvas. Junius 8. Urnapja. Junius 29. Péter és Pál.

JUNIUS A HÁZASSÁGOK HÓNAPJA...

LEGSZEBB NÁSZAJÁNDÉK EGY JÓ ÉLETBIZTOSITÁS
uj házasoknak kitünő okmányokat kinál

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Junius

30 nap.

*

Régente:

Rákhava.

Nyárelő.

*

Szent-Iván hava

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Csütörtök	Jusztin	6. Zsolt. Ján. 21.
2	Péntek	Anna	Ezek. 37:1-14.
3	Szombat	Klotild	32. Zsolt.
23. VASÁRNAP.		**Szentháromságvasárnap.** Krisztus beszélgetése Nikodémussal. Ján. 3:1-15. A Szentháromság titka. Róm. 11:33-36.	
4	Vasárnap	Kerény	Jóel 3.
5	Hétfő	Norbert †1134.	II. Móz. 19, Gal. 3.
6	Kedd	Gottschalk †868.	Gal. 5, I. Kor. 12.
7	Szerda	Róbert	Róm. 12.
8	Csütörtök	Medárd, I. Rákóczi Gy. *1593.	I. Kor. 14.
9	Péntek	Felix	Róm. 6:19-7. r.
10	Szombat	Margit, Apácai Cseri *1625.	Róm. 8.
24. VASÁRNAP.		**Szentháromságvasárnap utáni I. Vasárnap.** A gazdag és Lázár. Luk. 16:19-31. Isteni szeretet. I. Ján. 4:16-21.	
11	Vasárnap	Barnabás	II. Kor. 5.
12	Hétfő	Klaudius	Ap. Csel. 1, 2.
13	Kedd	Tóbiás	Ap. Csel. 3.
14	Szerda	Vazul, Flag-day	Ap. Csel. 4.
15	Csütörtök	Vid, Szász K. *1829.	Ap. Csel. 5.
16	Péntek	Jusztin	Ap. Csel. 6.
17	Szombat	Laura	Ap. Csel. 1.
25. VASÁRNAP.		**Szentháromságvasárnap utáni II. Vasárnap.** A nagy vacsora. Luk. 14:16-24. Buzditás felebaráti szeretetre. I. Ján. 3:13-18.	
18	Vasárnap	Arnold	Ap. Csel. 8.
19	Hétfő	Gyárfás	Ap. Csel. 9.
20	Kedd	Rafael	Ap. Csel. 10.
21	Szerda	Alajos, Baur F. *1792.	Ap. Csel. 11.
22	Csütörtök	Paulina	Ap. Csel. 12.
23	Péntek	Zoltán	I. Pét. 2:11-3:18.
24	Szombat	Iván, Béza *1519.	I. Pét. 3:18-4-1.
26. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni III. Vasárnap.** Az elveszett juh. Luk. 15:1-10. Ker. vigyázat. I. Pét. 5:6-11.	
25	Vasárnap	Vilmos	Ézs. 6.
26	Hétfő	János	I. Pét. 5.
27	Kedd	László	Zsid. 6.
28	Szerda	Leó	Zsid. 7.
29	Csütörtök	Péter és Pál ap.	Zsid. 11.
30	Péntek	Pál emléke	Zsid. 12.

A hold fényváltozásai

Holdtölte 1-én.

Uj hold 17-ikén.

Utolsó negyed 9-ikén.

Első negyed 23-ikán.

Pünkösd ünnepe után a Szentlélek Isten vezetésére bizzuk magunkat, aki az árvák kegyelmes Atyja. A BETHLEN OTTHON árváiról és öregeiről megemlékeznek a Szentlélek által vezérelt keresztyének.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

Római katholikus ünnepek.

Julius 25. Id. Jakab apostol.

Julius 26. Anna.

VESZÉLY FENYEGETI A TURISTÁKAT!
OKOS DOLOG BALESETBIZTOSITÁSRÓL GONDOSKODNI
az első magyar intézmény, ahol ilyen biztositást vehet
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Julius
31 nap.
Régente:
Oroszlánhó.

Nyárhó.
Szent
Jakab-
hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Szombat	Tibold	Zsid. 13.
27. VASÁRNAP.	**Szentháromságvas. utáni IV. Vas.** A szálka és gerenda. Luk. 6:26-42. Várakozás az örökbe fogadásra. Róm. 8:18-23.		
2	Vasárnap	**Ref. Egyes. és Bethlen Otthon nap**	121. Zsolt.
3	Hétfő	Függetlenségi nap	96. Zsolt.
4	Kedd	Kornélius	98. Zsolt.
5	Szerda	Ulrik	24. Zsolt.
6	Csütörtök	Ézsiás, Huss †1415.	25. Zsolt.
7	Péntek	Eszter	28. Zsolt.
8	Szombat	Teréz	30. Zsolt.
28. VASÁRNAP.	**Szentháromságvas. utáni V. Vas.** A csodálatos halfogás. Luk. 5:1-11. Az egység és szeretet kötelessége. I. Pét. 3:8-15.		
9	Vasárnap	Lukrécia	33. Zsolt.
10	Hétfő	Nass. Vilmos, Kálvin *1536.	42. Zsolt.
11	Kedd	Izabella	43. Zsolt.
12	Szerda	Zoltán, Erásmus †1536.	45. Zsolt.
13	Csütörtök	Jenő	50. Zsolt.
14	Péntek	Karolina	61. Zsolt.
15	Szombat	Ruth	65. Zsolt.
29. VASÁRNAP.	**Szentháromságvas. utáni VI. Vas.** A farizeusok igazsága. Máté 5:20-26. A Krisztusban való élet. Róm. 6:3-11.		
16	Vasárnap	Elek	66. Zsolt.
17	Hétfő	Frigyes, Bullinger *1054.	77. Zsolt.
18	Kedd	Emilia	80. Zsolt.
19	Szerda	Illés, Lomb. Péter †1160.	84. Zsolt.
20	Csütörtök	Henrik Bonaventura 1274.	89. Zsolt.
21	Péntek	Dániel	II. Pét. 1.
22	Szombat	Mária Magdolna	Jak. 2.
30. VASÁRNAP.	**Szentháromságvas. utáni VII. Vas.** Jézus jóltartja a sokaságot. Márk 8:1-9. A bün zsoldja és Isten ajándéka. Róm. 6:19-23.		
23	Vasárnap	Lenke	Jak. 3.
24	Hétfő	Krisztina	Jak. 4.
25	Kedd	Id. Jakab ap.	Jak. 5.
26	Szerda	Anna, Kempisi T.	Judás.
27	Csütörtök	Olga	Ap. Csel. 13.
28	Péntek	Ince, Bach †1750.	Ap. Csel. 14.
29	Szombat	Mártha	Ap. Csel. 15.
31. VASÁRNAP.	**Szentháromságvas. utáni VIII. Vas.** Óvás a hamis prófétáktól. Máté 7:15-23. Fiak és örökösök. Róm. 8:12-17.		
30	Vasárnap	Judit	Ap. Csel. 16.
31	Hétfő	Ignác	Ap. Csel. 17:1-14.

A hold fényváltozásai

Holdtölte 1-én és 31-ikén. Uj hold 16-ikán.
Utolsó negyed 9-ikén. Első negyed 23-ikán.

"Aki bőven vet, bőven is arat." Az aratás havában EMLÉKEZZÜNK MEG a Bethlen Otthon lakóiról. Vessünk bőven a jótékonyság mezején, hogy bőven arathassunk a földön és a mennyben!

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
14 |
15 |
16 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

Római katholikus ünnepek.

Augusztus 15. Nagyboldogasszony. Augusztus 20. Szent István.

VÉGE AZ ARATÁSNAK A MEZŐN,
DE A HALÁL MINDIG ARAT
biztositásai az "itt maradtak" életét könnyitik meg
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Augusztus 31 nap.

Régente: Szűzhava.

Nyárutó. Kisasszonyhava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Kedd	Vasas Péter	Ap. Csel. 17:15-34.
2	Szerda	Gusztáv	I. Thesz. 1.
3	Csütörtök	Ágoston	I. Thesz. 2:1-16.
4	Péntek	Domonkos	I. Thesz. 2:17-3. r.
5	Szombat	Oszvald	I. Thesz. 4.
32. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni IX. Vas.** Az igazságtalan sáfár. Luk. 16:1-9. Intelem a keresztyénekhez. I. Kor. 10:6-13.	
6	Vasárnap	Berta, Bécsi béke 1606.	I. Thesz. 5.
7	Hétfő	Ibolya	II. Thesz 1.
8	Kedd	László	II. Thesz. 2.
9	Szerda	Emőd, Cocceius *1603.	II. Thesz. 3.
10	Csütörtök	Lőrinc †258, Olevianus *1636.	Ap. Csel. 18:1-11.
11	Péntek	Zsuzsánna	Ap. Csel. 18:12-28.
12	Szombat	Klára	Gal. 1.
33. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni X. Vas.** Jézus sir Jeruzsálem felett. Luk. 19:41-48. Lelki ajándékok. I. Kor. 12:1-11.	
13	Vasárnap	Ipoly	Gal. 2.
14	Hétfő	Özseb	Gal. 3.
15	Kedd	Szüz Mária felm., Kohlbrügge *1803	Gal. 4.
16	Szerda	Ábrahám, Hercegszőlősi zsin. 1575	Gal. 5.
17	Csütörtök	Anasztáz	I. Kor. 1.
18	Péntek	Ilona	I. Kor. 2.
19	Szombat	Huba	I. Kor. 3.
34. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XI. Vas.** A farizeus és publikánus. Luk. 18:9-14. Az Isten kegyelme. I. Kor. 15:1-10.	
20	Vasárnap	István kir. Clair. Bernát †1153.	I. Kor. 4:1-10.
21	Hétfő	Sámuel	I. Kor. 5:11-21.
22	Kedd	Menyhért, Váraid vita 1568.	I. Kor. 7.
23	Szerda	Farkas	I. Kor. 8, 9.
24	Csütörtök	Bertalan	I. Kor. 10.
25	Péntek	Lajos, Herder *1744.	I. Kor. 11.
26	Szombat	Izsó	I. Kor. 12:1-30.
35. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XII. Vas.** A siketnéma meggyógyitása. Márk 7:31-37. Törvény és evangélium. II. Kor. 3:4-11.	
27	Vasárnap	Gebhárdt	I. Kor. 12:31-től.
28	Hétfő	Ágoston †430	I. Kor. 14.
29	Kedd	Ker. János lefejezése	I. Kor. 15:1-34.
30	Szerda	Róza, Szenci Molnár *1574.	I. Kor. 15:35-től.
31	Csütörtök	Bunyanx, Oberlin *1740.	Ap. Csel. 19:11-40.

A hold fényváltozásai

Utolsó negyed 8-ikán. Első negyed 21-ikén.

Uj hold 14-ikén. Holdtölte 29-ikén.

A Bethlen Otthon árvái és öregei KENYERET ÉS HALAT kérnek tőletek. Ki volna olyan szivtelen, aki kenyér és hal helyet követ és kigyót adna nekik?

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |

Római katholikus ünnepek.

Szeptember 8. Kisboldogasszony.

MENNEK A GYEREKEK A TUDOMÁNY CSARNOKÁBA

VAN-E ELÉG PÉNZE ISKOLÁZTATÁSRA?

kitünő iskoláztatási biztositást is ajánl

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Szeptember 30 nap.

Régente: Mérleghava

Őszelő. Szent-Mihály-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Péntek	Egyed	II. Kor. 1.
2	Szombat	Rebeka	II. Kor. 3, 4.
36. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XIII. Vas.** Az irgalmas szamaritánus. Luk. 10:23-37. A hit igéretei. Gal. 3:15-22.	
3	Vasárnap	Albert	II. Kor. 5.
4	Hétfő	Rozália	II. Kor. 6.
5	Kedd	Viktor, a munka ünnepe	II. Kor. 7.
6	Szerda	Zakariás	II. Kor. 8.
7	Csütörtök	Regina	II. Kor. 9.
8	Péntek	Mária	II. Kor. 10.
9	Szombat	Ádám	II. Kor. 11.
37. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XIV. Vas.** A tiz bélpoklos. Luk. 17:11-19. A test és lélek gyümölcsei. Gal. 5:16-24.	
10	Vasárnap	Erik	II. Kor. 12:1-18.
11	Hétfő	Theodora	II. Kor. 12:19-től.
12	Kedd	Gidó	Ap. Csel. 20:1-15.
13	Szerda	Loránt, Fárel †1565.	Róm. 1:1-17.
14	Csütörtök	Szerénke, Chrysostomus †407.	Róm. 1:17-31.
15	Péntek	Nikodémus	Róm. 2.
16	Szombat	Edit	Róm. 3.
38. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XV. Vas.** Isten és mammon. Máté 6:24-34. Vetés és aratás. Gal. 5:25-6:10.	
17	Vasárnap	Ottó, Bullinger †1575.	Róm. 4.
18	Hétfő	Tamás	Róm. 5.
19	Kedd	Vilmos, Ámós próf.	Róm. 7:1-13.
20	Szerda	Frederika	Róm. 7:14-25.
21	Csütörtök	Máté ap.	Róm. 9:1-13.
22	Péntek	Móric	Róm. 9:14-33.
23	Szombat	Tekla	Róm. 10.
39. VASÁRNAP.		**Szentháromságvasárnap utáni XVI. Vasárnap.** A naini özvegy fia. Luk. 7:11-17. Pál ap. imádsága a hivőkért. Ef. 3:13-21.	
24	Vasárnap	Gellért	Róm. 11:1-21.
25	Hétfő	Farkas	Róm. 11:22-36.
26	Kedd	Jusztina	Róm. 12.
27	Szerda	Adalbert	Róm. 13.
28	Csütörtök	Vencel	Róm. 14.
29	Péntek	Mihály és angyalok	Róm. 15:1-13.
30	Szombat	Jeromos †420, Kaftán *1858.	Róm. 15:14-33.

A hold fényváltozásai

Utolsó negyed 6-ikán. Első negyed 20-ikán.

Uj hold 13-ikán. Holdtölte 28-ikán.

A BETHLEN OTTHON nem képes befogadni a felvételért folyamodók nagy sokaságát. Uj épületet kell emelnünk. SEGITSE A $100,000-os ÉPITKEZÉSI ALAPOT! Tegyen ajánlatot és törlessze havonként.

JEGYZETEK

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

"HULLANAK A FÁKRÓL AZ ŐSZI LEVELEK..."

AZ ÉLETFÁJÁRÓL EGYSZER MINDNYÁJAN LEHULLUNK

az özvegyek életét könnyíti biztositásaival

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W.
WASHINGTON, D. C.

Október

31 nap.

Régente: Bökölyhava

Őszhó.

Mindszent-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
40. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XVII. Vasárnap.** A gutaütött meggyógyitása. Luk. 14:1-11. Egységre való figy. Ef. 4:1-16.	
1	Vasárnap	Aladár	Róm. 16.
2	Hétfő	Lucián	36. Zsolt.
3	Kedd	Tairus	91. Zsolt.
4	Szerda	Assisi Ferenc †1226.	Ap. Csel. 20:16-38.
5	Csütörtök	Aurél	Ap. Csel. 21.
6	Péntek	Elfrida, Komáromi Csipkés *1678.	Ap. Csel. 22.
7	Szombat	Amádia	Ap. Csel. 23.
41. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XVIII. Vasárnap.** A nagy parancsolat. Máté 23:34-46. Testvéri közösség. I. Kor. 1:4-9.	
8	Vasárnap	Etelka	Ap. Csel. 24.
9	Hétfő	Dénes	Ap. Csel. 25.
10	Kedd	Gedeon	Ap. Csel. 26.
11	Szerda	Kálmán, Zwingli †1531.	Ap. Csel. 27.
12	Csütörtök	Miksa, Columbus-day	Ap. Csel. 28.
13	Péntek	Ede	Ef. 2:1-10.
14	Szombat	Helen, Béza †1605.	Ef. 2:10-3. r.
42. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XIX. Vasárnap.** A gutaütött meggyógy. Máté 9:1-8. Az uj ember felöltözése. Ef. 4:22-28.	
15	Vasárnap	Teréz	Ef. 4:17-32.
16	Hétfő	Latimer és Ridley	Ef. 5.
17	Kedd	Hedvig	Ef. 6.
18	Szerda	Lukács ev.	98. Zsolt.
19	Csütörtök	Nándor	Kol. I.
20	Péntek	Irén	Kol. II.
21	Szombat	Orsolya, Hilárius †370.	Kol. III.
43. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XX. Vasárnap.** A királyi menyegző. Máté 22:1-14. Megteljesedés a lélekkel. Ef. 5:15-21.	
22	Vasárnap	Előd	Kol. IV.
23	Hétfő	Kap. János	Filemon
24	Kedd	Salamon	Fil. 1.
25	Szerda	Vilma	Fil. 2.
26	Csütörtök	Demeter	Fil. 3.
27	Péntek	Sabina	Fil. 5.
28	Szombat	Simon és Judás ap.	I. Tim. 1
44. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XXI. Vas.** A királyi főember fia meggyógyul. Ján. 4:46-54. A Ker. ember fegyv. Ef. 6:10-17.	
29	Vasárnap	N. Alfréd, 901, Kuyper *1837.	I Tim. 2.
30	Hétfő	Kolos	I. Tim. 3.
31	Kedd	Reformációi nap, 1517.	46. és 47. Zsolt.

A hold fényváltozásai

Utolsó negyed 6-ikán. Első negyed 19-ikén.
Uj hold 12-ikén. Holdtölte 28-ikán.

A BETHLEN OTTHON 18 éve áll fent. Magyar Amerikának legrégibb és legnagyobb szeretetintézménye. Nem csalódott a multban és nem fog csalódni a jövőben sem a magyarság megértésében és támogatásában.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |

Római katholikus ünnepek.

November 1. Minden szentek.

November 2. Halottak Napja.

AZ ÉLET ŐSZÉN JÓ A MELEG OTTHON!

MI LESZ, HA ÖREGSÉGÉRE MAGÁRA MARAD?

Az egyetlen magyar intézmény, mely öreg tagjairól a Bethlen Otthon által gondoskodik

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

November 30 nap.

Régente: Nyilashava.

Őszutó. Szent-András-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Szerda	Minden szentek, Mariánna	I. Tim. 4.
2	Csütörtök	Halottak napja, Győző	I. Tim. 5.
3	Péntek	Hubert	I. Tim. 6.
4	Szombat	Károly	Tit. I.
45. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni **XXII. Vas.** A könyörtelen szolga Máté 18:23-35. Az igazságosság gyümölcsei. Fil. 1:3-11.	
5	Vasárnap	Imre	Tit. II.
6	Hétfő	Gusztáv A. †1632.	Tit. 3.
7	Kedd	Rezső	II. Tim. 1.
8	Szerda	Gottfried	II. Tim. 2.
9	Csütörtök	Tivadar	II. Tim. 3.
10	Péntek	Jer. Simon, Luther *1483.	II. Tim. 4.
11	Szombat	Márton, Békekötési nap	103. Zsolt.
46. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni **XXIII. Vasárnap.** Mennyei polgárság. Fil. 3:17-21. Isten és a császár. Máté 22:15-22.	
12	Vasárnap	Jónás	104. Zsolt.
13	Hétfő	Ágoston *353.	II. János.
14	Kedd	Kelemen	III. János.
15	Szerda	Lipót, Bethlen G. †1629.	Máté 9.
16	Csütörtök	Ödön	Máté 10.
17	Péntek	Hugó	Máté 11.
18	Szombat	Ottó	Máté 12.
47. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni **XXIV. Vas.** Az apostol öröme. Kol. 1:3-12. A főember lánya és a beteg asszony. Máté 9:18-26.	
19	Vasárnap	Árpádházi Erzsébet †1231.	Máté 13.
20	Hétfő	Jolán, Kiss Áron *1815.	Ézs. 1.
21	Kedd	Ilona, Hatvani *1718.	Ézs. 2.
22	Szerda	Róm. Kelemen 101, Alvinci †1634.	Ézs. 3.
23	Csütörtök	Oekolompadius †1531.	Ézs. 4.
24	Péntek	Knox 1572.	Ézs. 5.
25	Szombat	Katalin, Bethlen Kata *1700.	Ézs. 7.
48. VASÁRNAP.		Advent előtti vasárnap. A tiz szüz. Máté 25:1-13. Várjuk készen az Urat. II. Pét. 3:3-14.	
26	Vasárnap	Gergely	Ézs. 8.
27	Hétfő	Elemér	Ézs. 9.
28	Kedd	Piroska	Ézs. 10, 11.
29	Szerda	Nóé	I Móz. 2:4-25.
30	Csütörtök	András ap. Hálaadás napja	Ézs. 12, 14.

A hold fényváltozásai

Utolsó negyed 4ikén.

Első negyed 18-ikán.

Uj hold 11-ikén.

Holdtölte 26-ikán.

Sürü őszi köd fedi Ligoniert. A BETHLEN OTTHON öreg lakói és árvái téli ruhát kérnek. SEGITSE MINDENKI ŐKET VALAMILYEN RUHANEMŰVEL!

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

Római katholikus ünnepek.

December 8. Szüz Mária szeplőtelen fogantatása. December 25. Karácsony.
December 26. Szent István vértanu. December 27. János apostol.

KARÁCSONY JÖTTÉN GONDOLJUNK AZ ÁRVÁKRA!

AZ ÖN GYERMEKE IS ÁRVASÁGRA JUTHAT

az egyetlen magyar intézmény, mely a tagok árváinak gondját felveszi

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Deczember 31 nap.

Régente: Bakhava.

Télelő. Karácsonyhava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Péntek	Natália	I. Móz. 3.
2	Szombat	Aranka	I. Móz. 8.
49. VASÁRNAP.		**Advent I. Vasárnapja.** Krisztus bevonulása. Máté 21:1-9. A kegyelem utja. Róm. 12:11-14.	
3	Vasárnap	Olivia	I. Móz. 9.
4	Hétfő	Borbála	I. Móz. 15.
5	Kedd	Vilma	V. Móz. 5.
6	Szerda	Miklós †326.	II. Móz. 12.
7	Csütörtök	Ambrus	V. Móz. 16.
8	Péntek	Mária fogantatása	II. Sám. 7.
9	Szombat	Joakim	Jer. 23.
50. VASÁRNAP.		**Advent II. Vasárnapja.** A Krisztus második eljövete. Luk. 21:25-36. A reménység igéi. Róm. 15:4-13.	
10	Vasárnap	Judit	Jer. 31.
11	Hétfő	Lehel	Ézs. 25.
12	Kedd	Gabriella	Ézs. 26.
13	Szerda	Luca	Ézs. 32.
14	Csütörtök	Benő	Ézs. 35.
15	Péntek	Linci béke 1645, Méliusz †1572.	Ézs. 38.
16	Szombat	Etelka	Ézs. 39.
51. VASÁRNAP.		**Advent III. Vasárnapja.** Ker. János a börtönben. Máté 11:2-10. Isten titkainak sáfárai. I. Kor. 4:1-5.	
17	Vasárnap	Lázár	Ézs. 40.
18	Hétfő	Auguszta	Ézs. 41.
19	Kedd	Viola, Gusztáv A. *1611.	Ézs. 42.
20	Szerda	Ignác †115, Teofil	Ézs. 43.
21	Csütörtök	Tamás ap.	Ézs. 44.
22	Péntek	Zénó	Ézs. 45.
23	Szombat	Viktória	Ézs. 52.
52. VASÁRNAP.		**Advent IV. Vasárnapja.** Ker. János tanubizonysága. Ján. 1:19-29. Öröm és béke. Fil. 4:4-9.	
24	Vasárnap	Ádám és Éva	Ézs. 54.
25	Hétfő	A Jézus születése, Karácsony	Ézs. 49.
26	Kedd	István vértanu	Ézs. 55.
27	Szerda	János ap.	Ézs. 68.
28	Csütörtök	Bethlehemi kisdedek	II. Pét. 3.
29	Péntek	Dávid, Bacskay †1606.	102. Zsolt.
30	Szombat	Zoárd, Párcus *1534.	Ézs. 60.
53. VASÁRNAP.		**Karácsony után való Vasárnap.** Örökösök vagyunk. Gal. 4:1-7. Az angyal megjelen Józsefnek. Máté 1:18-29.	
31	Vasárnap	Szilveszter	90. Zsolt.

A hold fényváltozásai

Utolsó negyed 3-ikán.
Uj hold 10-ikén.
Első negyed 18-ikán.
Holdtölte 26-ikán.

A SZERETET NAGY ÜNNEPÉN MINDEN JÓSZIVŰ MAGYAR EMBER KÜLDJE BE ADOMÁNYÁT A BETHLEN OTTHON ÁRVÁI ÉS ÖREGEI JAVÁRA!

Szülőhazánk

DR. RÉVÉSZ IMRE DEBRECENI UJ PÜSPÖKRŐL ÉS DEBRECEN LEGUJABB TEMPLOMÁRÓL

Elmondhatjuk hogy a világháboru "lezajlása" óta, idehaza az óhazában, csupa nyugtalanság az életünk. Sokan azt mondják, tulajdonképpen nincsen is vége ma sem a világháborunak. Csakhogy a küzdelem most már nem fegyverrel és vérontással folytatódik. Fronttá lett egész Európa és vergődnek nemcsak a legyőzöttek, de a győztesek is... Valahogy igy van, — de mi most nem erről akarunk szólni. Hordjuk a magunk keresztjét idehaza; tudják ezt a mi véreink odaát a tengereken. Miért mondjuk ujra meg ujra?

Amit igy az eddig leirottakban érintettem, azt is csak azért hoztam fel. hogy hátterét képezze azoknak, amelyeket most el fogok mondani az én nagyon szeretett amerikai magyar testvéreimnek.

Nyugtalan életünk utvesztőjében, Isten jónak látta, hogy ujabb próbára tegyen bennünket, óhazai magyar reformátusokat. 1936. augusztus hó végén elköltözött tőlünk dr. Balthazár Dezső, a nagynevü debreceni püspök, aki a háboru anyagi romlásában tönkrement debreceni kollégium érdekében, két izben is megjárta Amerikát, jó Baja Mihály egykori amerikás, — ma debreceni lelkész társaságában s igen tekintélyes összegeket gyüjtött a szeretet oltárain, amelyeket mind máig s örökké "Baltazár amerikai alapitvány" cimen őriznek s kamataiból szegény ifjakat s tanszékeket támogatnak.

Dr. Baltazár Dezső elköltözése után, az egyházak bizalma Makláry Károly debreceni — Árpádtéri lelkész, egyházkerületi főjegyző felé fordult, akit 1936. december 16-án iktattunk be nagy tisztességgel és szép reménységgel a debreceni Nagytemplomban, a legnagyobb magyar református egyházkerület püspöki székébe. Róla ugyanezen naptár előző évi kötetében megemlékeztem, — s ime most már gyászkeretbe foglalva irhatom le nevét. Másfélévi püspöki müködés után, 62 éves korában rövid pár napi szenvedés után, 1938. évi julius hó 1-ikén Makláry Károly püspök is elköltözött az élők sorából s a tiszántuli református Egyházkerület lelkén megint felmorajlott a fájdalmas kiáltás:

"Elesett a mi fejünk koronája!"

A rohanó idők s események sodrára jellemző, hogy Egyházkerületünk őrállói lelkében, valóban Isten Lelkének érintésére,

Dr. RÉVÉSZ IMRE PÜSPÖK

azonnal fellobbant a nagy elhatározás: e küzdelmes időkben sürgősen be kell tölteni a magas őrállói helyet s egymást meghallgatva, megértve, a kisebbség véleményét a többségnek önfegyelmezéssel alárendelve: egyakarattal válasszuk meg az uj püspököt.

Isten Lelke továbbra is ott lebegett az atyák homloka felett. Ujabb és ujabb tanácskozások folytak; — s röviden szólva az lett a csodálatos eredmény, hogy amikor augusztus 22-én a beérkezett szavazatokat felbontottuk, meglepő egy akarattal, teljesen egyhangu választással, **dr. Révész Imrét** választottuk meg uj püspökké. Az ő felszenteltetése 1938. okt. 3-ra van kitüzve ugyancsak a debreceni Nagytemplomba.

Örömmel mutatjuk be az uj püspök képét e sorok mellett. Jóságos szelid arc tekint reánk, megnyugtató bölcs homlok, éber szemek; — és amit az arcképről leolvasni nem lehet, hadd mondjam el róla s hadd adjam meg az ő lelki arcképét.

Született Pápán, 1889. junius 30-án. Atyja dr. Révész Kálmán, akkor pápai theológiai tanár, később kassai lelkipásztor és esperes, majd miskolci püspök volt. Anyja Tima Honoria. Nagyatyja volt Révész Imre debreceni theológiai tanár és lelkipásztor, országos nevü történettudós, kinek az 1848-iki szabadságharc utáni elnyomatás éveiben, igen tekintélyes szerepe volt, nemcsak egyházunk életében, hanem a magyar nemzet életében is.

Az uj püspök iskoláit előbb Kassán, majd Kolozsváron, végül Montauban-ban Franciaországban végezte. 1911-12-ben Kassán volt segédlelkész, atyja mellett. 1912-től 1920-ig theológiai tanár volt Kolozsváron. 1920-tól 1930-ig a debreceni református egyház rendes lelkipásztora volt; közben 1923-tól 1929-ig egyházkerületi főjegyzői tisztséget is viselt. 1930. óta mostanáig a debreceni Tisza István tudományegyetemen, theológiai tanár, az egyháztörténelmi tanszéken.

Dr. Révész Imre eddig is hatalmas munkásságot fejtett ki egyházi közéletünkben. Kivált egyháztörténelmi irodalmi müködése, nevét méltán odailleszti nagynevü atyja és nagyatyja ragyogó neve mellé. Éppen ezért felé teljes bizalommal és szent reménységgel fordul az egész egyházi közvélemény. Történeti hüség okáért hadd jegyezzük ide azt is, hogy dr. Révész Imre mindenáron ki akart térni a püspöki tisztség elől; határozottan kijelentette, hogy a választási küzdelemben nem vesz részt. Csak amikor az egyhangu választás megtörtént: akkor hajtotta meg fejét alázattal a közóhaj előtt, melyben ő is és mindenki Isten megnyilvánuló akaratát látta és tisztelte.

A debreceni püspökválasztás mellett, még nagyon sok és nagy esemény várakoznék feljegyzésre. Az eseményekről azonban hiszem, hogy állandóan értesülnek a mi kedves amerikai magyar testvéreink.

Mégis két nagy dolgot hadd jegyezzek fel e helyen. Összefügg ez a hiradás a tavalyi Naptárban közölt cikkemmel. Ott irtam arról, hogy Debrecennek 1935-ig öt temploma volt, nyolcvanezer református lélek számára. 1935-ben megindult egy hatalmas templomépitési programm; ennek rendjén felépült 1935-ben, egy év alatt, három uj külsőségi templomunk: a Kerekestelepen, Homokkertben és a Nyilastelepen. 1937-ben felépült a Csapókerti templomunk. Most pedig 1938-ban Isten kegyelméből megépült immár tizedik templomunk a Mester-ucca végén, a Károli Gáspár-téren, melynek képét boldog örömmel küldöm, irásom mellékletéül a Naptár számára. Ezen legujabb templomunk építéséhez, egy egyszerü iparos testvérünk, Tóth Lajos kályhás mester, presbiter, hatvanezer pengős adománnyal járult. Istené legyen érette a dicsőség! Az uj templomot 1938. augusztus 21-ikén szenteltük fel.

Végül pár szóval emlitem csak azt az örvendetes hirt, hogy 1938. augusztus 23-án a debreceni Nagytemplomban tartatott meg a magyar reformátusok Világgyülése, melyre Amerikából is nagyon sokan hazajöttek. Erről azonban hosszasabban azért nem irok, mert bizom benne, hogy valamelyik itthon járt amerikai lelkésztestvérem itt a Naptárban is be fog számolni a Világgyülés hatalmas eseményeiről (gondja legyen reá a szerkesztőnek!) A Világgyülés előtti vasárnapon, aug. 21-én, az a nagy öröm ért bennünket, hogy amerikai lelkésztestvéreink hirdették az Igét a debreceni szószékeken. Emlékezet okáért ezt is ideirom:

A Nagytemplomban predikált dr. Vincze Károly. A Kistemplomban 9 órakor predikált Bernáth Árpád, 11 órakor dr. Takaró Géza. A Kossuth-uccai templomban dr. Ujlaki Ferenc (felesége ugyanakkor ott szólóéneket adott elő, a gyülekezet nagy örömére!) Az Ispotálytemplomban Péter Antal; az Árpád-téri templomban Béky Zoltán. — Áldja meg az Isten őket drága bizonyságtevő szolgálataikért... Áldja meg az Isten amerikai magyar testvéreinket!

Uray Sándor
debreceni református lelkész.

A KÜLFÖLDI MAGYAROK VILÁGKONGRESSZUSÁNAK SZÁMADATAI

Az elszakitott Erdélyt is beleszámitva összesen harminchárom külföldi országból gyültek össze Budapesten a magyarok, hogy 841 megbizottal vegyenek részt a világkongresszuson.

A hivatalos kimutatás az egyes külországokat és az azokból érkezett delegátusokat a következőképpen foglalja össze:

Afrika	10
Anglia	5
Argentina	11
Belgium	51
Bolivia	1
Brazilia	17
Bulgária	17
Canada	7

MAGYAROK KÖRMENETE A SZÜLŐHAZÁBAN

Chile	1
Columbia	1
Cuba	2
Egyesült Államok	183
Egyiptom	17
Esztország	1
Franciaország	115
Görögország	4
Hollandia	11
India	1
Kina	4
Lengyelország	13
Mexico	5
Németország	201
Norvégia	4
Olaszország	16
Palesztina	1
Svájc	8
Svédország	3
Törökország	1
Uruguay	3
Venezuela	2
Felvidék	11
Délvidék	2
Erdély	12
Összesen jelentkeztek	841

Az Egyesült Államokból a következő honfitársak vettek részt a kongresszuson:

Arany László, Arany Lászlóné, Arany Lőrinc New York, Ari Béla Trenton, Azary János Dayton. Ádám Ferencné Richheyville. Bali István Detroit. Balogh István Johnstown. Bara Etel, Bara Józsefné Elyria. Barkó Margit Youngstown. Barna Henrik, Barna Henrikné Chicago. Bascó Róza St. Paul. Bálint József New York. Berecz József, Berceli Józsefné Chicago, Bernáth Árpád Akron, Béky Zoltán, Béky Zoltánné Trenton, Béres István, Béres Istvánné Pittsburgh. Bódi Borbála Cleveland. Bognár X.-né So. Bend. Ifj. Bonifert János, ifj. Bonifert Jánosné Chicago. Boron László New York. Boros Bertalan, Boros Bertalanné Toledo. Borovics István Coroapolis. Borsy-Kerekes György, Borsy-Kerekes Györgyné Washington. Boszlay Róza Cleveland. Böszörményi István, Böszörményi Istvánné Bridgeport. Brack Márton New York. Bujáky Anna Coraopolis. Bujdosó Ilona Gary. Bunchy József Youngstown. Chaáb Ede, Chaáb Edéné, Cháky János New York. Chilik Ilona Flint. Chizmár Ilona Toledo. Chookie Irén Kent. Chuha István Amherst. Czinczel Lajos Homestead. Ciez Szizz János Windber, Csizi Teréz New York. Csondor Irén Allentown. Danka Anna Trenton. Daragó József, Daragó Józsefné Pittsburgh. Darida Julia New York. Deák Irén, Demus Ferenc, Demus Ferencné, ifj. Demus Ferenc Dayton. Dezső Aurélia, Dezső János, Dezső Jánosné Bridgeport. Dobozy Arthur New York. Dratos József Chicago. Ducsay Ella, Ducsay Etel Bridgeport, Dula E. Irén Cleveland, Eddy József W. Virginia. Eisner Mór Long Beach. Emery R. Katalin So. Bend. Endrey Jenőné, Endrey Zsuzsánna New York, Enesey Gyula Detroit. Eördögh Elemér Toledo. Erdey Ferenc Detroit. Éliás Anna, Éliás Ferencné New Brunswick. Érdeky Kálmán József, ifj. Érdeky Kálmán Pittsburgh. Érsek József Adena. Falábu László, Falábu Lászlóné Cleveland. Fábiánkovitz Krisztina Harrisburg. Presco Imréné Cleveland. Frank Fülöp Bridgeport. Gaál Adél, Gallovich G. Mária Detroit. Gasparovich Ferencné Prenter. Gerenday B. Anna Arenton. Gonczlik Sári Chicago, Greutzer P. Edward, Greutzer Erzsébet Detroit. Gutting Róza New York. Gyenis Ilona Bridgeport. Gyulai Sándor Detroit. Hajos Irén, Hajdu Imréné Philadelphia. Hamburger Aladár Chicago. Harsányi Margó New York. Hegedüs Béla St. Clairsville. Hegedüs Mária Ambridge. Hegedüs Vilmos Belmont. Heredovszky Julia Bridgeport. Himler Márton Detroit. Hornyák Mária So. Bend. Horváth Erzsébet Plymout. Horváth János Columbus. Horváth Julia Allentown, Horváth Mária Detroit. Horváth Mária Dearborn. Horváth Mihály Anita. Jakab Ilona Ithaca. Ifj. Jámbor Lajos, Jámbor Lajosné Woodside. Kager Róza Orange. Kaponya Pál, Katona Antal Kulpmont. Kásás Ernőné Chicago. Kemény György Detroit. Kende József dr. Gulport. Kernstock Károly, Király József New York. Kiss E. Géza Alpha. Kiss János, Kish Lajos Cleveland. Klein Erzsébet New York. Kocsis Jánosné Cleveland. Koller Éva Lyndhurst. Komjáti Piroska Medina. Kostyál Péterné Chicago. Kota Mihályné Johnstown. Kovács András Hawen, Kovács Árpád d. New York, Kovács Berta Trenton. Kovács

Bertalanné New Brunswick. Kovács Gusztáv, Kovács Gusztávné Cleveland. Kovács Gyula Trenton. Kovács Lajos Thoop. Köteles Ida, Köteles István Bridgeport. Kremple Anna, Kremple János Flint. Krupás Margit Dalton. Lauritz Mária Akron. Lányi Mátyás Los Angeles. Lengyel János Dillonvale. Lennert János Cleveland. Livay Sándor Jenő, Livay Sándor Jenőné Chicago. Losonczy István New York. Lovas Anna Flint. Mailoth Károlyné Lyndhurst, Majorcsák Józsefné Dayton. Markovitz Auguszta, Markovitz Szeréna New York, Marosi Károly Fords, Martin M. Irma Louisville. Mayer Vilmos New York. Mazalin János Canton. Özv. Mágory Sándorné Los Angeles. Medve Ferenc Scalp Level. Mészáros György Pittsburgh. Miller Esta Sandusky. Modok György, Modok Györgyné Windber. Molnár Adél, Molnár István Washington. Nagy M. Adél Bethlehem, Nagy A. József, Nagy A. Józsefné Toledo. Nagy László Philadelphia. Nagy Mihály Chicago, Neményi Miklós Ernő, Neményi Miklós Ernőné Youngstown. Novák Gyuláné, Novák Hilda Detroit. Olexo István Nettleton. Orlik József, Orlik Józsefné Miltow. Orosz Bálint, Orosz Sándor Cleveland. Örkényi Józsefné Philadelphia. Palángi Margit Astoria. Palángi Margit Long Island. Palencsár Evely Philadelphia, Palla Miklós Chicago. Palotay Gyula dr. Los Angeles. Papp Julia Detroit. Papp Károly, Papp Károlyné New Brunswick, Papp Zsuzsanna Detroit. Petrovitz Vilmos Kulpmont. Péter Antalné Bridgeport, Phillips Erzsébet St. Paul. Pick Tivadar, Pick Tivadarné Albany. Plaveczky Emil, Plaveczky Emilné; ifj. Plaveczky Emil Bloomfield. Polgár József Bellevue. Polefko Andrásné, Polefko Edward Cleveland. Prekop István, Prekop Istvánné Beaverfalls. Puskás Gyula Pittsburgh. Rajczy Irén Detroit. Rácz Endre, Rácz Endréné Philadelphia. Rákóczy Mária Deaborn. Ruzsás Julia Detroit. Sali Ágnes Chicago, Sáry Mária, Sáry Teréz So. Bend. Sebők Elek Columbus. Serly Tibor, Siket Imre New York. Silay Gábor, Silay Gáborné Dayton. Skimmer Emma Cleveland, Small Margit Chicago. Stozsak Ellis Johnstown. Sugár László dr., Szabó György, Szabó Györgyné New York. Szalay Anna St. Paul. Szántay Józsefné New York. Szeder Emma Kulpmont. Szent-Miklóssy Pálné New York. Szinte Ilona Philadelphia. Szopkóné Ágh Vilma Long Island. Szuchy József, Szür Valantin, Szür Valentinné Chicago. Takaró Géza, Takaró Gézáné, Takaró Melitta New York. Takács Rózsika Sharpsville. Takács Vilma Cleveland. Tarnócy Árpád Akron. Taylor S. József Buffalo. Táncos Antal, Táncos Antalné, Telek István Philadelphia, Telkes László dr., Tiedeman Katalin New York. Tóth Jánosné, Tóth Jolán Tonawanda. Tóth Margit Trenton. Tóth Sándor, Tóth Sándorné New Brunswick. Id. Tóth Sándorné Miltow, Török Ilona Gary, Tubicsak Franciska, Turai Margit So. Bend. Uhász Jánosné, Uhász Mária Cleveland, Ujlaki Ferenc dr., Ujlaki Ferencné dr. Toledo. Urbán Ernő Vilmos Norwalk. Urbán Józsefné McKeesport. Várady Erzsébet, Várady Julia New York. Varga A. Zoltán Alpha. Várkoly Zoltán McKeesport. Vékony Mária Buffalo. Vér Lajosné, Vér Mária Northampton. Veszprémi Géza, Vincze Judit, Vincze Károly dr. Perth Amboy. Vitárius Károly New York. Waldmann Anna Windber. Walkó János, Walkó Jánosné, Walkó Teréz Bridgeport. Zaky Margit Philadelphia. Zám István Toledo. Zámbory Sándor Perth Amboy. Zmekó Etel Columbus. Zombory Margit Trenton, Zubka Jánosné Cleveland.

(Bányászlap.)

MAGYAR REFORMÁTUS ŐRÁLLÓK

Magyarországon a dunamelléki kerületet dr. **Ravasz László** püspök kormányozza, aki konventi lelkészelnök is. Tiszántulnak uj püspöke Dr. **Révész Imre.** A tiszáninneni egyházkerületnek Miskolc székhelylyel **Farkas István** a püspöke, a dunántuli kerületnek pedig **Medgyaszay Vince,** aki Pápán lakik. **Soltész Elemér** Budapesten tábori püspök.

Romániában **Sulyok István** nagyváradi lelkész a királyhágói, **Vásárhelyi János** pedig Kolozsvárt az erdélyi kerület püspöke, aki termékeny iró.

Az északi elfoglalt területen **Balogh Elemér** pozsonyi püspök. Ő alapitotta a pozsonyi ref. egyházat, amelynek érdekében országos gyüjtést végzett. Kiváló egyháztörténész volt, különösen a magyar gályarabokról irott munkája érdemel emlitést, amihez az adatokat ugy szerezte be, hogy Magyarországon, Ausztriában és Olaszországban gyalog, sokszor sárban és téli fagyban tette meg azt az utat, amelyen a gályarabokat végig hurcolták.

Utódja **Sörös Béla** losonci lelkész lett a püspöki székben, aki régebben budapesti fogházi lelkész volt és értékes liturgiai tanulmányt irt, majd Losoncon theologiai iskolát létesitett és annak éltető lelke volt.

Jugoszláviában Feketicen **Ágoston Sándor** püspök tölti be az őrállói tisztet, akit sokan amerikai tartózkodása idejéből ismerünk. A "Magvető" cimü evangéliumi és református szellemben gazdag lapot szerkeszti és a feketici ref. árvaház igazgatója.

AZ ELSŐ MAGYAR REFORMÁTUS VILÁGGYÜLÉS DEBRECENBEN

"Egyetlen nagy hibája van az első magyar református világgyülésnek" — jegyezte meg az egyik amerikai résztvevő. "Mi ez?" — kérdezte a vele beszélgető magyarországi lelkipásztor. "Az, hogy nem harminc évvel ezelőtt történt" — hangzott a felelet. Valóban, most lett nyilvánvalóvá, hogy a világ magyar reformátussága eddig még átütő erővel nem eszmélt rá önmagára és arra a nagy kötelezettségére, hogy minden egyes tag-

DEBRECENI NAGYTEMPLOM

jáért — bárhol legyen is — felelősséget kell éreznie. A magyar református világgyülésnek óriási jelentősége éppen abban áll, hogy ezekre a feladatokra elementáris erővel hivta fel mindnyájunk figyelmét.

Csodálatos eseménysorozat résztvevői és szemlélői lettünk a világgyülés napján, augusztus hó 23-án.

Első jelenet: A debreceni Kollégium udvarán különböző táblák alatt csoportosulnak a résztvevők. Az első csoport az elnökségé, a hivatalos küldötteké, a világgyülés határozati javaslatait előterjesztőké. Itt látjuk a m. kir. kormány képviselőjét: Dr. Molnár Andor miniszteri tanácsost, Lázár Andor ny. igazságügyminisztert, Debrecen város országgyülési képviselőjét, a magyarországi református egyház Egyetemes Konventjének elnökségét, Dr. Ravasz László püspök, ORLE-elnök és Dr. Balogh Jenő egyházkerületi főgondnok személyében. A püspökök közül jelen van még Farkas István tiszáninneni püspök; Csehszlovákiából hárman is: Bertók Béla, Dr. Magda Sándor és Sörös Béla. Az egyházkerületi főgondnoki kart képviseli a már emlitett Balogh Jenőn kivül báró Vay László és gróf Teleki József. Eljött a világgyülésre Dr. Tasnádi Nagy András ny. államtitkár, egyházmegyei gondnok is és még többen az egyházmegyei gondnokok közül. Hajdu vármegyét Losonczy István főispán, Debrecen szab. kir. várost Dr. Kölcsey Sándor polgármester képviseli.— Az elnökség csoportját követi az amerikaiaké. Ők jöttek a legmesszebbről, az ő táblájuk tehát az első. Vannak vagy 70-en. Azután 4 ember egymás mellett, mintegy közös nevezőre hozva, tart négy táblát: Franciaország, Németország, Délvidék és Erdély tábláit. Párizsból és Roubaixból mintegy 20-an, Erdélyből 40-en, a Délvidékről pedig egyetlenegy képviselő jöhetett el. Pedig különösen Jugoszláviában és Erdélyben, valamint a királyhágó-melléki egyházkerületben igen nagy volt a készülődés a világgyülésre. A bácskai magyar reformátusok mintegy 150-en jöttek volna, ha a hatóságok az utolsó pillanatban meg nem akadályozzák szép elgondolásuk véghezvitelét. Az volt a tervük, hogy a világgyülés után, augusztus hó 24-én látogatást tesznek a Kunságban azoknál az ősegyházaknál, amelyekből 150 évvel ezelőtt kiszakadtak és áttelepültek a Bácskába. Egy másik csoportjuk biciklin óhajtott megérkezni, de ezeknek jövetelét sem engedélyezték a hatóságok. Erdélyből és a Királyhágómellékéről még a világgyülés előtti napokban is 6—700 magyar református készülődését jelezte telefonon a bukaresti menetjegyiroda, azonban ott is gondoskodás történt arról, hogy lelkesen készülő hittestvéreink Debrecenbe jövetele meg ne valósulhasson.

Annál jobban örvendeztünk azon, hogy felvidéki magyar református hittestvéreink 8—900-an velünk lehettek. A Rimaszombatban megjelenő csehszlovákiai magyar református néplap, az "Összefogás" országosan szervezte az ő jövetelüket négy csoportvezető segitségével. Az utolsó pillanatban az ungvári országos hivatal megakadályozta, hogy a legnagyobb, 650 tagot számláló csoport külön vonaton jöhessen, de azért ebből a csoportból is sikerült a világgyülés szervezeti irodájának és a csoport vezetőjének mintegy 200 ember Debrecenbe utazását biztositani.

A magyarországi résztvevők Dunántul, Dunamellék, Tiszáninnen, Tiszántul táblák mögé sorakoztak fel. Legtöbben voltak természetesen a tiszántuliak. Hozzájuk csatlakozott a debreceniek serege is. S miután a Nagytemplom ez alkalommal kicsinek bizonyult, épp a vendéglátó tiszántuliak és debreceniek szorultak ki belőle. A Nagytemplom és a Kollégium közti kertben megafon közvetitéssel kintről hallgatták a világgyülés lefolyását.

Pontosan 9 órakor indult el a menet, élén Dr. Ravasz László püspök, Farkas István püspök, Uray Sándor püspökhelyettes, Dr. Magda Sándor püspök, Szabó Imre esperes és Dr. Szász Imre esperessel, akik palástosan jelentek meg. A négyes sorokból álló menet a Kollégium Füvészkert-utcai kapuján hagyta el az udvart, elhaladt a Kollégium homlokzata, majd a Csokonai-szobor, a kereskedelmi iskola, az Arany Bika-szálloda előtt és a főbejáraton át vonult be a Nagytemplomba. A Nagytemplomban való elhelyezkedés orgonaszó mellett a legnagyobb rendben történt. Egy teljes órát vett igény-

be. Igy azután a XC. zsoltár éneklése csak 10 órakor jelezhette, hogy a világgyülés istentisztelete megkezdődött.

Szabó Imre budapesti esperes hirdette az Igét az ünnepi istentiszteleten, az efézusbeliekhez irott levél 1:15—22. versei alapján.

"Meddig lehet nekünk igy megmaradni magyarnak, ez a kérdés — a szivünkben. Különös sors, különös nép ez, amelynek álmaival ellenkező irányba kell menni, hogy el ne tévedjen. Magyar népünk olyan sötétségbe került, hogy senki sem lát semmi biztosat. Egyet tudunk, Isten nem vetett el bennünket és titkos utakon most is Ő hordoz minket. Akiket igy meghajlitott, össze akarja törni, hogy fiává fogadjon bennünket. Mi Krisztusban hivattunk el keresztyéneknek és Krisztusban tartatunk meg magyaroknak is. Ő vele mindent, nélküle semmit sem remélhetünk. A magyar magyar maradt, mert keresztyénné lett. Krisztusnak nem közömbös, hogy legyen-e itt magyar, vagy sem? Ő nem semmisiti meg a faji és nemzeti vonásokat, hanem megnemesiti és megszenteli. Mi földnélküli sorsot nem birnánk el. Nekünk föld kell, hogy meggyökerezzünk. Menj hazádba, melyet jó vagy balsorsod kijelölt, mondd el, hogy láttad atyáid földjét, etted kenyerét, ittad borát, szivtad atyáid nyelve mézét, együtt borultunk le szent templomában az örökkévaló imádatára. Mondd el, hogy tüzeskamarába vettetett nép ez az én népem, de nem égett el, hanem megtisztult. Mondd el, hogy láttad kormányzóját, aki mint uj honfoglalás Árpádja jár népe élén, a Bocskayak, Bethlenek, Rákócziak lelke sugárzik tekintetében. Mondd el, hogy láttad aratni, kévét kötni, asztagot rakni legnemesebb ősödet, a magyar parasztot. De ne mondd el, hogy láttál torzsalkodást, elmaradottságot, élhetetlenséget és magunk lebecsülését. Mondd el, hogy akik itthon vannak nem felejtettek el Téged és nem mondtak le rólad. Mi a Krisztusban akarunk és tudunk egyek maradni. Mi Krisztus népe vagyunk és azok akarunk maradni és a pokol kapui sem vesznek rajtunk diadalt."

Az istentisztelet keretében Dr. Ravasz László püspök, ORLE elnök megható imával szentelte fel az észak-franciaországi protestáns misszió zászlaját.

"Legyen áldott ez a zászló — mondotta imája végén — áldottak azok, akik utána mennek a láthatatlan zászlónak a Krisztus nevében."

A roubaixi magyar reformátusok nagy áldozatot hoztak, amikor eljöttek erre az ünnepségre és hogy elhozták zászlójukat magukkal, ezzel törhetetlen magyar református hitükről tettek nagyon szépen bizonyságot.

Az istentisztelet után közvetlenül kezdetét vette a világgyülés. Farkas István tiszáninneni püspök imádkozott.

"A régóta várt testvéri találkozó valóraválásának pillanatában szinte a szó is elakad az ajkunkon, csak a szivünk remeg, csak a könnyeink peregnek. Légy áldott Istenünk ezért az idvességet kóstoltató harmathullásért!"

Báró Vay László tiszántuli egyházkerületi főgondnok mondotta el azután megnyitó beszédét.

"Örömünnepet jelent számunkra ez az alkalom, mert mi a szeretetnek ebbe az érzésébe beleillesztjük összetartozandóságunknak azt az érzését, amelyet a közös fajnak, közös nyelvnek és közös hitnek a tudata ébreszt fel bennünk, és ennek a tudatnak az átérzése egy közös, elszakithatatlan kötelékkel összekapcsolt, nagy családnak a tagjaivá tesz mindnyájunkat."

Hangsulyozta továbbá, hogy "ezeknek a napoknak a nagyszerüségét nem külsőségekben, nem káprázтató fényhatásokban, sem nagy tömegeket megmozgató felvonulásokban igyekszünk megtalálni, hanem abban a felemelő tudatban, hogy minden magyar református embert,—éljen az a világ bármely táján — a Krisztusba vetett törhetetlen hitünkből eredő közös lelkiségünknek és a magyar géniuszból fakadó szellemi közösségünknek az átérzése kapcsol egybe elválaszthatatlanul. A Nagytemplom Rákóczi harangja és a négyévszázados kulturát hirdető öreg Kollégium falai sugároznak kifelé, felelevenitve előttünk hosszu évszázadoknak tövises és küzdelmes multját és megmutatva

azt is, hogy nem szabad elhagynunk a küzdőporondot, hanem a jövőben is teljesitenünk kell nagyszerü hivatásunkat Krisztusért és István birodalmáért egyaránt."

Dr. Kölcsey Sándor polgármester, egyházközségi főgondnok a vendéglátó Debrecen sz. kir. város közönsége és a debreceni református egyházközség nevében mondott szivből jövő üdvözlő beszédet.

"Debrecen ősi intézményeivel az ország legmagyarabb városa. Kivánjuk, hogy a magyar fájdalom szobra után, amelyik ebben a városban áll, e világgyülés hatása alatt minél előbb megmintázhassuk a magyar öröm szobrát is."

A világgyülés üdvözlése következett most a magyarországi és külföldi magyar reformátusok képviselői által.

Dr. Balogh Jenő, az Egyetemes Konvent világi elnöke köszöntötte a világgyülést a magyarországi reformátusság egyeteme nevében.

"Magyarország ujból a felemelkedés utján van. Átérezzük, hogy a magyar állam ezeréves fennállását Isten kegyelmének köszönheti. De meg tudjuk becsülni mi, magyar reformátusok az ezeréves magyar alkotmányt, mint megtartó erőt. Ezt nemcsak megóvni, hanem széles néprétegek javára fejleszteni kivánjuk. Határozottan kivánjuk, hogy a széles magyar néprétegeknek, elsősorban a falusi lakosságnak életviszonyai, gazdasági, jóléti, müvelődési, egészségügyi, lakásügyi szempontból jelentékenyen javittassanak. Sürgetjük a társadalompolitikai reformokat. A reformokat a törvényhozás, az egyházak és a társadalom közremüködésével alkotmányos uton kivánjuk megvalósitani. Tudjuk, hogy a reánk váró feladatok megoldása megköveteli egyesek jogainak többirányu korlátozását, de azt is tudjuk, hogy az alkotmányos és egyéni szabadságnak áldásait egyszerüen megsemmisiteni nem szabad. Szent elhatározásunk, hogy mi, magyar reformátusok a nemzeti müvelődésnek mai égő fáklyáját lobogó lánggal adjuk át a nyomunkba lépő nemzedéknek."

Dr. Ujlaki Ferenc, az Amerikai Magyar Református Egyesület elnöke az amerikai református és presbiteriánus egyház joghatósága alá tartozók nevében mondott üdvözlő beszédet.

"48 esztendő alatt most jöttünk haza először szervezetten. Jöttünk, mert hivtatok, mert a szivünk égető vágya hozott haza. Jöttünk, hogy megfogjuk a testvérek kezét, akik itthon, vagy külföldön nem engedik elhanyatlani a magyar református zászlót. Egymás által erősödik a mi hitünk is és a tiétek is. Mint az élet bajaiban megedződött, felnőtt gyermekek jövünk 48 év után haza, hogy megmondjuk édes anyánknak, hogy mit cselekedtünk tőle távol mi, tengeren tul élő magyar reformátusok. Jöttünk, hogy bizonyságot tegyünk arról, hogy milyen érték, alkotó erő van a magyar református emberben. Mennyi erő maradt kihasználatlanul itthon, mennyi érték maradt porban itthon. Szegény magyar református munkásemberek nem vittek innen Amerikába mást, csak a Bibiliát — legfeljebb Szikszait — és a munkakedvet. Ezek a szegény, magyar munkások, akik bányák mélyén, vasgyárak vaskemencéje mellett dolgoznak, 48 év alatt 120 magyar református egyházat szerveztek, 120 magyar református templomot épitettek fel és majdnem ugyanannyi lelkészlakást. A világ legnagyobb református egyháztársadalmi egyesületét alkották meg, amelynek 21,000 tagja és 1 és ¼ millió dollár vagyona van. Saját erőnkből alkottuk meg árvaházunkat, aggmenházunkat, iskoláinkat és egyleteinket. Templomainkban a magyar zsoltár, a magyar imádság száll Istenhez. E templomokat nem egyik, vagy másik református főur ajándékozta, hanem honvágyunk Krisztus után, Krisztus iránti szerelmünk teremtette meg. Isten áldása volt, hogy Isten ránk, szétszórt magyarokra rátette a keresztet. Jól tette az Ur, hogy szétszaggatta a magyar reformátusságot. Jól tette mindazt a csapást, amit a magyarságra mért, mert a szőllőből is csak a szem összetörettetésében csurog ki a must, mert a rózsából is csak az összetörettetés által lesz olaj. Minden javára van annak, aki Istent szereti. De jó, hogy ti is felébredtetek már. Ha a világszövetség megtalálja a módját, hogy egymást segitsük, szeressük, akkor gazdag áldások fakadnak belőle. Egyik magyar iró mondotta, hogy nincs nép, amelyet köny-

nyelmübben pazarolták volna el, mint ezt a magyar népet. Az egész világ Magyarország számunkra most, ahol csak magyarok laknak."

Dr. Vincze Károly, az amerikai független magyar református egyház esperese rövid beszédben annak az egyháztestnek üdvözletét hozta, amelynek egyetlen célja, hogy a magyar református egyház hitvallásos tisztaságát Amerika földjén is megőrizhesse.

A braziliai magyar reformátusok lelkipásztora, Apostol János, betegsége miatt nem tudott eljönni a világgyülésre. Dobos Károly budapesti lelkipásztort bizták meg a braziliai magyarok köszöntésének tolmácsolásával. Rövid beszédében Dobos Károly vázolta a délamerikai magyar reformátusság küzdelmeit. Többezer kilométer távolságban szétszórtan élnek ott a mi református véreink. Egyetlen lelkipásztorunknak 1500—2000 lelket kell gondoznia, akik 1000 kilométeres távolságban élnek egymástól. Árpádfalun már van templomuk. Sao Paoloban most épül a második templom. Az örök tavasz világa az övék, de ugyanakkor az örök küzdelemé is. Minél több munkást kérnek az aratásba, máskülönben elkallódik a braziliai magyar reformátusság.

Kedves és megható jelenet volt, amikor székreállva Ragály János kis magyar cserkészfiu, a braziliai magyar reformátusság egyetlen jelenlevő tagja mondott néhány köszöntő szót a világgyüléshez.

Kulifay Imre párizsi lelkipásztor betegsége miatt szintén nem jöhetett el. Helyette testvéröccse, Kulifay Gyula olvasta fel a franciaországi magyar reformátusok köszöntését.

Dr. Incze Gábor a bécsi magyar reformátusok nevében szólalt fel.

Gönczy Sándor nagykárolyi esperes a romániai magyar reformátusság köszöntését tolmácsolta.

Hosszabb beszédben köszöntötte a világgyülést a Csehszlovákiában élő magyar reformátusok nevében Bertók Béla püspök:

"Ha mi itt, összegyülekezve a négy tájak felől, megmutatjuk hiven megőrzött hitünket, tisztán megtartott szivünket: épülni fogunk egymás hite által s bizonyságot nyerünk arra, hogy akik az Istent szeretik, azoknak minden javokra van. Ez a szent alkalom tehát bizonyságtevés és erőmeritès. Bizonyságtevés arról, hogy nem felejtkeztünk meg Istenünkről, s féltve és aggódva őriztük róla való tiszta ismeretünket, szerte e világon, bárhová állitott is az Ő áldott keze. Bizonyságtevés arról, hogy nem vagyunk hütlen örökösei a magyar reformáció szent hagyományainak s a négyszázados tüzet szent félelemmel ápoljuk ma is tisztán megőrzött szivünkben. Bizonyságtevés és tökéletes Megváltónk magasságos erkölcsi világrendjének igyekszünk nemcsak hirdetői, megvallói, hanem munkálói is lenni mindenütt, a föld végső határáig! És erőmerités ez összegyülekezésünk, hogy aki lankad, ereje megujuljon, aki kétségeskedik, kétségbe ne jusson, aki erős, legyen még erősebb, hogy e szent közösségben hitünk, reménységünk, bizodalmunk, eggyéfolyva dicsőitse mennyei Atyánkat, Istenünket, akitől térjen meg hozzánk e dicsőités mint áldás, mint békességre törekvés, mint örökké megtartó isteni gondviselés!..." "Fogadjátok mindannyian e magyar református közösségnek szeretetteljes üdvözletét."

A jugoszláviai magyar reformátusok és a montevideoiak csak táviratban köszönthették a világgyülést.

A DEBRECENI MESTER UTCAI TEMPLOM

Az üdvözletekre Dr. Ravasz László püsnök válaszolt.

Majd dr. Vasady Béla ORLE tanulmányi főtitkár olvasta fel a világgyülés hitvallásos deklarációját.

Ezután sor került a világgyülés határozati javaslatainak előterjesztésére. Mindegyik javaslatot más és más ország képviselője olvasta fel.

Béky Zoltán trentoni lelkész tett előterjesztést a magyar református világszövetség megalakitására, Dr. Erdős József az egységes liturgiát, egységes magyar énekeskönyvet és egységes forditásu magyar Szentirást javasolta. Dr. Papp Károly new brunswicki lelkipásztor a magyarországi és amerikai lelkészek kölcsönös missziói utjának megszervezése tárgyában tett javaslatot. Isaák Imre técsői esperes külföldi magyar református diákok részére létesitendő ösztöndijak tárgyában, Gaál István csicseri lelkipásztor a világgyülés emlékfüzetben történő megörökitése tárgyában, Bernáth Árpád akroni lelkipásztor pedig a II. világgyülés megrendezése tárgyában tettek javaslatokat. Varga Imre rimaszombati lelkipásztor előterjesztésében határozatilag felkérte a világgyülés az ORLE elnökségét, hogy a világ különböző magyar református egyesületeinek anyagi és erkölcsi támogatásával adjon ki egy háromkötetes müvet, amelynek feladata, hogy a világ magyar reformátusságát irásban és képben ismertesse. A mü szerkesztésére Dr. Makkai Sándor, kiadására pedig Dr. Vasady Béla egyetemi tanárok kaptak megbizást.

A világgyülést Báró Vay László főgondnok zárta be. Javaslatára vitéz nagybányai Horthy Miklóst, Magyarország kormányzóját a világgyülés hódoló távirattal üdvözölte.

Dr. Magda Sándor nagykaposi püspök imádsága és áldása fejezte be a Nagytemplomban a világgyülést.

Közvetlenül a világgyülés után a Kossuth-szobor és a Kölcsey-emléktábla megkoszoruzása ment végbe. A Kossuth-szobornál Dr. Takaró Géza new yorki lelkipásztor mondott nagyszerü beszédet és az amerikai magyar reformátusság nevében megkoszoruzta azt. Az ORLE koszoruját Molnár Zoltán ORLE közigazgatási főtitkár helyezte el. Dr. Hegyaljai Kiss Géza debreceni lelkipásztor ódáját adta elő. A Kölcsey-emléktáblánál Dr. Incze Gábor budapesti vallásoktatási igazgató mondott ünnepi beszédet. Szigethy Ferenc sajószentpéteri lelkipásztor alkalmi ódáját adta elő. Szabó Dániel debreceni hittanhallgató pedig a Himnuszt szavalta el.

Délután 2 órakor került sor a közebédre, a Kollégium udvarán felállitott öt sátor alatt, amelyen kb. 1600 ember vett részt. Délután a város nevezetességeit tekintették meg külföldi testvéreink. Este 6 órai kezdettel pedig az Arany Bika nagytermében müsoros-est volt a Kálvineumok javára.

Zsufolásig megtelt az Arany Bika nagyterme, hogy minél többen személyesen tanui lehessenek Ravasz László megnyitó beszédének, mely a magyar vér és a magyar lélek kölcsönösségéről szólott megrázó erővel, továbbá Dr. Makkai Sándor Krisztus magyar református családjáról szóló bizonyságtételének, Bódás János szombathelyi lelkipásztor mély átérzéssel előadott ünnepi versének, Kóréh Endre és Haydu István müvészetének, végül Dr. Tasnádi Nagy András egyházmegyei gondnok zárószavainak meghallgatása után végződött az ünnepély. E müsoros-est minden egyes száma mintha csak a megelőzőből folyt volna; kerekded egész volt az egész programm és a rádión keresztül a világ minden tája felé hirdette a magyar református élni akarást és a magyar református összetartozást.

(Magyarországi Lelkész-Egyesület.)

MILLER & BIGG CO.

BUTORKERESKEDÉS

Phone: Latrobe 542

910 LIGONIER STREET

LATROBE PENNA.

VAN-E ZSIDÓ KÉRDÉS?

Egyik szomszéd állam miniszterelnöke azt felelte erre, hogy zsidókérdés van s ha van, akkor a szemébe kell nézni és meg kell oldani. Be is nyujtott egy törvényjavaslatot, ami ott a politikai, társadalmi és gazdasági életben nagy izgalmat okozott. E sorok irója figyeli azóta az egyházi lapokat. Ami eddig a kezébe került, azokban nem olvasott egyetlen cikket sem, mely ezt a kérdést református keresztyén szempontból vette volna vizsgálat alá s a református keresztyén ember álláspontját világosan kifejtette volna. pedig ebben a kérdésben a református embernek is kell véleményének lenni.

Református keresztyén szempontból legelső kérdés az, hogy mit mond az Isten Igéje. — Tehát:

Mit mond az Isten Igéje?

A zsidókérdést a Szentirásban a római levél 9—11. fejezete tárgyalja.

E szerint Izráel kiválasztása az üdvösségre és a pogányok előtt az üdvösség kapujának későbbi megnyitása Isten ingyen kegyelmének munkája. Izráel azonban nem ismerte fel az üdvösség utját, de azért ez az ut még ma sincs előtte lezárva. És ha Isten Izráel előtt a kegyelem ajtaját nyitva tartotta, akkor azoknak, akik ezt az utat már megtalálták, vagyis a keresztyéneknek sincs joguk ezt az ajtót bezárni. Nincs joguk Izráelt kevélyen lenézni és kirekeszteni az üdvösségből. Sőt ellenkezőleg felelősek azért, hogy Izráel az üdvösséget fölismerje s a Krisztusban való igazságot megtalálja.

Ezt mondja az Irás.

Mit mond a történelem?

A zsidók történelmét az ótestamentomból nagyjából ismerjük. Azt is tudjuk, hogy a zsidó állam Krisztus után 70-ben végleg megbukott és feloszlott. A zsidók története Krisztus után azoknak az országoknak a történetével együtt vizsgálható, amelyekben elosztottak. Ez pedig olyan óriási mező, melyet ennek a cikknek szük keretei között nem ölelhetünk fel. Kiragadunk tehát belőle egy jellemző részt. Spanyolországból ezelőtt 450 évvel 300,000 zsidót kikergettek. A kiüldözött zsidóknak egy része Boszniába menekült. Boszniában a mohamedánok uralma alatt megmaradtak spanyoloknak és megmaradtak zsidóknak. Még ezelőtt 30 évvel Szarajevóban külön városrészben laktak, spanyol viseletben jártak és spanyolul beszéltek. Valószinü, hogy ez még most is igy van. Egy másik részük Hollandiába menekült. Hollandia később református állammá lett s ezeket a spanyol zsidókat ott ma hiába keressük. A református holland népbe beleolvadtak, hollandokká és reformátusokká lettek. Ugyanaz a nép, ugyanaz a faj miért maradt spanyol és zsidó Boszniában s miért lett reformátussá és hollanddá Hollandiában? Azért választottuk ki ezt a két helyet, mert csak ez a két hely volt Európában, ahol nem üldözték őket. A boszniai mohamedánok sem üldözték a zsidót, de mégsem lett mohamedánná, mert az ő vallása ennél magasabb rendü vallás volt, viszont a boszniai keresztyénségben sem ismerhette fel az üdvösség utját. Itt nem találkozott a Krisztussal. A hollandok sem kényszeritették őket arra, hogy keresztyének legyenek s mégis azok lettek, mert a hollandokon észrevették, hogy ezeknek a hitében van valami, ami az övékénél többet ér. A református hollandok élete tudott előttük világitani s ennek a világosságánál felismerték az üdvösség utját, felismerték a Krisztust.

Ezt mondja a történelem.

Mit mond a Heidelbergi Káté?

A Káté azt mondja, hogy mivel Isten minket ingyen kegyelmébe fogadott, ezért Isten iránti hálánkat többek között azzal is meg kell mutatnunk, hogy istenfélő életünkkel embertársainkat is megnyerjük a Krisztusnak. (86. k.)

Ezt csinálták meg a holland reformátusok. Azokat a spanyol zsidókat, akik Boszniában megmaradtak spanyoloknak és zsidóknak, minden erőszak nélkül, magasabbrendü életükkel, istenfélő életükkel megnyerték a Krisztusnak.

Hát a magyar reformátusok tettek-e valamit ezen a téren? Kétségkivül tettek, de nem sokat. Nekünk is vannak zsidóból lett református egyháztagjaink. És ha mi ezekre panaszkodunk, hogy sokan közülük nem

igazi reformátusok és nem igazi keresztyének, akkor tegyük a szivünkre a kezünket és kérdezzük meg magunktól, hogy világoltunk-e előttük istenfélő életünkkel, olyan erős fénnyel, hogy egyedül ők az okai annak, hogy Krisztust még mindig nem ismerték meg? Meg kellett-e nekik látni, hogy a református keresztyének élete az övékénél magasabb rendü élet? Ha lehetne tartani egy olyan népszámlálást, hogy a törzsökös reformátusok közül hány százalék valóban Krisztus gyermeke s hány százalék valóban Krisztus gyermeke az áttért zsidók között, vajjon ez az arányszám a törzsökös reformátusok javára billentené-e a mérleget?

Most aztán tegyük fel még egyszer a kérdést: van- hát zsidó kérdés, aminek szemébe kell nézni és meg kell oldani?

Református szempontból zsidó kérdés nincs, hanem keresztyén kérdés van. Ennek kell szemébe nézni és ezt kell megoldani.

Minden református ember önmagának tegye fel a kérdést: istenfélő életemmel hány kikeresztelkedett zsidó embertársamat nyertem meg a Krisztusnak?

Ágoston Sándor, püspök.

AZ IGAZI IZRÁELITA

Irta: Dr. Révész Imre *)

János ev. 1:48. Láttá Jézus Nátánáelt őhozzá menni és monda őfelőle: Imé egy igazán Izráelita, akiben hamisság nincsen.

Egy máig rejtelmes eredetü legenda szól az örök bolygó zsidóról.

Volt Jeruzsálemben egy zsidó varga — akit a legenda Ahasvérusnak nevez — s ennek a küszöbén roskadt össze először a Golgothára vivő utjában a keresztet cipelő Jézus. A varga azonban ahelyett, hogy megszánta volna, durva szitkokkal és ökölcsapásokkal késztette ujra fölkelésre és továbbvánszorgásra. Jézus erre ráemelte végtelenül szelid és fájdalmas tekintetét s csak annyit mondott neki: "Igen, én elmegyek és megnyugszom, de tenéked nem lesz többé nyugalmad." És azóta Ahasvérusnak nincs többé nyugodalma: mindig látja azt a szelid és fájdalmas szemet, mindig hallja azt a nyugodt és mégis itéletes hangot; jár keresztül-kasul a nagyvilágban, hogy meneküljön ezek elől, de az a szem folyton nézi őt és az a hang folyton üldözi őt, jobbán, mintha furiák pattognának skorpió-ostort a füle mögött. Járja a nagyvilágot szegény bolygó zsidó, örök zsidó; a halál menekül előle, de ő nem menekülhet az átok elől; nem mert azt az átkot csak egy valaki tudja levenni róla, majd valamikor az időknek végén: az, aki reáhelyezte volt — Jézus. Ahasvér nem könyörült Jézuson — és ezért egyedül csak Jézus könyörülete fog segithetni Ahasvéruson.

* Ezt a beszédet Dr. Révész Imre püspök régebben, debreceni lelkipásztor idejében irta.

A népek lelkének csodálatosan biztos ösztöne a bolygó zsidó legendájában magát a zsidókérdést, az európai, előázsiai és északafrikai kulturának e kétezer esztendő óta szakadatlanul szurdaló fulánkját ábrázolta ki: a zsidóság elüzte küszöbéről Jézust és azóta nem nyugodhatik. Még pedig azért nem, mert Jézusban a zsidóság a saját lelkét üzte el magától — s ennek a lélektelen testnek azért nincs nyugodalma, mert hogyha öntudatlanul is, azóta folyton a saját elveszitett, kivert, megtagadott lelkét keresi, de ő nem fogja soha megtalálni azt a lelket, amig csak az a lélek — "aki felől irt Mózes a törvényben és a próféták" (Ján. 1:45.)— Jézus Szent Lelke maga meg nem könyörül rajta, meg nem találja és meg nem ragadja őt.

A zsidókérdés lényege: egy nagy, szüntelen, kinos, rettentő, örök keresés.

A zsidókérdés megoldása: egy nagy, boldog, győzelmes, szent megtalálás, vagy inkább megtaláltatás.

*

Nátánáel becsületesen kételkedik, de épp oly becsületesen sóvárog is. Szivének és eszének nehéz, szakadatlan ostromot kell viselnie önnön előitéletei ellen és ujra meg ujra fölhangzik ajkán a vivódó kérdés: "Názáretből támadhat-é valami jó?" Emberi érvelés előtt, habár az a legjobb szándéku is, nem hajlik meg, de szive és esze nem sötét börtönajtó, hanem tárt fényes kapu, amely boldog engedelmességgel ujjong fel, amikor

nem emberi érvelés többé, hanem maga az Igazság, a Szentség és a Szeretet Jézusban megjelent és Jézustól kiáradó teljes élethatalma jelenik meg előtte és kiván bebocsáttatást, amely diadalut lesz. Halljátok a diadaléneket: "Rabbi, Te vagy az Isten fia, Te vagy az Izráel királya!" Nátánáel megtalálta Jézust, mert Nátánáelben az Izráel meghajolt önlelkének prófétai hatalma és történelmének isteni értelme előtt a szent szeretet testetöltött igazsága előtt; és Jézus megtalálta Nátánáelt, mert legyőzte őt, mert az Igazság, Szentség, Szeretet személyes isteni hatalma foglyul ejtett egy lelket, amelyet Izráel egész csodás történelme az ő számára formált, egy lelket, amelyben sok becsületes igazságszomj mellett és avval együtt járóan volt sok becsületes kételkedés is, de nem volt tagadás, nem volt önhittség, nem volt makacsság, nem volt sötétség és nem volt üzleti önzés sem: nem volt hamisság.

Ez az igazi Izráelita — az ó-szövetségi kijelentés, az igazi Izráel törvényes lelki gyermeke — akiben hamisság nincsen.

Nátánáeleket, az igazán Izráelitákat, Jézus szüntelen "látja hozzájönni;" csöndesen vonza, készen várja s gyöngéd megértéssel öleli a kebelére, amikor a Lélek titkos vezérhatalma elhozza annak idejét. A Nátánáelekkel szemben ez a kötelesség minden időben a Krisztus követőinek, a Krisztus egyházának is.

Igen érdekes egy dolog az, hogy az örök zsidó legendájának van egy mellékalakja is, mely már a XIII. században felmerült volt angol vagy francia földön: az örök pogány. Eszerint Pilátusnak volt egy Cartaphilus nevü ajtónállója, aki a római helytartónál lefolyt kihallgatás után ökölcsapásokkal siettette utjára a Megváltót s ezért büntetésül az lett a sorsa, hogy nem tud meghalni mindaddig, amig az Ur másodszor is el nem jő. Nos, én azt hiszem, nagyon mély értelme van annak, hogy ennek a legendának kétféle alakja maradt. Örök zsidó és örök pogány összetartoznak! Önmagukat emésztő üdvkeresésük tévutján holtrafárasztó zsidó zsidók, Ahasvérusok mindaddig lesznek Izráel népe között, amig a Krisztus népeiben és anyaszentegyházában lesznek a Megváltót üldöző és bántalmazó, névleg keresztyén, valójában pogány Cartaphilusok. És Ahavérus mindaddig nem fog megnyugodni, amig meg nem hal Cartaphilus.

Óh, örök Cartaphilus, ne üzd el hát többé Uradat szived ajtajából! Keresztyén orvos, gyógyitsd meg magadat először és akkor a magad részéről lehetővé tetted, hogy meggyógyuljon Ahasvérus is, hogy megnyugodjék és hogy fölébredjen benne Nátánáel, az igazán Izráelita, kiben hamisság nincsen.

A DEBRECENI KOLLÉGIUM

A DEBRECENI KOLLÉGIUM

A sárospataki és pápai kollégiumok jubileumi éve után 1938 október havában a debreceni kollégium ünnepelte négyszázéves évfordulóját. Illő, hogy az amerikai magyarság is tudomást szerezzen naptárunk utján ennek a hires főiskolának a multjáról.

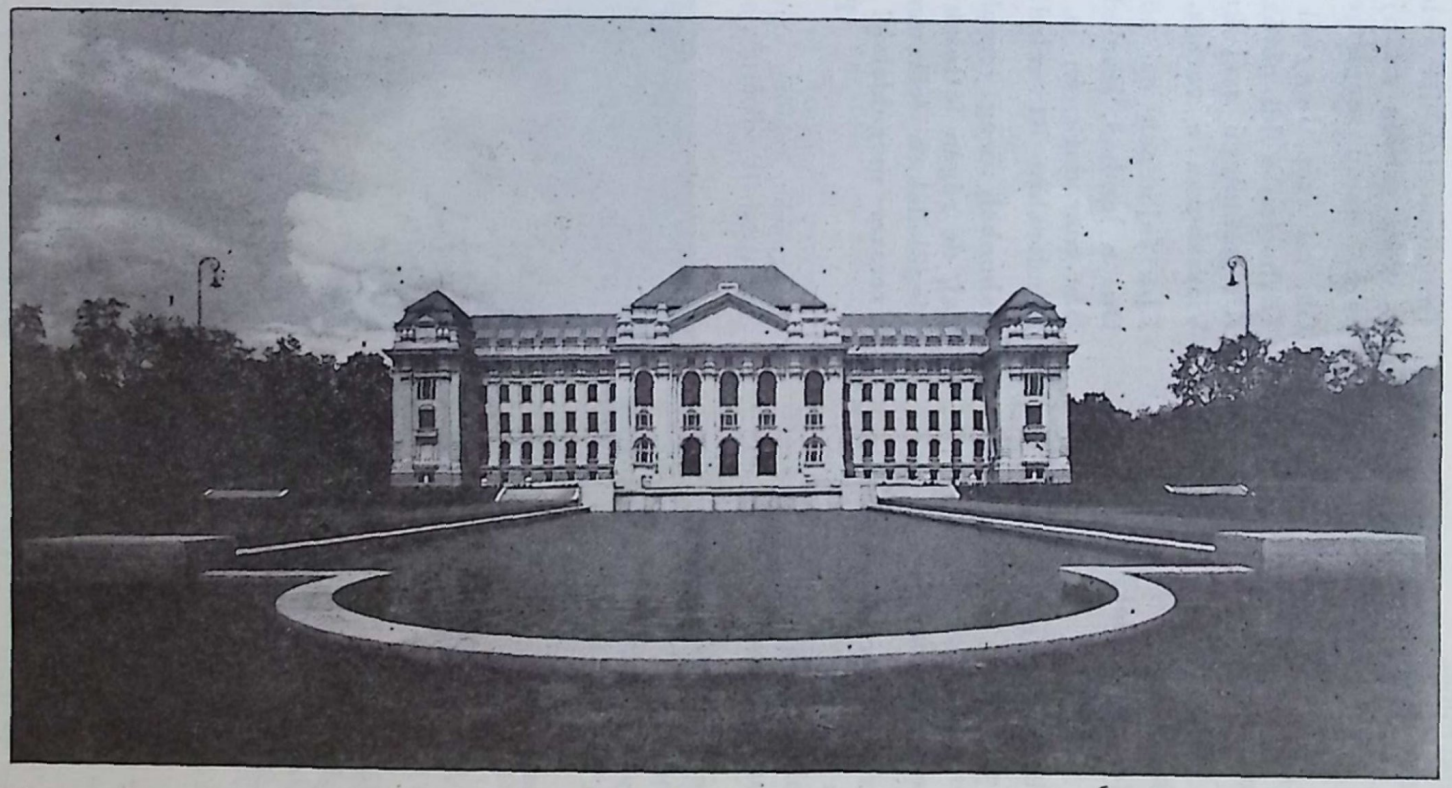
A debreceni főiskola története voltaképen 1312-re nyulik vissza, amikor egy Péternevü főur alapitotta meg és a tanitást a ferenciskánus szerzetesekre bizta. Az Enyingi Török János idejében reformátussá lett. A ferenciskánusok által használt iskolaépület 1564-ben tüzvész miatt átalakuláson ment keresztül. 1567-től maradt reánk az első iskolai törvény, a tanulók anyakönyve 1588 óta van meg. Az iskolának támogatója Debrecen városa volt, amelynek lakói mindnyájan reformátusok lettek a XVI. században. Később az erdélyi fejedelmek is segitették az ugynevezett "cameraticum beneficium" nyujtása által, ami az államkincstárból kiutalt segélyt jelentette. I. Rákóczi György volt lelkes pártfogója az iskolának. 1600-ban a nagyváradi kollégiumot is hozzá csatolták.

Később szomoru idők következtek az iskolára. Az erdélyi fejedelmek segélyét beszüntette az osztrák uralom, könyvtárát és nyomdáját 1705-ben felégették, Mária Terézia pedig 1752-ben megtiltotta Debrecen városának, hogy a kollégiumot pénzsegélyben részesitse. Ugy látszott, hogy megszünik az iskola, de Isten segitségére jött. Domonkos városi főbiró gyüjtést inditott Magyarországon és külföldön. Jöttek az adományok a hollandiai és svájci református hittestvérektől, továbbá az anglikánoktól, akik a Herring canterbury érsek kezdeményezésére "English Fund"-ot létesitette, amelynek kamatja minden évben eljutott (a világháboru idején is!) Debrecenbe. Igy a kollégium ismét talpra állott és virágozni kezdett. Az iskola igazgatását 1718-ban a debreceni ref. egyház vette át, a felügyeleti jogot pedig a XVIII. század végén a tiszántuli ref. egyházkerület. Debrecen városa 1802-től kezdve ujra segélyezhette, a millénium évében pedig négy uj tanszéket létesitett.

1851-ben különitették el a theológiát a jogakadémiától, 1855-ben pedig tanitóképzőt nyitottak. 1894-ben a tanuló ifjuság 50,000 forintnál több segélyben részesült a buzgó alapitványozók bőkezüségéből. Ebben az évben a theológián a rendes tanárok száma 5, a jogakadémián 6, a bölcsészeti szakon 3, a tnitóképzőben 5, a főgimnáziumban 15 volt. A budapesti zsinat (1891) lépéseket tett, hogy egyetemi rangra emeltessék. Ma az álom valóra vált. Debrecenben székel jelenleg a Gróf Tisza István tudományegyetem, amelynek ref. theológiai, jogi, bölcsészeti és orvosi fakultusa van. Egyetemi épületei modernek, mintaszerüek és különösen orvosi fakultusát idegenek is megbámulják. Igy fejlődött ki világhirüvé a négyszázéves debreceni ref. kollégium. Az októberi jubileumi ünnepségek alkalmával helyezték el az egyetemi templom alapkövét, amelyben református istentiszteleteket tartanak a tanárok és ifjuság részére. Az ünnepség alkalmából, melyen a kormányzó is megjelent a kormány tagjaival, leplezték le a magyar reformáció három kiváló alakjának a szobrait: Huszár Gálét, a nyomdaalapitó reformátorét, Szenci Molnár Albertét, aki zsoltárforditásaival, Bibliájával és egyéb müveivel tette nevét halhatatlanná, és Komáromi Csipkés Györgyét, a legszebb magyar Biblia forditójáét és kiadójáét.

A kollégiumnak 400 év alatt sok hires tanára volt. Csak a nevezetesebbeket emlitjük: Méliusz Juhász Péter, Medgyesi Pál, Milotai Nyilas István, Kocsi Csergő János, Maróthi György, Hatvani István, Szathmári Paksi István, Komáromi Csipkés György, Sinai Miklós, Budai Ézsaiás, Révész Bálint, Balogh Ferenc, Erőss Lajos és dr. Erdős József.

Sok ezer ifjat dajkált és nevelt ez az "alma mater"-nek (tápláló anyának) joggal nevezett főiskola, akik a hazának és egyháznak javára munkálkodtak. Istené a hála azért, hogy a magyarországi helvéthitvallásuak csodálatos áldozatkészségéből (mint homlokzatán olvasható) felépült a magyarországi reformátusságnak ez az erős vára, amelyet Ravasz püspök a legimpozánsabb magyar református épületnek nevezett. Most, hogy egyetemi rangra emelkedett, szórja fényét fokozott mértékben a magyar elmékre és lelkekre!

DEBRECENI EGYETEM

TALÁLKOZÁS FALUNK ÖREG TEMPLOMÁVAL *)

Falunkbeli öreg templom,
Jaj, de régen láttalak,
Megölellek a lelkemmel,
Százszor is megáldalak.

Messze jártam s mig mögöttem
Tünt a völgy, a hegyorom:
Mint az édesanyám képe,
Ugy kisértél, vén torony.

Messziről jöttél utánam,
Lassan, észrevétlenül
S mikor elhagytak az álmok,
Nem maradtam egyedül.

Amikor meg csüggedeztem,
Te kanyarodtál elém,
Mindig fölfelé mutattál
S nem hagyott el a remény.

Mindig hivtál, mindig vártál
S mig sok évem elszaladt:
Hol közelről, hol messzünnen
Hangzott hü harangszavad.

Most megálltál és bevártál:
Árnyékodban pihenek.
Ugy érzem hogy hazajöttem,
Mint anyjához a gyerek.

Tárd ki szárnyas, pántos ajtód,
Nyisd ki kebled belsejét,
Itt bent minden oly világos,
Ott kint minden oly setét.

Ismerősként üdvözölnek
Régimódi fapadok,
Fölcsendül egy régi zsoltár,
Én meg sirva fakadok.

Zengi fönt az öreg kántor,
Orgonánkat bugató,
Halk játéka zengő-bongó,
Sziveket simogató.

Ott szunyókál az öreg pap,
Mig a szószéken, felül
Prédikál a fiatalja
Hivő-rendületlenül.

Hol van már a jó öreg pap?
S mind a többi hü rokon?
Elköltöztek szebb hazába,
Rózsa nyilik sirjokon.

Kérdem ezt is, kérdem azt is
Mig kimondom a nevet:
Odakint a temetőben
Egy-egy fejfa integet.

Ám kik akkor ifju fővel
Templomoztak itt velem,
— Szent mezőn az uj kalászok —
Sorba. mind megismerem.

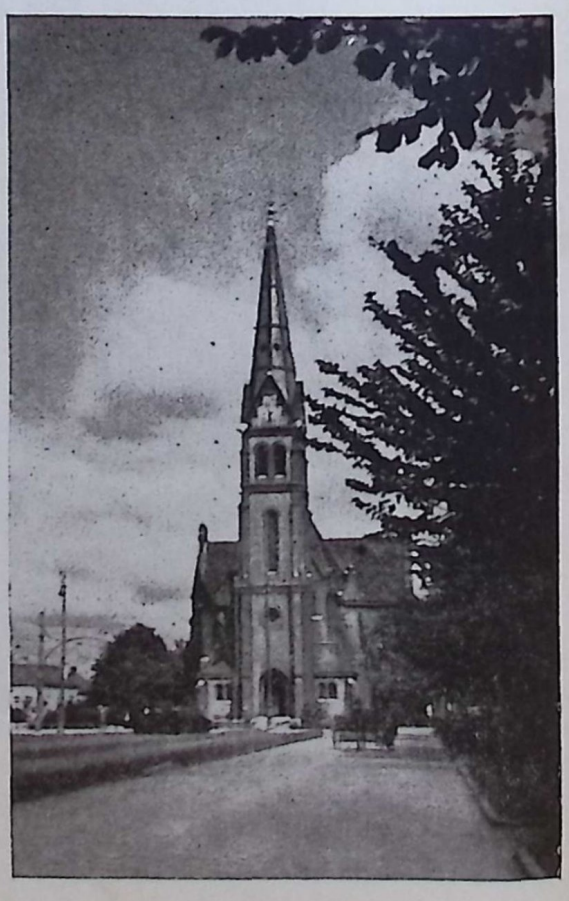
Oh, mi szép, hogy él a régi
Tüzhelyen a hü parázs,
Kit gomolygó szél kapott el:
Visszahozza e varázs.

Élsz fajomnak ősi törzse!
Dus a lombod, leveled,
Bár maradnék én is, én is
Mindörökre itt veled!

Falumbeli öreg templom,
Jaj, de régen láttalak!
Megölellek a lelkemmel,
Ezerszer megáldalak!

BAJA MIHÁLY

* Jegyzet.—Azoknak az öreg amerikás magyaroknak küldöm, akik a legutóbbi zarándoklattal itthon jártak, az ó-hazában. — B. M.

A debreceni Kossuth utcai templom.
(Lelkésze Baja Mihály)

A BETHLEN OTTHON BEVÉTELEI 1937 NOVEMBER 1.-TŐL 1937 DECEMBER 31.-IG.

I. ADOMÁNYOK.

Akron, O. Független Ref. Egyház 5.00, Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet 5.00, Dabóczi István lelkész 1.00.

Barracksville, W. Va. Ref. Egyesület 212-ik osztálya $10.00.

Basking Ridge, N. J. Slezák Pál és n. $5.00.

Bessemer, Pa. Gergő Péterné és cs. $10.00

Bridgeport, Conn. Simkó Jánosné, Kiss Bálint és n. $2.00—2.00.

Brownsville, Pa. Kovács Andor lelkész $1.00, Lorántffy Nőegylet $10.00.

Buffaló, N. Y. Ref. Btgs. Egylet $5.00.

Canonsburg, Pa. Am. M. Ref. Egyesület 65. osztálya $32.22, Bridgeporti Szövetség 154. osztálya $5.00.

Canton, O. Bartus József és Izsák György $1.00-$1.00.

Carolina, W. Va. Verhovay 312. fiók $1.00.

Carteret, N. J. A Független Egyházból: Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet 10.00, Ifjabb Nők Köre 5.00, Daróczy Sándor lelkészné 2.00, Miló Jánosné, Bányai János, Sohajda Albert, Kocsi János, Dancs László, Slinszky Istvánné Szanyi Györgyné, Szemán Istvánné, Kocsi Gáborné, Szesztai Károly, Varga István, Papp Sándorné, Tami Jánosné, Terjék Károly, Pirigyi Ferenc, Vaszil Ferenc, Koi Ferenc, Baksa Károly, Sipos Andrásné, Malom Ádám, Malom Róza, Csáki Károly, Szitár Istvánné 1.00-1.00, Lázár András, Fodor János, id. Fazekas Károly, V. Balogh Jánosné, Fülöp István, Lencsés Ferenc 50-50c, templomi persely 11.82, árvaházi persely 8.58, Woodmen Circle, No. 34, Női osztály 3.00.

Chicago, Ill. Első Magyar Betegsegély-Egylet 5.00, Julia Deare 5.00.

Cleveland, O. Kovács Gusztáv és n., Geszti Imre és n. 2.00-2.00, Jene Miklós és n. 5.00, Kéri Jánosné 2.00, Magyar Nők Jótékonycélu Nagybizottsága 10.00, Bélteky Sándor 20.00, Magyar Ref. Ifj. Betegsegélyző Egylet 15.00, Kováchy M. Mariska 2.00.

Coraopolis, Pa. Magyar Otthon Női Tagjai 27.00, A. M. Ref. Egyesület 160. oszt. 3.00.

Daisytown, Pa. Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet 10.00, A. M. Ref. Egyesület 126. osztály 5.00.

Dayton, O. Washington Egylet $3.00.

Detroit, Mich. Amota András és n., I. M. Ev. Lutheránus Betegsegélyző Egylet 2.50-2.50, Magyar Demokrata Club 25.00, Kossuth Lajos Férfi és Női Betegsegélyző és Tem. Egylet 5.00, Első Magyar Ifjusági Egylet 5.00, Dallos Mihály, Dallos Balázs, Dallos István 1.00-1.00.

Dixon, Ill. Varga Károly $1.00.

Duquesne, Pa. Verhovay 71. fiók $3.00.

East Chicago, Ind. A Ref. Egyházból: Ref. Nőegylet 30.00, Kecskeméthy József lelkész és családja 5.00, Molnár Lajos 3.00, Seregély Dániel és cs., Farkasdi János 2.00-2.00, Derján Gyula és n. 1.50, Suta Lászlóné, Bujáki Gergely és cs., Kaszó Imre és cs., Görömbei Gertrud, Görömbei György és n., Marosi József és cs., Fülöp Emil, Balázs József és cs., Bujáki József, Lipusz Péterné, özv. Vaskó Józsefné, Derján Mihály és cs., Hegedüs István és cs., Jakab Sándor, Ifj. Tarr Károly és n., Szakács János és n., özv. Szál Lajosné, id. Kecskeméthy József és n., Zizda Istvánné 1.00-1.00. Persely és Egyházak, Egyletek Nagybizottsága $20.00.

Elizabeth, N. J. Ref. Nőegylet $10.00, Ref. Egyház $5.00, özv. Cincsics Dezsőné $3.00, Ifj. Kör $2.75, Farkas Ödönné $2.00, Füzi Ferencné, Franko Palma, Szaniszló István és n., Mrs. Varga, Mr. Fackelman, Tóth István, ifj. Jakab Mihály, Franko Gyula, id. Jakab Mihály, özv. Jakab Jánosné $1.00-$1.00, Mrs. Major, Gyurkó Sándorné, Putnoki Béla, $0.50-$0.50, kisebb adományok és persely $1.25, Szanyi Sándorné és cs. $2.00, Franz Béláné $0.50.

Fairfield, Conn. Hadar Vincéné, Nagy Sándor és cs., Kassai Ferenc, Szabó Ferencné, Somogyi Andrásné, Kiss Géza, Nagy Lajos és cs., Dicső Gusztáv, Demjén János és n., Tóth Pál, Söveg Család, Hatskóné, K. Tóth Mihály 1.00-1.00, Bölcsházi Fe-

Konfirmált leányok Ligonierban

Konfirmált fiuk Ligonierban

renc és cs. 2.00, Ifj, Tripoli Sándorné, Vargovcsik Gyula és n., N. N., Mazalin Istvánné, Szajkó János, Balogh János, Baráti Jánosné, Járkócky Andrásné, Tripoli Sándorné 50-50c, J. Mátyás József 5.00, árvaházi persely 4 35, kisebb adományok $1.30.

Farrel, Pa. I. M. Betegs. Egylet $10.00.

Flint, Mich. Ref. Egyház, Lorántffy Nőegylet, Kész Dániel, Doggendorf Jánosné $5.00-$5.00, Pál József, Moly János, Csillik Gyula és cs. $2.00-$2.00, özv. Vince Istvánné, ifj. Miller Jánosné, Antal Dánielné, id. Varró Józsefné, Szücs Gábor, Mészáros Sándor, Gáncsos Péter, ifj. Kiss János, Molnár Andrásné, Bóhra István, Máthé Sándor, Szikszai György, Vláz Sándor, id. Kiss János, Süttő János, Kulcsár István, Vláz Gábor, Bányai János, Nagy Ferenc, Szabó Sándorné, Pál Péter, Verebi József, Palágyi János, Süttő István, Szabó Bertalan, Simon István, Boros István, Oláh Bertalan, Kovács Gábor, Biró János, Töviskes Imre, Bóka István, Illés Kálmán $1.00-$1.00, Töviskes Imréné, Kocsis Albert, ifj. Gáspár Gyula $0.50-$0.50, N. N. $0.25.

Gary, Ind. Ref. Asszonyok Baráti Köre $5.00.

Glen Rogers, W. Va. id. Bodó János $1.00.

Granite City, Ill. Mrs. Zsófia Ritter $5.00.

Hammond, Ind. Bikszai Lászlóné 2.00, Horváth Andrásné és cs., Pór Bertalan, Árvai József, Tóth Bálint, Bódi László és cs., Józsa Bálint, Ifj. Tóth Zsigmond, Hadadi Ignátz, Kói József, Id. Tóth Zsigmond és cs., Kiss Jánosné, Gyökér Andrásné, Horváth András és cs., Józsa Bálintné 1.00-1.00, Kiss Károly, N. N. 50-50c, N. N. 25c, persely 4.40.

Indiana Harbor, Ind. Bencze Ferencné, Mircse Sándor lelkész, N. N., Rosta Lajos, Id. Varga András, Dózsa Károlyné, Szabó Mózesné, Simon János, Kelemen Dénes, Pethő Lajos és cs., Faragó János 1.00-1.00, Trimmel Jánosné 50c, Székely Dénesné 50c, árvaházi persely 2.25, templomi persely $2.76.

Joliet, Ill. Verhovay 127-ik fiók $2.00.

Kalamazoo, Mich. A Ref. Egyházból: Veres András $1.00, persely $1.80.

Kreischerville, S. I., N. Y.: Független Egyházból: árvaházi persely 4.00, özv. Fazekas Józsefné, Angyal Ferenc és cs., Kozma Lajos és cs., Béres Károly, Dóch József és cs. $1.00-$1.00, Szücs János, Czap István, Kósa Károlyné $0.50-$0.50, persely $1.56.

Lackawanna, N. Y. Magyar Presbyteriánus Egyház 5.00, Göbölös József és n. 2.00, Fazekas Béla, id. Básty Lajos, Sári Józsefné 1.00-1.00.

Latrobe, Pa. Rusznyák Andrásné $2.00.

Ligonier, Pa. Persely 25c, Dr. Nánássy Lajosné, Kalassay Sándorné 2.00-2.00, Nánássy Marian, Kalassay Károly 1.00-1.00, Janiga József és n. 5.00, Gacsályi Imréné, Babinszky Andrásné .1.00-1.00, Szopó József $2.00 és persely 11c.

Logans Ferry, Pa. Ref. Egyes. 283. oszt. $2.50.

Lorain, O. Ref. Nőegylet $5.00, Juhász Mihály és n., Papp József, ifj. Cseh Istvánné, Cseh Etelka, özv. Megyesi Józsefné, Fülöp János, Pataky Andrásné, Pandy Ferenc és cs., Molnár Mihály és n. $1.00-$1.00, Szarka Balázs és cs. $0.50.

Los Angeles, Cal. Mrs. Szabó $2.00.

Martins Ferry, O. Magyar Nők Clubja $5.00.

Massena, N. Y. Hally Mihály, Szojka János és Balázs Menyhért gyüjtése $11.00.

PARKRÉSZLET LIGONIERBAN

McKeesport, Pa. A Független Ref. Egyházból: Urbán József lelkész $1.00, Németh Sándor $3.00, Droppa Ede, Kondor Andrásné, Urbán József lelkészné $2.00-$2.00, Kliment Andrásné, $1.50, Bakos Bálint, Baksa Géza, T. Balogh Gábor, Berényi Mihály, Darnay János, Dovicsák Bertalanné, Fazekas Áron, Fejes Menyhértné, Ficsóri Kálmán, Gönczi István, Hadar Benjámin, Jakab Károlyné, ifj. Járdánházy Lajos, Juhász Bertalan, Juhász Bertalanné, Juhász Margit, Kovács László, Kovács Lászlóné, Mészár Sándor, Molnár József, T. Nagy Sándor, N. N., Orosz Béla, id. Orosz Gábor, Pallay Jánosné, Papp Sándorné, Samók József, Szücs János, Tamók András, Tóth Mihály $1.00-$1.00, Albert Lajosné, Bakos Bálintné, Baksa András, Balogh Zsigmond, Biró Jánosné, Diószegi Balázsné, Fazekas Áronné, Fejes Benjámin, Kálmán János, Kendy Imréné, Lovas Jánosné, Nagy Benjámin, Németh Árpádné, Oláh Jenőné, Pavuk Irén, Szabó Lőrincné, Tóth Mihályné, Vaszil Miklósné, Vozár János $0.50-$0.50, kisebb adományok $1.00, Urbán József lelkész 1.00, Verhovay 226-ik fiók 2.00, Bridgeporti Szövetség 9. fiók 5.25, Egyházak és Egyletek Nagybizottsága 2.50, Kalassay László 1.00.

New Brunswick, N. J. Somerset St.-i Ref. Egyház $25.00, Mikucza Jánosné $1.00, Magyar Eszter 50c.

New York, N. Y. A Bronxi Magyar Nők $25.00, Mrs. Mary Rády, Balyó Józsefné $1.00-$1.00, New Yorki Nők Csoporta 57.50, Mr. és Mrs. A. Szabó 2.00.

Niagara Falls, N. Y. Szabad József és n. $5.00.

North Braddock, Pa. Szarvák Ferenc $1.00.

Passaic, N. J. György István $2.00.

Peekskill, N. Y. I. M. Btgs. Egylet $8.50.

Perth Amboy, N. J. Szabó Antal lelkész 2.00. A Független Egyházból: Tobiás Ferenc és n., Réz Gyula, Réz Ferenc, Hegedüs Ilona 2.00-2.00, Dr. Ur Albert és n. 5.00, Fiatal Emberek Köre 5.00, Arday László és n., Bereczky Sándor, Özv. Szabó Jánosné, özv. Vigh Józsefné, Fogas Mihályné, Tomori László és n., özv. Dagonya Istvánné, Karmazsin István, özv. Dakó Ferencné, Tóth Lajos 1.00-1.00, özv. Stumpf Mihályné, özv. Pethő Istvánné 50-50c, N. N. 25c. és ifj. Fodor András és n. $2.00.

Philadelphia, Pa. Mrs. E. J. Fenessy $5.00.

Phoenixville, Pa. Persely 14.00, Csatlós András és n., Kocsi Albert 1.00-1.00.

Pittsburgh, Pa. A Ref. Egyházból: Persely $4.28, árvaházi persely $9.25, Tusay Erzsike, Samu István, Horosz András, Balla Györgyné, Szantics Jánosné, ifj. Tusay János és n., Téglássy Pál és n., Oláh Jánosné, Deutsch Lajosné, Lénárt András, Andrási Károly, Deák András, özv. Balogh Ferencné, Sarok Lajosné $1.00-$1.00, Hibó Jánosné, Fiók Albertné, Szakács Józsefné $2.00-$2.00. Kollektálás az estélyen $2.69. N. N. $0.60. Vasárnapi iskola $0.80. A William M. Nagy és Hering Józsefné gyüjtése: M. Nagy Lajos $1.00, ifj. Bene István, Lipóczky András $0.50-0.50, Szakál Sándor, Szekeres Istvánné $1.00-$1.00, Bene Andrásné, Mrs. Vetulla, Mrs. Zákány, ifj. Varga István, Kádár Miklós, Jantek Ferenc, Házi Lászlóné, Varga Istvánné, Szabó Jánosné, Olasz Józsefné, Elek Lajos, Nagy Bálintné, Papp Imréné, Hering Józsefné $0.50-0.50, Perhács Béla, Nógrádi Bertalan, Nógrádi József $0.25-$0.25. A Mrs. Frank Lohr gyüjtése: Tóth András, Tóth Bálint $1.00-$1.00, André János, Jászay Istvánné, Szabó István, Tóth Ferencné, Kohányi János, Aranyos Józsefné, Mrs. Opalkó $0.50-$0.50, Sarok Lajos $0.35, Juszkó Istvánné, Lohr Ferenc, L. Szabó András, Szakál József, Béres Sándor, Major Jánosné, Earl Sutton, Klinu Ferenc, Anna Haluncsák, A. Sliyenoff, John Kapó,

AZ ARATÓGÉP MELLETT. LIGONIER

Mrs. Mary Ribár, John Strahan, Mrs. Anna Dugan, Mrs. W. J. Caldwell $0.25-$0.25, kisebb adományok $0.40. A Mrs. John Nógrády, Mrs. Michael Tóth Jr. gyüjtése: András Károly, L. Papp Jánosné $1.00-$1.00, Csefo Jánosné, Szabó Lászlóné, Fidrán Józsefné, ifj. Kiss András, Szabó Józsefné, Szabó Albert, ifj. Tóth Mihály, Estu János $0.50-$0.50, Biró Sándor, Horkay József, Haraszi Zsófia, Kiszti István, Varga János, Nógrády János $0.25-$0.25. A Mrs. M. André és Mrs. J. Kuscsik gyüjtése: Simon Györgyné, Szekeres Károly, B. Tusay Mihály, D. Tusay György $1.00-$1.00, Géczi Mihály, id. Jeso Mihály, Oláh Mihály, Kuscsik Jánosné, özv. Radácsy T.-né, Szalkay Sándor, Tirpák Jánosné, André Mihály $0.50-$0.50, Bajor János, Estu András, Hodermanszky J.-né, Juhász Pál, Kuscsik Lajosné, Radácsy Pál, Páll Lajos, Stefán Andrásné, Székely Gyula, Szabó Pál, ifj. Tóth István, id. Tusay János, ifj. André Mihály $0.25-$0.25, kisebb adományok $0.30. A Mrs. B. Bosanacné és Mrs. S. Káposztás gyüjtése: id. Estu János $1.00, B. Bosanacné, Bodák András, id. Bene István, H. Gönczy András, Gönczy János, T. Kovács György, A. Nagy Lajos, Szilassy János, H. Tusay Mihály, Vida Miklós, Orosz Jánosné, Veze Mihály $0.50-$0.50, André István, Fodor Istvánné, Fecske Imréné, Káposztás Imréné $0.25-$0.25. A Mrs. M. Jósvay és Mrs. John Renko gyüjtése: Bodák Mihály, Bodák Ferenc, Reskó János, Konyha János $1.00-$1.00, Andó István, Apjok András, Balázs József, Diószeghy János, Dobos Gábor, Balázs Ferenc, Jósvay Mihályné, Kardos Jánosné, Bányai Istvánné, Gáll Istvánné $0.50-$0.50, Csorba Miklósné, Mrs. Bertha Fredant $0.25-$0.25c. Lorántffy Nőegylet 10.00, Varga Lajos lelkész 2.00, Pittsburghi és Környéki M. Önképző és Betegsegélyző Női Egylet 5.00, Várady György 2.00, Nemes Pál 2.00, özv. Démán Dezsőné 2.00, Kurucz Jánosné 1.00, Verhovay 277. fiók 2.50, Rákóczi 74. fiók 2.50, Mészáros Ferenc 1.00, Am. M. Társaskör 5.00.

Port Clinton, O. A Legeza János gyüjtzse $5.50.

Rankin, Pa. Ref. Nőegylet $10.00.

Roebling, N. J. A Független Egyházból: Ref. Egyház $5.25, Kálvin Egylet $5.00, persely $3.00, Csolti Károly és cs., Szathmári Márton, Szakács József, Bernát József, Csögi Miklós, Bernát Sándor és cs., Varga Istvánné, Halász János, Kövér Ferenc, Trombitás Imre $1.00-$1.00, Csányi András, Kosztrub János, Varga Mihály $0.50-$0.50, N. N. $0.25.

St. Louis, Mo. I. M. Segélyegylet $5.00.

Scranton, Pa. Vajda Mária 3.00, Magyar Nők C. C. C. Clubja 10.00, Verhovay 174. fiók 2.50, Vajda András 2.00.

Shelton, Conn. Rákóczi Egylet 10. o. $2.50.

So. Bend, Ind. Barna János és n. $2.00.

So. Norwalk, Conn. A Ref. Egyházból: Novák L. és n., Szikszay Károlyné $3.-$3., Mándi Juliánna, Kéri József $2.-$2., Szikszay Margit, Szikszay Ilona, ifj. Leczö Istvánné, Veréb Mártonné, Novák Zoltán, Horváth József, Fojtó Józsefné, Papp Ferencné, Lucskay István, Csehi Pál, Kurenczky Jánosné, Németh Istvánné, Szallai Imréné, Bányász Jánosné, Imri Pálné, Kish Sándorné, Nagy M. Istvánné, Serke Pálné, Vitányi Istvánné $1.00-$1.00, Szücs Jánosné, id. Tóth Mihályné, Lassu Pálné, Kovács Béláné, Lengyel Dániel, Gáll Lajosné, Kardos Jánosné, Juhász Benjáminné $0.50-$0.50, N. N. $0.25, Ref. Nőegylet $15.00.

So. River, N. J. Özv. Ulják Jánosné $1.00, Dancs Ferencné 25c.

Springdale, Pa. A Ref. Egyházból: A Szabó Zsuzsánna és Szalay Margit gyüjtők: Ref. Egyház $5.00, Veres Bálint és cs., Németh Elemér, Pájcz Mihály, Vasárnapi Iskola, Román Ferenc $1.00-$1.00, Garda Elek, Debreczeni Mihály, Fóris Ig-

PIHENÉS A MUNKA UTÁN. LIGONIER

nácné, Danka Sándor, Ördög Elemér, Bégányi Zsigmondné, Kiss Miklós $0.50-$0.50, Szücs János, Unger Lajos, Andó Gézáné $0.25-$0.25, persely $3.29, Lorántffy Egylet $5.00, Verhovay 296. fiók $2.50.

Taberg, N. Y. Mrs. Nemo $1.00.

Toledo, Ohio. Ifjusági Betegsegélyző Egylet $5.00.

Tonawanda, N. Y. Lorántffy Nőegylet $5.00.

Trenton, N. J. A Független Egyházból: Független Ref. Templomegylet $10.00, Béky Zoltán lelkész és cs. $5.00, persely $4.00, Kovács Grace, Gacso Kovács Amália, U. Varga János $2.00-$2.00, Soltész Károly, Simon Biri, Molnár József, Csányi János, Kish Gyula, Csóka György, özv. Csányi Jánosné, Percy Tamás, Kosco Pál, Gyárfás Sándor, Király János, Csighy József, özv. Kovács Józsefné, Jeney József $1.00-$1.00, Tóth András, Ny. A. Soltész Károly, Simon Biri, Molnár József. Péntek Miklós, Ács Ferenc, Sipos György, Reho Andrásné, Pokroczos István 1.00-1.00, Csató Antal 50c, N. N. 25c. Csányi János, Kish Gyula, Csóka György, özv. Csányi Jánosné, Perey Tamás, Koscsó Pál, Gyárfás Sándor, Király János, Csighy József, özv. Kovács Józsefné, Jeney József $1.00-1.00, Tóth András, Ny. A. $0.50-0.50, kisebb adományok $0.90.

Uniontown, Pa. Árvaházi persely $3.37. Ref. Egyház $2.00.

Vintondale, Pa. Tóth Péter, Tóth Károly $1.00-$1.00.

Wallingford, Conn. Magyar Női Kör $10.00.

Washington, D. C. Karácsonyi persely $13.75.

Webster, Pa. Mrs. Szabó Ágnes $2.50.

Westville, Ill. Rozgonyi József $5.00.

Williamstown, Pa. Péli Ferenc és n., Péli Lajos és n. $1.00-$1.00.

Youngstown, Ohio. Az Első Egyházból: Bőtty János lelkész, Halász István és cs. 2.00-2.00, Korán János 1.25, Juhász Péter, id. Molnár István, Ifj. Molnár István, id. Csernay Lajos, özv. Kajati Andrásné, Lukács István 1.00-1.00, id. Molnár Istvánné, Juhász János, Luterán András, Ráti Jánosné, Téglás Gyuláné, Moenick Viktorné, Vajoczki Károlyné, Hörcsik Mihály, S. Balogh Ferenc 50-50c, kisebb adományok 60c, persely 2.65, Verhovay 108. fiók 5.00, Pro Hungária 5.00, Egyházak és Egyletek Nagybizottsága 5.00.

Youngsville, N. Y. Jelenyik Sándor és neje $8.91.

Zerbe, Pa. Abary József és n. $1.00.

II. NOVEMBERI EGYÉB BEVÉTELEK.

II. TARTÁS ÉS ELLÁTÁS DIJBÓL	$ 300.90
III. AZ AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLETTŐL	
Havi tiz centekből	$ 1,047.80
IV. FARMI BEVÉTELEKBŐL	$ 91.15
V. NAPTÁRHIRDETÉSBŐL	$ 8.00
VI. NAPTÁR PÉLDÁNYOKÉRT	$ 7.00
VII. ÉLETBIZTOSITÁSBÓL	$ 5.42
VIII. SZÉNELADÁSBÓL	$ 177.08
IX. VEGYES BEVÉTELEKBŐL	$ 132.40

X. AGGMENHÁZI ÉPITKEZÉSI ALAPRA

Detroit, Mich. Himler Márton $25.00, Verhovay 36-ik fiók $2.00. **Pittsburgh, Pa.** Verhovay 34-ik osztály $1.50, Szarvas Pál $2.00, Fiók Albert és n. $5.00. **Ligonier, Pa.** Nánássy Lajos $10.00, Babinszky András $2.00, Gacsályi Imréné $1.00. **Weirton, W. Va.** Ref. Egyesület 299-ik osztály $10.00. **Buffalo, N. N.** Westsidei Nőegylet $10.00. **Sharon, Pa.** C. E. Eastern Ohio District $10.00. **Wallingford, Conn.** Helen M. Balogh $1.00. **Passaic, N. J.** György István $2.00, Lorántffy Nőegylet $15.00, Barabás András, György István, Kovács István, Eszterhay István, C. E. Society, Szabó Jenő, M. Csizmári $1.00—$1.00, Tegze Ferenc, Kerekes István, Molnár István, Kocsis István, Trényi Mária, Sliva Erzsébet 50—50c. Kisebb adományok $3.25. **Williamstown, Pa.** Péli Ferenc és n., Péli Lajos és n. $10.00—$10.00. Windber, Pa. Hegedüs Sándorné $5.00. **Chicago, Ill.** Dr. Melegh Gyula $5.00, Verhovay 342-ik fiók $2.50, Amerikai Magyar Református Egyesület 163-ik osztálya (Chicago, Ill.) és Pozsgay Imre $25.00—$25.00, Cserne Károly, Máté István, Igyártó Lajos és cs., Csákay Bálint és cs., Id. Kovács Gusztáv és n., Hari Károly és n. $5.00—$5.00, Makert Ottó $4.00. **Monaville, W. Va.** Tóth Bertalan $15.00. **South Norwalk, Conn.** Novák Lajos és n. $25.00. **Yatesboro, Pa.** Verhovay 88-ik fiók $5.00. **Allentown, Pa.** Verhovay 90-ik fiók $2.00. Alpha, N. J. A Ref. Egyház estélyén $12.47, Horváth Ferenc, Doncses János $1.00—$1.00. **New York, N. Y.** Ed. Peremi és n. $25.00. Összesen ..... $ 312.72

Összes bevétel novemberben ..... $ 2,654.18

III. KIADÁSOK 1937. NOVEMBERBEN.

I. Fizetésekbe	$ 220.00
II. Élelmezésbe	$ 150.52
III. Ruhára	$ 128.98
IV. Bányára	$ 131.02
V. Gázra, villanyra	$ 55.91
VI. Orvoslásra	$ 4.80
VII. Befektetésbe	$ 201.42
VIII. Javitásért	$ 95.36
IX. Háztartási cikkekért	$ 30.64
X. Életbiztositásba	$ 197.25
XI. Épitkezésbe	$ 352.41

XII. Törlesztésbe	$	349.32
XIII. Naptárra	$	215.40
XIV. Irodai és nyomdai kiadásokra	$	2.62
XV. Posta és szállitási kiadásokra	$	13.84
XVI. Árvaatya utiköltsége	$	128.62
XVII. Gyermekek és öregek utiköltsége	$	2.00
XVIII. Gyülésköltség	$	28.00
XIX. Farmi kiadásokra	$	156.32
XX. Vegyes kiadásokra	$	118.11
Összes kiadás novemberben	$	2,609.62

ZÁRLAT.

Áthozat októberről	$	3,469.06
Bevétel novemberben	$	2,654.18
Összes bevétel	$	6,123.24
Kiadás novemberben	$	2,609.62
Áthozat decemberre	$	3,513.62

Tartalékalapon van $7.89, épitkezési alapon $3,088.22, a többi összeg checkszámlán.

Fenti tételek és zárlat helyességét ezennel igazolom.

FIÓK ALBERT,
az Intéző Bizottság elnöke.

IV. EGYÉB BEVÉTELEK
1937 DECEMBERBEN.

Tartásdijak	$	281.00
Am. Magyar Ref. Egyesülettől havi 10 centekből	$	997.10
Farmi bevételek	$	207.78
Naptárhirdetések	$	25.00
Naptár példányok	$	61.50
Szén eladásból	$	251.02
Vegyes bevételek	$	52.27

IX. Aggmenházi Épitkezési Alapra.

New York, N. Y. Nagy Bertalan és n. 25.00, Takács József 5.00, Bridgeporti Szövetség 67. oszt. 6.70. Összesen	$	36.70
Zerbe, Pa. Abary József és neje	$	2.00
Barberton, O. N. N.	$	10.00
Pocahontas, Va. Összmagyarság Nagybizottsága	$	103.20
East Chicago, Ind. Ref. Nőegylet 25.00, Molnár Lajos 5.00. Összesen	$	30.00
New Brunswick, N. J. Veres József	$	2.00
Elyria, O. Ref. Egyesület 168. osztálya 5.00, Verhovay 107. fiókja 5.00. Összesen	$	10.00
Passaic, N. J. György István	$	2.00
Stamford, Conn. Nagybizottság 70.00, Molnár János 10.00. Összesen	$	80.00
Ligonier, Pa. Babinszky András 2.00, Gacsályi Imréné 1.00. Összesen	$	3.00
Cleveland, O. Kovács Gusztáv és n.	$	25.00
Perth Amboy, N. J. Vincze Károly lelkész	$	5.00
McKeesport, Pa. Verhovay 226. fiók 1.00, 395. fiók 2.50. Összesen	$	3.50
Monroe, Mich. Verhovay 315. fiók	$	2.50
St. Louis, Mo. Káldor Kálmán	$	2.00
Medina, O. Ref. Templomsegélyző Nőegylet	$	10.00
Youngstown, O. Verhovay 21. fiók	$	5.00
Messina, N. Y. Balázs Menyhért és n.	$	1.28
Granite City, Ill. Bridgeporti Szövetség 54. oszt.	$	2.50
Canton, O. Amerikai Magyar Ref. Egyesület 104. osztálya	$	10.00
Összesen	$	345.68
Összes bevétel decemberben	$	3,040.18

V. KIADÁSOK 1937. DECEMBERBEN.

I. Fizetés	$	185.00
II. Élelem	$	187.32
III. Ruha	$	78.67
IV. Bánya	$	106.71
V. Gáz, villany	$	58.82
VII. Orvos, gyógyszerek	$	3.80
VII. Befektetés	$	97.56
VIII. Javitások	$	34.62
IX. Épités	$	30.81
X. Háztartás	$	51.08
XI. Életbiztositás	$	189.65
XII. Törlesztés	$	349.32
XV. Naptár	$	481.36
XVI. Iroda, nyomda	$	11.47
XVII. Posta és szállitás	$	17.12
XVIII. Telephone	$	12.48
XIX. Árvaatya utiköltsége	$	81.30
XX. Gyülésköltség	$	28.00
XXI. Farmi kiadások	$	169.98
XXII. Vegyes kiadások	$	155.11
Összes kiadások decemberben	$	2330.54

ZÁRLAT.

Áthozat 1937 novemberről	$	3,513.62
Decemberi bevétel	$	3,040.18
Összes bevétel	$	6,553.80
Összes kiadás	$	2,330.54
Maradvány 1938. januárra	$	4,223.26

Fenti tételek és a zárlat helyességét ezennel igazolom.

FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

LACHMAN ANTAL

JÓL ISMERT MULATÓ HELYE

Tel. Mansfield 10068

A westsidei magyarok kedvenc találkozója

4343 WEST CARROLL AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS

PRÓBÁLJUK MEG BETHLEN OTTHONUNKÉRT!

Sokat beszélünk az első keresztyének rendszeres életmódjáról. Elmondjuk hogy erejük titka, lelki és számbeli gyarapodásuk kulcsa az volt, hogy "naponként" együtt voltak, "házanként" törték meg a kenyeret, "mindenök" a közé is volt s az élet minden munkájában "együtt" és "egyakarattal" voltak. S ennek, kizárólag csak ennek a rendszeres, terv-szerinti és beosztott, megosztott életnek a jutalma lett azután az, hogy az Isten épen ilyen rendszeresen, vagyis "naponként" szaporitotta soraikat az üdvözlőkkel.

A keresztyén élet a hivek növekedésével tagozódott s később a naponként természetszerüleg változott át "hetenkéntté." De ha a szolgálat ideje a napi rendről, heti gyakorlattá vált is, a rendszerességnek semmit se szenvedett, mert "a hét első napján" minden igaz keresztyén pontosan, lelkiismeretesen és rendszeresen végezte lelki és anyagi szolgálatait, ugy ahogyan Pál apostol oly pompásan ajánlotta a maga pénzügyi tervében. (I. Kor. 16:2.)

Ahol a keresztyén életszabálynak ezt az ABC-jét a hivek megőrizték s a szolgálat önként vállalt e rendszerének alá is vetette magát minden hivő: ott az egyház fejlődött, életképes maradt s a pünkösti lélek hétköznap is velük maradt. Ahol pedig a hivek serege csak akkor tett, szolgált és adott, amikor neki tetszett s olyan mértékben, amennyire épen tetszett s annyiszor, amennyiszer épen tetszett, — ha ugyan egyáltalán tetszett, — ott nemcsak a lélek erőtlenedett el, nemcsak a számok apadtak rohamosan, hanem a pünkösti egyetértés helyét bábeli zürzavar s a megértések végtelen sorát bünös kiszakadások iszonyu láncolata váltotta fel.

Ami pedig igaz az egyházi a lelki élet szolgálataira általában, az épen olyan mértékben igaz gyülekezeteink bármelyik szeretet munkájára egyenként is. Amerikai magyar református népünk immár 17 éve saját jószántából szivügyévé avatta az árvák és aggok gondviselését. Gyülekezeti munkánkat kivéve a legkeresztyénibb szolgálat ez. Legtöbb egyházunk nemcsak teljes megértéssel, hanem féltőn-szerető hüséggel karolta fel a BETHLEN OTTHON támogatását. Bizonyságunk az a tény, hogy az 1937-i kimutatás szerint 115 olyan magyar református gyülekezetünk van Amerikában. amelyek legalább is részben, de valamivel támogatták e szeretetintézményünket. Sőt már olyan gyülekezetünk is van, amely közgyülési határozattal mondta ki, hogy minden esztendőben legalább is évi bizonyos adománnyal (száz dollárral) kötelességének tartja az árvák támogatását. S mikor a gyülekezet lelkésze értesitette az árvaatyát e határozatról ő nemcsak köszönettel, hanem azzal a megjegyzéssel fogadta, hogy "ha a többi gyülekezetünk is ilyan alapon támogatná az intézményt, az ugy gyülekezeteinkre, mint Árvaházunkra sokkal eredményesebb lenne." Később, mikor egyik Keleten levő nagyobb presbyteriánus gyülekezetünk lelkészével részletesen tárgyalt erről az árvaatya, az a lelkészünk is teljes megértéssel csatlakozott

BŐ ARATÁS LIGONIERBAN

e gondolathoz s meg is igérte, hogy a maga részéről is megpróbálja a gyülekezet évi, rendszeres költségvetésébe beiktatni azt a minimumot, amellyel gyülekezete évenként támogatni fogja a Bethlen Otthont.

A napokban az árvaatya Chicagoban járt s sorok irója két kérdést tett hozzá ez ügyben. A két kérdés igy hangzott:

1.) Jobb volna-e a Bethlen Otthonra nézve, ha minden gyülekezet egy bizonyos minimumot venne fel költségvetésébe s azt be is küldené, anélkül, hogy az árvaatyának ki kellene menni a gyülekezetbe adományokat kérni?

2.) Csökkenne-e gyülekezeteink áldozatkészsége, ha árvaházi vasárnapok (kéregető körutak helyett), mint a közegyházi járulékokat, egyenesen az egyház közpénztárából utalnák ki azt az adományt, amelyre évi költségvetésében magát a gyülekezetet elkötelezte?

Mind a két kérdésre az adta meg a legjobb választ, hogy leültünk és kidolgoztunk egy "feltételes" költségvetést, amelyben azt a lehetséges minimumot vettük számitásba, mit 10-15 év gyakorlata szerint minden egyház megadhat és meg is ad. Az eredmény az lett, hogy mig az 1937-i teljes adakozás összege 115 egyházunk részéről $3,920.00 volt, addig a "feltételes" költségvetés szerint, ugyanaz a 115 gyülekezet évi $5,575.00-al támogathatná a Bethlen Otthont minden külön megterhelés nélkül, csupán a "rendszeres" évi költségvetést téve az "árvaházi-vasárnapok" helyébe.

A 115 adakozó gyülekezet közül (itt minden dominációt egybe véve szólunk) 56 gyülekezettől évi $25.00-ost, 38 gyülekezettől évi $50.00-os, 7 egyházból évi $75.00-os, 11-ből évi $100.00-os, kettőből évi $200.00-os és egyből évi $250.00-os "rendszeres" támogatást kérve és várva, összes gyülekezeteink árvaházi alapra összesen $5,575.00-t fizetnének be egy év alatt. Befizetnék pedig az összeget anélkül, hogy az árvaatyának külön e célból (kérés és gyüjtés céljából) ki kellene mennie azokba a gyülekezetekbe, ami évenkint $300—400.00 utiköltséget jelent. (1937-ben csak az árvaházi vasárnapokra $395.00 volt ez az uttiköltség, amennyivel természetesen az adományok kevesebbek.)

Amerikai magyar református egyházaink vezetői és tagjai gondolkozzanak e felvetett eszmén. Beszélgessük meg ez év folyamán egymással, hogy keresztül vihető-e ily "rendszeres költségvetési alapon," egységesen Bethlen Otthonunk támogatása. Kivánatra örömmel megküldenénk a "feltételes árvaházi-költségvetést," amely a gyülekezetekben igen alkalmas tárgyalási alapot szolgáltatna.

Balogh E. István.

Telephone: 14410

E. K. SMITH

MAGYAR ÉKSZERÉSZ ÉS ÓRÁS

2817 PEARL AVE. LORAIN, OHIO

ARATÁSI JELENET, LIGONIER

Nők a Krisztusért

NŐEGYLETI KÖRZETI KONFERENCIA A CHICAGOI KÖRZETBEN

Virágok nyilása, tavasz fakadása idején, május szép hónapjában gyült össze tavaly is az első Női Konferencia Chicagoban, melyen a környék tizenkét egyházának minden női testülete képviseltette magát

Az idén a május még szebb virágsátort bontott ki. Az anyák napját követő gyönyörü vasárnapon az east chicagoi egyház templomában tartották a körzet második női konferenciáját, melyen 249 delegátus és számos vendég vett részt. Még a bevezető áhitatot is maguk a nők tartották, azután pedig olyan előadások következtek, amelyeknek mindegyike azt bizonyitotta, hogy a virágból drága gyümölcs érik. Csaknem valamennyi a lelki élet mélyitéséről beszélt. A régi meddő módszereknek nem akadt egyetlenegy védelmezője sem. Uj életnek, uj munkának a kezdését sürgették: a Márta szerepe után a Mária részét is.

Bizonyságul elég az előadások cimét végigtekintenünk. Id. Szabó Gyuláné (Chicago West Side) előadásának tárgya volt "A magyar református asszony jelleme." Kaponya Pálné (Milwaukee) arról beszélt, hogy "Vane helye a mulatságoknak a nőegyletek munkájában?" Derján Gyuláné (East Chicago) azt sürgette, hogy igenis szükséges a "További lelki épités a nőegyletekben." Henley Lapsleyné (Chicago South Side) a "Női Missziói Körök" beállitását ugy hangsulyozta, mint a női munka következő logikus lépését. Tóth Gyuláné (Whiting) "Az ujszövetség női alakjairól" tartott előadást, Dózsa Károlyné (Indiana Harbor) pedig "Lorántffy Zsuzsánna élete" példáját állitotta figyelmes hallgatóság elé. Közbe-közbe egy-egy szép énekszámot tettek az ügyes rendezők. Juhász Istvánné (East Chicago) és a hammondi és garyi női énekkarok szép énekléseikkel gyönyörködtették hallgatóikat, Szakács Elekné pedig (Indiana Harbor) lelket megrázó szavalatával.

Valóban lehet-e kivánni is gazdagabb, épületesebb programmot, mint amilyen ezé a konferenciáé volt? Ahol igy dolgoznak, ott már csakugyan drága gyümölcs érik a virágból.

Mindegyik nőegyleti képviselő részletes jelentést tett arról a munkáról, mit nőegylete az elmult évben a saját egyháza, valamint a Bethlen Otthon és ennek épitési programmja érdekében végzett. A Bethlen Otthont támogató női bizottságba Derján Gyulánét, Káplás Andrásnét, Gyüre Andrásnét, Kiss Károlynét, Simon Jánosnét, Tóth Lajosnét, Péter Gyulánét, Kozora Mihálynét, Deák Menyhértnét, Szabó Gyulánét, Varga Lászlónét és Tóth Gyulánét (Racine) választották be. Annak a szép munkának elismeréséül, amit a konferencia mult évi tisztikara végzett; azt ujból megválasztották. Elnök tehát Ambrus Andrásné, társelnök Kaponya Pálné, alelnök Kozora Mihályné, jegyző Turóczi Lászlóné, pénztáros Tóth Gyuláné (Whiting), titkár Görömbey Gertrud. A tisztikart Dr. Nánássy Lajos árvaatya iktatta be hivatalába. A következő évi konferenciát Milwaukeeban fogják megtartani.

A minden tekintetben felemelő szép gyülést bankett követte az egyház iskolatermében. Itt is szép énekeket énekeltek énekkarok és szólóisták, az árvaatya pedig beszédet mondott.

(Ref. Lapja.)

NŐK AZ UJ TESTAMENTUMBAN

Előadta: **Tóth Gyuláné,** Whiting, Ind.

Amikor igy összegyülnek a mi református keresztyén nőegyleteink, érdemes volna megkérdezni, hogy vajjon hányan tudunk valamit a Bibliában előforduló nőkről, hányat ismerünk közülök. Pedig vannak meglehetős számmal részint az Ó-Testamentumban, részint az Uj Testamentumban, akiknek

szavuk, cselekedetük buzditásul, például szolgálhatnának nekünk, a Krisztusért munkálkodó mai női munkásoknak.

Nem csoda, ha nem vagyunk olyan ismerősök a bibliabeli nőkkel, mint az elvárható volna református nőktől, részben azért, mert a Biblia ma nem az a kedves könyv kezünkben, mint volt hajdan a mi elődeink előtt, akik naponta olvasgatták azt; ma Biblia csak kevés házban található, ellenben ott vannak mindenütt a lelket megmételyező, sokszor szemérmetlen füzetes olvasmányok; de részben azért sem tudunk sokat a bibliabeli nőkről, mert a Tiszteletes Urak is leginkább a hős, szentéletü, néha napján talán a nem egyenes uton járó férfiakról prédikálnak, a nőkről pedig csak hébe-hóba, ha véletlenül beléjük botlanak a Bibliában, akkor is legtöbbször csak Éváig jutnak el.

Ugy gondoltam tehát, hogy egy ilyen összejövetelen szükséges, hogy némileg ismerkedjünk meg a magunk nembelijeivel.

Érdemes volna felsorakoztatni az összes bibliai nőket, de kissé hosszadalmas volna, azért ez alkalommal csak az Uj Testamentumban szereplő nőkről akarok rövid ismertetést adni.

Az Uj Testamentumban mintegy 15-20 nőnek jut hosszabb-rövidebb szerep. Legtöbben csak egyszer jelennek meg, csupán egy-kettőnek jut alkalom másodizben is előjönni. Amit mondanak, egy-két perc alatt elvégzik, mégis e rövid szereplésük is elegendő arra, hogy emléküket, nevüket beirják szivünkbe.

Itt szabad legyen egy csodálatos dologra felhivnom a figyelmüket, ez pedig az, hogy mig az Uj Testamentumban szereplő férfiak között vannaa sokan, akiktől megvetéssel, undorral fordulunk el, addig az előttünk megjelenő nők egytől-egyig, Salome kivételével, megérdemlik és meg is nyerik rokonszenvünket, még akkor is, ha nagy bünökkel terhelve, nem mernek talán a szemünk közé se nézni szégyenük miatt.

Ha nekem kellene kiválasztani, hogy a sok közül melyik a legkedvesebb, a legvonzóbb, legszebb, nem tudnám, melyiknek adjam az elsőséget.

Talán máskor valaki majd részletesebben bemutat egyiket-másikat, én most csak néhányat, mint gyors fényképet akarok bemutatni kedves hallgatóim előtt.

Az arcképcsarnok Zakariás főpapnak a feleségével Erzsébettel kezdődik. Ez gyermektelen volt ,de mert igaz és Istent-félő volt, az Isten angyal által tudatja vele, hogy gyermeke lesz, aki Krisztusnak utját egyengeti mjd. Ez a gyermek keresztelő János volt.

Utána következik az Uj Testámentum legglóriásabb női alakja: Jézus anyja Mária aki szeplőtlen tiszta volt s mégis meghajlott Isten akarata előtt, amikor igy szólott: "Legyen nekem a Te igéd szerint." — Milyen csodálkozva, mennyi gyönyörüséggel vési szivébe kis fiának bölcs beszédeit, és azután hogy átjárja az ő szivét is az éles tőr, mikor felnőtt fiát, a szentet, ott látja a gonoszok keresztfáján. Jézus anyja, Mária örök mintaképe lehet minden anyának az anyai szent hivatásban, Isten előtti engedelmességben.

S az "Isten anyja" után sorba jönnek a többi anyák, akiknek nem elég, hogy ők maguk látják, hallják Jézust, hanem gyer-

KASZÁLÁS LIGONIERBAN

mekeiket is oda hozzák Jézushoz, hogy áldott kezeivel megérintve őket, áldás szálljon reájuk is a magasból. Ezek az anyák példát adtak nekünk is, hogy vigyük mi is gyermekeinket oda ,ahol hallhatnak, tanulhatnak Jézusról, vigyük oda, mikor kicsinyek, fiatalok.

Majd jönnek a többi asszonyok is: a két bethániai nő: Márta és Mária. — Márta fáradhtatalanul dolgozik, süt, főz, takarit, kedveskedik, hogy a kedves vendég, Jézus számára kellemessé tegye az ottlétet. — A másik, Mária, csendben oda telepszik az Ur lábai elé; nem törődik semmivel, csak az Urat hallgatja. — Márta mindent oda akar adni a Mesternek, amije van, Mária csak a szivét, de ezt egészen neki adja.

Példát adtak nekünk, hogy adjuk mi is szivünket teljesen Jézusnak, de ugyanakkor szolgáljunk Neki testi, világi javainkkal is, mert az ő kicsinyeinek, országának szüksége van mindkettőre.

Amikor pedig Jézus a falukban jár tanitványaival együtt, némely asszonyok szolgálnak Neki az ő vagyonukból, akiket megszabaditott a tisztátalan lelkektől és betegségből, mint Mária Magdaléna, Johanna, a Heródes gondviselőjének felesége és Zsuzsánna.

Most egy pogány kananai asszony jön elő, aki beteg leányának meggyógyitásáért könyörög s bár az Ur igy szól hozzá: "Nem jó a fiak kenyerét elvenni és az ebeknek adni," az asszony mégis hitt, mégis bizott s igy szól: "Ugy van Uram, de az ebek is esznek a morzsalékból, amik az asztalról lehullanak." "Oh asszony, nagy a te hited," szóla néki az Ur és meggyógyitá leányát.

Vajjon van-e nekünk ilyen hitünk a Jézusban? Tudunk-e Benne ugy bizni, Hozzá oly rendületlenül könyörögni?

S mindjárt itt van a rendithetetlen hitnek egy másik jellemző példája, a vérfolyásos asszony, aki nem is szól, csak titkon megérinti az Ur palástját, ezt is elégnek tartja, hogy meggyógyuljon. És nem csalódott hittében. Meggyógyult.

De lássuk sorban a szegény özvegy asszonyt, aki "utolsó élését," féltve kuporgatott utolsó két fillérjét dobja a szegények perselyébe, vagy lássuk azt a másik asszonyt, aki a halálra készülő királynak fejére önti drága alabástrom szelencéjének egész vagyont érő tartalmát.

Bizony példát vehetnének ez asszonyoktól azok, akiknek jut mindenre, csak amikor a Krisztus országáért, az ő kicsinyeiért kell áldozni, akkor szoritják össze markukat s ha adnak is, nem ugy cselekszik azt, hogy ne tudja a balkéz, mit teszen a jobb, hanem ugyancsak megkivánják, hogy a világ tudjon arról.

Most egy bünös asszonyt cipelnek Jézus elé a farizeusok, akit házasságtörésen értek, követelve, hogy itéljen felette. S mikor az asszony látja, hogy az egyetlen férfi, aki tiszta, szent, nem dobja rá az itélet kövét, lábaihoz omlik, megtörten, elsiratva bünét, s mikor az Ur keze felemeli, kicserélve, ujjászületve kell fel — uj, tisztább életre. — Vagy ott van a másik bünös asszony, aki, mikor már fenékig üritette a gyönyörüség kehelyét: megundorodik önmagától, beront a Simon házánál időző Jézushoz, lábaihoz omlik, könnyeivel mosogatja s hajával törli lá-

MOSÁSI NAP LIGONIERBAN

bait egész addig, amig nem hallja az Ur ajkáról a szentéletre elkötelező bünbocsánat szavait: "Kelj fel, eredj el és ne vétkezzél többet."

Vajjon a mi szivünkben van-e ilyen őszinte bünbánat? Vajjon szólhat-e hozzánk is az Ur: "Megbocsáttattak a te vétkeid, menj és ne vétkezz többé!"

Sorba jönnek Lidia, Priscilla, Tábita, a kik nem csak alkalmat adtak az apostoloknak, hogy segitségükkel és hajlékukban istentiszteletet tartsanak, hanem gondoskodtak róluk s gondot viseltek a szegényekről, özvegyekről, ugy hogy azok sirva mutogatták a nekik adott ruhákat, mikor Tábita meghalt.

De nem folytatom tovább a sort. Az Uj Testámentum arckép csarnoka tele van szebbnél-szebb női arcképekkel. Mindenféle koru és társadalmi állásu nők sorakoznak ott fel, hogy ki-ki tehetsége szerint hüséges szolgálatába álljanak Isten szent országának.

Valóban meghat az a bizalom, hit, ragaszkodás, mellyel az Uj Testámentum asszonyai az Üdvözitő iránt viseltetnek, de megható az a mélységes szeretet is, mellyel az Ur Jézus ezt a ragaszkodást viszonozza.

Legelőször a nők állanak mellé és a nők tartanak ki mellette legtovább. Mikor a férfiak megtagadják, elárulják, cserben hagyják: az asszonyok elkisérik utolsó utjára és ők voltak azok is, akik a husvéti csodás feltámadásnak első tanui és boldog terjesztői lehettek.

Amint elnézem e boldog asszonyokat, ugy tetszik nekem, mintha megelevenednének és mintha csodálkozó, szemrehányá tekintettel kérdenék tőlünk: "Mi lett, mi lett belőletek?!"

Mert ma bizony sokan megfeledkeztünk Jézusról, nem szolgálunk neki, nem megyünk hozzá bünbánó szivvel. De az élet is megváltozott. A mindennapi kenyérért való harc a nőt is kiüzte a csendes családi otthonból, hogy versenyezzen a férfival a mindennapi kenyérért.

De mégis hiszem, hogy nem vagyunk olyan rosszak s hogy mi is szeretnénk olyan jók lenni, amilyenek ők voltak. S ha Jézus eljönne, mi is uj, szebb tettekre hevülnénk.

Óh jöjj azért áldott Jézus, illesd meg ezt a konferenciázó gyülekezetet, illesd meg mindnyájunk lelkét, ha csak fényes ruhádnak szegélyével is, hogy gyuljon fel a m lelkünkben is a készség, az akarat: szolgál ni Neked, az Életfejedelmének önmegtagadással, önfeláldozással.

NŐI MISSZIÓI KÖRÖK

Előadta: **Henley Lapsleyné,** Chicago, S. S.

Igen tisztelt Konferencia,
Kedves Testvéreim.

Az az egyesület, amelynek nevében é most Önök előtt állok, talán az összes itt képviselt Nőegyletek közül számban a leg kisebb. A chicagoi Magyar Ref. Egyház Nő Missziói Körét képviselem. Tagjaink szám Jézus tanitványainak számával egyenlő, vagyis ezidő szerint összesen 12 rendes tagj van a mi kis körünknek. Ha azonban valamiben, ugy ebben a munkakörben nagyon i alkalmazzuk Jézus hasonlatát, amikor a Isten országát a kicsi mustármaghoz hasonlitja. A parányi kezdetből, az idő multáva terebélyes fa növekedik. Minden jó munk ilyen kis kezdetből indult ki. A világot átölelő keresztyénség első kezdetei, a felházban együtt imádkozó, félő tanitványok kicsiny seregének sorából indultak el. Mer nem az számitott, hogy hányan voltak, ha nem az, hogy külön-külön a lélek ajándékából mennyit vettek.

Nőegyleteink ott álltak a ma már nagygyá fejlett Magyar Egyházak bölcsőjénél amit szorgalmasan megkezdtek, azt ma i lelkesedéssel folytatják. Szolgálják az Egyház anyagi érdekeit és épitik befelé egymá közt a testvéri jó viszonyt. Az a kör, amel a missziói nevet viseli, a helyi egyháznál é annak munkáinál már egy lépéssel tová megy, egészen a mi Urunk egyenes parancsáig, amely azt kivánja, hogy magunko kivül másokat is szeressünk. Célunk Iste Országának a szolgálata a gyülekezetein határain tul. Belekapcsolódni a keresztyé egyházaknak ama nagy küldetésébe, amel a nemzetiségi és országhatárokon tul visz az Evangélium üzenetét, a kórházak vigasztaló szeretet, és a hitből táplálkozó tudomány világosságát azok közé, akiknek mindebből nagyon kevés, vagy éppen semmi sem jutott. Ha amerikai protestáns egyházak között van, amely a kül- és belmissziónak a

elkötelező fontosságát valóban átérzi, akkor ezek között elsősorban kell említenünk azt az egyházat, a Reformed Church-öt, amelynek az itt konferenciázók, csaknem mindnyájan tagjai vagyunk.

A Reformed Church Amerikában kétszáz esztendős multra tekint vissza, de ebben az esztendőben még csak éppen ötvenedik esztendeje annak, hogy rendszeresen szervezett munkát végző missziói nőegyletei vannak. Másfél évszázad telt el az Egyház történetéből addig, amig amerikai nőtestvéreink ilyen hatalmas mértékben ki tudták venni részüket a lelkiszolgálatnak munkájából. A mi magyarajku egyházaink legöregebbjei alig 48-49 éves multtal dicsekedhetnek ez országban s testvéreink szolgálatkészségének legékesebb bizonysága, hogy itt-ott már évek óta vannak országszerte magyar missziói női egyesületek.

Amit néhány évvel ezelőtt a toledoi, a buffaloi és a bridgeporti nőtestvérek megkezdtek, azt a mi Chicago South Side-i asszonyaink a mult év őszén tovább folytattak, amikor megalakitottuk a mi női missziói osztályunkat. Tagjaink havonta 25 centtel támogatják a nagy missziói célokat, osztályunk charterezve van a Chicago Classis kebelében, összejöveteleinket részint a tagok otthonaiban, másrészt egyházunk helyiségeiben tartjuk s gyüléseink tárgya tisztán a lelkimevelés célját szolgálják. Egyházunkban a missziói főcél mellett egy sajátságos helyzete van a mi kis körünknek s ez az, hogy tagjaink között olyanok is vannak, akik születés szerint nem magyarok, de protestáns vallásu más nemzetiségüek és számukra ez az egyetlen egyházi intézmény az, ahol tényleg vannak és jól érzik magukat, mert munkatervünk megkivánja, hogy gyüléseink nyelve kizárólagosan amerikai legyen. És ha most erre gondolok, ugy érzem, hogy amerikai magyar református egyházaink mindegyike örömmel ragadhatja meg azt az alkalmat, hogy kebelében mielőbb hasonló missiói női kört szervezzen, hogy annak soraiba mielőbb begyüjtse azokat az asszonytestvéreinket, akik összeházasodás révén egyházainkhoz közel jönnek, de a magyar nyelv ismerete miatt azzal teljes mértékben közösségre nem léphetnek. De nem csak ez a cél az, aminek lelkesiteni kellene bennünket, hanem sokkal inkább az a magasaabb cél, hogy a missziói felelősséget ébresszük nőtestvéreinkben.

Rövid beszámolónk célja nem az öndicséret, hanem egy testvéri felhivás ehhez a konferenciához, amellyel azt akarom kérni, hogy alakitson meg ez a konferencia egy missziói kört szervező és ismeretterjesztő bizottságot, amely bizottságnak az legyen a feladata, hogy ahol kérik és ahová meghivják őket, oda menjenek el és ismertessék a Reformed Church Női Missziói Körét, annak hatalmas munkáját, amely nem csak a magyar diakonisszákra, a puebloi indiánokra, az iraqi sziriaiakra, a mezopotámiai mohammedánokra, az indiai hindukra és a japánokra, vagy kinaiakra, hanem első sorban az ezekért imádkozó egyháztagjainkra terjed ki. Legyen ez a bizottság segitségére minden egyház asszonyainak a missziói kör tényleges megszervezésében az arra vonatkozó iratok ismertetésében, hogy amikor mához egy évre összejövünk, ne csak a mi szerény uttörő csoportunk szólaljon itt fel,

SÜTÉS, LIGONIER, PA.

hanem sokkal erősebb csoportok tegyenek bizonyságot arról a lelki áldásról, amit ez a munkakör jelent. Ennek a jegyében köszöntöm mindnyájukat és Isten áldását kérem a konferencia minden tagjára chicagoi testvéreim nevében.

AZ ERŐTLENEK EREJE: A MAGYAR REFORMÁTUS ASSZONY JELLEME

Előadta: **Id. Szabó Gyuláné,** Chicago, W. S.

"Jó a só: de ha a só izét veszti, mivel adtok izt neki?" (Mark 9:50)

Ha a rózsának nincsen illata, mire való akkor a rózsa?

Ha a kutban elapad a viz, mire való akkor a kut?

Ha a tüznek nincsen ereje melegiteni, mire való akkor a tüz?

Ha a magyar református asszony nem tud érezni s egyháza iránt áldozatkészséggel szeretetben munkálkodni, mire való az az asszony akkor?

Kérdések ezek, kedves nőtestvéreim, a melyekre megsemmisitő a felelet. Még a legszelidebb sziv is felháborodik, ha azt látja, hogy valami és valaki megszünt azzá lenni, amivé Isten teremtette.

Isten megalkotta a mélységet és megalkotta a magasságot. Megalkotta az utat és a törvényt. Megalkotta az erőt. lélekben és igazságban, mely az embert a föld alantas helyeiről a csillagok sugár birodalmába emeli.

Egyházainkban végzett munka Isten országának Krisztus birodalmának fontos tényezője. De hogy ezt az áldásos s oly sokszor nehéz munkát elvégezhessük, szükségünk van az Istenbe vetett erős hitre az Ur Jézus által. Ha a Krisztus nyomdokain haladunk, megszületik általunk a református magyar asszony jelleme. Három fő jellemvonás emelkedik ki előttünk:

Először: A magyar református asszony **a családban,** hüséges feleség, gondos édesanya. A családi tüzhelyet szorgalmával és fáradhatatlan munkájával igyekszik tisztán tartani. Gyermekeit illedelmességre oktatja. Tanitja őket imádkozni és hinni az Örökkévalóban, akitől minden áldás és jó ajándék származik. Gyermekeinek, különösen leányainak ő legyen a példa-adója a munkába az imádkozásban, a kedvességben és a finc tapintatosságban. A családi békességne hitén keresztül, mindig őrző angyala l gyen.

Másodszor: **Az életben az emberek k zött** erős hitében megállva mindig uralko jon azokon az érzéseken, melyek a megh baráti szeretetet megtörik az emberek k zött. A szóbeszédnek ne legyen hordozó Amit hall, azt másoknak ne mondja el, ho az más helyeken családi zavarokat és le háborságokat ne okozzon. Mindig kerü azokat a helyeket, melyek református as szonyi mivoltához, keresztyén jellemé nem méltók. Legyen hosszan türő kegyes mindig megbocsátó református keresztyé asszony. Mindenek felett hordozza a refo mátus misszió munkáját és hitének erejé forduljon oda a hitetlenségben elhidegü testvéreihez és a gyengék erősitésére sze telje oda életét.

Harmadszor: A magyar református as szony **egyházban és egyletében,** mint Kris

GYERMEKEK LIGONIERBAN

tusnak hüséges munkatársa, éber figyelemmel kisérje egyháza szükségeinek mutatkozását. Minden református egyházban ugy beszélnek rólunk, hogy mi vagyunk az egyház munkájának a lelke. Mily szomoru az, hogy ha a jóindulatu beszédnél tovább nem haladunk és a dicsérő szavakat be nem igazoljuk, keresztyéni áldozatkész cselekedetekkel is. Egyházunk sokat vár tőlünk, de még annál is többet az Ur Jézus Krisztus. Nem csak munkánkat, hanem szivünket is oda kell adjuk a mi Mesterünknek a Jézusnak s legnagyobb jutaalom, amit ezért nyerhetünk a békességes és boldogságos élet-érzés, melyet meg ad Jézus az őt hivőknek és az ő munkájában résztvevőknek.

Legyünk izes só és lelkünknek tiszta érzései legyenek olyanok, mint az illatozó rózsák, szivünknek szeretete szinültig telt legyen a hitben, az imádkozásban, hithüségben, szeretetteljes kegyes adakozásban, egyházunk jó hirnevének megőrzésében s mindig elsők legyünk Krisztusunk s egyházunk iránt való szolgálatban.

Mindazok az áldások, amik a magyar református asszony kimagasló jelleme által Istentől származnak, egy boldog békességes családi életre, örömteljes anyaságra, az emberek között szeretetre vezetnek bennünket. Egyházunkban végzett munkáinkért pedig Isten gazdag áldásában részesekké és az Ő örökkévaló kegyelme által áldottakká lesz életünk, családunk és minden munkánk. Mint hivő keresztyén református asszonyok Isten előtt megváltottak, vallás-tételünkkel eljutunk ama mennyei dicsőségre, melyet Krisztus igért meg földi életében. "Akik vallást tesznek én rólam az emberek előtt, azokról én is vallást teszek az én mennyei Atyám előtt."

MULATSÁGOK AZ EGYHÁZ ÉLETÉBEN

Előadta: **Kaponya Pálné,** Milwaukee, Wis.

Az asszonyoknak igen fontos szerep jutott az Isten Országa épitésében. De ebben a modern berendezésü társadalmi életben némelykor megállunk és kérdőleg tekintünk egymásra, hogy mit is tegyünk. Minden irányból a segélykiáltás hangzik. Szinte csüggesztőleg hat reánk a szomoru hangja. Lehangolja egész magatartásunk. Ezen segélykiáltás között legjobban hat reánk saját egyházközségünk hangja. Nem egyszer halljuk, hogy a pénztár üres és a számlákat fizetni kell. Megszólal a szükség hangja, pénz kell. Elismerjük, hogy erre szükség van. Napoleon egy alkalommal a háboru sikerre vitelét három feltételhez szabta: Először is pénz, másodszor is pénz és harmadszor is pénz. Mi is háboruskodunk a Sátán, a bün, igazságtalanság, gyülölség és sok ezer más hasonló természetü elemek ellen. Nekünk is, az egyházainknak is pénzre van szüksége, hogy a küzdelmet tovább birjuk fent tartani.

Miként szerzünk pénzt az egyházközségeink segitségére? Erre legtöbb esetben azt válaszoljuk, hogy csináljunk egy mulatságot. Lelkészünk látogatást tett egy helyen, ahol a nőegyleti tag elmondotta, hogy a mulatságok alkalmával le kell részegiteni az embereket, hogy mennél többet költsenek. Vajjon az igy szerzett pénzen lehet Isten áldása? Mondják meg ezt nékem!

A nékem adott tárgy igen komoly meg-

GYERMEKEK LIGONIERBAN

fontolást igényel, mely igy van szövegezve: "MI HELYE VAN A MULATSÁGNAK AZ EGYHÁZI ÉLETBEN?" Nem igérem, hogy e problémát meg fogom oldani. Csak gondolatokat fogok önök elé adni megfontolás céljából. Talán némileg szaggatott, sőt összefüggéstelennek is fog némelykor hangzani. De ez csak annak tudható be, hogy ezen probléma még nem kristályosodott ki egészen az elmémben.

Szórakozásra szükségünk van. Erre alkalmat kell adni a modern keresztyén egyházközségeknek. A szórakozás több fajta. De ezen lelki igény kielégitését szivesebben látom egyházközségünk fenhatósága alá tenni, mint máshová. Nyilvánuljon ez meg a billiárd asztalnál, a torna teremben, vagy sakk asztal mellett, vagy pediglen a tánc teremben. Ha már ezen igény kielégülést követel, történjen meg az keresztyén felügyelet alatt. Szivesebben látom gyermekeimet a templom iskola helyiségében a lelkészem felügyelete alatt, mint valamelyik nyilvános táncterem sikamlós padlóján. Tudván azt, hogy az ilyen helyek tulajdonosai haszonlesés céljából tartják nyitva nyilvános helyeiket. A berendezést és az atmoszférát olyanná varázsolják, hogy annak vendégei mennél több pénzt költsenek. Szóval haszonlesés a végcél és a mozgató rugó.

Nőegyleteink nem egy mulatságot rendeztek. Egy szent cél érdekében, mely jogosulttá teszi létezésünket, a Krisztus egyházának segélyezése. A kérdés, melyet meg kell tárgyalnunk az, hogy ezen pénzszerzési eszköz helyes-e vagy nem? Ha a lelkészt kell fizetni, a szén számla vár rendezésre vagy valami más, vajjon helyes-e az, hogy ha népünk igényei megkivánják vagy nem, egyszerüen mulatságot rendezünk? Egyszerüen azzal indokoljuk meg, hogy pénzre van szükségünk. Gondoljuk, hogy ilyen esetekben a cél szentesiti az eszközt? Ilyen esetekben aztán elvárjuk, hogy mindenki eljöjjön és pártolja a mulatságot, ha kedvére van, ha nincs. Helyes ez?

Mulatságok alkalmával megtörténik, hogy férjeink tul mennek a határon és lerészegednek, melyet nem egyszer civakodás követett minálunk is. Emberek megharagusznak egymásra. Összeszidják egymást káromkodó szavakkal. A gyermekek meg ezt látják és hallják. Rendszerint a bosszuállá követik ugy, hogy hónapokig nem jönnek templom tájára sem.

Szerény véleményem szerint a Krisztu nem gyönyörködik bennünk akkor, amik mulatságból kisir a dorbézolás. Oh igen, Mester is elment a kánai mennyegzőre, melynek társas céljai voltak. Két család jö egymáshoz közelebb a gyermekeik házassá gával. Iparkodtak e közeledést e társas ösz szejövetellel elősegiteni. De itt pusztán szórakozás és a társas igények kielégité volt a végcél és nem pediglen pénz-haszo csinálás.

A mulatságnak mindaddig helye lehet Nőegyletben, amig lelki, társas és szórak zási igényeket elégit ki. Alkalmat nyujt a ra, hogy házasulandó fiaink és férjhez me nendő leányaink egymással találkozhassanak De ha ennél tovább megy, én kételkedéss nézem jogosultságát. A Nőegylet nem sü lyedhet a korcsma szinvonalára.

Ha pénzre van szüksége egyházunknak vajjon férfiaink annyira önzőek-e, hogy Krisztus ügyét másképpen nem hajlandó segiteni, csak ha leisszák magukat? Vag mi nem vagyunk készségesek önkéntesen ad ni, ugrálás és mulatság nélkül? Legyün hajlandók többet és gyakrabban adni, hog ne kelljen haszonlesés céljából mulatság rendezni.

Kérem az önök véleményét. Reméle hogy kapunk egy rövid időt ezen tárgy meg vitatására.

TOVÁBBI LELKI ÉPITÉS A NŐEGYLETEKBEN

Előadta: **Derján Gyuláné,** East Chicago, In

Kedves Nőtestvéreim: A számomra k jelölt téma talán a legnehezebbek egyik mert további épitésről, az eddigi nőegyle élet tökéletesebbé tételének lehetőségei kell, hogy szóljak. Vagy legalább is nag vonásokban kell, hogy a konferencián jele levők elé tárjam a nőegyletek tökéletese lelki élete felé vezető utat. Hogyha nag vonásokban is, de rámutasson ez az előad azokra az eszközökre, módokra, vagy eljár sokra, amelyeknek birtokában, vagy alka mazásával nőegyleteinkben nem visszaesé az eddig megépitett falak vagy épületek l

omlása, hanem további fejlődés, tovább épi-ttés s legfőbbképpen a nőegyletek lelki élet-ttének tovább épülése, tökéletes kiépülése lkövetkezzék be.

Amikor azt akarom elmondani, hogy mellyek azok az utak, amelyeken járva az én elgondolásom szerint megtalálnánk az eszközöket, amelyeknek alkalmazásával vagy segitségével a nőegyletek lelki életét tovább épithetnénk, ugyanakkor el kell mondanom, sőt először azt kell elmondanom, hogy az én észrevételem szerint milyen utakon jártunk eddig, milyen eszközökkel akartuk nőegyleti munkánkat sikeressé tenni, mik voltak azok a tevékenységek, amelyek elhitették vellünk, hogy általuk lelki életünk is megépült. Nézzük hát, milyen utakon jártunk, mit is ttettünk tiz, tizenöt, husz vagy több esztendős nőegyleti müködésünk lagnagyobb részében:

1. Tartottunk egy jó csomó száraz, sokszor viharos, sőt igen sokszor nem lelki élettünket felépitő, de legtöbbször **leépitő,** nem egyszer saját és családi életünket is megkeseritő nőegyleti gyülést. (Bár azt sem szabad elfelejtenünk, hogy voltak és vannak szép és épületes gyüléseink is.)

2. Azután rendeztünk egy másik jó csomó néha sikerrel, sokszor csalódással, de annál több munkával és gonddal, sőt keserüséggel is teli bált, pikniket, italos mulatságot, amelyek után nem egyszer saját embereinkkel gyült meg a bajunk, nem egyszer családi per-patvara következett.

3. Rendeztünk vagy segitettünk rendezni több bankettet, amelyek alkalmával emberfeletti munkát végeztünk, főztünk, mosogattunk, suroltunk is, naphosszat talpaltunk. A rendezett bálok, mulatságok, összejövetelek hasznából aztán ADTUNK, TETTÜNK, VETTÜNK. Adtunk az egyháznak, segitettük az adóssága törlesztésében, vettünk orgonákat, harangokat, festettünk, renováltunk, az árváknak is adtunk. Tehát sok jót is cselekedtünk: de lelki életünkre annál kevesebbet adtunk.

A családban, amely alapja boldog és megelégedett egyházi életünknek s saját boldogságunknak is, annál kevesebbet vettük kezünkbe a lelki táplálékot, az Isten Igéjét tartalmazó Bibliát. Gyüléseztünk, báloztunk, főztünk, mosogattunk, adtunk pénzt, anyagot, de lelket annál kevesebbet, mert a folytonos anyagért való munkában elfeledkeztünk imádkozni, énekelni a lelki életünk templomát megépiteni. Az anyagiért, földi javakért való folytonos rohanás ember feletti munka közepette, csak ideig óráig tartó örömeink voltak és vannak, de nem kaptuk és nem kapjuk meg azt a lelki kielégülést, a mely a református nő világát kell, hogy betöltse.

Amit eddig tettünk, ahogy eddig cselekedtünk, gyüléseinken, nőegyleti munkálkodásunkban, lehet, hogy jó, lehet, hogy hasznos a mi szemünkben, de Isten előtt keveset vagy semmit sem jelent addig, amig hiányzik belőle a lélek. Lelki életünket csak

KOCSIKÁZÁS, LIGONIER

ugy épithetjük ki, ha lelkiekre is s **kiváltképen a lelkiekre** fektetjük a fősulyt.

Az én elgondolásom szerint sok olyan szép és hasznos módot és eszközt vezethetnénk be nőegyletünk életébe, amelyek ugy testben, mint lélekben felfrissülést, egészségesebb, lüktetőbb lelki életet épitenének közöttünk.

1. Száraz gyüléseinkre minden hónapban gondoskodhatnánk akár egy vallásos, akár egy kulturális, vagy nevelő rövid előadásról. Azután esetleg nemesebb szórakozásokról.

2. A lelki élet kiépitésére esetleg havonta kétszer összejövő Bibliakör is alakulhatna Nőegyleteinkben.

3. Dalkör, énekkar, amelyek próbáin rövid imaórát tarthatnának, hogy az ének és imádság szárnyain közelebb emelkedhetnénk Istenhez, s lélekben épülhetnénk magunk.

4. Egyik csoportot talán az ének, a dal érdekli, de vannak olyanok is, akik nemesebb szőrakozás szempontjából szivesen kézimunkáznak esetleg **egy közös cél érdekében.** Mindeneket egybe vetve, alakulhatna hát köreinkben dal, ének, Biblia, kézimunka, vagy szinkör. Mind azzal a célzattal, hogy nőegyleteinket, azok tagjait, az italos mulatságok kikapcsolásával, az amugy is temérdek fizikai munka mellett, itt az egyházban a nemesebb szórakozáson keresztül, vagy komoly munkálkodás által Isten igéjének, a Bibliának, Zsoltárainknak, énekeinknek, s a testvér szivek gyakori együttlétének a segitségével lélekben is gazdag lelki templomot és épitő Bibliás, imádságos, az egyháznak pénzen és anyagiakon kivül LELKET IS ADÓ nőegyletekké tegyük, hogy igy Istent lélekben is imádságban is szolgálni tudjuk.

Ezek az én elgondolásaim, amelyekhez füzzék hozzá a nőtestvérek a saját véleményüket, amelyeket egybe téve hiszem, hogy általuk irányt adhatnak e konferencián a nőegyletek további lelki épitésére.

GREENSBURG PRODUCE CO.
Telephone 97
Gyümölcs és főzelékfélék
Az árvaház szállitója.
220 DEPOT STREET, GREENSBURG, PA.

LORÁNTFFY ZSUZSÁNNA FEJEDELEM ASSZONY ÉLETE.

Előadta: **Dózsa Károlyné,** Indiana Harbor.

Életelve: "Isten dicsőségét és vallásunknak igaz tudományát akarjuk megtartani s anyi keserüségeink között való életünket csak arra rendeltük, hogy napon ként vallásunknak szolgálhassunk."

Zemplén megyében, Ónod várában szülö tett Lorántffy Zsuzsánna 1600-ban. Családfája érdemekkel babéros mindkét ágon. A Lorántffyak vitézségét megbecsülte Könyves Kálmántól kezdve minden király. D Zsuzsánna nagyatyja és atyja Lorántffy Mihály ónodi várkapitány a Sajó vidékén egés sor református egyház megalapitásával é támogatásával irta be nevét az egyháztör ténetbe is. Katona-családból származott éde anyja, a meseszépségü Zeleméri Kamará Borbála is, aki Eger-vár hős védőjének, Dobos Istvánnak volt huga.

Az ónodi várból széles sikságra nyilik kilátás, melynek gyászos neve: Muhipuszta IV. Béla királyunk alatt a magyar nemze temetője. A vitézi nemzetségből sarjadó Zsuzsánnának már a dajkamesék is ilyen fogal makról szólnak: szabadság, nemzeti áldozat magyar élet vagy halál. Lelke selymére a vér és arany szinével himződik rá örökre a magyar Haza dicsőséges képe..

Hamar nyit szivén ajtót az Isten a anyaszentegyház eszményének befogadására is. Mert kevés gyermeknek adatik meg, hogy atyja neve zengő harangok ércén, uraszta edények ezüstjén szálljon az utókorra. A Lorántffy-ház Istenfélelme, templomgyakorlása, rendtartása, kötelességtudása, munka szeretete, takarékossága, Isten ügyéért való bőkezüsége, emberbecsülése, tudományszomja és nemzetnevelő tapintatossága egyszersmind a kálvini vallás-erkölcs éltető lelke. Mihály kapitánynak mind a három leánya Erzse, Zsuzsa, Mária ilyen szellemben nevelt tetett tiszteletes Szepsi Laczkó Máthé tudós lelkipásztor által, ki korán felismerte Zsuzsannában a leánynál feltünő értelmet, mély szivet és gazdag kedélyt. Lelkének kibontakozására elhatározó jellegü esemény volt hogy a család éppen a Zsuzsánna 9 éves korában Sárospatakra költözött.

Patak már akkor a nemzeti és tudomá-

nyos élet erős vára. Falai a Perényiek szellemét őrzik. Övék a várkapu felirata: Boldog város, melyben hirdettetik az Evangélium! Övék a vártemplom és a kollégium. Lorántffy Mihály roppant uradalmak erélyes ura, méltó örököse a Perényieknek szellemben és jelentőségben egyaránt. Az uj levegőben uj fejlődésre erősödnek Zsuzsánna lelkiszépségének első zsengéi. Az egyházi élet képe itt tárul eléje igazi szemléletességében. Nemzeti érzésére, alamizsnaosztó gyöngédsége cselekedtésére pompás hely az az árpádkori vár, melynek addig leghiresebb szülöttje Magyarországi Szent Erzsébet. Értelmi erősödésére csak jó hatással van a tudós prédikátorokkal, tanitómesterekkel, külföldjáró családokkal való személyes érintkezése. Ezen külső körülmények növelik Zsuzsánna lelkében a belső embert.

Jönnek azonban hamarosan azok a szomoru események, melyek tüzes bélyeggel pecsételik el azoknak szivét, akiket Isten szolgálatára szólit. A még gyermek-Zsuzsánnának öt év alatt három halottja van: Erzse nénje, édesanyja és 1614-ben atyja is meghalt. Támasz számára sehol s az egyetlen vigasz szivében az evangéliumi parancs: az odafelvalókat keressétek! Egy 15 éves leány, akinek lelkén feketegyász keretben válik hajnali fényességgé elhivatása bizonyossága: Kövess engem!

Erősödik az elhivás szent kötelezése a következő lépésben. A magára maradt szív reá talál társára és sirigtartó hüséggel hozzáforrad. Rákóczi György borsodi főispán, Onod vár vitéz kapitánya, egy volt erdélyi fejedelem fia, lélekre, termetre, örökölt és szerzett érdemekre pártlan főur volt a vőlegény. Esküvőjük 1616 április 18-án történt. Lakóhlyük a szerencsi Rákóczi-kastély, majd a kezükön levő uradalmak központja: Sárospatak vára, hol gyors egymásutánban négy fia született, kettő kiskorában meg is halt, de annál jobban fejlődnek Rákóczi Zsigmond és György reményre, örömre.

Most kell megnézni a Lorántffy Zsuzsánna arcát! Soha sem kerüli el ugyan a gyász, gond, aggodalom, de az Isten szárnyai alatt járás csodálatos derüje, a földet mennyországnak érzők bizodalma sugárzik le róla. Férje iránt való ragaszkodása egyik legszebb példája a meghitt ragaszkodásnak. Rákóczi György és Lorántffy Zsuzsánna megszünt két külön alak lenni, egy közös egésszé olvadnak az Isten iránti szeretet s az egymásiránti hüség mindent átfogó erejében. Hogy mennyire segiti Isten Rákóczi Györgyöt, Bethlen Gábor erdélyi fejedelem utódját, az éppen abból is nyilvánvaló, hogy olyan asszonyt adott neki, mint Lorántffy Zsuzsánna fejedelemasszony. Ész, erély, munkaszeretet, harcos akarat, gyöngédség nála oly gazdagságban egyesült, hogy nevének győzelmi zászlóvá kell válnia minden jó ügy élén. Ha nem tud valamit, kész hozzálátni a tanuláshoz, ha meglankadna valamiben, nem engedi kimerülni fohásszal táplált kitartása. Micsoda lélekcserélő és valóban izzó szeretet az, mely saját lényének megtagadása árán is kész a szolgálatra! — "Én édes uram, Isten segitsége velem lévén, valamire elégséges leszek, semmi fáradságot nem szánok, valamit vékony elmével felérek, csakhogy kegyelmed tudja ezelőtt én eféle nagy gondhoz én nem szoktam, ilyen dologhoz több elme kell. — irja férjének és viszi végbez a maga várasszonyi csodadolgait.

ARATÁSI ÖRÖM, LIGONIERBAN

CONNECTICUTI EGYHÁZKÖZSÉGÜNK EGYSÉGES LORÁNTFFY EGYESÜLETE

Rákóczi György erdélyi fejedelemnek hat évig kell keményen harcolnia, mig összes ellenségeit legyőzi s végre a török félholdnak is meg kell hajolnia a Rákóczi felkelő csillaga előtt. Egy millió holdas uradalmának kormányzását feleségére, a fejedelemasszonyra bizza, mig a férjet elfoglalja a harc és a politika. A tisztartók parancsot kapnak a fejedelemtől, hogy amit a "gazdasszony" parancsol, azt megtegyék. Az öt zászlós uradalmon kivül egész sereg vár, város és falu igazodik a fejedelemasszony akaratához. A fejedelemasszony mindenre gondol. Katonát fogad, fegyvereket oszt, lobogót csináltat, lőport készittet. Számba veszi, osztályozza a rengeteg birtok jövedelmét. A pataki vár Wörös-tornyának tárházában bivalybőrben őrzik az aranyat, ezüstöt. Igy tart rendben mindent a fejedelemasszony, mert alázattal elismeri "hálaadással, jótéteménnyel tartozzunk, mert csak sáfárok vagyunk." De hü sáfárok, Isten munkatársai.

Ez az illedelmes alázat vezeti a fejedelemasszony minden cselekedetét. Fiait a Rákóciakhoz illően — katonás edzettséghez szoktatja. Gyönyörü végrendeletében igy határozza meg fia életeszményét: "Istenért kérem az édes fiamat, hogy életének feltett célja és legjobb vége legyen az, hogy minden tehetségével segitse az Isten tiszteletét és az eklézsiáknak gyarapodását. Fiam, végy példát az édes atyádról és én rólam, édes anyádról. Az Isten irgalmasságán kivül semmi másnak nem köszönhetjük e világi javakban való előmenetelünket, gyarapodásunkat, hanem egyedül csak annak, hogy az Istennek tiszteletét, tiszta, igaz keresztyén vallásunkat a mi erőnk és tehetségünk szerint előmozditani igyekeztünk."

És mégis az Ő szivét is átjárta a tör. Életének legfeketébb, legnehezebb keresztje az volt, hogy fiai nem fejlődtek olyanná, a milyenekké nevelni szerette volna őket. Zsigmond nevü fia ugyan méltó büszkesége volt. De ez röviddel házassága után hirtelen elhalt. Másik fia pedig, György, katholikus leányt, Báthori Zsófiát vett feleségül, aki Lorántffy Zsuzsánna minden nemes alkotását semmivé akarta tenni. És Lorántffy Zsuzsánna mégis ennek a menyének is tudott szerető anyósa lenni — és a fiának szerető anyai szivének irgalmasságával megtudta bocsátani ezt a nagy ballépését is.

Ha koporsók között borongott élete eleje, ravatalok között roskadt meg élete vége is. Férje, Rákóczi György meghal röviddel azután, hogy nemzet és egyházépitő munkáját befejezte.

És most látszik meg a fiait és férjét vesztett Lorántffy Zsuzsánnának, ennek a gyenge szervezetü nőnek a csodás ereje, hogy bár megsebzett szive vérzik, mégis még most is mindent lelke teljességével bir cselekedni. S mi adhatott volna neki erőt más, mint az Istennek forró vággyal hallgatott és olvasott igéje. Hátramaradt Bibliája ma is látható a sátoraljaujhelyi piarista zárdában. Mikor negyedszer olvasta végig az Ujtestamentumot, ezt jegyezte be saját kezével: "Kiért az Istennek legyen áldott nagy neve és ismét ma kezdem el az Ujtestámentumot és egész életemet e mellé kötelezem el, — és az én Istenem, ki elkezdette a jót bennem, vigye is véghez."

Sem élet, sem halál, sem özvegység, sem

TRACTOR LIGONIERBAN

üldözés el nem szakaszthatja ettől a szövetségi fogadalmától. Való igaz, amit feljegyez róla Medgyesi Pál. "Tudom az Istenhez való nagy szerelmét és engedelmességét, az idvességes igéhez való buzgó ragaszkodását, annak olvasásában, hallgatásában." Éles eszét, Szentirásban való jártasságát semmi sem bizonyitja jobban, mint az a tette, hogy egy alkalommal, amikor egy Vásárhelyi nevü jezsuita tanárral szóvita indul meg a vallás felett, Lorántffy Zsuzsánna csak ugy hevenyében 400 bibliai idézetet ir össze a vitatott vallási kérdések tisztázására... Van egy másik bibliai gyüjteménye, melynek cime "Mózes és a próféták."

Van egy elveszett munkája is, melyet egy szerzetes pártfogoltja Rómába visz, ahol az egész pápai udvar csodálattal olvassa az eszes és müvelt nagyasszony munkáját.

Meghatóan szép vonása jellemének, hogy amit magára nézve üdvösnek tart, azt kötelességének tartja mással is közölni... Ettől a vágytól ösztönözve udvari lelkészével megirat egy igen hasznos kis könyvet cselekedeteinek valláserkölcsi épülésére, mely könyvnek cime: "Lelki Ábécé."

Az Isten iránti szolgálat és embereken való segités inditásából fejlődik ki benne példaadó patrónai lelkülete. Édes anyának kell annak lenni, aki a segedelmére szorulókat ily áldás-osztón tudja szeretni. Lorántffy Zsuzsánna meg mondja e szivből fakadó vallomást: "Te látod Isten, mint az édesanya a magzatait, mint a dajka az ő kicsinyeit, ugy igyekeztem őket nevelni Istennek és szegény hazánknak szolgálatjára."

Férje halála után Sárospatakra költözik s itt férjének régi terve szerint nyomdát állit. Európa egyik leghiresebb tanárát, Comenius Jánost ide hozatja, kinek vezetése alatt iskola, könyvtár, nyomda gyors virágzásnak indul.

Valósággal anyai szenvedélye a mások lelki-testi táplálásáról való gondoskodás. A kollégium diákjainak étkező intézményt tart fenn. A környék uri családjainak leány-gyermekeit várába gyüjti, s szövés-fonás mellett Isten országáért égő lelkesedésre neveli. S csodálatos, hogy nehéz keresztjei ebben a diák-gyámolitó munkásságában sem fogyatkoznak meg. Szeretett pataki diákjai a tanároknak valami szigoru intézkedése [illegible] att fellázadnak s egy részük elhagyja [illegible] iskolát. A diákoknak e zendülése sziven [illegible] lálta a nagyasszonyt, s ily szókra fak[illegible] nagy szomoruságában: "Édes, kedves fia[illegible] nak, Rákóczi Zsigmondnak halálán ann[illegible] nem sirtam, nem keseregtem, mint az if[illegible] ságnak rajtam elkövetett e méltatlan cse[illegible] kedetén..." De nagy szive ekkor is elég [illegible] galmas megbocsátani és a rosszat jóval [illegible] zetni.

Hasonlóképen nagy keresztként nehez[illegible] dik reá az a vállalkozása, hogy az egyhá[illegible] kormányzat terén mint ujitást hozza be [illegible] egyházi életbe a presbyteri rendszert.

Lorántffy Zsuzsánna önzetlen felfogá[illegible] az volt, hogy az egyházkormányzásból a r[illegible] pet sem lehet kizárni, sőt hogy épp a pre[illegible] byteri rendszerrel kell buzgóbbá, érettebb[illegible] müveltebbé tenni a lelkeket... E felfogá[illegible] miatt azután üldözés, megalázás volt a r[illegible] sze. Sőt megtörtént az is, hogy legkedv[illegible] sebb templomában, Patakon, olyan lelkés[illegible] aki maga is élvezte a nagyasszony adom[illegible] nyait, megvonta tőle az Urvacsora kiszo[illegible] gáltatását, mint valami nagy bünöstől. I[illegible] szenvedései, áldozatai mégis — örökös c[illegible] csőségére — győzelmet hoznak az ügyne[illegible] Hogy tehát egyházi életünkből a nép nincse[illegible] kizárva, azt egyenesen Lorántffy Zsuzsánn[illegible] nak köszönhetjük.

Lorántffy Zsuzsánna élete, ez a szeli[illegible] szerető, gyöngéd női élet ime nemcsak mu[illegible] ka, hanem harc volt. Az ő lelkén győzelm[illegible] biztositó koronává fényesedett ez a mél[illegible] ségesen krisztusi életelv: "Isten dicsőségét [illegible] pallásunknak igaz tudományát akarjuk meg[illegible] tartani s annyi keserüségeink közt való él[illegible] tünket csak arra rendeltük, miképpen n[illegible] ponként vallásunknak szolgálhassunk."

Naponként szolgálni az Istennek! Ez [illegible] ő életének legfelségesebb tanitása. Napo[illegible] ként és az egész életen át. Ebből a szolg[illegible] latból szakitotta ki a halál Sárospatako[illegible] 1660 április 18-án. Ennek az Istenért vivo[illegible] harcnak köszönhette, hogy szentségtörő k[illegible] zek sirját is feldulták.

Ünneplő és tanácskozó Női Egyletek! N[illegible] is ennek az áldott emlékezetü Nagyassz[illegible] nyuknak nevét viseljük.

AZ UJ ZSOLTÁR*

Irta: Báró PODMANICZKY PÁL.

Az este csöndes. Hallik messze távol:
ZSOLTÁR csendül ki a biró házából;
Az asszony s lánya ajkán zeng az ének
S könyörög A KEGYELEM nagy Istenének:
Szükölködünk nagy mértékben
Segedelem nélkül,
Reménykedünk, örök Isten:
Te légy segitségül!

Biró uram haza felé halad;
Tünődve áll meg ablaka alatt:
Nem érti: ez nem zsoltár, nem tanulta;
Bent most tanulják s ime kezdik ujra:
Szükölködünk nagy mértékben
Segedelem nélkül,
Reménykedünk, örök Isten:
Te légy segitségül!

Az ajtónak kilincse megcsikordul
S nagyot nyitván, belép a gazda zordul.
Az asszony s lánya föltekintenek:
Szivük önkéntelen is megremeg.
A gazda szól is már. Beszéde büszke;
Akarja is, hogy tépjen, mint a tüske:
— No, fehérszemélyek: hát ez az uj zsoltár?
Most értem: a régi tinéktek rossz volt már!
Ilyen koldus ének nem is akadt benne,
Mit a tisztes ember ajkára sem venne.

Leül. Le az asztalra zuhan ökle
S csak kél a szó belőle dübörögve:
— Hogy én szükölködnék . . . Hozzá nagy mértékben . . . ?
Ki oly gazdag, mint én, széles e vidéken?
Házam kettő is van, teli a magtáram,
Nekem van a legtöbb földem a határban,
Van három pár lovam s mennyi sok szép marhám!
A pénzemet talán meg sem számlálhatnám . . .
Nem is szükölködöm biz én nagy mértékben:
Dobos Mihály vagyok, mindenem van nékem!

Az asszony s lánya titkon, lopva sóhajt;
A szivük mélye rejti azt az óhajt,
Hogy szállna le mindhármójuk szivébe
A MEGVÁLTÓ igérte drága béke.
Mig ajkuk néma, mélyen odalent
Vágyó szivük mélyén az ima zeng:
Szükölködünk nagy mértékben
Segedelem nélkül,
Reménykedünk, örök Isten:
Te légy segitségül!

Azóta elmult három év. Az este
Biró uramat ujra megkereste;
Fáradtan ül a házban egymaga
S mig mén az est s eljő az éjszaka,
MEGSAJDUL szive a sok gyötrelemtül
S a mélyben lent az ének szinte csendül:
Szükölködünk nagy mértékben
Segedelem nélkül,
Reménykedünk, örök Isten:
Te légy segitségül!

Emlékszik rá . . . Az asszony ezt szerette
Az uj zsoltárból mindennek felette . . .
Most már nem énekel. Sir mélyiben . . .
Már harmadik tele, hogy lenn pihen.
Csak élne! Hogy zokogna töredelme
S a hite bizakodva énekelne:
Szükölködünk nagy mértékben
Segedelem nélkül,
Reménykedünk, örök Isten:
Te légy segitségül!

Valami nesz . . . A biró összerezdül,
Sötét felleg száll homlokán keresztül:
Kis unokája álmában kacag;
Ő sóhajt rá mélyet, fájdalmasat.
Szegény kis árva, apja sose látta
S az anyja is itt hagyja nemsokára . . .
Haj! emiatt a szive oly nehéz:
Kerülgeti sötét kétségb'esés.
A föld, a marha, gazdaság mi haszna,
Ha nincsen, aki vetne és aratna.
Maga dolgoznék, ámde gyönge karja.
Nem birja már a munkát, mint akarja.
Már züllik is a büszke gazdaság:
Maholnap gyom veri fel udvarát.
Miben csak bizott, haj! minden hiába:
Koldusnak nő fel a szegény kis árva.
Te jó asszony, bizony te boldog voltál,
Ha bizva zugott ajkadon a zsoltár:
Szükölködünk nagy mértékben
Segedelem nélkül,
Reménykedünk, örök Isten:
Te légy segitségül!

Öreg Dobos Mihály biró uram
Körültekint szomjan szomorun:
Hol az uj zsoltár? Könnyen megtalálja;
S hol annyit felnyitotta élte párja,
Amit keres, hamar reáakad
S olvassa már a drága szavakat.
Szivében kél alázat, öntudat

S az Ur szivéhez nyit neki utat.
Most tudja már mit mondjon Istenének . . .
Most jól esnék szivének már az ének . . .
És észre sem veszi, hogy kezdi halkan;
Varázsa vonja ellenállhatatlan . . .
S szegény, sebhedt szivére hull a balzsam
Amint mind ércesebben hangja harsan:
Szükölködünk nagy mértékben
Segedelem nélkül,
Reménykedünk, örök Isten:
Te légy segitségül!

*) A chicagokörzeti Női Konferencián szavalta: Szakács Elekné, Indiana Harbor.

A CHICAGO-WESTSIDEI REF. NŐEGYLET 20 ÉVES JUBILEUMA

1917-ik esztendőt jelezte a naptár, amikor is egy néhány lelkes asszony egy gondolattól, egy nemes céltól buzditva megalakitotta a West Sidei Ref. Nőegyletet. A megalakulás célja az volt, hogy az akkor még csecsemő korát élő west-sidei református gyülekezet segitve, ápolva és pártolva legyen egy olyan egyesület által, melynek tagjai arra igyekeznek, hogy épitsék Isten országát, segitsenek egymáson, vigasztalják a gyászolókat, látogassák beteg testvéreiket. Nemes és szép eredményeket tüztek ki maguk elé, melyektől, az idők folyamán, ha részben elhajlottak is, még mindig áldott-kezü, hasznos és jótékony munkát fejtenek ki a Református Egyház kebelében.

Az alapitó tagok feljegyzett nevei nem lehetnek pontosak. Emlékezet után nem is várhatja senki, hogy a névsor teljes és pontos legyen. Mindezek után, ha nem is látjuk

A CHICAGO WEST-SIDEI REF. NŐEGYLET TISZTVISELŐI (1938)

a földben elrejtett gyökereket, látjuk a fa egészséges testét, hatalmas lombozatát és levonjuk magunknak azt a lesüritett igazságot, hogy lelkes, buzgó és termékeny munkálkodást végeztek a nőegyleti tagok 20 esztendő alatt.

Lehetetlen volna leirni minden esztendőnek a történetét. Azonban megvázolhatjuk azt, hogy a Református Egyház, melynek kebelében husz esztendőn keresztül munkálkodtak, mindig hálával gondolhat a nőegyletre. Sokféle jótékonykodásuk annyi év alatt csak jóval és nemessel biztathat bennünket, amikor a jövőnek idejére gondolunk.

Nem volt sima az utja a Nőegylet fejlődésének. Sok belső zavar, külső támadás, az egyházban gondatlanul előidézett zavarok, gyengitették és egyszer romba is döntötték a nőegylet bizonyos pontra felépitett munkáját. De ujra kezdték s néhány lelkes asszony fáradságot nem ismerő igyekezete folyt ismét megindult a munka megszakitatlan

Az utóbbi esztendőkben az általános g dasági helyzet akadályozta a nőegyletet a ban, hogy nagyobb méretü jótékonykod munkát végezhessen.

A jelent vizsgálva, jóleső érzéssel ve szük tudomásul, hogy a West-sidei Reform tus Nőegylet, egyházunk kebelében munk kodva, 150 taggal bir és igy a LEGNAGYOB MAGYAR NŐEGYLET nem csak Chica városában, hanem messze a környéken. A Egyletnek adóssága nincs és a jubile napján, 1937 szept. 26-án vagyona készpé ben $550.00, a bezárt bankban $245.00 vo Gyülései rendesen látogatottak, mely gyü seket megtartják minden hónap első csütö tökön, a Református Iskolában. Elnöke a 1937-ik évre K. Igyártó Pálné, levelező t

VAJDA ZOLTÁN LELKÉSZ

kára 1937-re Igyártó Józsefné, 4313 W. Carroll Ave.

Az alapitó tagok feljegyzett névsora:

Id. Gyüre Lajosné, Márta Ferencné, Id. Szabó Gyuláné, Szabó Károlyné, Kádár Ferencné, Szaniszló Istvánné, Szallár Mihályné, Id. Botos Pálné, Id. Fésüs Sámuelné, Fésüs Mártonné, Id. Hetzel Károlyné, Juhász Györgyné, Balázs Lajosné, Id. Kovács Gusztávné, Özv. Kinos Jánosné, Vincze Áronné, Imre Józsefné, Gyulai Jánosné, Ötvös Imréné, Kósa Bálintné, Márta Benjáminné, Id. Igyártó Pálné, Poncsák Péterné, Helmetzi Györgyné, Sütő Lajosné, Lator Károlyné, Hetzel Jánosné.

IN MEMORIAM
Kékedi Lajosné
Fésüs Pálné
Legyen emléküK áldott.

Vajda Zoltán, lelkész.

A jubileumi Istentiszteleten Balogh E. István south-sidei lelkész predikált, az istentisztelet többi részét pedig Garay Gerő, Kecskeméthy József, Bakay Árpád, Mircse Sándor, Bálint Lajos és Vajda S. Zoltán lelkészek végezték. A jubiláló nőegylet énekszámot adott elő; az orgonázást Boros Jenő teljesitette.

Este a Harmony Hallban jól sikerült bankett fejezte be az ünneplést.

AZ AKRONI I. EGYHÁZ NŐEGYLETÉNEK 15 ÉVES JUBILEUMA

Az akroni református nők a hozzájuk csatlakozott másvallásu nőtestvérekkel együtt mindjárt megkezdték buzgó munkálkodásukat, amikor a helyi ev. ref. egyház megalakult 1914-ben. Először Jótékonysági Nőegyletet szerveztek, melyben valláskülönbség nélkül egyformán dolgoztak egyházunk anyagi és erkölcsi előmenetele érdekében szeretett lelkipásztoruk néhai Horváth Sámuel irányitása mellett.

Később szükségessé vált a nőegylet ujjászervezése. Bakay Árpád lelkipásztor és neje végezték ezt az alapvető munkát 1922-ben. Ekkor vette fel a nőegylet a Lorántffy Zsuzsánna nevet. A nagy fejedelemasszony szellemében célul tüzték ki testvéri körben egyesiteni valláskülönbség nélkül minden magyar nőt, aki csak hajlandó Krisztusért és Anyaszentegyházáért együttesen dolgozni. Jelszavukká ezt választották: "Mindent az Egyházért és mindent az Egyház által."

Az ujjászervezett nőegylet első tisztikarában a következők foglaltak helyet: Fejszés Emánuelné elnöknő, Dezső Sándorné alelnöknő, Hersics Mihályné jegyző, néhai Nagy Jánosné pénztáros, Miklósy Vilmosné ellenőr. A többi évekből csak az elnöknők neveit sikerült megszerezni. Ezek a következők: Dezső Sándorné, Bordi Jánosné, Kincses Árpádné, Ferency Lajosné, Harsics Mihályné, Katona Istvánné, Tudja Jánosné, Orosz Józsefné és Patkó Imréné h. elnöknő.

Lelkipásztorukkal és annak kedves nejével együtt munkálkodva a nőegylet tisztviselői és tagjai igen áldásosan és hatékonyan segitették egyházunkat minden időben. Társas összejöveteleket, egyházi estélyeket, vacsorákat, bazárokat rendeztek az egyház javára. Karácsonykor az egyházi munkásokat megajándékozták. A vasárnapi és nyári iskolás gyermekeket több izben megvendégelték. Az Ifjusági Egyletet a női munkák terén mindig kisegitették. Ha az egyház jubileumot tartott, iskolát renovált, lelkészlakot épitett, vagy orgonát szentelt, éneklő szavukkal és munkás kezeikkel mindig jelen voltak. Ha voltak, akik a folytonos munkában kimerültek, helyükbe ujak állottak. De vannak, akik mindig kitartottak és a templomunk falára irt bibliai mondást nem felejtették el: "Légy hü mindhalálig!"

Dr. Papp Géza lelkészkedése idején belviszályok törtek ki, az egyház pusztulásnak indult, a nőegylet munkája akadályozva volt, majd csakhogy meg nem szünt.

Mikor a gyülekezet két részre szakadt 1933 nyarán, a Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet ujból teljes erővel hozzáfogott a munkához. Mikor az uj lelkész, Bernáth Árpád szeptemberben megérkezett, csak egyetlen élő és müködő testületet talált a nagy pusztulás után, a Nőegyletet. Mig a lelkész a szétszórt nyáj összeterelésének nehéz munkáját végezte, továbbá az ifjusági és vasárnapi iskolai munkák megindításához látott, azalatt a nőegylet vacsorák és bazárok rendezésével anyagilag segitette az egyházat. Csakis igy sikerülhetett az akroni ev. ref.

NŐEGYLET, AKRON, OHIO

egyház helyreállitása, adósságainak törlesztése, 20 éves jubileumának megtartása, az egyházi épületek rendbe hozása, az egyházi élet rendes folytatása. Az Első Ref. Egyház ujból elfoglalta az őt megillető tisztes helyet Akron városában, a Tóparti Egyházmegye gyülekezetei között és a Reformed Church missziói egyházai között.

Teljes dicséretre méltó buzgósággal müködik a nőegylet ebben a jubileumi évben is. Eddig is több, mint 200 dollárt adományozott az egyháznak, többféle felszerelést vett a konyhába, függönyt készitett a szinpadra, segitségére volt az ifjuságnak és a nyári iskolásoknak, ünnepélyeken, vacsorákon, kirándulásokon szivesen elvégzett minden női munkát. A jubileum előkészitését az elnőknő és a pénztárnoknő végezték a lelkésszel együtt.

A Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet tisztviselői ebben a jubileumi évben:

Orosz Józsefné elnöknő, Bódi Sándorné alelnöknő, Katona Istvánné pénzt., Finta Józsefné titkár, Zsibai Gáborné ellenőr, Kovács Gézáné ellenőr.

Nőegylet tagjai: a tisztviselőkön kivül: Bényi Pálné, Bertalan Jánosné, Bordi Jánosné, Bordi Mihályné, Cselle Kálmánné, Csengery Zsigmondné, Csernik Katalin, Farkas Istvánné, Farkas Lajosné, Hunyadi Jánosné, Ince Lászlóné, Kővágó Jánosné, Kozma Miklósné, Mészáros Bertalanné, Mező Istvánné, Miklósi Vilmosné, Nagy N. Jánosné, Páncél Józsefné, Sajba Pálné, Szabó Józsefné, Takács Zsuzsánna, Tarnócy Árpádné, Dezső Sándorné, Gacsályi Lajosné, Tóth Istvánné, Rózsa Béláné, Szücs Istvánné Elyriából, Hersics Mihályné, Szabó Józsefné, Azmanoff Rampóné.

A Nőegylet elhunyt tagjai: Nagy J. Jánosné és Molnár Jánosné. — Legyen áldott emlékezetük.

A jubileumi ünnepély 1937 november 14-én folyt le. Dókus Gábor lelkész mondotta az ünnepi beszédet, rajta kivül Bacsó Béla, Kruchio Antal, Bodor Dániel és Bernáth Árpád lelkészek végezték az istentiszteletet.

NŐEGYLET TAGJAINAK EGY RÉSZE. — FARRELL, PA. (1938)

A FARRELLI NŐEGYLET JUBILEUMA

A Nőegylet január 30-án ünnpelte meg méltó keretek között fennállásának tizedik évfordulóját. Az ünnepély alkalmi istentisztelettel kezdődött, melyen a vidéki lelkészek fungáltak. Utána bankett következett. Tizenegyen voltak asszonyaink jelen az alakuló gyülésen, akik közül ma már csak ketten vannak az egyletben. Jelenleg hetven rendes taggal bir az egylet. Az elmult tiz év alatt valami 2,600 dollárral járult a Nőegylet az egyház felsegélyezéséhez.

A LORAINI REF. NŐEGYLET JUBILEUMA

A loraini egyház Nőegylete 1938 május 15-én ünnepelte 20 éves jubileumát. A nőegyletet néh. Horváth Sámuel lelkész 35 taggal alakitotta meg. Közülök néhányan kimaradtak, mások pedig elköltöztek az élők sorából s igy csupán hatan voltak jelen a jubileumi ünnepélyen, névszerint: Cser Jánosné, Farkas Lajosné, Oláh Istvánné, Kacsur Józsefné, Mondok Erzsébet és Özv. Pandy Istvánné. Az egylet elnöke Megyes Miklósné mindegyiket szép virág csokorral ajándékozta meg. Lőrincz Jánosné izlésesen megirt jubileumi jegyzőkönyvet olvasott fel melyben felsorolta röviden a nőegyleti munka eredményeit. Kalassay Sándor aggmegházi felügyelő mondta az ünnepi prédikációt melyben élénken kifejtette, hogy mit nyer a nő az egyháztól s mit jelent a nő az egyháznk. Az istentiszteletet diszebéd követte melyen több városi és megyei előkelőségek jelentek meg. Itt az ünnepi beszédet Daróczy Mátyás Cleveland west sidei lelkész mondotta. A helybeli egyletek mind delegációval képviseltették magukat. Ezenkivül Elyria és Akron nőegyletei küldtek delegációt. Emlékezetes és buzditó szép ünnep volt.

WILLIAM SOLANCH
FÉRFI, NŐI ÉS GYERMEKRUHÁK
1 ELY AVENUE, SO. NORWALK, CONN.

A COLUMBUSI MAGYAR REF. EGYHÁZ LORÁNTFFY ZSUZSÁNNA NŐEGYLETÉNEK EGYIK CSOPORTJA.

IFJU ASSZONYOK KÖRE. LORAIN, OHIO

A CLEVELANDI WEST SIDEI TEMPLOMSEGÉLYZŐ NŐEGYLET JUBILEUMA

Fényes és felemelő keretek között zajlott le 1938 május 8-ikán a Templomsegélyző Nőegylet 20 éves jubileuma. Az ünnepély a délelőtti istentiszteleten vette kezdetét, a melyen a Nőegylet alkalmi énekkara két gyönyörü énekével ragadt meg a lelkeket. Utána ünnepi ebéd volt a templomalatti teremben, ahol egy-egy arany érmet adtak át az alapitó tagoknak a husz éves hüséges szolgálat emlékére. Ebből az alkalomból a Nőegylet 300 dollár jubileumi ajándékot adott az egyháznak. A Nőegylet 20 éves alapitó tagjai: Id. Dezső Sándorné, Háda Ambrusné, id. Lakatos Józsefné, Szaszák Józsefné és id. Török Miklósné. A Nőegylet jubileumévi tisztikara: Daróczy Mátyásné elnök, Kassay Istvánné alelnök, Németh Józsefné jegyző, Angalét Károlyné titkár, id. Lakatos Józsefné pénztáros, Dulovics Lászlóné és Tamás Juliska számvizsgálók, Dezső Imréné Varga D. Jánosné házkezelők. A Nőegylet alapitója Nt. Csutorok Elekné, aki 22 taggal szervezte meg ezt az áldásosan működő testületet, amelynek ma 121 rendes tagja és sok-sok érdeme van Isten Országának épitő munkájában.

(Ref. Lapja)

"Ki-ki, amint eltökélte szivében, ugy adakozzék, mert a jókedvü adakozót szereti az Isten."

Istennek gazdag áldását kéri a Magyar Ref. Árvaházra és Aggmenházra

LÉVAY BÉLA ÉS CSALÁDJA

11 ELY AVENUE

SOUTH NORWALK, CONN.

LORÁNTFFY ZSUZSÁNNA NŐEGYLET, FLINT, MICH.

A MISSZIÓI NŐEGYLET ÉS A LEÁNYSZÖVETSÉG
BUFFALO, N. Y.

A NILESI LORÁNTFFY ZSUZSANNA REF. NŐEGYLET 10 ÉVES JUBILEUMA

Képünk a Nilesi Lorántffy Zsuzsánna Református Nőegylet tagságának egy részét mutatja be. Fenti Nőegylet 1928 január 15-én alakult s 1938 február 13-án tartotta tiz éves jubileumi ünnepélyét, délután négy órakor kezdődő istentisztelettel. Az istentiszteletet a környékbeli lelkészek végezték. A helybeli lelkész mondotta az apostoli köszöntést, Kruchio Antal, alliancei lelkész az előfohászt. Bibliát olvasott Dókus Gábor cantoni lelkész. Az előimát és az apostoli hitvallást Nagy Ferenc farrelli lelkész mondotta. Az alkalmi ünnepi prédikációt Bőtty János youngstowni lelkész tartotta. Utóimát és az Uri Imát Bernáth Árpád akroni lelkész mondotta. Az istentisztelet keretében részesült a keresztség sákramentumában Csépke István helybeli lelkész és neje első unokája: Earl E. Storey és Csépke Grace leánykája. A szertartást Dókus Gábor cantoni lelkész végezte. A perselyt és a gyülekezetet Kruchio lelkész áldotta meg. Az énekkar két énekkel járult hozzá az istentisztelet szépségéhez.

A templomból a templom alatti helységbe vonult le az ünneplő közönség, ahol Nőegylet tagjai már teritett asztalokkal izletes vacsorával várták őket. Youngstowból, Allianceről, Farrellről, Cantonból, Akronból, Warrenből, Newton-Fallsról, Cleveландból és helyből annyi vendég gyült össze hogy kétszer is kellett teriteni s felszolgálni a vacsorát. Vacsoránál a vidéki és helybeli egyletek képviselői köszöntötték a jubiláns Nőegyletet s a lelkészi kar nevében Bernáth Árpád beszélt.

Tiz éves fennállása alatt uj fütőkészülékket állittatott be a templomba a Nőegylet mindjárt az első évben. A templom festéséhez anyagot ajándékozott, a vasárnapi iskolát, paróchiát papiroztatta, templom belsejét festette, uj szőnyeget, teritőket vásárolt. Templomba diszablakot állittatott, a tornyot javittatta, terembe székeket vásárolt, évenken keresztül ünnepnapokon az Ur asztalát virággal diszitette, a gyermekeket karácsonyra több éven át megajándékozta s készpénzben az egyházat körülbelül 300 dollárral segitette. Árvaházat s más jótékony célokat támogatott. Legközelebbi célja, hogy a templomba orgonát állitson be. Megalakult 3 taggal, jelenben 51 tagot számlál.

NILESI (OHIO) NŐEGYLET

A BUFFALOI W. S. MAGYAR REF. EGYHÁZ MISSZIÓI NŐEGYLETE 10 ÉVVEL EZELŐTT ALAKULT MEG

Az Urnak 1938-ik esztendeje a Buffalo, West Sidei Magyar Református Egyház Missziói Nőegylete életében évfordulói esztendő. Néhai, Nt. Urbán Endre volt az uj nőegylet szervezője. Még most is ritkaságszámba megy magyar egyházban missziói Nőegylet létezése, mennyivel inkább tiz évvel ezelőtt. Épen ezért külön megemlitésre méltó Nt. Urbán egylet szervező igyekezete. A Buffalo, West Sidei Missziói Nőegylet 1928 január havában alakult meg 26 taggal. A megalakuláskor a tagok lelkészüket megválasztották diszelnöknek. Az egylet első elnöke Kovács Gusztávné, alelnöke Szabó Lőrinczné, pénztárnok Kulcsár Margit, jegyző Molnár Erzsi.

Az uj egylet megalakulásakor elhatározta, hogy minden gyülésen lesz ima, Bibliaolvasás, hogy fognak a zsoltárokon és dicséreteken kivül Hozsánna és Hallelujah énekeket énekelni, hogy vallásos elmélkedésnek is adnak helyet. A tagok munkálkodásukkal belekapcsolódtak a Reformed Chucrh Missziói Nőegyletek Pittsburgh Zsinatának munkakörébe. Szoros és meleg kapcsolatot jelentett ez az egyházat segitő közegyház és a magyar gyülekezet népe között. A gyülések látogatottak voltak. Nem egyszer megjelent a magyar nők gyülésén Miss Kerschner, központi titkárnő, valamint a helybeli csoportok vezetői közül Mrs. Engelman és Mrs. Beck. E Missziói Nőegylet adott nekik alkalmat arra, hogy a Home Mission Board által segélyezett magyar gyülekezet munkájával megismerkedjenek.

Amikor szülőhazánk kiváló egyházi férfiai látogatásokat tettek az Egyesült Államokban, mint Nt. Muraközy Gyula és Főt. Dr. Ravasz László, a missziói Nőegylet fáradozott ittlétük sikere érdekében s gyüléseken hallgatta tanitásaikat. Az Óhazában szorgalmaskodó hithü református nők és az ide vándorolt magyar református nők lelke találkozott ezeken az összejöveteleken.

Lehetőleg minden alkalommal képviseltettük magunkat a Womens Missionary Society-ik gyülésein. Jelentéseinket elküldöttük évről-évre, hogy tudomást vegyenek munkálkodásunkról. De nemcsak mi mentünk gyüléseikre, hanem meg is hivtuk őket. A mult évben 1937 október 6, 7 és 8-ik napjain a mi templomunkban tartotta a Pittsbugh Synodical Nőszövetség az évi nagy gyülését. Ekkorra megszereztük az egyenruhánkat is. Közel 200-an voltak vendégeink három napon keresztül. Segitségünkre voltak a Tonawandai Református Egyház Templomsegélyző Nőegyletének tagjai. Az egyház minden mozgalmából kivettük tehetségünk és az adott alkalmak szerint a részünk. A szülőhazából ajándékba kapott magyar nemzeti zászló és azzal egyidőben felavatott amerikai zászló szentelési ünnepélyhez is tehetségünk szerint hozzá járultunk. Tartottunk egy irodalmi estélyt is, a melyen diszelnöknőnk, Nt. Laky Zsigmondné ismertetett egy dijat nyert magyar irodalmi munkát, könyvet, a Halászó Macska Utczáját. Amikor elérkeztünk Missziói Egyletünk munkálkodásának 10-ik évfordulójához, ugy éreztük, hogy áldásos munkát cselekszünk, ha ünneplésünkkel kapcsolatban Buffalo és és környéki Első Magyar Protestáns Egyházak asszonyait egy közös konferenciára hivjuk meg. Ezt meg is tettük s az eredmény várakozáson felüli volt. Nyolc protestáns magyar egyházból 100-nál többen voltak jelen. Komoly, evangéliumi szellemü volt ez a konferencia. Utána pedig a templom alatti teremben társas összejövetel volt habos kávéval, foszlós kalácscsal. Ugy a délutáni, mint az azt követő összejövetel adományát néhai Nt. Urbán Endre emlékére felállitandó bronz emléktábla költségeire forditottuk. A táblát a templomba helyeztük el október 9-én, megfelelő emlékünnep keretében.

E 10-ik évforduló esztendejében tisztviselőink: Nt. Laky Zsigmondné diszelnöknő, Kulcsár Jánosné elnöknő, Juhász Istvánné alelnöknő, Gottsnikkel Károlyné jegyzőnő, Szabó Lőrinczné pénztárnoknő, Kovács Ferenczné ellenőrnő.

CZAKÓ ISTVÁN
FÜSZER- ÉS HUSKERESKEDÉSE
Elsőrangu cikkek mérsékelt áron
68½ LEXINGTON av., S. NORWALK, Conn.

A PITTSBURGHI REF. TEMPLOMSEGÉLYZŐ NŐEGYLET TIZ ÉVES JUBILEUMA

1938 május 1-én tartotta a fenti jótékony testület 10 éves fennállásának jubileumát. Este 6 órakor hálaadó Istentisztelet volt a templomban. Az igét Várkonyi Miklós johnstowni ref. lelkész tartotta. Istentisztelet után az iskolahelyiségben nagyszabásu bankett volt, amelyen résztvettek a környékbeli testületek és egyházak képviselői nagy számban.

A himnusz eléneklése után az asztali imát Kecskeméthy L. mondotta, majd Varga Lajos lelkész üdvözölte a nagyszámban megjelent vendégsereget és felkérte Kecskeméthy László ref. lelkészt az áldomásmesteri tisztségre. Felszólitására a következők tartottak beszédet: Balla Györgyné, Urbán Józsefné, Péter Gyula a 163-ik Verhoval fiók elnöke, Szécskay Györgyné a Népszava képviselője, Kádár Miklósné a Pro Hungaria képviselője, Dienes Barna homesteadi ref. lelkész, B. Tusai Mihály az Amerikai Magyar Református Egyesület west virginiai ker. szervezője, Thomka Glória mindnyájunknak kedves magyar nótákat énekelt, nővére Lillian zongorakisérete mellett.

A KALAMAZOOI (MICH.) LORÁNTFFY ZSUZSÁNNA TEMPLOMSEGITŐ NŐEGYLET

Alakult 1922 aug. 2-án, Virág István első rendes lelkész pásztorkodása idején. Kezdettől fogva buzgó és hüséges tagjai, főként tisztviselői lankadatlan szorgalma által az egyházközség előhaladását igyekeztek munkálni. A 16 év alatt a jegyzőkönyvek tanusága szerint az elnöki székben négy elnök között változott a hivatal: Varga Lőrincné, Biró Ilona, Dalla Józsefné, Veres Andrásné. Utóbbi években az egyház adósságrendezésénél a legfőbb segitők, igy a jelen évben a törlesztésekről legnagyobb részben ők gondoskodtak. Bethlen Otthonunk javára gyüjtést eszközöltek s nagy lelki örömmel küldik a szives adományt. Áldja Isten a buzgó igyekezetet továbbra is, tegye állandóvá a munkás szivekben.

1938-ban tisztviselők: Diszelnök: tiszt. Kerekes Béláné, elnök: Veres Andrásné, alelnök: Dalla Józsefné, pénztárnok: Rác Gáborné, majd Varga Andrásné, jegyző: Varga Menyhértné, ellenőr: Bodnár Istvánné, számvizsgálók: Molnár Jánosné, özv. Szabó Lajosné, Madarász Jánosné. Tagszám 36.

(Kerekes Béla, lelkész.)

LORÁNTFFY EGYLET, KALAMAZOO (MICH.)

Szépirodalom

EMLÉKEZZÜNK RÉGIEKRŐL

Beszélhetnek nekem, amit akarnak, de már azt nagyon bajos volna velem elhitetni, hogy nincs a magyarnak külön gondviselője, akit egyenesen arra rendelt az Ur, hogy magyar gyermekeknek viselje a gondját. Hogy ez a gondviselő egy, külön erre a célra kinevezett angyal-e, vagy épen speciális magyar Hadur, arról nem vitatkozom, de hogy van valami a dologban, az bizonyos. Hallgassanak ide, azonnal bebizonyitom.

Jó régen volt már, mikor elhagyva az Ur kalapjának a bokrétáját, ide kerültem ebbe az országba. Egy keleti városban akadtam fel, ahol jó ismerősök közt épen nem találtam keménynek az amerikai kenyeret. Minthogy azonban kenyérre valót sehogy sem tudtam szerezni, elhatároztam, hogy nyugat felé indulok, ahol nincsen annyi "grinór" és ahol majd hamarabb megkönyörül rajtam valami jószivü munkaadó és alkalmat ad reá, hogy egy kis aprópénzhez juthassak.

Zsebemben huszonhárom centtel indultam neki azzal az elhatározással, hogy Pittsburghig meg nem állok. Hanem a huszonhárom cent sokkal hamarabb elfogyott, mint a 350 mértföld, amely elválasztott utam céljától.

Az Allegheny hegyláncon mentem keresztül, mikor üres zsebem és még üresebb gyomrom ugyancsak erősen figyelmeztettek reá, hogy mennyivel jobb volna ott lenni, ahol a Hernád folydogál.

Az éhség azonban nagyon jó tanitó és mihamar beláttam, hogy itt tenni kell valamit, mert enni kell. Félretéve az álszégyent, bekopogtam egy jó kinézésü háznak az ajtaján. Egy galambősz haju asszonyság nyitott ajtót és én azzal a kevés angol beszéddel, ami rám ragadt a rövid itt tartózkodásom alatt, előadtam neki, hogy ehetném. Szeliden nézett rám s lengyelül szólt hozzám és kérdezett, hogy miféle nemzetségü vagyok? Tót faluban születtem és a lengyel beszédet meglehetősen birom és én lengyelül feleltem neki mondván, hogy magyar vagyok.

— Jöjjön beljebb — válaszolt az agg nő, legnagyobb csodálkozásomra tiszta magyar nyelven.

Bementem és szives kinálás után helyet foglalva, csodálkozva kérdeztem tőle, hogy magyar nő-e?

— Egyék előbb, majd ráérünk beszélgetni azután is, — és sonkát, vajat és kenyeret rakott elém.

Én bizony nem nagyon kináltattam magam, hanem hozzá fogtam; mert gyermekkorom óta azt tartom, hogy nincsen nagyobb bolond annál, mint aki teritett asztal mellől üres hassal kél fel. Mikor már jóllaktam, ujra azt kérdeztem, hogy magyar asszony-e?

— Ahogy vesszük — válaszolt. — Szüleim előkelő lengyelek voltak és a lengyel szabadságharc idején tevékeny részt vettek az orosz uralom elleni küzdelemben. A lengyelek ügye elbukott és szüleimnek menekülniök kellett, hogy kikerüljék az oroszok bosszuját. Magyarországba menekültek, ahol a magyar nemesség tárt karokkal fogadott minket s atyámnak azonnal jövedelmező állást biztositottak, mert az egyik főnemes jószágigazgatójául alkalmazta. Én akkor nyolc éves voltam és az egészből nagyon kevésre emlékezem. Magyarországon nevelkedtem fel és magyar nevelésben részesültem és mint a többi magyar leányok, én is szivem egész hevével csüggtem a haza jövőjén. Atyám ujra odaállt, ahol férfiakra volt szükség: elhagyva nejét, gyermekét, a lengyel Bem tábornok csapataiban fogadott el századosi rangot. Én anyámmal ott maradtam annak a főurnak a birtokán, akinél atyám alkalmazva volt s ott tudtuk meg, hogy atyám elesett a segesvári csatában. Megsirattuk, hiszen kedves, egyetlen egy támaszunk volt, de anyám ajkáról sohasem hallottam egy szót sem, mellyel kárhoztatta volna. Büszke lengyel nő volt és büszkén,

fájdalmát magába fojtva viselte az özvegyi gyászt, hiszen férje egy szabadságért küzdő nemzet harcában esett el!

— Atyám eleste után nemsokára elveszett a magyar nemzet ügye is. Gyász váltotta fel a rövid örömet és zokogott az egész nemzet. Az a főur, akinek birtokán voltunk, számüzetésbe ment és birtokait elkonfiskálta az osztrák kormány. Nekünk is mennünk kellett, de hová? Fogadott hazánk is arra a sorsra került, amely szülőhazánkat érte és az egész világon nem volt hely, ahol otthon éreztük volna magunkat.

— Az én fájdalmamhoz még egy másik is járult, mert én hazámon és atyámon kivül jegyesemet is elvesztettem a szabadságharc alatt. Fiatal kezdő mérnök volt, mikor a szabadságharc kitört és ő is oda került, ahol sükség volt rá. Klapka seregében küzdött és Komárom feladásakor utlevelet kapott a külföldre. Egy ideig Párisban és Londonban tartózkodott és onnan jött át Ameriákba.

— Édes anyám és én megtakaritott pénzecskéinket magunkhoz véve Párisba költöztünk. A többi magyar és lengyel menekültekkel éldegéltünk, mikor megkaptuk jegyesem levelét, a melyben tudósitott, hogy Amerikában van és egy vasutvállalatnál talált alkalmazást, mint mérnök. Jó fizetése van és megbecsülik szorgalmáért és ha most ugy érzek iránta, mint azelőtt, kért, hogy menjek én is oda édes anyámmal együtt.

— Édes anyámmal együtt utra keltünk és nemsokára találkoztam szeretett jegyesemmel és New Yorkban házasságot kötöttünk. Boldogságunkat mi sem zavarta és két leány és két fiu gyermekkel áldotta meg az ég. Egy vasuti szerencsétlenség alkalmával vesztette el életét, amint a folyóba zuhant utasokat próbálta megmenteni. Gyermekeink közül egy leány és három fiu van élet ben. A leány férje bányamérnök és itt lakom náluk, de a fiukkal csak ritkán találkozom, mert az egyik tengerész tiszt, a másik utazó ügynök egy gazdag new yorki cégnél és jelenleg Európában van, a harmadik pedig St. Péterváron követségi hivatalnok.

Meghatva hallgattam végig az öreg asszonyság elbeszélését és könnyes szemekkel csókoltam meg kezét. Megérdemelte, amiért életét a legszentebb cél, a szabadság szolgálatában töltötte el.

Távozásomkor egy dollárt nyomott a markomba utravalóul és még azt kivánja tőlem, hogy ne higyjem, hogy külön angyalt rendelt az Ur magyar gyermekei pártfogására?!

Toledoi István.

LORÁNTFFY EGYLET, TOLEDO (OHIO)

IZGALOM A FÖLDÖN

— Karácsonyi mese és igaz történet. —

A betlehemi éjszakán nem minden angyal szárnyalt vissza az égbe. Egy kis angyal, akinek a neve Irgalom volt, elvált a többitől. A homloka körüli aranykoronában kék és dióbarna drágakövek ragyogtak, olyanok voltak, mint egy-egy szomoru gyermekszem. A szárnya hosszabb volt a többinél, olyan szép, mint a koldusgyermekek legtisztább álma. A ruháját mennyei vetélők szőtték, fehér volt, mint a mezőkön esett hó reggel és meleg, mint egy didergő koldusra dobott puha takaró. A hangja nagyon halk volt, olyan finom, mint egy mindig siró erdei patak csörgedezése. Kicsi volt: az a kenyér volt az eledele, amit az emberek másoknak adtak és egy özvegy varrónő gyüszüje volt a pohara, azok a könnyek voltak itala, amit az emberek másokért ejtettek. Ebben az időben nagyon kevés enni és inni valója akadt. Hanem azért nem tudta itthagyni a földet.

— Csak menjetek — mondta a többi angyalnak, — nekem még egy kis dolgom van a földön.

Kitárta szárnyait.

— Odavigyél téli szél, ahol legszomorubbak az emberek — mondta. A téli szél nagyot, éleset nevetett és letette egy nagy város kellős közepébe.

A téren hullt a fehér hó. Elkésett munkások siettek haza és dideregve egészen a fülükig húzták fel a vállukat.

— Itt lakik a legszomorubb ember — fütyülte a téli szél — a multkor a kéményen bebujtam a tüznél kicsit melegedni, hát — Uram fia — be se volt gyujtva a kályhába.

Irgalom megkopogtatta a vas ütővel a kemény tölgyfaajtót.

— Ki az? — kiáltotta egy éles hang belülről.

— Hoztam valamit neked — mondta Irgalom, — engedj be magadhoz. Kinyilt az ajtó. Kopott, zöldes fekete télikabátban egy sovány, vörös szakállu ember állott egy gyertyavéggel a kezében. Olyan volt az orra, mint egy keselyüé.

— Gyere be hát — mondta recsegő hangon — ha hoztál valamit, hehe...

Irgalom belépett, hát csak elámult. Nagy vaspántos ládák voltak kinyitva, bennük csupa aranypénz. A gyertyafény remegve táncolt rajtuk.

— Na, mit hoztál? — kérdezte az ember — vagy ezeket a ládákat nézed? Ilyenkor, karácsony estén azt mondják, mindenki hall valami angyali éneket. Én egész este a pénzeimmel játszom, igy kifogok az angya-

CHICAGO (SOUTH SIDE) REFORMÁTUS NŐEGYLET

lokon, hehe... — mondta az ember és ugy nevetett, mintha zörgő avaron kenetlen talyigát toltak volna.

— Szeretnék megmelegedni nálad — mondta szomoruan Irgalom.

— Nálam nincs tüz. A tüzelő sokba kerül. Az füstté vált pénz. Dehát mit hoztál nekem?

— Ugy látszik, semmit—felelte. Irgalom — rossz helyre tévedtem.

— Nem addig a! — kiáltotta az uzsorás — ugy látszik, csavargó gyerek vagy, aki ezt a koronát is loptad valahol. Nem engedlek ki addig, amig ezt az arany koronát a homlokodon, meg ezeket az ékköveket nekem nem adod.

Irgalomnak megesett a szive rajta. Levette fejéről a kék barnaköves aranykoronát, odaadta.

— Nesze!

Az uzsorás nevetve hátbaverte, kilökte az utcára.

— Ez még az irgalomból is hasznot huz magának — nevetett a téli szél.

— Vezess tovább — kérte az angyal. A szél felemelte, aztán betette egy széles kandalló nyiláson egy fényesen kivilágitott te rembe. A terem közepén karácsonyfa állot 132 gyertya égett rajta és 132 játék volt e szórva a fa alatt. Autók, kocsik, alvó ba bák, mormogó bársony mackók, fütyülő ve natok, babaszobák, büszke ólomkatonák, já tékpuskák, és bégető bárányok közt ké gyerek játszott: Bandi meg Aranka. Mo kapták mindezt karácsonyra. Irgalom leü mélléjük.

— Ne bántsd azt az épitőkockát. me feldöntöd a tornyot — kiáltott rá Bandi.

— Mit keresel itt, te idegen gyerek? — kérdezte Aranka — a mi játékainkkal ugy nem játszol.

— Nem is játszani jöttem — felelte Ir galom. — A szomszédéknál van egy kisfi pupos és beteg. Az nem kapott semmit ka rácsonyra.

— Nem tehetünk róla, — felelte Ban — nekem fel kell huzni a vonatot, mert meg állt. Ne zavard játékainkat.

— De szép szárnyad van! — kiáltott Aranka — valódi angyal szárny! Add ne künk! Ilyen játékunk még sohasem volt!

REFORMÁTUS NŐEGYLET, HAMMOND, IND.

Irgalom nem tudott a kérésnek ellent állni. Letépte a szárnyát, odaadta.

— Tulajdonképen azt sem tudjuk, ki vagy? — mondotta Bandi, honnan jöttél? Nekünk nem szabad csavargó gyerekekkel barátkozni. Ha el nem kotródsz, szólunk az inasoknak.

Irgalom elment.

— Látod, látod, — mondta a szél, — ezek játékot csinálnak még az irgalomból is. Mit szólnál ehhez a korcsmához?

Irgalom belépett. A füst fojtó volt. Pálinka, bor, sör szaga savanyu illattal töltötte meg a levegőt. Mámoros emberek körülülték az asztalokat, elakadó nyelvvel hadonászva magyaráztak egymásnak.

— Hohó! kiáltották, hogy hivnak — te kis csavargó gyerek?

— Irgalomnak, — felelte az angyal.

— Hát Irgalom befogadunk, de csak akkor, ha mulatni lehet veled. Tudsz-e énekelni?

— Tudok.

— No, halljuk... állj az asztalra.

Irgalom az asztalra állott a boros és szódás üvegek közé és elkezdett énekelni. Énekelt a Karácsonyról, Isten szeretetéről, amellyel megszánta az embereket. Énekelt a bölcsőben alvó betlehemi gyermekről. Énekelt a szegényekről. Egy kis fiuról, aki sir, mert semmit sem kapott karácsonyra, akinek az anyja sápadt, köhög és varrógép mellett ül karácsony este is. Énekelt egy kis csecsemőről, akinek koldusasszony az anyja, utcán ujságot árul vele, de nem tudja megszoptatni, mert nem vettek ujságot és semmi nincs tápláló keblében. És az anyának szivét hasogatja a kis éhes gyerek sirása. Beszélt az öreg emberről, akit a gyermekei elhagytak egészen, aki egy kis kunyhóban ül, nem tud felkelni és nemsokára megfagy. Énekelt egy öreg asszonyról, akinek öt gyereke van és a gyerekek odabujnak hozzá és igy szólnak: "Anyám, adj egy darab kenyeret!" És a anya nem tud semmit adni, azt kéri Istentől, vegye el őket a földről...

A terem zaja elhallgatott. Az emberek hangosan felzokogtak. Amig Irgalom énekelt, lassan ujra kinőtt a szárnya, hiszen angyal volt — és amint bevégezte, kitárta a szárnyát és elrepült.

Ádám a kezét rácsapta az asztalra.

— Megkeresem azt az ötgyermekes anyát! Viszek neki libahust és kolbászt!

Tódor, a cipészmester felállt. Az arcán folytak a könnyek.

CONNECTICUTI EGYHÁZKÖRZETÜNK 1937 ÉVI KONFIRMÁLT CSOPORTJA

— Az én édesapám az az elhagyott ember! Oh én gonosz fiu! Megyek és megkeresem. Megcsókolom a kezét: hazaviszem hozzánk.

A vendégek egymásután kitódultak az éjszakába. Egy ősz szakállu zöldes-fekete kabátu férfi állott eléjük.

— Nem láttatok egy kisfiut — kérdezte — fehér szárnyai voltak. Nálam hagyott egy aranykorona abroncsot. Minden drágakő rajta egy-egy szomoru gyerekszem. Nem tudom kiállni a tekintetüket. Meg kell keresnem ezeket a szomoru gyerekeket. Tele van a zsebem arannyal, szétszórom köztük.

— Mi is láttuk — mondták a korcsmai emberek — keressük együtt.

A következő utcasarkon két bundába öltözött gyerekkel találkoztak, inasok jöttek utánuk és 132 játék volt a kezükben.

— Nem láttatok erre egy kis szárnyas gyereket? — kérdezték az inasok — a gróf és grófkisasszony letépték a szárnyát... és azóta mindig arról a gyerekről beszélnek, akinek nem volt karácsonya. Nem tudunk nyugodni, elindultunk, hogy megkeressük azt a gyermeket.

— Keressük együtt — mondták az emberek.

Benyitottak minden szegény és hid lakásba. Az uzsorás mindenkinek otthagy egy aranyat, a kovács egy helyen otthagy a bundáját, egy betegre teritette, a gróf meg gróf kisasszony is ey-egy szép játé adtak mindenkinek.

Igy történt, hogy ebben a városban, ez az estén minden szegény gyereknek volt k rácsonya.

Irgalom pedig felszállott az égbe. Me teritett asztal várta.

— Ez a kalács, — mondották az a gyalok, — amit karácsonykor szeretetből a tak az emberek. Sok-sok gyüszübe csillo harmat volt. Ez az a könny, amit részv ből elsirtak az emberek.

...Innen a papir mellől, amig ezt leir — olyan aggódással nézek a te szemed kedves olvasó... ugy-e, te is találkoztál e vel a szép szárnyas angyallal, karácsony e tén?

Muraközy Gyula.

VASÁRNAPI ISKOLA, FLINT (MICH.)

REFORMÁTUS NŐEGYLET, WOODBRIDGE

PERTH AMBOYI KÁLVIN JÁNOS GYÜLEKEZET PÉNZÜGYEI

Tagadhatatlanul sok olyan dolog csuszott be gyülekezeteink pénzszerzési gyakorlatába, amiktől jobb hamarabb, mint később megszabadulni. Revizió alá kell azért vennünk pénzszerzési gyakorlatainkat és mint evangéliumi egyházaknak arra törekednünk, hogy gyülekezeteink anyagi szükségleteinek előteremtését az evangéliumi mérték határozza meg. Ez idő szerint kevés egyházunk dicsekedhetik azzal, hogy bevételeinek teljes összegét **kizárólag** evangéliumi eszközökkel szerzi meg. Nem dicsekedhetik vele a mi gyülekezetünk sem. Azonban komoly törekvésünk, hogy ezt elérhessük. A perth amboyi kisérletet ismertetem röviden e cikk keretében.

A gyülekezet anyagi helyzete

Kálvin János gyülekezet mindössze kilenc éve áll fenn. A szervezés 1929-re esik, amikor böséges volt a munkaalkalom és nagyon jó a kereset. A szervezés után hamarosan 23 ezer dollárért vásárol a gyülekezet lelkészlakot és templomtelket a város egyik legforgalmasabb utcáján. 50 ezer dollárnál magasabb összegbe kerül a gyönyörü templom felépitése. A böséges éveket azonba előre nem látott szük esztendők váltották fel. A gyülekezet éveken át hősies harcot folytat a roppant teherrel járó fizetési kötelezettségekkel. Az egyháztagsági dijat azonban tulságosan alacsony összegben, magán sok részére három, családosok részére hat dollárban állapitották meg egy évre. Szerencsére a gyülekezetnek számos olyan áldozatkész tagja volt, akik rendes tagsági dijuknál magasabb összeget adakoztak évenként "Isten dicsőségére." Egyéb forrásokból szintén bejött annyi összeg, hogy valami nehezen a legszükségesebb kamatokat fizethette az egyházi pénztár. A lelkészfizetés azonban gyakran hátramaradt, mert arra már nem maradt elég fedezet.

Az ujjászervezés munkája

Ilyen körülmények között parancsolóan szükségessé vált a gyülekezet anyagi szükségleteinek más alapon való előteremtése. 1936 őszén az egyház presbiteriuma beható tanácskozás után elhatározta, hogy próbát tesz a teljesen önkéntes alapon való adakozással. Lelkész egy-egy presbiter kiséretében felkereste az összes egyháztagokat. Á- beszélte velük az egyház helyzetét és szükségeit. Ismertette a közegyházi kötelezettségeket s a missziói munkában való részvé

TEMPLOM ÉS LELKÉSZLAK — BUFFALO (WESTSIDE)

tel keresztyéni kötelességét. S megkérdezte minden tagtól, hogy Isten segedelmével a jövő évben havonta mennyivel tud szivesen hozzájárulni egyházának fenntartásához s mennyit tud adni misszióra. Az ajánlatok igen sok esetben meglepők voltak. Gyakori volt magánosoktól a havi egy dolláros megajánlás és misszióra külön 15 vagy 25 cent. Számosan ajánlottak meg havi két dollárt egyházra és 25 centet misszióra. Akadtak három dolláros megajánlások is. Viszont néhány egyháztag azt mondta, hogy tehetsége szerint fog hozzájárulni az egyház fenntartásához, de az addigi módszer szerint. A tulnyomó többség azonban szivesen és megértéssel fogadta el a havonkénti befizetést, megértvén, hogy igy könnyebb az egyházi pénztárnak a havi kiadásokat pontosan rendezni. A havi befizetések szintén önkéntesen történnek. Nincs kollektálás. Minden tag maga hozza el járulékát, ha nem jöhet templomba, akkor elküldi. A pénztárnok egy félórával az istentisztelet előtt rendelkezésére áll az egyháztagoknak a templomi irodában.

Az eredmény

Az önkéntes alapon való ajánlkozás a Kálvin János gyülekezetben nagyon jól bevált. Nemcsak ünnepek alkalmával, hanem vasárnaponként is szép adakozás folyik. A számlák sokkal pontosabban nyernek rendezést. A lelkészi fizetés egyszer sem maradt hátra. Az évi bevétel az utolsó hét év alatt 1937-ben volt a legmagasabb.

Megfizette-é mindenki a megajánlott összeget? A befizetés ugyan nem volt százszázalékos. Nagyon kevés akadt olyan, aki ne vette volna komolyan igéretét. Voltak, akik megkezdték megajánlásaik befizetését, később azonban elhanyagolták. Még igy is többre ment az adakozásuk, mint a megelőző években. Legtöbben azonban dicséretes buzgósággal és pontossággal tettek eleget a hozzájuk füzött várakozásoknak.

Különösképen a missziói és közegyházi célokra való adakozás emelkedett örvendetesen. Amig 1936-ban 65 dollár jött be erre a célra összesen, addig 1937-ben a befizetett 15 és 25 centekből $175.25-re emelkedett a missziói adakozás, első helyre a Keleti Egyházmegye gyülekezetei között.

Még a megnövekedett jövedelemnél is nagyobb áldása az önkéntes adakozás bevezetésének az a tudat, hogy az ilyen természetü adakozás összhangban van az evangélium tanitásával, ahol szintén azt olvashatjuk Pál apostol Korinthusbeliekhez irt első levelének 9-ik részében, hogy adakozzék "kiki amint eltökélte szivében, nem szomoruságból, vagy kénytelenségből; mert a jókedvü adakozót szereti az Isten."

Szabó Antal (Ref. Lapja)

GYÜRE JÓZSEF FŐGONDNOK ÉS CSALÁDJA, WOODBRIDGE, N. J.

TE BENNED BIZTUNK . . .

(Ünnepi vers a magyar reformátusok debreceni világgyülésére)*

A pokol üstje forr és sistereg,
rakják a tüzet sátáni kezek.
Kénes gőz száll, vad láng kél, lila-zöld
s e lángban, gőzben fő, forog a föld.
Forr, lüktet, mint az őrült veleje
s az öt világrész vonaglik bele.
Nem orvosság a tudás s az erő sem:
valami téboly száll a levegőben,
s mint égő erdőben rémült vadak,
az ember őrjöng, öl, tipor, harap!
S ki előtt hódolt csuszva sárba', porba',
süket marad imádott aranyborja,
mely — mig fölötte szállt ezredre ezred —,
tehénné nőtt már s uj borjakat ellett.
Test-istene se tud segiteni,
bár lelke árán vett gyönyört neki.
Mint rothadó gyümölcs hullás előtt,
ugy csüng az Úrben rothadtan a föld,
lelki vörheny ütött ki mellén, hátán,
vörös zászlót lobogtat rajt' a Sátán!
Le kell hullania! S lehullt volna rég,
de a véres keresztfa tartja még.
S már ássák, törik, döntik a keresztet,
minden népek idege belereszket,
s a pokol várja — élesztve a lángot —,
mikor veti ki Isten a világot . . .

Zajló világ . . . Tomboló elemek . . .
— Mit akarsz itt, te maroknyi sereg?
Világba szétszórt, magyar kálvinista
nép, a szived mért hozott ma vissza?
Nem volna jobb elbujni a vacokba
imádkozva, reszketve, fogvacogva?
Látsz még kiutat? Ragyog még remény,
hogy ez a világ uj hajnalt megér?
Hisz a bün már az egeket veri:
érdemes még valamit kezdeni?
Hiszed, hogy e föld, mely táplált, nevelt,
virulva él át ujabb évezert?
Hogy megépül, begyógyul sok sebe,
békességgel, örömmel lesz tele,
s magyar magyarral nem viv vad tusát,
mert más hitben imádja Krisztusát? . . .

Mi gyüjtött egybe? . . . A remény! A hit!
Hogy ez a föld még adhat valamit,
mit nem adhatott se arany, se csók,
se tengerek, se felhőkarcolók,
se északfény, se piramisok, pálmák,
se más népek, se feketék, se sárgák,
mit nem leltél, mig jártad a világot:
. . . az ős hitet, a tiszta gyermekálmot,
a harangszót, mely száll a táj felett,
az illatozó szénarendeket,
a mezőt, melyen peregnek a kaszák,
a friss cipó s az akác illatát,
s hol oly jól esett kisirnod magad:
s csendes temetőt, a domb alatt,
a szent földet, mely életet terem,
s melynek minden röge történelem,
a templomot, mely egyszerü, fehér,
de bénne Isten nyelveden beszél,
s hol velünk zenged, könnytől fuldokolt
hol ujjongva, hol boldogan zokogva
a drága zsoltárt, mint gyermekkorodba':
— Tebenned biztunk eleitől fogva!

Nincs még egy hely a világon, ahol
igy felüdülhetsz, igy megnyughatol.
A multak dicsősége rád ragyog,
megáldanak szent, hősi századok.
E város a mi Jeruzsálemünk,
idejöttünk, hogy itt Lelket vegyünk,
összejöttünk együtt, egy akarattal,
mindnyájunkat egy közös hit vigasztal,
táplál ős föld-anyánk áldott szive,
egy Lélek erősit és egy Ige,
s egy hitvallás: hogy bár elégtelen —
minden erőnk: — elég a kegyelem!
S amig szivünk egy hitben összeforr,
megzendül itt e szinmagyar Akol,
zugását halljuk tüzes égi szélnek,
érezzük, hogy árad ki ránk a Lélek,
s akárhogy reng a föld és zug a vész,
szivünkben nincs már kétségbeesés,
a bün az eget akárhogy veri,
tudjuk: érdemes tenni, kezdeni!
S mig a világ őrült, vad táncát ropja,
fellobban bennünk Mózes csipkebokra,
s uj hittel zengjük fel a csillagokba:
— Tebenned biztunk eleitől fogva!

Az a hitünk, reményünk, biztatásunk,
hogy Pünkösddé vált e találkozásunk.
Erőt vettünk s erőt nyertél Te is
testvér, kit utad innen messze visz,
oda, hol tán rád szebb csillag ragyog,
vagy terhed a mieinknél is nagyobb . . .

Ez a koldus föld most, ime, megáldott:
lángot kaptál, tündöklő, égő lángot,
mely világit majd utlan utakon,
s pajzs lesz, ha rémit az embervadon,
becsület ott, ahol trónon ül az Érdek,
hit marad ott is, hol templomok égnek,
vigasz, ha sorsod rabigába görnyeszt
rablott csonkjain e kifosztott földnek,
hol millió magyar sir domborul!
Erőd lesz, utad akármerre visz
s elkisér a világ végére is!

Testvér! Szivünk eggyé lett szeretetben.
Mi nem felejtünk és te sem feledj el.
Zárd szivedbe földed, népedet
és maradjon a Szent Lélek veled.
Ezzel telve menj uj hazádba vissza,
s maradj magyar és maradj kálvinista!
Rád tör a világ, a gyáva, a hitvány:
szállj szembe véle, mint bátor tanitvány!

S mi éghez köt, fogd hittel a keresztet,
vigyázz, halálba hullsz, ha elereszted!
Addig nem lehet pusztulás, halál,
mig egy szivben is a keresztfa áll!
S nem hervadhat el soha a remény,
hogy ez a nemzet szebb jövőt megér,
s kit más hazába kényszerit az élet,
egyszer, — tán nemsokára, hazatérhet!
Hazajön még e föld minden fia,
itt kell élnie s itt meghalnia!
Mert nem segit bár se bálvány; se test,
de mi a Krisztus által hisszük ezt,
Az által, kinek volt és lesz ránk gondja,
mert Benne biztunk eleitől fogva!

BÓDÁS JÁNOS.

* Szerző előadta Debrecenben augusztus 23-án, a magyar református világgyülés napján, az Arany Bika nagytermében a Kálvineumok javára rendezett müsoros estén, melynek programmját a rádió is közvetitette.

A HOMESTEADI NŐEGYLET — (Többen hiányoznak a képről.)

AZ ÖREG SZIKSZAI

Irta: Zombory Sándor

A Palotay kuria vén eperfája alatt busan ült a két öreg. Délutánonként — mindennap — le szoktak ülni egy fél órára arra a kis padra, amelyet valamelyik Palotay-ős azért készitett, hogy az utódok majd azon ülve elmélkedjenek az ősökről. S azóta néhány emberöltőn át marad firól-fira s mind megbecsüli, tiszteletben tartja az ősök hagyatékát.

SZIKSZAI GYÖRGY
a ker. tanitások irója.

Olyankor aztán senki meg nem zavarhatta öket — még a pajkos kis unokák sem. De nem is akarták. A beszéd fonala mindig a multban kezdődött: hogy volt ekkor, meg akkor... és a vége mindig a jelen egyik legfájdalmasabb emléke volt: Gábor!...

— Bizony, addig minden nagyon szép volt. Hanem azután... mintha minden megváltozott volna. De meg is változott! Vagy csak a mi szemünk nem lát már semmi szépet. Mert szivünkön soha el nem muló, fájdalmas, mély sebet ejtett Gábor emléke. Melyet még az időorvos sem képes begyógyitani...

— Nyugodjon meg édes apjukom. Az Isten bölcs akarata volt az, hogy Gábornak ott kellett befejezni földi életét a harc mezején.

— Nem is zugolódom én. De mégis. M jó, hogy Szabolcs meg van. De milyen s volna, ha Gábor is élne. Boldog lenne Neki is volnának szép, virgonc gyermekei volt az igazi Palotay ivadék! S nem puszt volna el ki tudja hol, merre, melyik vérz zőn!

Azzal befejezték a megszokott délut kesergést, mely fájó emlék volt ugyan, m gis jól esett naponként feleleveniteni.

Az öreg Palotay nagyon fájlalta Gá fia elvesztét. Mert amig Szabolcs nyugo csendes természetü volt, addig Gábor sz és bátor, mint az oroszlán — talán am kellett elpusztulnia. A Gábor ereiben cs gedezett a Palotayak nemes, ősi vére.

— — — — — — — — —

Estefelé két vándorutas állt meg a P lotay-kuria rácsos kapuja előtt. A házszá nézték.

— Ötszáznyolcvanhét—mondta az egy — No bajtárs, akkor te már itthon vagy

A másik csak nézte a kaput, a házat, szomszéd épületeket. Majd bizonytalanul m szólalt.

— Nem emlékszem semmire.

— Mindenesetre bemegyünk s megké dezzük, kik laknak itt. Ők talán majd me ismernek téged.

— Mit érek vele?! — sóhajtott kes regve a másik. — Ha én nem ismerem me öket... Nem emlékszem rájuk...

— Majd akad valami, ami magával r gad s ismét visszavisz téged egy régi, e felejtett világba.

— Bár ugy lenne! — mondta a más s beléptek a kuria kapuján.

Szabolcs éppen a virágos kertből jö elő karján a vigan ficánkoló gyermekekk Meglepődve nézett az idegenekre.

— Kit keresnek? — kérdezte barátság san.

— Bocsánatot kérek, Homokváry Györg honvédszázados — voltam, most hazafe bujdosó vándor vagyok. A bajtársam ped Palotay Gábor volt honvédfőhadnagy.

Szabolcs a nyugodt, csendes vérü em ber, e név hallatára oly heves elragadtatás sal tört ki magából, hogy Gábor meghátrá

— Palotay Gábor! Az én bátyám?!...

De Gábornak mindegy volt a csend

ember heves kitörése, még ugy sem ismerte fel öccsét.

Szabolcs csodálkozva nézett bátyjára A százados megértette e tekintetet.

— Ne lepődjön meg uram, hogy Gábor nem ismeri meg. Ő egy nagyon szomoru emlékü nap óta nem emlékezik vissza senkire és semmire, mely vele a rettenetes tragédia előtt történt az életben. Egy sikertelen ütközetben oly sulyos légnyomást kapott, hogy teljesen elvesztette eszmélő képességét. Az egész század elpusztult, ő maradt meg egyedül, megsebesülve, véresen, összetörve talán hirmondónak. A nála levő iratokból tudtuk meg kicsoda. Azután fogságba estünk. Tizennégy évig szenvedtünk Szibériában. Onnan életünk kockáztatásával kiszabadulva, két évig bolyongtunk. Mindvégig hüségesen kitartottunk egymás mellett. Kinába jutottunk. Ott sokszor küzdöttünk éhhalállal, mástól nem is kellett félnünk. Egy alkalommal egy missziós lelkészt megmentettünk a csőcselék kezéből, amiért a lelkész pénzzel ajándékozott meg, hogy elindulhassanak hazafelé. Ugy, ahogy, öt év után érkeztünk ide...

— Örömmel fogadjuk otthonunkba százados uramat is, hogy megpihenjen. Isten hozott kedves bátyám! — s kezet nyujtott Gábornak.

— Jó napot — felelte az ridegen.

— Menjünk le a kertbe, ott vannak a szülők. Talán ha másra nem, az édesanyai ölelésre vissza fog emlékezni Gábor. A viszontlátás örömének pillanata — mely bizonyos foku megrázkódtatással jár — feloldja az agytekercs megbénult emlékezés idegszálait s ismét tisztán fog majd emlékezni mindenre.

Az édesanya még az összetört, sokat szenvedett, emberi roncsban is megismerte az ő valamikor délceg, daliás gyermekét. Szerető szive nagyot dobbant, mert egy rég leszakadt cseppjének közeledtét érezte.

— Fiam! Édes fiam! — futott elébe reszkető lábbal, kitárt karokkal az éltes matróna, hogy keblére ölelje halottnak hitt fiát.

A CHICAGOI (SOUTHSIDE) FIATAL NŐK ÖT ÉVES JUBILEUMA

Gábor némán fogadta a forró, édesanyai ölelést. Nem volt rá hatással. Nem érzett semmit.

Az öreg Palotay könnyezve ölelte keblére sokszor megsiratott fiát. Örült, hogy láthatta, de elszomorodott, ha arra gondolt, hogy "igy" kellett viszont látni... S hogy nem téved-e, a különös ismertetőjelet keresteː a jobb füle cimpáján levő anyajegyet. De biz ott egy roncsot talált.

Hiábavaló volt minden kisérlet. Gábor nem emlékezett vissza semmire sem.

— — — — — — — — —

A Palotay-családnak volt még egy szép ősi hagyománya: a buzgó vallásosság.

Este vacsora idején, előtte, utána közösen mondták el az asztali áldást. Azután átmentek egy másik szobába s ott egy szép csipkésteritőjü kerek asztal köré ültek. Az öreg Palotay a térdére ültette a kis unokákat, egyiket a jobbra, másikat a balra s őket átkarolva hallgatott.

Régen, mikor még gyermekek voltak Gábor és Szabolcs, ők is éppen ugy ültek édesapjuk térdén s hallgatták édesanyjuk felolvasását...

Az asztaltól jobbra ült Szabolcs a fe leségével, balra pedig Gábor és a százados.

A Palotayak szivesen láttak minden id gent hajlékukban, az étkező asztalnál, hane annak részt kellett venni a családi áhita ban is.

Közvetlenül az asztal mellett csak a őszhaju nemzetesasszony ült. Méltóságtelj sen, de mélységes alázattal nyitotta fel Palotay-ősök legkedvesebb, lelket táplá hagyatékát, a gyönyörü, diszkötésü száz ven éves Szikszai: "Keresztyéni tanitáso cimü imakönyvet: — melyet azóta is mind nap buzgón, nagy lelkigyönyörüséggel olv a Palotay-család. Előbb a tanitást, majd a aznapesti imádságot...

Gábor mereven nézett mindent. A gyer mekeket nagyapjok térdén... Ahogy az á karolja őket... Ahogy nagyanyó felnyitja Szikszait... A néma csend... Az áhitat figyelem... s büvös szavak a lélekre. Különös képet tártak elébe. Lesütötte a f jét. Gondolkozott. Majd ismét a gyermeke re nézett. Valami derengett lelkiszemei elő Az ő gyermekkora!... Hirtelen forróság ö

A CHICAGOI (SOUTHSIDE) NYÁRI MAGYAR ISKOLA

tötte el lényét, az arca mint a rózsa kipirult, testében pedig reszketni kezdett.

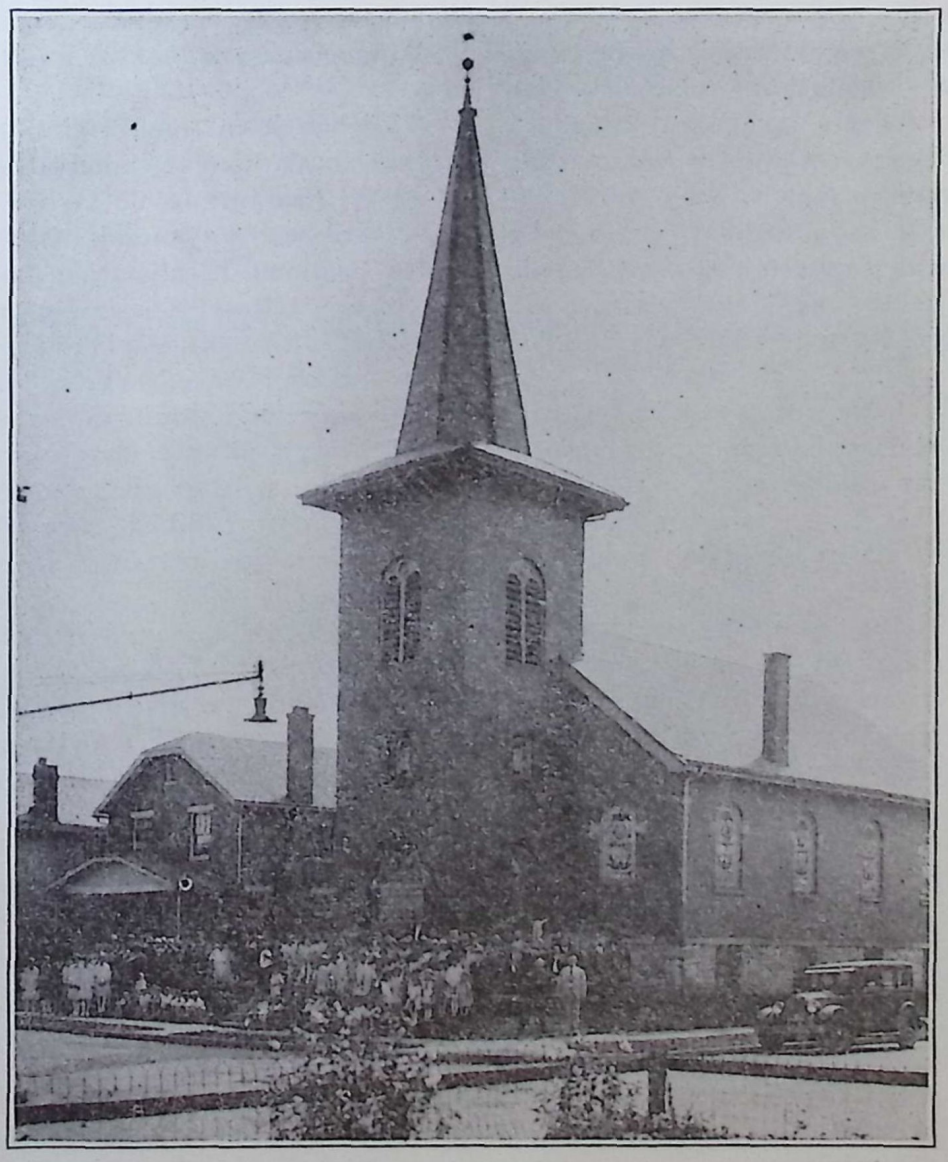
Az áhitatos csendet Gábor zokogása törte meg, aki a nagy csendességben visszaszállt egy régi elfeljetett világba... melyre visszaemlékeztették a nagyapó térdén ülő, imádságot hallgató gyermekek! Sirva, fakadva, egyetlen hosszu lépéssel az asztalnál termett, zokogva borult az imádkozó édesanyja ölébe.

— Édesanyám! Drága jó édesanyám! Haza találtam!... Most már tudom, érzem, hogy itthon vagyok!... Édes apám! Kedves édesapám!... Én vagyok a te oroszlánod... Testvérem, kivel minden este ugy ültünk apánk térdén és ugy hallgattuk az öreg Szikszait...

Az öreg Palotay boldogan ölelte keblére a kis oroszlánt, akit egy rettenetes harc, tengernyi kin, szenvedés ugy megviselt. Tekintetével az öreg Szikszait nézte szeliden.

— Drága jó öreg imakönyv. Bölcs tanitások. De sok vigaszt, enyhülést, biztatást, bátoritást adtál már a Palotayak kesergő, bánatos, meggyötört bus szivének... De ma a legnagyobb boldogságot adtad vissza két, az élet alkonyán szomorkodó szivnek! Mert te, öreg imakönyv, te adtad vissza aza elveszettnek hitt, sokszor megsiratott gyermeket!...

(A Magvetőből.)

A COLUMBUSI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ TEMPLOMA

A MAGYAR BIBLIÁRÓL

Irta: **Kalassay Sándor**

Örök igazság marad, amit Chillingworth Vilmos mondott a Bibliáról: "The Bible, and the Bible alone, is the religion of Protestants."

A protestantizmus hitelvi tekintetben más tekintélyt, mint a Biblia soha sem ismerhet el. Miután pedig a protestantizmusnak egyik alapelve az, hogy tagjainak szabad fejök és szerető szivük legyen, arra törekedett kezdettől fogva, hogy a Bibliát mindazoknak a nemzeteknek a nyelvére leforditsa, amelyek Jézust ismerik el megváltójuknak. A reformátorok müködésének ez is egyik célja volt. Luther a német népnek a nyelvére forditja le a Bibliát, Kálvin pedig francia nyelven szólaltatja meg Istennek Igéjét.

Magyarország reformátorai is belátták annak szükséges voltát, hogy magyar nyelven olvassák a Bibliát a megtisztitott vallásnak a követői. Ezért csakhamar hozzáláttak a Bibliának magyar nyelvre való leforditásához. A tudós reformátorokat gazdag és nemes lelkü főurak segitették a szent célnak az elérésében. Gondoskodtak nyomdákról, hol az Istennek igéjét magyar nyelven szólaltatták meg.

Azt hisszük, hogy most, amikor **Czeglédy Sándor** és **Raffay Sándor** munkálkodása folytán egy olyan Bibliát ad ki a Britt és Külföldi Biblia Társaság, amely a mai követelményeknek teljesen megfelel, nem lesz érdektelen, ha egyet-mást elmondunk a magyar Bibliáról. Vajha igénytelen soraink azt eredményeznék, hogy ne lenne itt Amerikában egyetlen magyar család sem, amelyiknek asztaláról hiányoznék a **"könyvek könyve."**

Hogy irásunk könnyebben áttekinthető, világosabb legyen, a Biblia két részének megfelelően, külön-külön fogunk szólani az **Ószövetség** és az **Ujszövetségnek** a forditásairól.

Magyarországban a római katholikus vallás lévén az uralkodó, a reformációnak hazánkba való eljutásáig a **Vulgáta,** a Bibliának a latin forditása használtatott. Magyar nyelvü bibliaforditás nem volt s igy a nép Istennek igéjét nem is olvashatta. Miután a reformációnak a gyökerei a Szentirásban találtak élő talajra, a magyar protestantizmus vezéremberi első szükségnek ismerték el a Bibliának vagy legalább a Bi lia egyes könyveinek magyar nyelvre va leforditását.

A forditók figyelmét egyelőre az U szövetség kötötte le. Legelőször ugyan **Be czédy Székely Istvánnak** Zsoltár forditá jelent meg Krakkóban, 1548-ban, de m ekkor a **Sylvester János** által készitett u szövetségi forditás is készen volt. **Méli Juhász Péter** a Sámuel és Királyok két-k könyvét forditotta le és látta el magyará tokkal. Ez a forditás 1565-ben jelent me Debrecenben. 1587-ben ugyancsak ő adta a Jób könyvét Nagyváradon.

1551-től 1565-ig készíti el **Heltai Gáspá** az Ószövetségnek a teljes forditását, **Gyula István, Ozorai István** és **Vizaknay Gerge** segitségével. Heltai öt kötetben szándékozo kiadni ezt a nagy munkát, de már a harma dik kötet ismeretlen okok miatt nem jele meg.

1551-ben jelent meg Heltai nyomdájába a Jézus Sirák könyve, amelyet egy ismeretlen egyén forditott le, de Gyulai István javitott. 1552-ben ugyancsak itt jelent me "Bölcs Salamon Királynak a könyvei."

Az első teljes Biblia, amint tudjuk, 159 ben került ki a vizsolyi nyomdából. Ez forditás **Károli Gáspárnak,** a gönczi papna a munkája volt. Forditása az eredeti nyelvekből készült, de természetesen a Vulgátá is használta szöveg gyanánt. A protestánsok ezt a magyar Bibliát használták egész addig, amig a javitott forditás meg nem jelent.

Az a buzgalom, amelyet a protestánsok a bibliaforditás terén kifejtettek a nagy római katholikus egyházat és annak a v zérférfiait is arra inditotta, hogy a Vulgátát magyar nyelvre ültessék át. Igy jött létre a **Káldi György** bibliaforditása, amely 1606-ban egyenesen abból a célból jelent meg, hogy "a magyarok megvetvén Károlinak hamisan forditott Bibliáját, ha kivánják a Szentirást olvasni, annak igazi forditását olvasnák."

A Bibliának ez a forditása nagyon sokáig volt a római katholikus egyháznak a hivatalos forditása. 1834—1836-ban Pozsonyban római katholikus részről egy ujabb forditása jelent meg, **Szepessy Ignácz** püspök segitségével 1862-ben Egerben jelent meg

Tárkányi Béla fordításának az első kiadása, amely 1869-ben már második kiadást érte el.

A protestánsok azonban megmaradtak a Károli Biblia mellett, amelynek a tekintélyét nem tudta megingatni sem a **Káldi György,** sem a **Komáromi Csipkés György** fordítása sem. Ez a fordítás 1718-ban jelent meg, de nem terjedt el ugy, hogy a Károli Bibliát a helyéből kiszorithatta volna.

De már a negyvenes években, különösen azután, hogy **Bloch Móricz** 1840—42-ben kiadta az Ószövetség hat első könyvének a fordítását, mind erősebbé vált az a gondolat, hogy a Károli Bibliát teljesen át kell dolgozni. Bloch, aki **Ballagi** néven lett első rendü szaktekintély, olyan erősen támadta a tisztes multu Károli Bibliát, hogy a támadásnak a hangja szinte megdöbbentő. Támadását azonban, ha bár az se jogos, se alapos nem volt, teljesen elitélnünk még sem szabad, mert ezt a tiszteletreméltó férfiut bizonyára szent féltékenység vezette az erős hangu támadásban is. Látta, hogy bár minden számot tevő ember óhajtja a protestáns egyházban a Biblia fordításnak a megjavitását, még sincs vállalkozó azon a téren, ahol azelőtt a vezető szerepet játszotta. Ezzel szemben pedig a római kotholikusok egy Tárkányinak a szép fordítását olvashatják s abból merithetnek erőt a lelki életre.

Ilyen körülmények között jelentek meg **Komáromi Sámuelnek** a fordításai. Ruth Könyve 1868-ban. Énekek Éneke és Jerémiás Siralmai 1864-ben. Mózes Öt Könyve 1869-ben, 1870-ben pedig az egész Bibliának a fordítása. De a kritika ezeket a fordításokat nem fogadta kedvezően s valóban eltagadhatatlan érdemei mellett olyan sok főben járó dolgokban marasztalta el s annyi tulságoskodást bizonyitott be ellene, hogy sokan csak, mint irodalmi különlegességet részesitették figyelemben.

A Károli Gáspár fordításának az átdolgozása az ilyen fordítások következtében is első rangu kérdéssé fejlődött ki. Mindig erősebbé lett a vágy arra, hogy egy olyan magyar biblia fordítás álljon a magyar protestánsok rendelkezésére, amely nyelvészeti szempontból is s a szöveg kritika szempontjából is korszerü legyen. Ezeknek a köve-

PRESBITERIUM — HAMMOND, INDIANA

telményeknek akartak megfelelni azok, akik az Ujszövetséget javitott forditásokban adták ki, de az Ószövetség maradt a régi állapotban egészen 1898-ig.

Hogy 1898 óta a magyarság mostani zengzetes nyelvén olvashatja az Ószövetséget, az szintén a Britt és Külföldi Biblia Társulatnak köszönhető. A tevékeny társulat átlátta, hogy a Károli Gáspár biblia forditásának az átdolgozására föltétlen szükség van, Ezért már 1885-ben **Duka Tivadar,** Londonban lakó előkelő tisztségben munkálkodó magyar református testvérünk által kérdést intézett **Szász Károlyhoz,** a dunamelléki tudós püspökhöz, hogy mit lehetne tenni a Biblia magyar forditásának az ügyében? A tudós püspök a hozzá intézett kérdésekre nagy lelkiismeretességgel válaszolt s ez a felelet képezte alapját a bibliaforditás későbbi átdolgozásának.

Az átdolgozás munkája már 1886-ban megindult. A munkát vezető központi bizottság megalakult. Elnöke lett **Szász Károly.** Tagjai: **Ballagi Mór, Hunfalvy Pál** és **Szilády Áron.** A bizottság megalakulása után a két protestáns egyház püspökei által ajánlott munkatársak kiválasztattak, akik az önként ajánlkozókkal és az elnök által meghivott egyénekkel egyetemben két izben tartottak gyülést. Ezeken a gyüléseken megállapitották az átdolgozás vezérelveit, kijelölték az átdolgozókat s a felülvizsgálókat és a munkások a nagy szélcsend dacára is dolgoztak sok elismerésre méltó buzgalommal.

A munka sok ideig tartott, de a hosszu időre kiterjedő munkálkodás bő gyümölcsöt termett. Ószövetségünk hüség, világosság és választékosság tekintetében méltó társa az angol Revised Versionnak.

A keresztyénség közelebb állván az Ujszövetséghez, mint az óhoz, a magyar reformátusok és a biblia forditók többet foglalkoztak az Ujszövetséggel, mint az Ószövetséggel. Előbb az Ujszövetség egyes részei jelennek meg magyar nyelven. 1532-ben **Komjáthy Benedek** már leforditotta Pál leveleit. Ez a forditás Krakkóban jelenik meg **Perényi Gáborné Frangepán Katalinnak** a költ-

ISKOLA — EAST CHICAGO, IND.

ségén. **Pesti Mizsér Gábor** 1536-ban a Négy Evangyéliumot adja ki. 1541-ben pedig Sárvár-Ujszigeten **Nádasdy Tamás** költségén már az egész Ujszövetség megjelenik. Az egész Ujszövetség leforditása **Szilvester János** nevéhez füződik.

Mint emlitettük, **Heltai Gáspár** már az egész Bibliát leforditotta s az Ujszövetséget egy kötetben adta ki 1561-ben **Majláth Istvánnénak, Nádasdy Annának** ajánlva. **Méliusz Péter** szintén ebben az időben 1567-ben adta ki az Ujtestamentumot. **Félegyházi Tamás,** debreceni pap szintén leforditotta az Ujszövetséget s ez a forditás 1568-ban jelent meg. A Károli teljes bibliaforditásán kivül még felemlitendő a 16-ik század ujszövetségi forditásai között a csepregi lutheránus kollegium forditása is.

A 18-ik századból nevezetes a **Torkos András,** győri lelkész forditása, amely 1736-jelent meg. 1750-ben pedig **Bárány György, Bárány János** és **Sartorius** adnak ki egy ujszövetségi forditást.

Ezután csaknem száz évig hallgatnak a tudósok. Végre **Horváth János** felszólalására **Block Móricz** és **Székács József** hozzákezdenek az Ujszövetség leforditásához, de ez a munka, bár később **Török Pál** és **Dobos** János is csatlakoztak a forditókhoz, nem jelent meg.

Ujra néma csend következett, amelyet 1870-ben **Kámori Sámuel** tört meg a teljes Bibliának a kiadásával. De ennek ujszövetségi forditását éppen olyan kedvezőtlenül fogadta a kritika, mint az ószövetségit. A közvélemény óhajtása pedig javitott ujszövetségi forditás után mind jobban erősödött.

A "Protestáns Egylet" vállalta magára a közvélemény óhajának a kielégitését s ekkor a Britt és Külföldi Biblia Társulat megbizásából **Győri Vilmos, Menyhért János** és **Filó Lajos** 1878-ban kiadták a revideált Ujszövetséget. Ezt a meglepetésszerüen megjelent javitott Ujszövetséget a birálat ugyan nem fogadta kedvezően, de azért hosszu ideig ez az Ujszövetség volt forgalomban. Hogy ez a többszörösen megjavitott forditás sem elégitette ki az igényeket, igazolja az, hogy a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság 1890-ben tartott debreceni gyülésén is

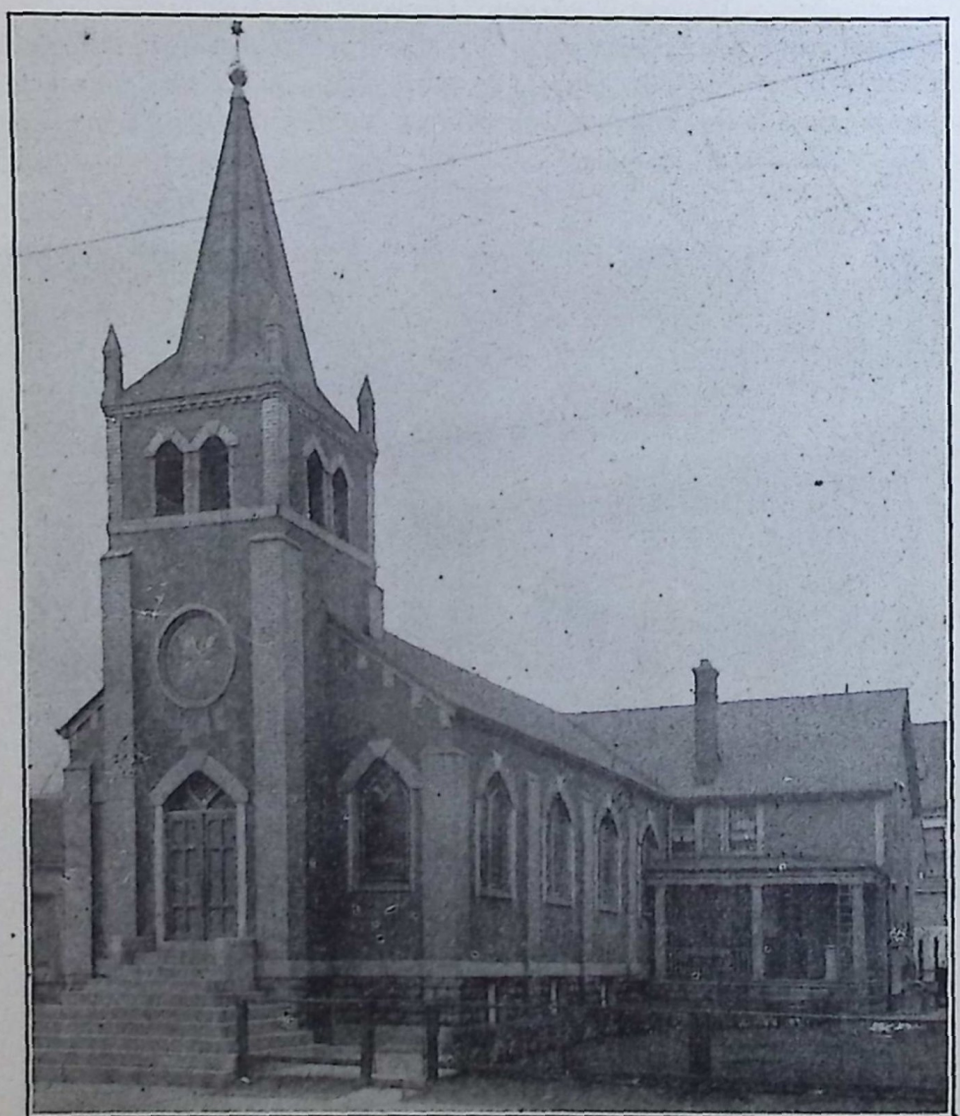

PRESBITERIUM — FLINT, MICH.

komoly tárgyalás alá vette az ujszövetségi forditásnak a revizióját s miután ebbe a Britt és Külföldi Biblia Társulat is beleegyezett, az Ujszövetség magyar forditásának a revíziója nemcsak tervbe vétetett, hanem az arra kiszemelt tudós férfiak a munkát maguk között fel is osztották. Többen elvégezték a nekik kiosztott munkát, de az Ujszövetségnek hü, világos és korszerü forditása még is egészen uj keletü. Ez a **Czeglédy Sándor** munkája, mely 1930-ban jelent meg.

A magyar nép bibliás nép. Szereti a Bibliát. Ennek tulajdonitható, hogy a Bibliának többszöri kiadására volt szükség. Hiába fondorkodtak a jezsuiták a Bibliának a magyar protestáns forditása ellen, már **Szenczi Molnár Albert,** akinek zsoltár forditásama is csodáljuk, a Károli biblia forditást két izben is kiadta és pedig 1608-ban Hannuban, 1612-ben pedig Oppenheimban. 1646-ban **Jantónius** amsterdami könyvnyomdász adta ki a magyar Bibliát a Szenczi Molnár Albert által revideált és javitott szöveg szerint.

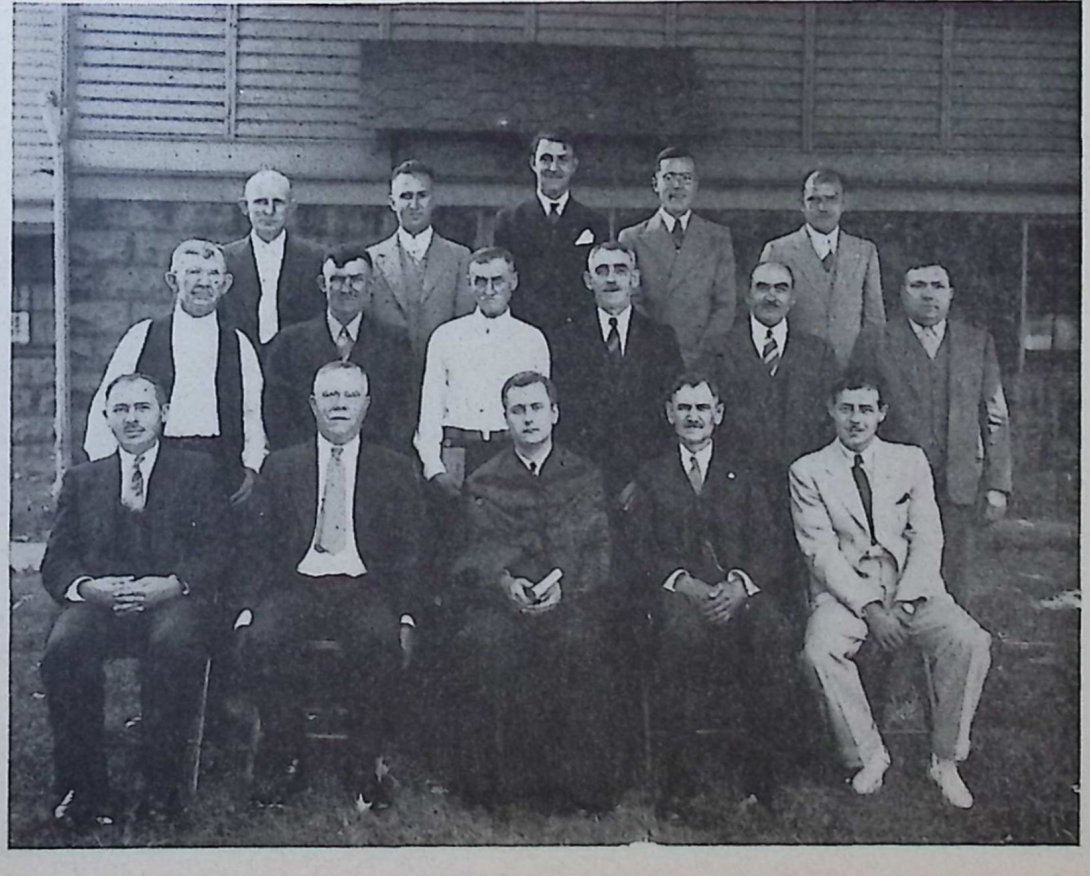
Nevezetes kiadás volt az ugynevezett váradi Biblia. Erre a kiadásra nagy előkészületeket tettek. I. Rákóczi György fejedelem volt az, aki az első magyarázatos Bibliának a kiadását meginditotta. Ő már 1638-ban felhivta a figyelmet arra, hogy a Károli Bibliában levő hibákat ki kell javitani és egyes helyeket meg kell magyarázni. A fejedelem halála után a ‚,nagyasszony" **Lórántffy Zsuzsánna** vette kezébe a Bibliának ügyét, anyagilag is támogatván a megvalósitásra váró szép eszmét. Miután az ilyen munkálkodásnak ebben az időben olyan pártfogói voltak mint **Bethlen Gábor,**

ELSŐ EGYHÁZ — BUFFALO, N. Y.

Rákóczi György, Rédei Ferenc, Barcsai Ákos, Gyulai Ferenc és némely gazdag gyülekezetek, a munka 1657-ben megindult. Már nagyon szépen előre is haladt, de miután a törökök Váradot 1660-ban elfoglalták,—Váradról a nyomdát és Bibliának kinyomott részeit, a békepontok szerint Kolozsvárra vitték, ahol a munkát 1661-ben végezték be. Az átköltözés alkalmával azonban a már kinyomott ivekből annyi elkallódott, hogy a váradi Bibliát a tervezett tiz ezer példány helyett csak négyezer példányban adhatták ki.

Nevezetes a **Tótfalusi Kiss Miklós** Biblia kiadása is. E kiadása által ő nemcsak a közszükséget óhajtotta kielégiteni, hanem arra törekedett, hogy a Jantónius féle kiadásba becsuszott hibákat is kijavitsa. E miatt sok kellemetlensége volt. Hiába adta ki a maga költségén 1648-ban a teljes Bibliát, majd 1687-ben az Ujszövetséget és külön a Zsoltárokat, elismerés helyett Zsinat elébe idézték s az általa megbántottak megkövetésére itélték. Nem lehet célunk ebben a kis tanulmányban Tótfalusinak a megvédelmezése, de olvasóink tanulságára feljegyezzük, hogy minő körülmények között adta ki a Bibliát. "Mikor — ugymond — a Biblia kinyomtatásához kezdettem, nem volt nékem több kétszáz talléromnál. A prédikátor jóakaróim tudakozván, hogy van-e rá tehetségem? Mikor megmondám, mennyi van, csak elcsudálkoztak és Isten kisértésnek mondották, dekorálván attól az igyekezettől. De én csak azt feleltem: 'Pertinacem me assero, temerarum negó.' Minthogy már ekkor jó munkák voltanak kezemben, feltettem azt, hogy ha Isten illette belém azt az indulatot, tehát bizony egészségben megtart, mig ez véghez megyen. Én nekem pedig tsak a kell Egészség, mely meglevén, mind reá érkezésem lassan-lassan. Ugy is lőn, nekem a fejem se fájt, valamig ennek a munkának a végét értem, noha mind a dolgom éktelen sok volt, mint eleségem igen vékony volt. Néha egy hónapig is bizony bort nem ittam és mennél alábbvaló és olcsóbb eledellel lehetett, ollyannal éltem, ollyan szükön költő voltam, hogy véghez vihessem azokat, amikhez kezdettem. Sokszor ugy kiadtam a pén-

AZ ELLWOOD CITY-I (PA.) EGYHÁZ PRESBITERIUMA

zemet a könyvnyomtatóknak, hogy kenyér vételre is egy poltrám sem maradott."

Igy kell szeretni a Bibliát.

A magyar Bibliát Amsterdamban 1700-ban ujra kiadta valaki, de hogy ki, azt nem lehet megállapitani. Németországban Kasselben 1704-ben **Ingebard János** nyomdász adta ki a magyar Bibliát, valamint Noringenben is ebben az esztendőben jelent meg a magyar Biblia **Endter Márton** kiadásában.

Tótfalusi Kiss Miklóssal egyidejüleg munkálkodott a Biblia forditás kijavitásán **Komáromi Csipkés György** Debrecennek kiváló papja és tanára is, aki a teljes Szentirást leforditotta és jegyzetekkel látta el. Ő azonban nem érhette meg azt a dicsőséget, hogy kitünő munkáját nyomtatásban lássa. Tovább, mint 30 esztendeig maradt ez a munka kéziratban, amikor a debreceni egyház, a kálvinista Róma vállalkozott arra, hogy a Komáromi Csipkés György forditásából négy ezer példányt nyomat. Szépnek, a Bibliához méltónak volt tervezve ez a kiadás. Debrecen kész volt ezért 12 ezer forintot fizetni a leydai kiadónak.

Az egész magyar protestanizmus örült, amikor 1718-ban hire jött, hogy a Biblia már készen van. De a fekete jezsuitizmus megzavarta az örömet. A Bibliákat lefoglalták s az első szállitmányt 2915 példányt Debrecen helyett 1719-ben Kassára vitték s **Erdődy** egri érsek a jezsuitákra biztak a forditás megvizsgálását. A hirhedt könyvvizsgálók gondoskodtak arról, hogy a munka lehető hosszu nyuljon ki. Hibákat azonban nem igen tudtak találni, mert, hogy az Apokrifus könyvek nem voltak benne és hogy a Máté 28:19-ben a "nevébe" helyett "nevére" volt téve, hibának egyáltalában nem volt mondható.

Ez a vizsgálat öt évig huzódott el. Ekkor Debrecen város követségének a kérelmére Károly király elrendelte a Bibliák visszaadását. De a Bibliákat a határozott parancs ellenére Egerbe vitték, ahol **gróf Barkóczy Ferenc** püspök a bibliákat elrejtette s harminc évig pincébe bezárva tartott a világ világosságát, majd 1754 november elején megégettette. Az egész szállitmányból csak egy égett tábla került Debrecenbe. Az

PRESBITERIUM — EAST CHICAGO, IND.

utolsó 1200 példány 70 esztendő mulva került Debrecenbe. Ezért 700 forintot fizetett a debreceni egyház.

Komáromi Csipkés György bibliafordítását ilyen szomoru sors érvén, szükségessé vált a Bibliának ujra való kinyomatása. Ez Utrechtben történt meg, hol 1730-ban, 1737-ben, majd 1794-ben nyomatták ki a magyar Bibliát. Ez az utóbbi kiadás **Pethe Ferenc** felügyelete alatt történt meg.

A 19-ik század elején Pozsonyban 1803—1805 között nyomatták ki a Bibliát magyar nyelven. 1811-ben itt jelent meg az 1804-ben alakult Britt Külföldi Biblia Terjesztő Társaság egyik ügynöke s tiz ezer forintot ajándékozott arra, hogy a Biblia magyar földön nyomattassék ki. Ugy látszott, hogy szebb idők viradnak a magyar protestántizmusra. Sokan remélték azt is, hogy megalakulhat egy magyar bibliaterjesztő társulat is, főképpen akkor, amikor már a királyi engedélyt is megnyerték a nyomda felállitására. 1817-ben Pesten meg is jelent az Ujszövetség. De az öröm korai volt. Minden reményt elhomályositott az a királyi rendelet, amely beiltotta a Britt Társaságnak Magyarországon való munkálkodását s a pozsonyi intézetet pedig egyszerüen feloszlatta. Ide vezetett VII-ik Pius pápának 1816 január 16-ikán kelt bullája, amely az összes bibliatársaságokat átok alá vetette. Hiába panaszkodtak e miatt Ferenc királynál a két protestáns egyház vezető emberei. A Meternich féle politika utját vágta minden reménynek és vigasznak főként azután, hogy 1822-ben ujabb rendelet tiltotta meg a Bibliának Magyarországba való bevitelét.

1825—30-ban szabadabban kezdtek gondolkodni az emberek. A szabadság szellőjének érintését természetesen felhasználták a protestánsok is és Sárospatokon 1832—35-ben megjelent az Ujszövetség ugyancsak a Britt Társaság költségén.

Nagyobb eredményt ért el az a munkálkodás, amelyet **Wimmer Ágoston** lutheránus lelkész folytatott. Ő volt az összekötő kapocs a Bibliatársaság és a magyar protestánsok között. Az ő közben járására állitott a Biblia Társaság nyomdát Kőszegen. A nyomda felállitása után a Biblia egész olcsó

ARATÁSI ÜNNEPÉLY — NEW BRUNSWICKI SOMERSET ST.-I EGYHÁZ

áron volt kiadható s 1838—1848-ig több, mint százhusz ezer példányt vásárolt meg a bibliás magyar népnek minden rétege. A teljes Bibliának a Károli forditása tizenhárom, az Ujszövetség pedig huszonöt kiadást ért. Méltán mondhatta Wimmer, akit gunyosan "kalmárnak" neveztek, hogy "uj korány dereng az evangéliumi egyházra Magyarországon."

A várt korány helyett azonban sötét éjszaka következett. Amig a magyarság a szabadságharcban áldozta drága életét, addig szünetelnie kellett minden olyan tevékenysének, ami elvonta volna az erőket a legnemesebb célnak a szolgálatától. A szabadságharc leveretése után. Wimmer nem folytathatta tovább a munkát. A zsarnokság elvágta utját a magyar bibliaterjesztésnek. A kőszegi, pesti és bécsi bibliaraktárak bezárattak s csak az angol külügyminiszter erélyes fellépése következtében adta vissza az osztrák kormány a Britt társaságnak a lefoglalt 58 ezer Bibliát.

Tiz év telt el. A honfi bunak és bánatnak tiz esztendeje után a szabadság szellőjének a fuvallata meghozta az óhajtott szabadságot a magyar Biblia terjesztésére is. 1861 január 7-ikén ujra megnyilt a magyar föld a magyar Biblia előtt. Ettől az időtől kezdve háboritatlanul terjed szülő hazánkban a Szentirás.

Most, hogy nemsokára átvizsgálva, kijavitva olvashatjuk édes zengzetes magyar nyelvünkön a Bibliát: ne legyen egy magyar protestáns család sem, amely le ne ülne az élet vizének a forrásához.

Ez a rövid emlékezés is intsen mindnyájunkat arra, hogy olvasgatnunk, tudakoznunk, tanulmányoznunk kell az Irásokat, mert a Biblia a mi életünknek a zsinór mértéke.

KLINE'S DEPARTMENT STORE
MINDENFÉLE RUHANEMÜ
férfiaknak, nőknek és gyermekeknek
Jó cipő mindenki részére!
KLINE BLOCK ON THE DIAMOND
LIGONIER, PENNA.

VARGA ALBERT
Mészárszékében mindig saját vágásu husféle kapható — Pontos, előzékeny kiszolgálás!
15 ELY AVENUE, S. NORWALK, CONN.

ÉNEKKAR — TOLEDO, OHIO

MESE...

Angolból: **Molnár István**

Egyszer volt, hol nem volt, volt egy ország. Hatalmas ország volt nagyon és a körülötte fekvő országok mind féltek tőle, mert nagy hajóhada és erős hadserege volt.

Ennek a hatalmas országnak az egyik nagy városában élt együtt egy hatalmas főur, egy gazdag bankár, egy tudós tanár és két szegény ember.

Sehogy sem tudtak összeférni egymással, mert mindenik jobbnak tartotta magát a másiknál és utoljára is abban egyeztek meg, hegy utra kelnek mind az öten és együtt utazva fognak egy olyan helyet keresni, ahol békében megférhetnek egymás mellett.

Mentek, mendegéltek sokáig. Az uton mindig a gőgös főur ment elől, mert sokkal jobbnak tartotta magát a többieknél, mivel az ő ősei több századon keresztül mindig urak voltak.

Utána a gazdag bankár ment, mert ő meg azt állitotta, hogy a valódi érdem nem a születésben, hanem a gazdagságban van. Sok millió felett rendelkezett s különösen arra volt büszke, hogy azt a sok milliót mind ő maga kereste. Hanem azért a gőgös főur társaságát nagyon kereste és boldognak látszott lenni, ha kifizethette a főur adósságait.

Utánuk a tudós tanár ur következett. Szegénynek egészen meggörbült már a háta a sok tanulástól és szemein is szemüveget volt kénytelen viselni, mert nagyon gyenge szemei voltak. Szörnyen alázatos volt mindig, ha a két előtte haladó szólt hozzá, de annál mérgesebb volt akkor, ha az utána következő két szegény ember szólt hozzá.

Legutolján ment a két szegény ember. Nem igen sokat szólt egyik sem, csak néha váltottak egy-két szót, azt is csak lassan, nehogy megzavarják utitársaikat.

Amint igy mentek, mendegéltek, egyszer csak odaértek egy ódon várkastélyhoz. Magas falak és mély árok környékezték a várkastélyt és csak egy felvonó hidon lehetett a kastélyba bejutni. Mikor a kapuőr meglátta a főurat, azonnal leeresztette a felvonó hidat és kalapját levéve alázatosan hivta fel, hogy kerüljön beljebb.

Bementek mindnyájan, de a két szegény embert még a kapunál figyelmeztették, hogy merre van a konyhába vivő ut. A három bement és egy hosszu folyosó bejutottak a várur szobáiba. Nagy társaság mulatott együtt a fényes termekben és a belépőket is udvariasan fogadták, de székkel csak a főurakat kinálták meg, mert a másik kettőt nem tartották magukhoz méltónak.

A bankár és a tudós nagyon megharagudtak a kevély urakra és nagy haraggal távoztak el és a kastély kapujában várva be, mig társaik is kijöttek. A két szegény emberre nem is soká kellett várniok, mert azokat mihamar elküldték a konyhából, de a gazdag főur soká mulatott ám, mert nagyon jól érezte magát a maga fajtája közt.

Innen tovább indulva egy nagy városba jutottak. A város végén egy gyönyörü kerttel körülvett nyári lak állott, nem igen messze az uttól. A bankár azt ajánlotta, hogy ide menjenek be, mert ott neki egy jó barátja lakik, egy gazdag gyáros, a ki milliókat szerzett már és igen jószivü ember hirében állott.

Amint a gyáros meglátta, hogy kikkel van dolga, a főurat és bankárt, valamint a tudóst is bebocsátotta, a két szegény embernek pedig adott egy-egy pénzdarabot, hogy menjenek el a legközelebbi vendéglőbe és egyenek valamit.

Nem sok idő telt bele, hogy a tudós ur haraggal jött ki a gazdag gyáros házából és pár perc mulva a főur is ott hagyta a gyönyörü kertet és házat, mert a ház gazdája csak bankár barátjával beszélgetett és őket semmibe sem vette.

Nagysokára kijött a bankár is és tovább folytatva utjukat, bementek a városba. A mint egy nagy fényes térre értek, a tér egyik oldalán egy nagy, komor épületet vettek észre amelynek homlokzatán nagy betükkel volt felirva, hogy "Tudományos Akadémia."

Amint a tudós tanár észrevette az épületen levő feliratot, örömmel indult az épület felé és társait is felszólitotta, hogy menjenek vele, mert ott van az igazi hely, ahol mindnyájukat szivesen fogják fogadni.

De nagyon csalódott a tudós ur, mert az épületben levő tudósok csak őt méltatták tiszteletre és a többiekhez még hozzá sem

szóltak, ugy hogy azok megharagudva, ott hagyták a tudós társaságot.

Most már a két szegény emberen lett volna a sor, hogy bezörgessenek valahova. De bizony a két szegény embernek nem igen voltak barátai, mert ugy van az ezen a világon, hogy a szegénynek a barátai halva születnek.

Amint igy mentek, mendegéltek, odaértek egy helyre, ahol egy nagy táblára csak egy szó volt felirva, de ez az egy szó tiszta szinaranyból készült betükből volt kirakva és ugy fénylett, hogy majd meg vakultak tőle. "Mennyország" volt a kapu feletti felirás, amelyen örömmel kezdtek zörgetni.

A zörgetésre csakugyan kinyilt a kapu és egy nagy szakállu öreg ember állt előttük egy nagy kulccsal a kezében.

— Szegény öreg alig tudta visszatartani a főurat meg a bankárt, mert annyira tolakodtak a tudóssal együtt, hogy elsők lehessenek és bejuthassanak a "Mennyországba."

— Várjatok csak, nem ugy van az, a hogy ti gondoljátok — szólt szent Péter — hanem mondjátok el, hogy kik vagytok és micsoda érdemetek van, hogy olyan nagyon siettek bejutni?

— Én egy hatalmas főur vagyok és azt hiszem, hogy ősi jogomnál fogva bemehetek. Családomat a 12-ik századig le tudom származtatni, hát mint ilyen ősi familia sarja jogot tartok a "Mennyországba" való bemenetelre.

— Mit tettél az emberiség érdekében? — kérdé szent Péter, mert ő volt a nagyszakállu öreg.

— Mit tettem? — válaszolt kevélyen a főur, — inkább azt kérdezd, hogy az emberiség megtette-e kötelességét én irántam, ki oly nagy és régi név tulajdonosa vagyok.

— Állj félre, — szólt haraggal Péter. — Hát te ki vagy? — kérdezte a bankárt.

— Én egy milliomos bankár vagyok, a ki millióimat önmagam kerestem és a saját

A LACKAWANNA-I (N. Y.) EGYHÁZ NŐEGYLETE

szorgalmamból lettem azzá, ami vagyok — felelt az öntelt milliomos.

— Tettél-e valami jót az emberiségért? — kérdé Péter.

— Óh igen, — válaszolt a bankár — adtam egy egyetemnek elegendő pénzt, hogy egy nevemről nevezendő könyvtárt állitsanak fel. Itt van a tudós ur megmondhatja, hogy igazat beszélek.

— Hát azokért a szegény munkásokért tettél-e valamit, akiket a széngáz megölt egyik bányádban?

— Nem voltam vele köteles, mert nem én voltam érte felelős.

— Állj félre, — felelt Péter. — Hát te ki vagy? — kérdé a tudóst.

— Én a tudós Akadémia tagja vagyok, — felelt a tudós nagy szerényen .

— Mit tettél az emberiségért? — kérdé Péter.

— Én deritettem ki és egy munkámban meg is irtam a magvak csiraképességét, a levegőben való villanyosságot és ezeket előidéző és a kettőnek egymásra való hatását.

— Hát aztán mit használ az az emberiségnek?

— Én a tudományos oldalát vizsgáltam és nem értem rá az emberiséggel törődni.

— Állj félre — szólt Péter. — Hát ti kik vagytok? — kérdé a két szegény embert.

— Szegény emberek vagyunk — válaszolt az egyik, én egy gyárimunkás, társam pedig szénbányász.

— Tettetek-e valamit az emberiségért? — tette fel a kérdést ujra Péter.

— Bizony nem sokat tehettünk mi, mert sem időnk, sem tehetségünk nem volt hozzá, válaszolt a bányász.

— De legalább tiszta ruhát vehettél volna magadra.

— Nem lehetett, mert munkaközben ért az Ur szava és nem volt időm ruhát váltani.

— Nem-de, nem te voltál-e az a bányász, aki az égő bányában bent rekedt társaidat próbáltad megmenteni és ezen munkád közben szólitott el az Ur?

— Én vagyok uram — felelt a bányász.

— És te ugy-e az a gyárimunkás vagy, akit munkád közben szólitott el az Ur, mikor a gyár kazánja felrobbant?

— Az vagyok atyám — felelt a gyári munkás.

— Ti ketten bejöhettek, ti pedig hárman maradjatok kint, mert minden embernek csak annyi az érdeme, amennyit az emberiségért tesz. Ti pedig csak magatokkal törődtetek mindig, hát most tegyetek amit tudtok, de ide be nem jöttök.

Bizony kint rekedt a három elbizakodott ember: a főur, a bankár és a tudós és talán még most is keresik a helyet, ahol befogadnák őket.

A LACKAWANNAI MAGYAR REF. Ttemplom

Phone 6768

MICHAELS STUDIO

A FÉNYKÉP ÖRÖKKÉ ÉL!

MÜVÉSZI

FÉNYKÉPEZÉS

657 BROADWAY — LORAIN, OHIO

"AZ ISTEN HARSONÁJA"

— A kálvinista magyarság küldetése. —

Irta: Dr. Herczegh József
a Clevelandi Első Egyház lelkipásztora.

A magyar szabadságharc lánglelkü hőse Kossuth Lajos volt. 48-ban, julius 11.-én, csodálatos hatásu beszédében "Kétszázezer honvédet" kért a magyar országgyüléstől, a haza határainak védelmére. Amikor beszédének legelragadóbb részét elmondta, az országgyülés tagjai ujjongva kiáltottak fel: "Megadjuk! Megadjuk!"

Kossuth Lajos nagyszerü üzenetének bevezető szavai ezek voltak: "Midőn e szószékre lépek, hogy önöket fölhivjam, "mentsék meg a hazát": e percnek irtózatos nagyszerüsége szoritva hat le keblemre. Ugy érzem magamat, mintha Isten kezembe adta volna a tárogatót, mely fölkiáltsa a halottakat, hogy ha vétkezek vagy gyöngék örök halálba sülyedjenek; ha pedig van bennük életerő, örök életre ébredjenek."

Pál apostol a korinthusi keresztyéneket a bátor hitvallásra ezekkel a szavakkal biztatja: "Mert ha a trombita bizonytalan zengést tészen, kicsoda készül a harcra?" (I. Kor. 14:8).

Négyszáz esztendőn keresztül a kálvinista magyarság az Isten harsonája, trombitája és tárogatója volt. Bátoritó hangja, bizonyságtevő ereje nélkül a magyar történelmet elképzelni se lehet!

Az isteni gondviselés azért őrizte meg évszázadok vérzivatarában, hogy mindenkor az örökkévaló nagy Isten harsonája legyen. Harsonája legyen pedig a nagy Istennek napjainkban necsak a csonka hazában, hanem a megszállt területeken éppen ugy, mint a világ mind a négy táján, tehát Amerika földjén is.

Legyen azért az Isten harsonája az amerikai kálvinista magyarság ugy önmagával, mint az egész amerikai magyarsággal, valamint nagy Amerika népével szemben.

I.

Az Isten harsonája kell hogy legyen az amerikai kálvinista magyarság elsősorban is önmagával szemben. Fel kell gerjeszteni önmagában azt az ősrégi magyar kálvinista kegyességet, amely mindenkor megtartója és uj életének kutforrása volt.

Jaj de nagy szükség van erre a bizonyságtevő harsonára az elhidegedettekkel szemben! Ezeknek lelke mélyén még ott van talán a hazulról hozott kegyességnek egy-egy drága emléke! Büszkék még kálvinista magyar őseikre. De már elhidegedettek, se templomba nem járnak, se urvacsorával nem élnek. Pedig "Az az ember, aki templomba nem jár és urvacsorával rendszeresen nem él, jó keresztyén semmiképpen nem lehet. Mert az ilyen ember vallástalan és méltatlan a keresztyén névre." Hadd ébressze fel azért az ősi kálvinista kegyessé-

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA, LOGAN, W. VA.

get a határozott bizonyságtevés, a trombitának bizonyos zengése.

De nagy szükség van erre a bizonyságtevésre a közönyösekkel szemben is. Itt egyik legfájóbb sebünket hozom fel bizonyságul: a reverzálisok kérdését. Amikor házasságra lépnek a mi fiataljaink, jaj de könnyen eladják apáik hitét és mondanak le nagy lelki örökségükről. Jaj milyen sok ősrégi magyar kálvinista nevet nem találunk már meg a kálvinista eklézsiák lajstromában! A házasságkötés alkalmával, könnyelmü ifju szivek, odaadták gyermekeiket egy másik egyháznak! Számukra már hiába kondul meg a kálvinista magyar templomok harangja! Nem hallgatnak a hivogató harangszóra.

De talán legbátrabban, — saját körünkben — a szektákkal és felforgatókkal szemben kell a bizonyságtevésnek felhangzani.

Nemcsak a nagyvárosokban, hanem most már a farmerek között is, nagy erővel indult meg a legszörnyübb szekták propagandája. Ha az ember a magyar farmereket látogatja, megdöbbenve ébred rá arra, hogy a nyomtatott betü erejével és az élő bizonyságtétellel milyen sokat elragadnak tőlünk ezek a futkározó, hamis atyafiak.

Hát még a felforgatók milyen szörnyü romboló munkát végeznek! Egészen eltanulták az egyházak berendezkedését! Gyermekeiket nem hozzák már keresztvizre az élő Istęn templomába, hanem valami "munkás" hálėba tartanak névadó ünnepséget. Házassági frigyüket nem áldatják meg már lelkipásztorral! Kiveszik a polgári hatóságtól a házassági engedélyt és ugyancsak valami hálében lakodalmi ünnepélyt tartanak, ahol valamelyik elvtárs papnak csap fel és csudabogár prédikációval adja áldását az ifju párra. A temetéseket ugyancsak saját maguk intézik! Felravatalozzák halottjukat a "munkás" hálében és onnan indul a gyászmenet a temetőbe. Micsoda ostoba, izgató beszédeket mond el ilyen alkalmakkor egy-egy "temető elvtárs"!

Az örök isteni kijelentés a drága Biblia helyett, az ő saját bibliájukat: Marx-nak és a többi félrevezetőknek irásait használják!

Sajnos, milyen sokan eltévedtek ide is kálvinista magyarjaink közül! Milyen iszonyatos és kiáltó szükség van tehát a határozott kálvinista bizonyságtételre. "Mert ha trombita bizonytalan zengést tészen, kicsoda készül a harcra?"

II.

Hogyan lehet Isten harsonája a kálvinista magyarság az egész amerikai magyarság számára? Erre két hatalmas és modern eszköz áll rendelkezésére. Az egyik a sajtó. A másik a rádió.

Talán soha ugy nem éreztük az amerikai magyar kálvinista sajtó hiányát, mint napjainkban. Most amikor a házak tetejéről is kiáltani kellene a magyarság igazságát, nincsen legalább is egy országos, jól szerkesztett hetilapunk, amely fölkiáltaná még a halottakat is!

Ha Isten harsonája akar lenni a kálvinista magyarság az egész amerikai magyarság számára, akkor meg kell teremtenie ezt az országos sajtó orgánumot. Ne legyen ez felekezetieskedő, szüklátókörü "papi" ujság, hanem legyen egy bátor, a magyar igazságot fennen hirdető országos hetilap. Nevezzük "Amerikai Magyarság"-nak vagy "Magyar Amerikának" vagy ehez hasonlónak és ölelje fel egész amerikai magyar életünket és világitsa meg az örök isteni Evangélium fényében.

Egy ilyen országos magyar kálvinista

HUNYADY LÁSZLÓ, lelkész.

hetilap megteremtésében a legnagyobb feladat a clevelandi és környékbeli magyarságra hárul. Itt van együtt a legtöbb amerikai magyar. Itt van az amerikai magyar Debrecen. Innen kell elindulni a hóditó gondolatnak! Ennek a magyarságnak vállalnia kell eme munka oroszlánrészét!

Amilyen fontos azonban a sajtó, éppen olyan fontos a rádió a mai életben. Ha Isten harsonája akar lenni az amerikai magyar reformátusság, meg kell találnia az utját a rádió rendszeres használatának!

Itt is a clevelandi és környékbeli magyar reformátusságra várnak nagy és nehéz feladatok. Clevelandban magában három virágzó egyház van. Ennek csaknem duplája a közel környéken. Meg kell találnia ezeknek az egyházaknak az utat és a módot arra, hogy eleinte legalább havonta egyszer fölcsendüljön a rádión a határozott, tiszta és szép magyar kálvinista üzenet hangja.

Ilyen nagy munkában nem zárkózhat el a segitő kéz nyujtásától, az egész amerikai magyarság büszkesége: az Amerikai Magyar Református Egyesület. Ki kell dolgozni a tervet arra nézve, hogy egy ilyen Clevelandból kiinduló szép megmozdulás, visszhangra találjon egész Magyar-Amerikában. Cleveland nyomán minden amerikai nagyvárosban egy-egy nagy állomásról hadd hangozzék ujra és ujra a határozott bizonyságtevés.

A magyar reformátusságnak Isten harsonájának kell lenni az egész amerikai magyarság számára, mert csakis igy fejlesztheti jük tovább gyönyörü intézményeinket: a ligonieri árva- és aggmenházat, sőt magát az Egyesületet is.

Vessük azért mélyen szivünkbe az Ige üzenetét egész amerikai magyarságunkkal szemben is. "Mert ha a trombita bizonytalan zengést tészen, kicsoda készül a harcra!"

III.

Az Isten trombitája lehet azonban — és kell is hogy az legyen — Nagy Amerikával szemben is a kálvinista magyarság.

Amerika az egész világ életében döntő szerepet játszik napjainkban. Hatalmas szavát mindjobban hallatja a nemzetek egymásközti életében. Szavának sulya és döntő ereje van!

Éppen napjainkban látjuk, hogy ennek a hatalmas, fiatal országnak lelkét milyen hatalmasan tudja befolyásolni a propaganda. Szinte a legnagyobb lehetetlenségeket elhitetnek ügyes propagandisták ezzel a nagy országgal és ennek népével!

Milyen nagy lehetősége és kötelessége

IFJUSÁGI KÖR EGY CSOPORTJA. McKEESPORT, PA. (Első Egyház.)

van itt is az amerikai magyar reformátusságnak, mint az Isten harsonájának!

Amerikai magyar életünket legelső helyen a reformátusságnak kell szolgálnia. A mi római testvéreink nem tudnak olyan magyar munkát végezni, mint amilyet a reformátusság végezhet, mert nagyon bele vannak épitve egy hatalmas nemzetközi szervnek testébe. A kisebb egyházak, vagy szekták képtelenek nagyobb visszhangot kelteni. A radikálisok, meg csak ártanak szegény magyar hazánknak mindenfelé.

Az amerikai magyar kálvinizmusra vár tehát a nagy feladat, hogy az Isten harsonája, bizonyságtevő tárogatója és trombitája legyen Nagy Amerikával szemben is.

Ez egy óriási, szinte megoldhatatlannak látszó feladat!

Pedig már egyszer felrázta egész Amerikát a magyar igazság harsonája. Felrázta pedig akkor, amikor a magyar szabadságharc lánglelkü bajnoka: Kossuth Lajos végigjárta Amerikát és valóban felkiáltotta még a halottakat is!

Ha valaha szükség volt arra, hogy egy ilyen hatalmas szózat hangozzék Nagy Amerika felé ugy szükség van ma, amikor Európa uj térképét készitik a hatalmasok és e hatalmasok között ott van Amerika döntő szava is.

Az amerikai magyar kálvinizmusnak legnagyobb és legnehezebb feladata ez, hogy Isten harsonája legyen Amerikával szemben!

Szinte lehetetlennek látszó feladat. De Istennél semmi se lehetetlen. Az örök Isten magyar kálvinista népének meg kell találni az eszközöket és módokat arra, hogy legnagyobb és legnagyszerübb feladatát megoldhassa. "Mert ha a trombita bizonytalan zengést tészen, kicsoda készül a harcra?"

*

Amikor az Ur 1938-ik esztendejének nyarán az amerikai magyar zarándokok tisztelgő látogatást tettek Magyarország kormányzója előtt, nagybányai Horthy Miklós ezeket a szavakat mondotta: "A magyar faj életereje a végzet által reámért sulyos csapások alatt nem tört meg és a nemzet a nehéz megpróbáltatások és lemondások közepette csak acélosodik, dolgozik keményen és épiti egykori nagysága romjain az uj boldogabb országot és alkot értéket az egész emberiség javára."

Az Amerikába szakadt magyar faj életereje se tört meg. Isten nagy és szent feladatok elvégzésére hivta és hivja el naponként. Az amerikai magyar reformátusságnak ezekben a vészterhes esztendőkben kell teljességgel megérteni, hogy számára Isten azt a nagy feladatot adta, hogy legyen ujra és ujra az örökkévaló nagy Isten harsonája ugy önmagával, mint az egész amerikai magyarsággal, valamint Nagy Amerikával szemben!

A ROSSITER, PA.-I ISKOLA SZENTELÉSE (1911.)

C. E. CSOPORT, BUFFALO, WESTSIDE

JÖN A KARÁCSONY

Jön már a karácsony, szeretet ünnepe,
Jézus születése, szent emlékezete,
Ő az örök Király nagy Isten létére
Barmok közt született az ember-mentésre.
Bethlehem városban kicsiny istállóban
Az isteni gyermek földi ember módra.

Ó szent karácsonynak csodás, szent gyermeke,
Született Megváltónk, téged hőn tisztelve
Szent énekeket zeng itt a magyar tábor,
Mely előtted hódol hazájától távol,
Mert a te hü néped a bus magyar nemzet,
Óh isteni küldött, te biztasd, te mentsd meg!

Hisz ez a bus nemzet mindig csak szenvedett,
De téged jó Mester, soha nem felejtett,
Bár ellen szórta szét házi szent tüzhelyét,
De nem tagadta meg isteni Mesterét,
Bár teste és lelke gyászosan megtépve,
Te reád néz Krisztus, segedelmet kérve.

Karácsony éjjelén lobog gyertyák fénye,
Feléd száll hü néped esdő könyörgése,
Jusson is fel hozzád, könyörülő Mester,
Néped könyörgését, kérünk, óh ne vesd el,
Omoljon már porba sátáni Trianon,
Igy lesz hü népednek igazi karácsony!

Detroit, Mich. *Csala Gergely.*

AZ ELVETETT BETÜK

Irta: Móráné Ősz Rózsa

A kanyargó folyó mellett volt a falu, s a faluban lakott egy igen szegény, öregasszony, Ágnes néninek hivták. Fehérre volt meszelve kicsiny házikója, s a lefolyó esővíz barázdákat festett reá.

Volt ennek az öreg asszonynak egy igen régi könyve. Ebből szokott vasárnap délután olvasgatni, ha szépen sütött a nap, mert máskor már nem látta a kopottas betüket. Pedig nagyon sok csodás történet volt abban a könyvben, csak a szemüveget abban az időben nem minden embernek osztogatták. S mivel nem tudta olvasgatni, annál több ideje volt gondolkozni azokról a csodálatos dolgokról, amiről az öreg betüs könyv beszélt. Igy történt, hogy egyik őszi éjszakán, az öreg könyvről álmodott Ágnes néni. Egy fehér ruhás angyal hozta a könyvét és igy szólt Ágnes néninek:

— Vesd el a betüt és akkor leszel boldog, amikor a betük teremni fognak, addig pedig mindig imákozzál.

Felébredt az öregasszony, tett-vett egész nap, de az álom csak nem akart kimenni a fejéből. Nem tudta hova vesse el ő azt a teméntelen sok betüt. Amint igy tünölődik az ajtó előtt, csak oda jön a kis unokája, Jánoska.

— Min gondolkozik kend anyóka? — kérdezte a gyermek.

— Azon gondolkozom édes kiam, kinek adjam ezt a könyvet, hogy olvasson, mert én már nem látok.

— Bizony én olvasnék, nanyó, de nem tudok — mondta a kis fiu és nagy áhitattal nézte a betüket.

Az öreg asszonynak akkor is az angyal szava járt az eszébe. Ime, ha a kis unokája lelkébe elvetné a betüket.

— No, gyere Jánoska, minden délben, amig a marhák delelnek, jöjj ide, én megmutatom neked a betüket.

Ugy is lett. Szidta apja, anyja, de a kis Jánoska, csak leszaladt delelő időben és tanulgatta a betüket, amit a nagyanyja reszkető kézzel rajzolt a homokba. Eleget mondogatták: "Minek paraszti embernek a tudomány?" Nanyónak más dolog, ő a kisasszony mellett volt, mint játszótárs és ott tanulgatta a betü vetést, hogy a kisasszonyka (már azóta öreg méltóságos asszony) el ne unja egyedül az olvasás-irás mesterségét. De Jánoskának beszélhettek. Ő egész nap fehér fa darabkára fekete szénnel rajzolgatta a betüket, délbe meg elment a nagyanyóhoz. A falusiak egyre csufolták, el is nevezték János diáknak. De a fiucska nem törődött vele. Kicsi lett neki a falu határa és el szeretett volna menni olyan emberek közé, akik nem gunyolják ki, ha könyvet látnak a kezében.

Akkor történt, hogy meghalt az öreg tiszteletes ur és uj pap került a helyébe, aki mindenféle ujitást hozott a faluba, még iskolát is akart állitani.

— Ugyan minek — mondta egy öreg bácsi — ott van a János diák, ugy olvas, mint a pap a templomban és mégsem veszi semmi hasznát.

Igy figyelmes lett a tiszteletes a kis Jánoskára. Megszólitotta egyik nap a fiut a mezőn.

— Mit csinálsz fiam?

— Irok erre a fadarabra. — A tiszteletes megnézte az irást, megveregette a fiu vállát és azt mondta:

— Jól van fiacskám, gyere vasárnap délután a lakásomra.

Este örömmel ujságolta el Jánoska az öreg nanyókának, hogy mit mondott a tiszteletes ur és ketten várták a vasárnapot: Jánoska és a nanyóka.

Aztán vasárnap félve ment a papi ház felé és alig volt bátorsága kinyitni az ajtót. Ott benn nagy ijedten csak forgatta a zsiros rongyos kis kalapját.

— No, fiam — mondta a tiszteletes barátságosan — olvasd el ezt a történetet hangosan, hogy én is halljam.

A kis fiunak eleinte alig akart kimenni a hang a torkán, de aztán mind hangosabban és hangosabban olvasta s már észre sem vette, hogy nem nanyóka hallgatja.

— Fiacskám, eltudnád-e mondani, amit olvastál?

El is mondta Jánoska, szinte szórólszóra.

— Aztán szeretnél-e tanulni kis fiam?

— Igen, nagyon szeretnék, de azt mondják ahoz sok pénz kell, apámnak meg nincsen.

— Ne busulj, majd neked is jut a Bethlen Gábor cipójából.

Igy történt, hogy Jánoska diák őszire valóban diák lett. A tiszteletes kérésére a szomszéd falusi birtokos szekere vitte el Aiud-ra a nagyságos urfiakkal és azoknak is lett a kis inasa. Itt érte az a nagy csoda, hogy sima papirlapra is irhatta a betüket.

Teltek, multak az évek. Nyáron a gyenge tanulókat tanitotta és azért kapott egykét ócska ruhát, vagy egy pár garast; tanévben meg szolgált és, ami kis ideje volt, azt mind a betüknek szentelte. Néha irt haza egy-egy levelet, de nem volt, aki elolvassa.

— Minek háborgatni azért a papot, a kántort — mondogatta az apja — a fiu meg van, ha nem volna meg, akkor nem irna.

Tanyó csak rakosgatta egymás mellé a leveleket, s ugy érezte, hogy ő arat. Hátha még olvasta volna, hogy a fiu már kijárta a gimnáziumot és neki itélték azt az ösztöndijat, amivel orvosi tudományt tanulhat. Ő csak azt gondolta, nem lehet rossz sorsa, mert az öreg reszkető kezeit gyakran kulcsolta imára érette.

Már sok éve, hogy Jánoska elment a faluból, mikor hire járt, hogy az Öreg Ágnes néni nagybeteg és mindig a kis unokáját óhajtja.

Egy nyári délután városi kocsi állott meg az öreg házikó előtt. Idegen ur szállt ki belőle.

— Milyen kicsi lett minden — gondolta magában. A falu, a templom, a házak minden kisebb lett, csak a nanyó iránt érzett szeretete nőtt-nőtt még nagyobbra.

Benyitott a kis udvarra, ott szokott ülni, amikor én a betüket tanultam és oda rajzoltam a homokba. Most is ott ül és kezében tartja az ócska, öreg könyvet.

— Nanyó, nanyó — kiáltotta — és átkarolta a reszkető öreg anyókát, s bármilyen komoly uri ember lett belőle, nem szégyelt sirni.

— Jánoska! Jánoskám! — mondogatta az öreg néni és csak simogatta az unokája fejét.

Aztán elkezdett beszélni Jánoska, hogy milyen jó volt olyan nagyon szeretni a betüt, mert az idegenben sok mindenféle emberrel találkozott. Voltak, akik kigunyolták kopott, rongyos ruhájáért. Ilyenkor megvigasztalta a — könyv. — Sokszor éhes volt és ezt is elfeledtette vele a — könyv. — Sokszor árvának, elhagyatottnak érezte magát és ilyenkor megvigasztalta a — könyv.

Pajtása, tápláléka, fegyvere volt a betü és most már célnál van, orvos.

— Tudtam, mindent tudtam — mondogatta nanyó.

— Honnan tudta?

— A levelekből.

— Aztán ki olvasta el?

— Senki, de én a kezembe vettem a leveleket és a betük beszéltek, beszéltek és megsugták, hogy minden jól van.

— Most én gyógyitom meg nanyó! — lelkendezett János.

— Nem kell, fiam, én már jól vagyok, nagyon is jól vagyok, ennél jobban nem is lehetek. Hanem ezután jól vigyázz, mert

nem lesz, aki érted imádkozzon. Én elmegyek.

Ugy is tett... Egy hét alatt el is temették az öreg nanyót. János magához vette az öreg könyvet és kijelentette, hogy ennél több örökséget nem is vár. Házán, földön osztozzanak a testvérei.

— Bolond; bolond volt mindig az öreg nanyóval együtt — mondogatták, akik ezt hallották.

— De mégis ur lett belőle, — mondogatta az apja. — Mennyi betüvető van ma is, aki tiszta buzát vet és konkolyt arat. Talán a termő talaj az oka, talán ti nem vagytok elég szorgalmasok gyerekek... de az is igaz, hogy sokan vetnek imádság nélkül.

ISTEN AZ ÁRVÁK ATYJA

Nem vagy egész árva, ámbár szüléd nincsen,
Mert szerető atyád neked is az Isten,
Csak higyjed, csak imádd, csak bizz hiven benne,
Ha már szülő anyád, ha apád nem lenne.

Édes anyád helyett isteni ajk csókol,
Visszazeng a lelked égi vezérszóktól.
Apai gond helyett hited kisér áldva,
A vallás ölében nincs igazi árva.

Jaj, ezerszer jaj ám, ha üres a lelked,
Ha árvaságodban az Istent nem lelted,
Ha mennyei fénynek sugára nem hull rád,
Ha szentelt sejtelem enyhületet nem ád.

A jó Isten nélkül üldözött az árva,
Nincs egy perc éltében, mely meglenne áldva,
Elhagyott, bus, tépett, kétségbe van esve,
Minden szép reménye sirba van temetve.

Szüle helyett nincsen, ki biztatást nyujtson,
Sötét éjszakába oszlató fényt gyujtson.
Félelmet enyhitő vigasztalás nincsen:
Ha a hit nem tudja, hogy atya az Isten.

Óh, az Istent, árva, soha el ne feledd!
Érezd szüntelenül, hogy Ő van teveled!
Kegyelme takarja, gyógyitgassa gyászod,
Isten karja között nem lesz árvaságod.

Szabó Lajos.

A CLEVELANDI HÁROM MAGYAR REF. EGYHÁZ ÖSSZEFOGÁSA

A Clevelandi "három" Magyar Református Egyház: a Clevelandi Első Magyar Ref. Egyház, a Clevelandi West Sidei Magyar Ref. Egyház és a Clevelandi Első Magyar Presbyterian Egyház vezetői hónapokkal ezelőtt elhatározták, hogy egy közösen rendezendő "MAGYAR REFORMÁTUS NAP" keretében, összetartozandóságuknak kifelé való megmutatása s az evangéliumi hitnek befelé való közös elmélyitése érdekében akciót kezdenek.

Ez az összefogás megtörtént, amikor is szeptember 25-én, a Cleveland körzetében lévő "Slapnicka farmon," a tervezett "Református Napot" megtartották. Ez a "Nap" ugy anyagilag (mely a ligonieri Árvaházat illeti), mint különösen erkölcsileg, minden várakozáson felül sikerült.

Egy ott elfogadott határozat értelmében közöljük az alábbi deklarációt:

ÜNNEPÉLYES DEKLARÁCIÓ.

"Más fundamentumot senki nem vethet azon kivül, amely vettetett, mely a Jézus Krisztus."

I. Kor. 3:11.

Mi, a Clevelandi "HÁROM" Magyar Református Egyház vezetői és tagjai, a velünk érző testvérekkel együtt, az alábbi ÜNNEPÉLYES DEKLARÁCIÓT adjuk:

Először is, Istennek adunk hálát azért, hogy a testvérek végre megtalálták egymást és 1938. szeptember 25-én, testvéri találkozóra összejöttek.

Kijelentjük éppen ezért, hogy minden munkánkban és elhatározásunkban, arra az egyetlen FUNDAMENTUMRA épitünk, a melyre a mi magyar kálvinista őseink is épitettek évszázadokon keresztül. Ez a fundamentum pedig nem más, mint a JÉZUS KRISZTUS.

Küldetésünk tudatában hirdetjük és mindenkor ápolni akarjuk, az AMERIKAI MAGYAR KÁLVINISTA LELKI EGYSÉGET. Hisszük és valljuk ugyanis, hogy bármely ágazathoz tartozzék is az AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUSSÁG, ősi nevére és küldetésére csakis akkor méltó, hogyha amaz egyetlen fundamentumon megmarad.

Szükségesnek tartjuk az ilyen találkozásoknak — mint amelyet most rendezünk — évenkénti megismétlését.

Szükségesnek tartjuk az evangéliumi hit elmélyitését, egységes, evangélizáló és hiterősitő HETEK tartása által.

Szükségesnek tartjuk az egyházon kivül élő magyar reformátusság összegyüjtését és az egyházakba való beszervezését.

Szükségesnek tartjuk, nemcsak a helyi egyleteknek és egyesületeknek az istápolását, hanem főképpen az AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLET propagálását és nemcsak a református, hanem más vallásu magyarságnak is az Egyesület számára való megnyerését.

Szükségesnek tartjuk, nemcsak az Ifjusági Konferenciák megtartását, hanem: ugy a FÉRFI, mint a NŐI csoportok találkozásának előkészitését, hogy ősi hitükben minden lelkek megerősödjenek.

Szükségesnek tartjuk a MAGYAR és KÁLVINISTA vallásos nevelés kiépitésére, ugy az évközi magyar, valamint a nyári iskolának és a Vasárnapi iskolának a három egyház közötti erőteljesebb megszervezését.

Szükségesnek tartjuk, egy erőteljes és élettől duzzadó magyar kálvinista országos HETI LAPNAK a megteremtését. Ezen lapnak nemcsak az egyházi érdekeket kell felölelnie, hanem egész amerikai magyarságunknak lelki vezetését vállalnia kell. Férfiasnak, határozottnak, egyszóval: Magyarnak és Kálvinistának kell ezen országos lap lelkületének lenni.

Szükségesnek tartjuk, legalább havonta egyszer, a magyar kálvinista üzenetnek a megszervezését a RÁDIÓN keresztül. A három egyháznak és az Amerikai Magyar Ref. Egyesületnek meg kell találnia az utat arra, hogy valamelyik clevelandi nagy állomásról hangozzék az üzenet, a vágyó lelkek felé.

Befejezésül: még szükségesnek látjuk annak a kijelentését, hogy ezen ünnepélyes deklaráció gondolataival az egész amerikai magyar reformátusságnak is foglalkoznia kell. Évégből minden egyháznak, továbbá a magyar lapoknak megküldjük ezen ÜNNEPÉLYES DEKLARÁCIÓNKAT.

Egyházainkra, valamint azok testületeire, amerikai és óhazai magyarságunkra, továbbá fogadott hazánknak: nagy Amerikának népére — az Atya, Fiu és Szentlélek Egy Örök Isten áldását kérjük.

DEKLARÁLTATOTT: az AMERIKAI DEBRECENBEN, CLEVELAND VÁROSÁBAN, az Ur 1938. esztendejének szeptember havának 25. napján.

KOVÁCHY MIKLÓS GYÖRGY,
elnök.
MONOKY ISTVÁN,
jegyző.
Dr. HERCZEGH JÓZSEF,
az Első Egyház lelkésze.
DARÓCZY MÁTYÁS,
a W. S. Egyház lelkésze.
CSUTOROS W. ISTVÁN,
a Presb. Egyház lelkésze.

OKTÓBER HATODIKA

Drága vérrel szentelt magyar hazám földje:
Égbe nyuló bércek, Tisza-Duna völgye!
Idegenbe szakadt fiaid sóhaja
Száll nyugatról feléd — csak egy az óhaja:
Nem kivánunk többé ujabb áldozatot,
Béke lakóidon, mit Isten adhat ott.

Sok vér folyt már érted ezer év folyamán,
A sok véráldozat szünjék meg igazán,
Érkezzék el végre a megváltás napja,
Nagypéntekre virradj husvétnak hajnala!
Virágerdő hulljon őseink sirjára,
Kegyeletnek könnyje fakadjon nyomába.

Égbe nyuló völgyek bércek, Tisza-Duna völgye!
Ha nem is láthatunk szemeinkkel többé
Béke legyen veled most és mindörökké!
Nyugtasd meg kebleden hős fiaid porát
S mi itt áldjuk érte a mennyei Atyát.

Néh. Kovács Andor lelkész.
(Irta 1927-ben.)

STANDARD MEAT MARKET
HUS, FÜSZER, FRISS HAL
Phone: 5280
9 ELY AVENUE, SO. NORWALK, CONN.

Férfiak a Krisztusért

PRESBITERI KONFERENCIA

1938 március 20-án a perth amboyi gyülekezet kedves vendékeiként 12 lelkész és több mint száz presbiter gyülekezett össze a Kálvin János egyház szép templomában a keleti körzeti presbiteri konferencia megtartására. A konferencia elnökévé Kovács Ferenc tanárt, jegyzőjévé Rácz Győző lelkészt választották. Három előadást hallgattak meg. Dr. Tóth Sándor "A presbiter és a lelkész" cimmel, Kovács Imre "A presbiter és a társadalom" cimmel és Csikesz Tibor "A presbiter és a gyülekezet" cimmel tartottak előadásokat. Mindegyiket megbeszélés követte. A konferencia eredményeiről és a teendőkről az elnök tartott összefoglaló előadást. A bezáró Istentiszteleten Dr. Takaró Géza a keleti egyházmegye elnöke prédikált. Sokan vettek részt a helybeli gyülekezet tagjai közül is, a vidékől pedig Woodbridgeről, Rossvilleről, New Brunswickról, Passaicról, New Yorkból, Trentonból, Phoenixvilleről, South Riverről, Manvilleről, Philadelphiából jöttek el az "Isten munkatársai." Elhatározták, hogy a presbiteri konferenciák tartását állandósitják; a jövő évit mindjárt meg is hivta Kósa András lelkész New Brunswickra; Papp Károly lelkésztársával együtt ők fogják előkésziteni annak programmját. Vacsora közben nagyon kedves felszólalások hangzottak el a gyülekezeti képviselők ajkairól, akik számot adtak arról, hogy mi volt gyülekezeti életüknek a legnevezetesebb eseménye és előhaladása az elmult esztendőben. Vajha mennél több ilyen körzeti konferenciát tartanának az "Isten munkatársai" szerte az országban. Minden más eszköznél közelebb hoznának azok egymáshoz bennünket és jobban épülhetne köztünk az Isten Országa. Connecticut, Nyugat-Pennsylvania, Észak-Ohio, Michigan, Illinois gyülekezeteit meg kellene mozgatni évenként egy vagy két ilyen közös presbiteri konferenciára. Reméljük, hogy a jó példa ragadós lesz most is.

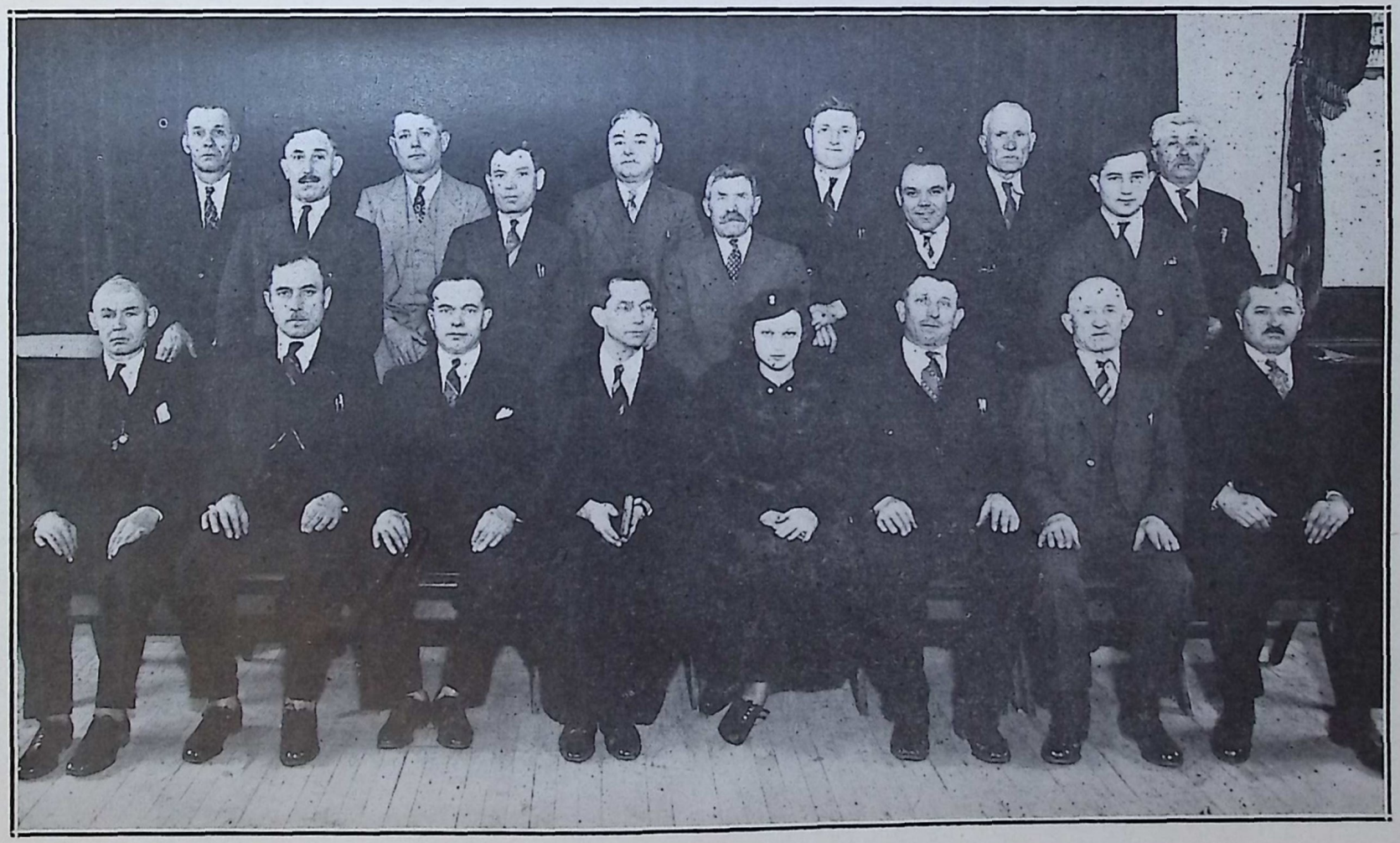
(Ref. Lapja.)

A KELETI FÜGGETLEN EGYHÁZMEGYE FÉRFI KONFERENCIÁJA

A Keleti Független Egyházmegye hivta össze azt a hatalmas és nivós konferenciát, melyet 1938 dec. 5-én rendezett Trentonban. A történelmi nevezetességü trentoni templom, — amely bölcsője volt az amerikai magyar reformátusság nagy eseményeinek, a Református Egyesület, Árvaház, Magyar Egyházmegyék, Független Ref. Egyházkerület stb. megalakulásának, — zsufolásig megtelt a közelről és távolról összesereglett egyházi férfiakkal, akik nemcsak megnyitották szivüket és értelmüket az Ige és az egyházmegye által számukra előkészitett épitő előadások és tanitások előtt, hanem értelmes és lelkes hozzászólásaikkal bizonyságot is tettek az ősi hithez való törhetetlen ragaszkodásukról, meggyőződve lévén afelől, hogy az ősi hitet s a tiszta magyar református vallást Amerika földjén egyedül a Független Magyar Református Egyház hirdeti és képviseli.

A konferenciát megnyitó istentiszteletet Ladányi Zsigmond new yorki lelkész végezte, aki az Ige fényében mutatta meg a Bibliával és égő karddal hadakozó, az omladozó falakat épitő, harangszóra templomba seregló, s hitéért a gályákra is menni kész magyar református ősöket és mutatta meg az utat, melyen az ősi hit Amerikába szakadt gyermekeinek is járnia kell.

Daróczy Sándor cartereti lelkész alapos tanulmánnyal készitett előadásában a magyar református férfit rajzolta meg: **"Magyar református férfinak lenni** — mondotta **— annyit jelent, mint a mi Urunkat, az Ur Jézus Krisztust hittel követni."** A magyar református férfinak testben és lélekben egyaránt tisztának kell lenni. Mértéktelenség, részegség, tobzódás megfertőztetik a testet, mely a Szent Lélek temploma. Káromkodás, hazudozás, gyülölködés, irigység, rossz indulat, féktelen szenvedélyek megmérgezik és

A WOODBRIDGEI REFORMÁTUS EGYHÁZ PRESBITÉRIUMA.

megölik a lelket. A magyar református férfinak bele kell kapcsolódni az egyház életébe és át kell adnia magát mindenestől a Krisztus életformáló erejének. Tettein, cselekedetein, felebarátaihoz való viszonyán, magán-társadalmi és családi életében, beszédében, viselkedésében még szórakozásain is a Krisztus mindeneket megszépitő, átformáló és ujjá-szüllő erejének és hatásának kell megjátszani. A református férfinak engedelmesnek, szelidnek, jónak, alázatosnak, megbocsátásra késznek kell lenni. Élő hitéről, buzgó kegyes életével, szorgalmas templomlátogatásával, az urvacsorával való éléssel, a keresztyén jócselekedetek gyakorlásával szüntelen bizonyságot kell tenni. Igy tehetjük csak a magyar református egyházat Isten országává. Daróczy Sándor értékes előadása nagy hatást gyakorolt a konferencia tagjaira, annyira, hogy az előadás nyomán megindult kérdéseknek, problémák megvitatásának s hozzászólásoknak alig lehetett véget vetni. Finta Sándor szobrász müvész felvetette azt a kérdést, hogy ha tulságosan félős-é, hogy eltaposnak minket? Kevesen jók, szelidek és engedelmesek vagyunk, nem vagyunk s körülöttünk mindenki tülekszik. A többség parancsolni és uralkodni akar. S nem vesztünket jelenti-é, ha tulságosan engedelmesek, szelidek és alázatosak vagyunk? Daróczy Sándor válaszában az Isten iránti engedelmességet hangsulyozta. Jóllehet kevesen vagyunk, de a többség mindig ott van, ahol az Isten van. A tanitványok is kevesen voltak, mindössze 12-en, mégis egy egész világot győztek meg. Dr. Vincze Károly örömének ad kifejezést, hogy e kérdés felvetődött, mert hiszen ez a kérdés nem más, mint ami a német karesztyénséget évtizedek óta kinozza: Hogyan lehetnek engedelmes, jó keresztyének és ugyanakkor, hogyan rázzák le magukról a versaillei béke bilincseit? A megoldást abban látja, ahogyan a vallásszabadság nagy hősei, a Bocskayak és Bethlenek cselekedtek: **"Megalázták magukat az élő Isten előtt, de az elnyomó hatalmasság előtt keresztül tették a kardjukat."**

Bodnár István felszólalásában az öntudatos református gondolkodást, Papp Miklós a hazudozással, káromkodással és az egykével kapcsolatos kérdéseket, Nyiri Sándor pedig a világbéke és felekezetek és lelkészek közötti viszálykodásnak a problémáját fejtegette. Előadó és gyülésvezető elnök válaszukban az egyetlen **igazságot** hangsulyozták, amely nem más mint amit a Szentháromság Egy Igaz Isten az Ő szent Fiában a Krisztusban kijelentett. Ennek az Igazságnak a szolgálata és nyomon követése a mi hivatásunk. Fajtánkban és az Anyaszentegyházban reánk bizott drága örökségeink megőrzése és megvédése pedig, még harcok árán is kötelességünk, mert erre eskünk kötelez.

Dr. Panyik Antal értékes és alapos előadást tartott az Egyházról. Kifejtette az Egy Közönséges Keresztyén Anyaszentegyház fogalmát, megalakulását, életformáló erejét és hatását az első keresztyénekre s minden idők gyermekeire. Hogyan vesz karjaira, véd, oltalmaz, tanit és kisér bölcsőnktől a koporsónkig. Részesit a Sákramentumok áldásaiban, adja a Szent Lélek ajándékait, hirdeti a tiszta és elegyitetlen Igét. **"Az Egyház egy épület,** — mondotta — **melynek szögletköve a Krisztus. Az Egyházban mindennek a Krisztus személye körül kell forogni.."** Hisszük, hogy a Református Egyház a Krisztus igazi egyháza, Mózesnek a sátora, Noénak a Bárkája.

Borsy-Kerekes György, a Református Egyesület szervező titkára tartott ezután rendkivül érdekes, lebilincselő és tanulságos előadást. Fejtegette a Szentirás alapján a "közösség" gondolatát, melyben való "foglalatoskodás meghagyatott már az első keresztyéneknek. Ilyen "közössége" az amerikai magyar reformátusságnak a Református Egyesület, melyben és melyért való "foglalatoskodás" kötelessége kellene, hogy legyen, nemcsak a lelkészeknek, hanem minden református férfinak és nőnek. A Református Egyesület az egész amerikai magyar reformátusság dicsekedése és büszkesége. Szeretetintézményeinek, Árvaházának s Aggmenházának jótéteményeiben mindnyájan részesülhetünk. Minden református férfinek és nőnek tehát a helye **a mi zászlónk alatt van.** Ismertette a jövő évi, Debrecenben tartandó református világgyülést, melyre, amint mondotta, "a Kálvinista Magyarország hivja a világ minden részébe szétszórt reformátusokat." Ugy a református világgyülésre, mint a magyarok Világszövetségének a kongresz-

szusára a Református Egyesület kedvezményeket és ingyen hajójegyeket ad.

Az előadások és a hozzászólások végeztével a konferencia üdvözletét küldte az Egyházkerület főesperesének, Sebestyén Endrének, akinek egyben felgyógyulásához Isten segedelmét kérte. Az esperes záró szavaiban megköszönte az Egyházmegye népének páratlan érdeklődését, hüségét, egyházunkhoz való ragaszkodását, melyről nemcsak ezen a konferencián, hanem ugy a női, mint az ifjusági konferenciákon is bizonyságot tettek. Ezek a bizonyságtételek arról tanuskodnak, hogy munkánk nem volt hiába való. Azok a mély benyomások, melyeket a konferenciák gyakoroltak az ifjuságunk, női és férfi tagjaink hatalmas táboraira, kell, hogy jótékony hatásukat megmutassák az egyes gyülekezetek hitéletében és vallás-erkölcsi gondolkodásában is.

Béky Zoltán.

PERTH AMBOY ORNAMENTAL IRON WORKS

VELIKAN DEMETER, tulajdonos

Minden gép-, kovácsmunka, autójavitás

Nappali telefon: P. A. 4-1546
Este: New Brunswick 2410-R

51—53 FAYETTE STREET
PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Kezdie 4557

SEBESTYÉN JÓZSEF

MÉSZÁRSZÉKE ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

Régi megbizható magyar üzlet

4201 WEST CARROLL AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

REFORMÁTUS NAP, MILWAUKEE, WIS.

Az Ifjuság Krisztusért

ORSZÁGOS MAGYAR C. E. KONFERENCIA

A detroiti első református egyház környéke s általában véve a delrayi magyar negyed vidám csevegéstől volt hangos a mult héten. Ekkor tartotta meg az amerikai magyar református ifjuság Országos Szövetsége (C. E. Union) tizenkettedik évi konferenciáját s a konferenciát az első református egyház látta vendégül. Összesen 125 hivatalos delegátus és vagy 60—70 vendég vett részt az összejövetelen. Tizenhét állam volt képviselve. Keleten Bridgeport s nyugaton Chicago volt a legtávolabb eső város, ahonnan delegátus érkezett. A közbe eső magyarlakta városok csaknem mindenike képviselve volt. Már vasárnap, augusztus 14-én érkeztek kiküldöttek, akik aztán az egész hetet komoly tárgyalásokkal s közben tanulságos és egyben szórakoztató kirándulásokkal töltötték.

A tulajdonképeni konferencia kedden, augusztus 16-án, kezdődött. Ekkorára már az összes delegátusok megérkeztek. A délelőtt a regisztrálásokkal telt el. Délután egy órakor a flinti csoport nyitotta meg a gyülést áhitattal, amelyen imádkozott Kish Gáspár, bibliátolvasott Gáncsos Lajos, szólót énekelt, Korocz Annuska zongorajátéka mellett, Horváth Rebeka, beszédet mondott a keresztyén barátságról Kosik Emma, alkalmi költeményt szavalt Tóth Lajos.

A konferenciát a vendéglátó egyház nevében Tóth Mihály, az egyház lelkésze üdvözölte. Szopó Ferenc a helyi C. E. csoport nevében köszöntötte a delegátusokat, amelyeknek utána Szabó Ferenc, mult évi elnök, megnyitotta a gyülést.

A konferencián elhangzott összes előadások az "ÉPITENI AKARUNK" főcim körül csoportosultak. Ez a főcim azután négy alcimre volt felosztva: "AZ IFJUSÁG BARÁTKOZÁSA," "VILÁGITÓ TORNYOK," "MEG NEM ÉPITETT TEMPLOMOK," "SZÓRAKOZVA." Minden alcim által megjelölt gondolatkör egy-egy napi tárgyalást vett igénybe.

Az első napon, kedden, augusztus 16-án, Kalabányi István lelkész, So. Bend, Ind., "Barátság az Otthonban" cimen tartott előadást s természetesen eszmecsere követte ezt is, mint az ezután elhangzott minden előadást. "Személyes Barátság" nyilt megbeszélés tárgyát képezte, mivel a felkért előadó ekkorára még nem érkezett meg. "Barátság a Meghitt Körben" cimen Szijjártó István, Cleveland, Ohio, értekezett.

Másnap, szerdán, augusztus 17-én, reggel kilenc órakor Kalassay Sárika, a loraini református egyház diakonisszája foglalta el helyét az orgona mellett s ki is tartott ott egész héten s szép orgonajátékában gyönyörködött a közönség.

A clevelandi, east side-i református egyház ifjuságának a csoportja végezte az istentiszteletet, amely után Kalassay Sándor, Ligonier, Pa., és Tóth Mihály, Detroit, Mich, Urvacsorát osztottak.

Dr. Tóth Sándor, a belmissziói tanács megbizottja, Luther Mártonról tartott mélyen szántó előadást. Görömbey Gertrud, az east chicagoi ref. egyház diakonisszája, Kálván Jánosról olvasott fel alapos felkészültségre való értekezést. Dr. Tóth Sándor az oxfordi mozgalmat ismertette. Délután az egész csoport a Ford gyárját és a Rotundát tekintette meg, ahol megkülönböztetett előzékenységgel fogadták a konferencia tagjait. Az estét társas játékokkal töltötték az ifjak.

Csütörtökön, augusztus 18-án, reggel az istentiszteletet a homesteadi ref. egyház ifjuságának a csoportja végezte. "A Magyar Református Egyház" cimen Babinszky András, Ligonier, Pa., tartott előadást. Dr. Tóth Sándor a Reformed Church in the U. S. A. történetét ismertette. Nagy Ferenc, Farrell, Pa., pedig a Presbyterian Church in the U S. A. történetét és munkáját ismertette. Mig Rev. Norman C. Dittes a missziói munkákról tartott hatalmas beszédet.

A konferencia ezután gyüléssé alakult át. Elintézett néhány régi és uj ügyet. Majd

megválasztotta a jövő esztendőre az uj tisztikart. Elnök lett Bodnár István, Cleveland, East Side, Ohio; alelnök Kacsó Juliska, Homestead, Pa.; jegyző Seres Eleanora, Fairfield, Conn.; titkár Király Erzsike, Detroit, Mich.; pénztárnok Tóth Tihamér, Detroit, Mich.; tanácsadók: Kalabányi István, South Bend, Ind.; Szijjártó István, Cleveland, O.; Dr. Tóth Sándor, Lancaster, Pa.

Délután az ifjak megtekintették Greenfield Villaget és a Ford Muzeumot. Este aztán Bob-Lo szigetére rándultak ki hajón s élvezték a friss levegőt s ugy a hajón, valamint a szigeten a zenét.

Pénteken, augusztus 19-én, reggel, a detroiti ref. egyház ifjusági csoportja, Dallos István papnövendék vezetésével, istentisztelet keretében iktatta be hivatalába az előző nap megválasztott uj tisztikart. Az egyszerü s mégis rendkivül komoly és mélységes tartalmu beiktatási szertartás után Dr. Tóth Sándor, mint a tanácsadó bizottság egyik tagja, felolvasta a többiek nevében is a székfoglaló beszédet, egy gyönyörü költeményt prózában, melyben a keresztyénségre törekvő református ifjak munkáját ecsetelte s célját glorifikálta mesteri vonásokkal. Sajnáljuk, hogy a kézirat nem áll ren-

MISSZIÓI KÖR LEÁNYAI, TOLEDO, O.

delkezésünkre, mert megérdemelné, hogy e lap hasábjain is leközöljük az olvasók lelki épülésére.

Ezen a napon három előadás hangzott el. Miként szórakozhatunk és képezhetjük önmagunkat könyvek olvasása utján? Értekezett Szijjártó István. A mozgó és beszélő képek előnyeiről és hátrányairól tartott igen érdekes előadást Nt. Nagy Ferenc. Mig a szórakozásból gyakorolt mellékfoglalkozások előnyeiről tartott nagyszerü beszédet Farkas István bloomfieldi theológus.

Délután kirándult az egész csoport Belle Islera, ahol fürdéssel és társas játékokkal töltötték az időt. Estére szabad tüzön sütött cigánypecsenyét vacsoráztak.

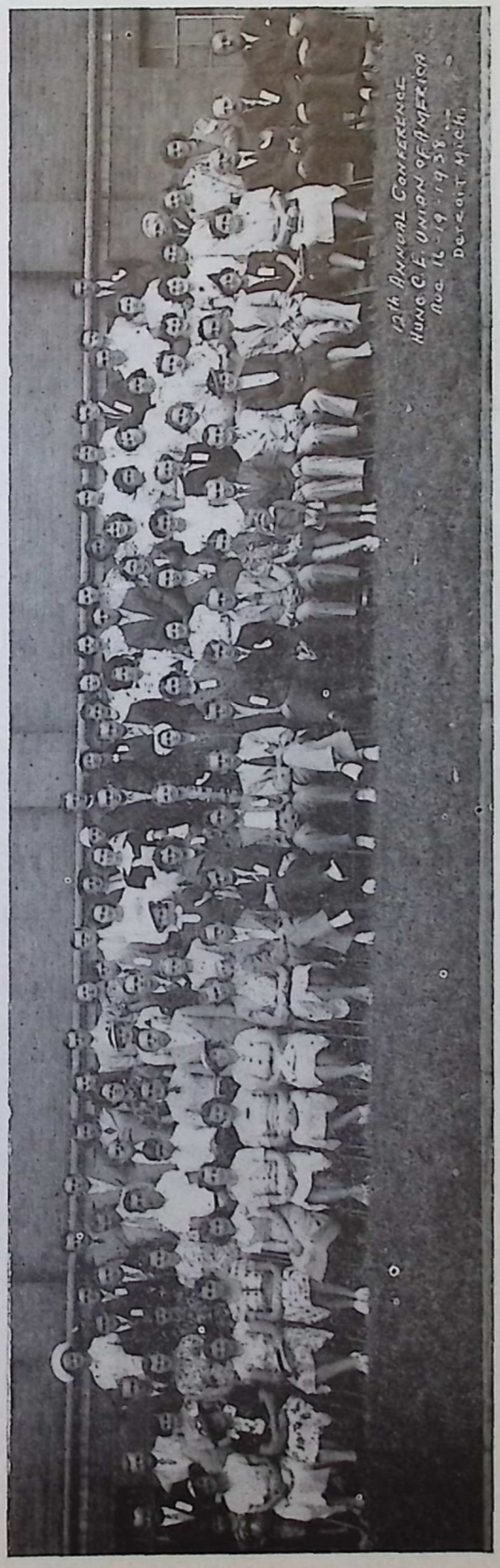
Megható jelenet volt az, amidőn pásztortüz mellett, Isten szabad ege alatt, a regényes szépségü Belle Isle-on, istentisztelet keretében tettek tanubizonyságot a konferencia résztvevői arról, hogy mit visznek haza magukkal erről az emlékezetes összejövetelről: az amerikai magyar református ifjak tizenkettedik évi konferenciájáról?

Pár percnyi csöndes áhitat. Majd egy szivből fakadó ima s a konferencia véget ért.

*

Befejezésül meg kell még annyit jegyeznünk, hogy a delegátusok mellett több helyről maga a lelkipásztor is eljött a konferenciára. A történelmi hüség kedvéért lejegyezzük az összes jelen volt lelkipásztorok neveit: Varga Lajos, Pittsburgh, Pa.; Daróczy Mátyás, Cleveland, West Side, O.; Dr. Melegh Gyula, Chicago, Ill.; Kalabányi István, South Bend, Ind.; Tóth Mihály, Detroit, Michigan; Dallos István, theológus, Detroit, Mich.; Fazekas István, theológus, Bloomfield, N. J.; Dr. Stiemetz Károly, Toronto, Canada; Dr. Molnár Jenő, Windsor, Canada; Szijjártó István, Cleveland, Ohio; Nagy Ferenc, Farrell, Pa.; Kalassay Sándor, Ligonier, Pa.; Babinsky András, Ligonier, Pa.; Csutoros István, Cleveland, O.; Dr. Tóth Sándor, Lancaster, Pa.

A következő konferencia helyében nem tudott megállapodni az ifjuság, mert bár több helyről érkezett meghivás, ragaszkodni kivánnak ahhoz a megállapodáshoz, hogy egyik éven nyugaton, a másik éven pedig keleten tartják a konferenciát, hogy igy mindkét részen lakó ifjuságnak megadassék az alkalom a konferencián való részvételre. Ennek az ügynek az elintézése az uj tisztikarra bizatott. **(Detroiti Ujság.)**

ORSZÁGOS C. E. KONFERENCIA, DETROIT, MICH.

A PITTSBURGH KÖRZETI C. E. KONFERENCIA.

Junius 26-ikán a pittsburghkörzetből mintegy 150 ifju gyülekezett össze Ligonierban, hogy konferenciát tartsanak. A Bethlen Otthon templomában volt délelőtt az istentisztelet, amelyen Szathmáry Bertalan leechburgi lelkész nagyon közvetlen és tartalmas beszédet mondott, az árvaatya pedig az istentisztelet többi részét végezte. A homesteadi egyenruhás énekkar gyönyörüen énekelt.

Ebéd után volt a tanácskozás. A tárgy ez volt: "Youth in modern world." Magyarul dr. Nánássy Lajos árvaatya, angolul ifj. Kovács Andor tartottak előadást, amihez az ifjuság és több lelkész hozzá szólt. Különösen arra hivták fel az ifjuság figyelmét, hogy vegyes házasságok kötése alkalmával ne vétkezzenek lelki édes anyjok, a ref. egyház ellen. Az ifjuság mindenben magáévá tette az előadók felfogását, amely abban domborodott ki, hogy tiszta valláserkölcsi élet az igazi fundamentum és ami a mai modern világban ezzel ellentétben áll, az elvetendő és kerülendő.

Konferencia után közvacsora volt a Bethlen Otthonban, majd az ifjuság játéka és szórakozása. A fiatalok nagyon kellemesen találták magukat Ligonierban.

A lelkészek közül Szathmáry Bertalanon és árvaatyán kivül jelen voltak Várkonyi Miklós, Kecskeméthy László és Babinszky András.

IFJUSÁGI KÖRZETI KONFERENCIA GARYBEN.

A chicago-körzeti ifjuság 1938 május 29-én nagyon komoly és értékes gyülést tartott a garyi (Ind.) ref. egyház szép templomában, ahol körülbelül 150 fiatal ember és leány jelent meg. Imádságot Józsa Benjámin jolieti lelkész mondott, majd Gergely Erzsébet, helyi elnök köszöntötte a delegátusokat. Hasonlóképen üdvözölte a megjelenteket Bakay Árpád helyi lelkész is. Az éneklést mindenki nagy megelégedésére Leonard Smith vezette Michigan Cityből. Rev. J. M. Johnson, a garyi angolnyelvü ref. egyház lelkésze végezte az áhitatot, az east chicagoi C. E. énekkar szépen énekelt.

A konferencia tárgyai a következők voltak:

Health through use of leisure, by J. E. Gilroy, Head of Physical Education in Gary Schools.

Address in Hungarian, by Rev. Stephen E. Balogh of Chicago. Solo selection, by Elizabeth Lukács.

Address: C. E. Glimpses by Rev. George R. Sweet, C. E. State Field Secretary.

Song selection by Chicago-West Side C. E. Choir.

Pageant by So. Bend C. E. Society.

Installation of newly elected officers and business session.

A előadások épitők és tartalmasak voltak, amiket az ifjuság figyelemmel hallgatott és komolyan hozzá szólt.

Este közös vacsora volt, ahol sok komoly és tréfás felszólalás hangzott el. Itt árvaatya a Bethlen Otthon munkájáról beszélt.

C. E. KÖRZETI KONFERENCIA

Az Amerikai Magyar C. E. Egyesület Keleti Körzete óprilis 24-én tartotta tizenkettedik fél-évi konferenciáját Alphán, N. J., a magyar ref. templomban. Lélekemelő és magasztos tapasztalás volt ott látni azt a nagy ifjusági csoportot, amely közelről és távolról összegyülekezett.

A konferencia megnyitó Istentiszteletét a fiatalok vezették le. Ellis Vilma (Roseland, N. J.), olvasott bibliát, Frankó Pálma, Elizabethről, Istenhez emelte a hivek szivét imában; és Varga Emil, a Keleti Körzet elnöke és a new brunswicki Theológical Seminary lelkész növendéke hirdette Istennek szent Igéjét. Prédikációjának tárgya János evangéliomából volt (6:9): "Itt vagyon egy gyermek." Szabó András lelkész mondott imát és adta az áldást, utána pedig üdvözölte a konferencián levő ifjakat.

A délutáni konferencia uj tisztviselőkül megválasztotta: elnöknek Király Józsefet New Yorkból; alelnöknek Wenzel Arthurt Elizabethről; pénztárnoknak Kish Gézát, Alpháról; és jegyzőnek (ujból) Ellis Vilmát, Roselandről. Lelkész-tanácsadók lettek Kovács Imre, György Árpád és Szabó András lelkészek.

A választások után előadások voltak.

Kovács Ferenc, bloomfieldi tanár, arról beszélt, hogy "Mit ad az egyház az ifjuságnak?" Király József pedig arról, hogy "Mit ad az ifjuság az egyháznak?" Gubics Gizella (Alpha) beszédének tárgya volt: "Hogyan javithatnánk egyházunk helyzetén?" A tárgyak megvitatásában Szabó András lelkész vezette a konferenciát.

A záró Istentiszteleten Kovács Imre és Rácz Győző lelkészek és Fazekas István lelkész-növendék szolgáltak, a passaici énekkar szép énekekkel, az Ellis testvérek (Roseland) pedig zene duettel müködtek közre.

Manville csoportja a kis zászlót, New York (69th St.) pedig a nagy zászlót kapta, mert ők voltak a legnagyobb számban: összesen 39-en. Elizabeth és Manville közt kevés volt a "percentage" külömbség, az elizabethi csoporté valamivel több is volt, de mert egyszer már volt nálok a zászló, azért most átengedték a manvillei csoportnak.

A konferencia regisztrált delegátusok száma 205 volt. A következő gyülekezetekből jöttek résztvevők: New York City (69th St.), Bethlehem, Pa., Scranton, Pa., Trenton, N. J., New Brunswick, N. J., (Somerset utcai), Elizabeth N. J., Passaic, N. J., Manville, N. J., So. Norwalk, Conn. és Bloomfield Seminary.

A következő konferenciát Elizabethen fogják tartani október 16-án. Kérik a környékbeli lelkészeket, hogy más egyházi programot ne rendezzenek erre a napra.

(Ref. Lapja.)

IFJUSÁGI KONFERENCIA NEW YORKBAN.

1937 október 24-én egész napos konferenciára jöttek össze az ifjak nemcsak New Yorkból, de a környékbeli államokban müködő ifjusági csoportoknak a tagjaiból is. Ebből az alkalomból ugy délelőtt, mint délután istentisztelet volt a templomban. Délelőtt dr. Takaró Géza hirdette az igét magyarul, délután pedig New York kiváló lelkésze, Rev. Wesley Megaw, D. D., a Fort Washington Presbyterian Churchből.

A vidékről jött ifjuság istentisztelet előtt regisztrált a konferenciára 9:30-tól kezdve. A délelőtti programon közremüködtek: Takaró Gézáné, Nagy M. Irma, Takaró Melitta, Mezey Lilla és a vidékről jött ifjuság.

Déli 12-kor lunch volt a Magyar teremben, amelyet a Lorántffy Zsuzsánna Egylet tagjai készitettek és a 69-ik utcai ifjuság szolgálta fel, melynek tagjai a rendezést is végezték a gyülés folyama alatt. Az ebéd alkalmával William Groll, a new yorki C. E. részéről beszélt, Borsy-Kerekes György (Washington, D. C.) pedig ezen a cimen tartott előadást: "Az uj amerikai-magyar nemzedék és a Református Egyesület."

A délután 4 órakor kezdődött istentiszteletet megelőzőleg az ifjuság konferenciázott a templomban. Három rövid, de nagyon érdekes előadást tartottak a következők: Prunauer Margit, Astoria, erről a tárgyról: "Barátaim," a második előadást "Életem" cimen Wentzel Arthur, Elizabeth, N. J. tartotta. A harmadik beszéd tárgya: "Könyvem," erről Pinckney B. Walter, New Brunswick, N. J. beszélt. Összefoglaló rövid beszédet tartott Tóth Béla, So. Norwalk, conn.-i református lelkész.

A záró istentiszteleten, amelynek szónoka volt Rev. Wesley Megaw, D. D., énekelt Prunauer Margit, imádkozott Szabó Antal, Perth Amboy, N. J. lelkész.

(Ref. Élet.)

THE OLD OR THE NEW?

This is a very vital question confronting the young Magyar-American members of our Hungarian churches. Time and time again, we face the problem of keeping the "old" methods of church operation, etc. as over against the acceptance of "new" methods such as are approved by our more progressive American brethren.

At our national youth conference held in Youngstown, Ohio, five years ago, the Findings Committee reported that the young people should publish their own national paper, because "the existing mediums did not meet the needs of our young people"... and thus was born the RAMBLER. At the New Brunswick Conference the issue revolved around the nomination of a minister to the office of the president... resulting in and expression: "we want a 'young' person to be our president." At the most recent meeting of the Ohio District, a minority group

believed that the musical side of our Magyar church services should be improved both intensively and extensively. And so on at all our gatherings we feel that weak, yet definite, tension between the **old** and the **new.**

How shall we deal with this problem? For indeed! it is a problem and we should, by all Christian means, find a solution before it assumes the characteristics of a **conflict!**

The solution of the problem and the evasion of a probable conflict lies in learning the meaningful Christian term SACRIFICE. All too often we proudly boast of being "Christian" without realizing that the foremost requisite of being Christ-like is to be able to sacrifice whole-heartedly.

Christian sacrifice is not limited to the parsimonious paying of church-dues nor to soulless stewardship at the time of the Sunday offering. Sacrifice extends into all channels of everyday living. Experience tells us that we love those friends most who sacrifice their best for the promotion of friendship. History teaches us that those people whom we call "great" became famous because they sacrificed not for their own selfish reasons but for the welfare of mankind and for the welfare of posterity.

And so, too, we must learn to sacrifice in our intra- and inter-church relationships. This applies to the "old has-been" and the "young would-be." Our problems of the new vs. old in church activities would disappear if both the young and the old world learn the principle of Christian sacrifice. With the active practice of sacrifice there would be no question of choosing between the old way and the new one. With the proper practice of sacrifice true Christian understandings would reign supreme! By all means: solve your problems by learning the lesson of Christ-like sacrifice!

First Hungarian Reformed Church,
Stephen Szijjarto, Ass't. Pastor.

Magyar József és családja
áldást kérnek a Bethlen Otthonra
139 ELY AVE., SO. NORWALK, CONN.

A FÜGGETLEN EGYHÁZ IFJUSÁGI KONFERENCIÁJA

REF. EGYESÜLETÜNK CHICAGOI SPORTCSAPATJA.

Az Amerikai Magyar Ref. Egyesület 18. számu osztályának sportcsapatja van, amely játékairól idáig is jó hirre tett szert. A chicagoi egyik angolnyelvü lapból vesszük át az Egyesület csapatjának egyik győzelméről szóló hirt:

H. R. F. A's. DEFEAT DEMONS IN TEN INNINGS

The H. R. F. A. won their second victory in the South Works Community Softball League at Russell Square last night by downing the Caras Demons by a 7 to 5 score in ten innings. The score remained a five to five tie until the first half of the tenth when with one man down, A. Pavlo doubled, P. Marcinko walked, and M. Jozsa sigled to drive in the first tally. Marcinko later scored on J. Hivko's long fly to left. This proved to be the winning margin as W. Anasxewski, the winning pitcher, set the Demons down in order in the last of the tenth.

Julius 4-ikén a Bozick Farmon tartott pikniken a Ref. Egyesület csapatja a Thornton A. C. csapattal mérkőzött. Fegyverneki Imre testvérünk sokat dolgozott és dolgozik a sportcsapat érdekében.

A csapat 50 tagjából eddig 33 Egyesületünk tagja már, de a többi tagok is belépnek Egyesületünk kötelékébe, többen családjuk más tagjaival is. Egyesületünk e csapatot anyagiakban is támogatja, de meg is érdemlik azt minden tekintetben, mert egymás után aratják a győzelmeket, dicsőséget szerezve maguknak, Egyesületünknek s az egész magyarságnak egyaránt. Követendő példának ajánljuk más nagyobb magyar telepeinken is Fegyverneki Imre testvérünk szép munkáját.

Itt mutatjuk be a sportcsapat fényképét és közöljük tagjainak neveit:

The first and second softball teams of the Hungarian R. F. A. are shown above. They will participate in games as part of the feature of their first annual picnic to be held Monday at Bozick's Farm, half mile west of Thornton, Illinois on Ridge Road.

Four tilts will be played. Participants are besides HRFA's are Thornton A. C., Latonians, Kalavo-Mackinaws, Mioduski Boosters and Caras Demons. Trucks will leave 8530 Mackinaw avenue at 9:30 and 12 M.

Left to right: (bottom row sitting down)—Mike Rusnak, J. Peron, G. Peron (bat boy), J. Lapota, Jr., Z. Benko, J. Hivko.

Second row: (left to right)—M. Jozsa, T. Bodni, E. Poninski, A. Strnatka, P. Marcinko, captain; J. Fegyverneki, president; J. Lopota, manager, A. Benko, P. Peron, M. Marcinko, B. Wronski.

AZ AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLET 18. OSZT. SPORTCSAPATA

Third row: (left to right)—C. Kalwasinski, A. Deak, M. Peron, W. Anaszawski, T. Kalwasinski, A. Toth, A. Palovcik, P. Lesar, F. Konescki, I. Jatczak, E. Nyre.

Top row: A. Nyre, A. Gregorovich, E. Maty, J. Hirko, F. Kalwasinsko, P. Maty, C. Richards, A. Pavlo, M. Orres.

ORSZÁGOS IFJUSÁGI KONGRESSZUS A FÜGGETLEN EGYHÁZBAN.

Szép őszi, verőfényes nap köszöntött reánk szeptember 3-án és már a korai órákban megérkeztek az első fecskék: a carteret ifjak első csoportja. Estére már méhkaséhoz hasonló életet tükrözött vissza a duquesnei templom környéke. Az egymás után érkező csoportok ki s bejártak, ismerkedtek. Ott volt az első étkezés és gyülekező. A számbavétel után kitünt, hogy McKeesport 30, Duquesne 24, Perth Amboy 16, Leechburg 13, Youngstown 12, Carteret 9, Detroit és Trenton 8—8, Akron 5, Homestead és Ligonier 2—2, Donora 1 ifjuval volt képviselve a regisztráltak névsorában. Felhangzott az ének, a buzgó imádság, majd Bányácsky Géza rendező bizottsági elnök üdvözlő szavai után az ifjak szállásaikra tértek, a két gyülekezet vendéglátó tagjainak otthonába.

Az első nap érkezettek száma másnapra még emelkedett, részben érdeklődő, részben csak rövidebb időre regisztrált ifjakkal. A McKeesporton 9:30-kor elhangzott utolsó harangszóra 145 ifju sereglett össze az Isten házában, a Sebestyén Endre főesperes és Urbán József helybeli lelkész szolgálata mellett végbement Istentiszteletre és Urvacsorára. Megható volt, mikor az ajkakon felcsendült az ősi magyar református zsoltár és szent áhitatban összedobbantak a szivek a legtökéletesebb testvériséget kifejező szent vendégségen. Mig utánuk a helybeli gyülekezet részére tartott Istentisztelet lefolyt, az ifjak a szomszéd utcában lévő Elks Hallban gyülekeztek össze, a továbbiak megbeszélése végett, majd elköltötték a mckeesporti Nőegylet dicsérő izletes ebédét. (Itt jegyezzük meg, hogy nem kisebb elismerés illeti a duquesnei Nőegylet tagjait a vaasárnap este és hétfőn délben felszolgált nagyszerü ételekért.)

Vasárnap délután McKeesporton, hétfőn délután Duquesneben pergett le a kongresszus tulajdonképeni tárgysorozata, mely valóban uj barázdák szántásával volt egyenlő az amerikai magyar református ifjuság életében. Mint beigértük, a kongresszus tényleges vezetését maguknak az ifjaknak a kezébe tettük le és az előadások tartásánál is nekik adtuk át a szót. Sorrendben a következő előadások hangzottak el — mindenik élénk eszmecserével fejeződvén be:

Szabó László (Carteret, N. J.): "Az egyház és a felekeztek."

Juhász Margit (McKeesport, Pa.): "A második generáció, mint egyházfenntartó tényező."

Kiss János (Perth Amboy, N. J.): "Bibliám és hitvallásom."

Sebestyén Márta (Duquesne, Pa.): "Világhirü magyarok értéke az amerikai magyar ifju számára."

Ifj. Mozga Imre (Leechburg, Pa.): "Keresztyénség és munkásmozgalom."

Jerémiás Ilonka szép imádsággal emelte a lelkeket az egek urához.

Tóth Izabella (Youngstown, O.): "A keresztyén ifju szórakozása" cimen készült előadására, azonban váratlan betegség miatti telefon hivásra idő előtt el kellett távoznia, igy előadása máskorra maradt. Az előadások végeztével tartott közgyülésen az ifjak egyhangulag kimondották az Országos Ifjusági Szövetség megalakitását s a két rendező egyház ifjaiból egy bizottságot alakitottak az alapszabálytervezet elkészitésére. (A bizottság munkáját már el is végezte!)

A szent szolgálatokat Sebestyén Endre főesperes, Marton Sándor esperes, Dabóczy István detroiti és Urbán József mckeesporti lelkészek végezték.

A vendégek szórakoztatásáról vasárnap este müsoros programmal, hétfő délután egy autóbusz turával és hétfő este egy záró mulatsággal gondoskodtak a rendezők. Mindenik nagyon szépen sikerült s az anyagi eredmény még készpénz maradványt is jelent a központi pénztár javára.

Isten áldása legyen a magvetésen!

(Magyar Egyház.)

CONNECTICUTI EGYHÁZKÖRZETÜNK EGYSÉGES IFJUSÁGI CSOPORTJA

"BUILDING TEMPLES TO GOD."

Go ye into all the world. So said Christ.

I. Why go?

Because Jesus sent his disciples out to start the building and we must carry on. We can't leave the work undone.

II. Where to go?

Begin in your own group, spread your work, and thence proceed in to all the world.

III. When to go?

Now, today, don't delay.

God gave us a plan to follow in building his temple, through his beloved son, Jesus Christ. Jesus, the foundation, the rock on which our Christian Religion was built. Who could be a better foundation than this kind, simple carpenter, who based his teachings on the simplicity of everyday living. The early Christians followed this same simplicity which was the cradle of a spiritual power that has no equal in history. This same simplicity and clarity was what the Reformation was trying to bring back into our religion after it had been buried under the mantle of Catholicism.

If Jesus gave us a beginning upon which to build, gave us the way, the means through his Holy Spirit, then we must carry on the construction of temple, we must belong to a great C. C. C. movement, a new movement comprised of these three words, **Construction Crew for Christ.**

We are the workers. We have allegedly consecrated ourselves to Him. So we **must** carry out his orders.

If anyone of you have ever watched the construction of a building, you certainly know that it takes **time, effort,** and **patience.** Of course it depends on what you are building also. If you are building a hut, it takes but a very short time. But to erect a beautiful building, a temple, takes years, and when its finished, there it stands for the whole world to see, to admire, and wonder at.

We know that we can't build without a foundation and that the foundation must be good. Neither can we build without material nor can we build with cheap material. The material must be good in order to make a good strong building, also good material is expensive.

What are the essentials of good construction?

IFJUSÁGI ÉNEKKAR, EAST CHICAGO

Soundness, Durability, Resistance, and **Beauty.**

These things must be built into it, out of the material at hand. So if we are to build temples to God, and since we ourselves also **are** the temples of God, we must have these same qualities in us.

What are they?

I. **Physical Health:** which gives us two of the essentials, namely, **soundness,** and **beauty** which we acquire by our good habits in physical living.

II. **Mental Health:** which gives us **durability** and **resistance** acquired by the strength of our **spiritual** growth, and let me stress the spiritual side of it, for we certainly need today some of that spiritual strength which the early Christians had to such an extent that they could withstand all kinds of persecution. Today we need it to wake up the so called Christian from his passive acceptance of Christ without any real spirit or real idea of what He is to us and what He means to us, and what He has done for us. Some of us have this spiritual current from early life, others have to acquire it, have to be wired for it, as it were by an expert electrician, who knows his business, namely, the Pastor of the church, or other leaders who are builders of Christian character. We know that character building is a slow process that must be patiently carried on from our first mental consciousness until we die.

What are the earmarks of **Christian Character?**

Kindness, Thoughtfulness, Unselfishness, Charity, Integrity, Honesty.

These we must build up in ourselves and help to build in others if our temple to God is to be finished. We must not depend solely on our leaders, our parents, but must work on ourselves so that it will be done. If we are to build something we don't leave all the work to one man, for then I am afraid that there would not be much work done. Then too, we must not tear down the work of others. This seems to be the greatest trouble in the world today. We are too ready to tear down what others have done, rather than build something ourselves. We are apt to be **destructive,** rather than **constructive.** We are not content with letting the other fellow do all the work, but must **pan** him at the same time.

So let's wake up and get next to ourselves. Let us build, and finish what we start to build.

We have been given a plan, by the greatest architect of all time, **God,** the builder of the Universe. We have been given a foundation, **Jesus Christ.** We have been given the means to work with, the **Holy Spirit,** and we **ourselves** are the material as well as the workers in this great project which is dedicated to the glory of God, and we the Christian youth of today have the great privilege of building a living temple which should stand for all time.

Julia Kacso, Homestead, Pa.

A BRIDGEPORTI ELSŐ EGYHÁZ IFJUSÁGI EGYLETÉNEK JUBILEUMA.

A bridgeporti Első Ref. Egyház Magyar Ker. Ifjusági Egylete október 2-ikán huszéves jubileumát ünnepelte. A délelőtt folyamán a tágas templomot megtöltő nagy gyülekezet előtt Ludman Sándor lelkész predikált, este pedig a Rákóczi teremben nagyszabásu bankett volt, ahol ifj. Nagy Emil társlelkész töltötte be a toastmesteri tisztséget. Jelen voltak a polgármester, magyar birák, orvosok, ügyvédek és a különböző testületek képviselői, hogy elismeréssel adózzanak az ünneplő Ifjusági Egyletnek azért a szép munkáért, amit az elmult husz éven át végzett.

Phone: Columbus 5683

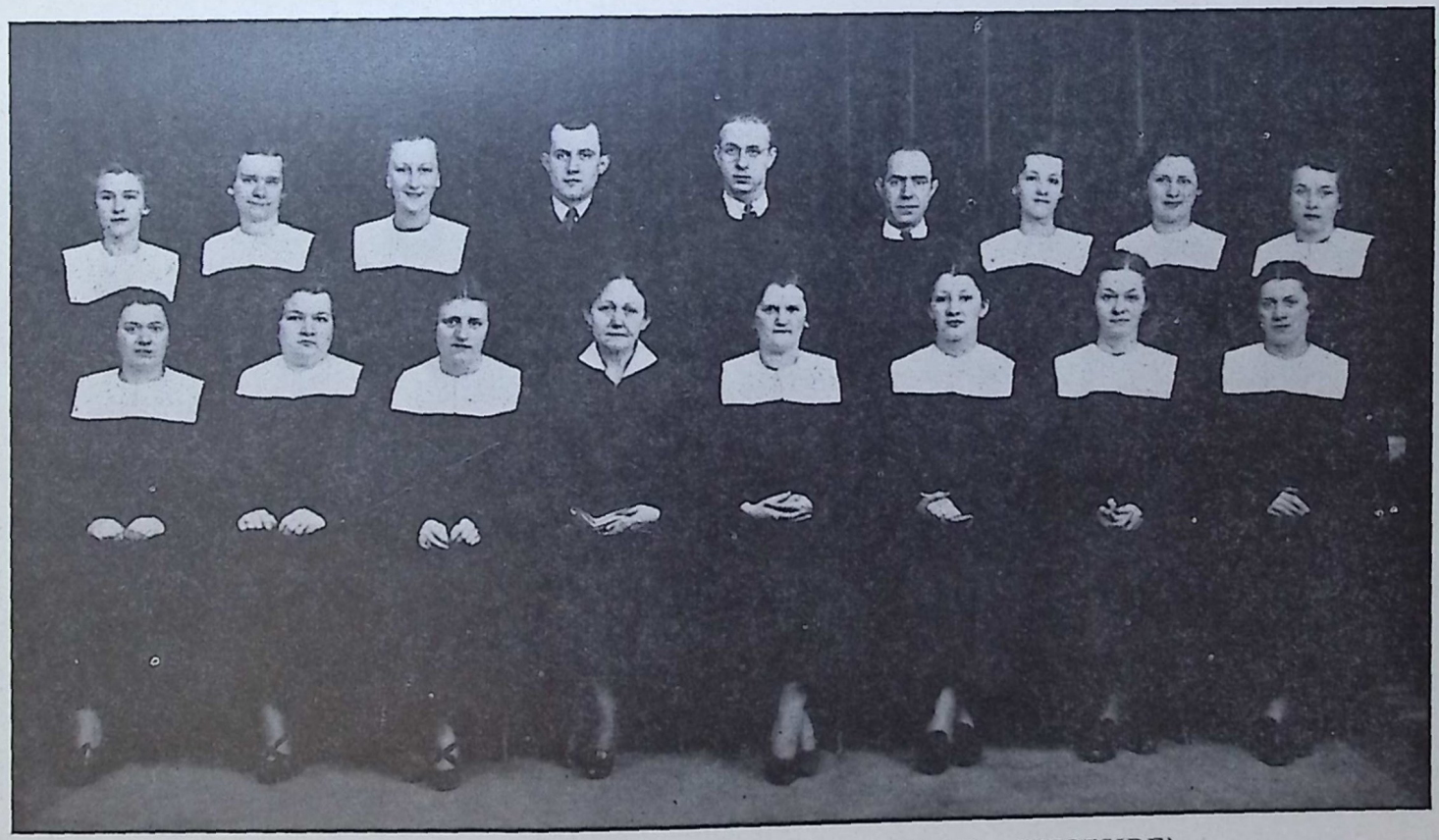
CSÁKAY BÁLINT ÉS FIA

FÜSZERÜZLETE
ÉS HUSMÉRÉSE

Megérdemli a magyarok támogatását!

4301 WEST LAKE STREET

CHICAGO, ILLINOIS

AZ EGYHÁZ IFJUSÁGÁNAK ÉNEKKARA (BUFFALO, WESTSIDE)

Jubileumok és más örömnapok

HÁRMAS ÜNNEP TOLEDOBAN

Toledo magyarságának hármas ünnepe volt 1938 május 29-ikén. Református egyháza most ülte fennállásának harmincötödik évfordulóját. Lelkésze, dr. Ujlaki Ferenc, immár tiz esztendeje vezeti ügyeit. Ugyanakkor nyujtották át Molnár Istvánnak, az egyház legkiválóbb fiának azt a kitüntetést, mit Magyarország kormányzója küldött érdemei elismeréséül.

Ez a hármas ünnep megérdemelte, hogy egész amerikai magyarságunk felfigyeljen rá. Hármasságának szimbolikus jelentősége messze tulhaladja helyi vontkozásait, sőt szereplőinek országos sulyát és fontosságát is.

Mind a három ünnepeltnek kétségtelenül magas önértéke van.

Az ünneplő egyházközség Toledo magyarságának méltó büszkesége. Egyike azoknak a ritka gyülekezeteknek, melyek magukba foglalják városunknak minden olyan magyar lakosát, aki velük egy hitet vall. Kiválóságát mégsem tagjainak mennyisége, hanem munkájának milyensége határozza meg. Ez a munka pedig szervezettség és eredményesség tekintetében a legelső sorban áll Amerika magyar református egyházai között. Akármelyik csoportját vizsgáljuk különböző szervezeteinek, mindegyikben életerős munkát találunk. Nőegylete a legvirágzóbbak egyike. Négy missziói köre páratlan az egész ország valamennyi magyar gyülekezete között. Két Keresztyén Törekvő Társasága együtt tartja az ifjuságot. Vasárnapi iskolája példát adhat minden egyházunknak. Presbiteriuma hivatása magaslatán végzi az egyház kormányzását. Valóban, nincsen ez egyházközségnek egyetlen olyan testülete sem, amely ne mutatná a haladás, fejlődés biztató képét. Ez manapság ritka tünemény: mindenfelé az amerikai magyar élet alkonyáról beszélnek. A toledoi egyház azonban fényesen rácáfol minden ilyen csüggedésre, kishitüségre.

Ebben az egyházban a tiszta evangéliumot hirdetik, és csak azt hirdetik, de azt aztán egészen hirdetik.

Nemcsak az amerikai magyar reformátussággal tartottak fent kapcsolatot, hanem az amerikaiakkal is, akiktől sok jót tanultak és azok viszont a magyaroktól.

Lelkészei a multban és jelenben a Krisztus hü szolgáinak bizonyultak, akik lelkiismeretesen és prófétai ihlettséggel végezték a rájok bizott munkát. Jól választott a toledoi gyülekezet, amikor az áldottemlékü Bogár Lajos után dr. Ujlaki Ferencet hivta el lelkipásztorának, aki evangéliumi hitével, példaadásával és Istentől kapott nyert gazdag talentumaival áldására volt a toledoi egyháznak.

Ebben az egyházban töltötte éltének leghosszabb időszakát Molnár István, aki példát adott minden időben arra, hogy "a világi pap"-tól mit vár a református egyház. Mint prédikátor és mint hüséges egyháztag szolgált itt éveken keresztül és a szolgálat nagysága tette őt az amerikai magyar reformátusság "grand old man"-jévé.

Az 1938 május 29-iki ünneplésre méltán rászolgált a toledoi egyház, Dr. Ujlaki Ferenc lelkész és Molnár István, az Amerikai Magyar Református Egyesület titkára.

A toledoi jubileumi ünnepen a legelső tisztességadás annak szólt, aki segitett, erőt, látomást, áldást adott — az Istennek! A pálmákkal feldiszitett, virágokkal ékesitett gyönyörü templomban ének után a lelkeket imádságban Borsy Kerekes György és Bacsó Béla vezette Isten felé. Az angol prédikációt Dr. Schaeffer Károly, a magyar prédikációt Bertók Béla tartotta, mig az alapitókhoz és a 35 éven át épitőkhöz id. Kalassay Sándor intézett beszédet. Az istentiszteleti szolgálat többi részét Varga Lajos, Tóth Tibor és Dr. Ujlaki Ferenc végezte. Az Énekkar magyar és angol énekkel, Ujlaki Ferencné szóló énekkel emelte az istentisztelet áhitatát.

Megható jelenet volt az, amikor Dr. Alexy Lajos főkonzul átadta Molnár Istvánnak, a Református Egyesület titkárának, a Magyar Érdemrend tiszti keresztjét. A főkonzul keresetlen, egyszerü szavakkal szólott és az érdemkereszt átadása után imádságban kérte Isten áldását a szülőhazára, a

fogadott hazára, a kitüntetettre és a magyarságra. Az Egyletek magyar és amerikai zászlói alatt lefolyt jelenetben összedobbant az óhaza és az amerikai magyarság szive és ott nyugodott rajta Isten áldó kegyelme.

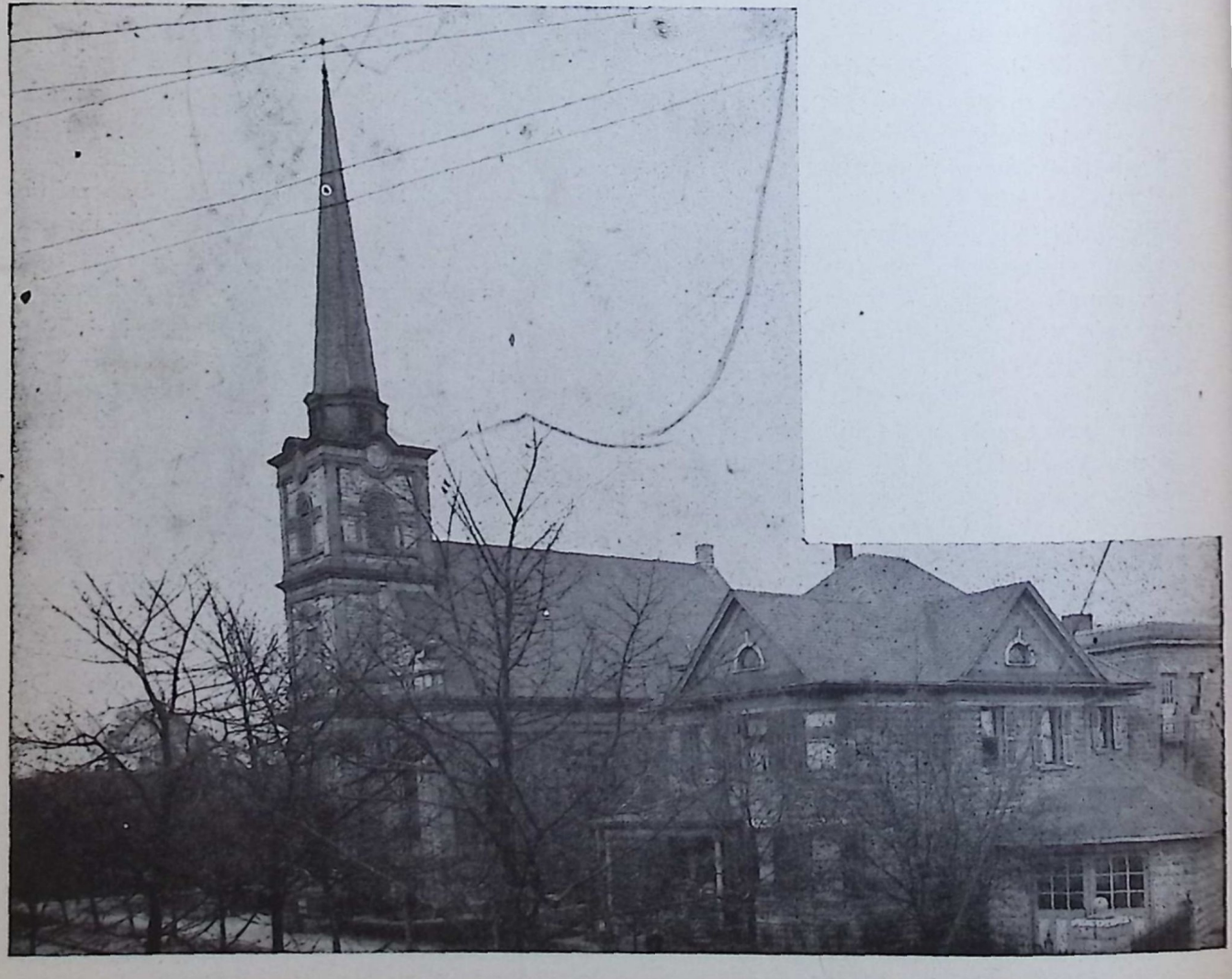
Az Istentisztelet után az egyház iskolaépületének auditoriumába, a szeretetvendégségre vonult az ünneplő közönségnek az a része, amelyik befért a szép nagy és a mellette levő kisebb terembe.

Az ebéd után a magyar és amerikai vendégek a hála és elismerés, és szeretet virágait hozták elő beszédük által és ezt a szép virágokból kötött csokrot nyujtották a 35 éves jubileumot ünneplő toledoi magyar református egyház, a 25 éves lelkészi és 10 éves toledoi munkálkodást ünneplő Dr. Ujlaki Ferenc és az óhaza által kitüntetett Molnár István felé.

(Ref. Lapja.)

A HOMESTEADI REF. EGYHÁZ 35 ÉVES JUBILEUMA

Egyik legtevékenyebb és legvirágzóbb gyülekezetünk a homesteadi egyház május 22-én tartotta 35 éves jubileumi istentiszteletét. A jubileumot egy heti evangélizálás vezette be, ezeken az istentiszteleteken az Igét hirdette Varga Lajos, Szathmáry Bertalan, Kecskeméthy László és Rettman Farkas. A jubileumi istentiszteleten dr. Charles E. Schaeffer és Balogh E. István prédikált, a zsufolásig megtelt templom ünnepi gyülekezetének. A templom tele volt rakva pótszékekkel, az egész emelvény is tele volt, mégse maradt egy talpalatnyi hely sem üresen. A serdülők énekkara a karzaton kezdte énekelni Krisztus Hü Vitézi c. énekünket, mialatt bevonult uj egyenruhájában az ifjusági énekkar s utána a lelkészek. A két énekkar együtt énekelte tovább az éneket,

TOLEDOI TEMPLOM

amelyhez a gyülekezet is csatlakozott. Felejthetetlen istentisztelet volt ez, mélyen szántó Igehirdetésével, a két énekkar kitünő énekével. Imádkozott Harsányi Andor morgantowni lelkész, aki Homesteadről ment lelkészi pályára s a homesteadi templomban szentelték fel. Az e. m. üdvözletét annak elnöke, Varga Lajos tolmácsolta. Egyuttal beszédet tartott az alapitó tagokhoz, akik a nékik fenntartott helyen elől ültek. Az istentiszteletet egy 400 teritékes banket követte a szomszédos görög katholikus iskola nagy termében. A banketten jelen voltak ugy Homestead, mint Munhall városi vezetői, nagy amerikai egyházunk lelkészei s a környék magyarságának, egyházainak és egyleteinek képviselői. Az énekkar szivhez szóló nótákat énekelt s a beszédek egész sora tett bizonyságot arról a szeretetről és megbecsülésről, amely a homesteadi egyházat körül veszi.

Meg is érdemli ez az egyház a megbecsülést, mert azt az elsőséget és azt a nagyságot kereste fennállásának egész ideje alatt, amit az Ur Jézus tanitott elsőségnek és nagyságnak — t. i., hogy minél többet szolgáljon s minél inkább hajlandó legyen másokért élni. A Monongahela völgy a messze multban a homesteadi egyház területe volt. Amikor egy-egy város gyülekezete megerősödött, a homesteadi egyház örömmel biztatta azt önálló életre. Elvégezte a vetést, örül a mások aratásán. Boldogan gondol arra, hogy egyházi életünk hős korában Isten alkalmat adott neki, hogy másokért is dolgozhasson. Nem volt olyan komoly magyar megmozdulás, amelyből ez az egyház ki ne vette volna részét. Nem volt olyan homesteadi közös magyar munka, amelyben vezető szerepet ne játszott volna. Mindig érezte, hogy rendeltetését csak ugy töltheti be, ha mer és tud nemcsak önmagáért élni, ha-

A HOMESTEADI REF. EGYHÁZTANÁCS. (Hárman hiányoznak a képről)

nem mindazokért, akiknek szüksége van reá. Az egyház igazi sikerének mértéke nem a vagyon, nem a szép templom, paróchia, telek, temető, amellyel bir, még csak nem is a gyülekezet nagysága, vagy széleskörü munkássága. "Keressétek először az Isten országát és az Ő igazságát és mindez megadatik néktek." Isten országának épitése hivei szivében és a világ szivében: ez a mérték, a mellyel az egyház munkája sikerét mérni kell. S az eziránu munka az, amelyre a homesteadi gyülekezet büszke lehet. Vasárnapról vasárnapra megtelik a templom buzgó gyülekezettel, ifjusági munkája magyar egyházaink között elől áll, az Egyház nagy missziói munkáiból évek óta kiveszi a gyülekezet részét, a Központi Egyházmegyének 17 évig adott elnököt, a Reformátusok Lapját több mint egy évtizedig itt szerkesztették, ad szolgálatot Rankinnak és Duquenek. A hét minden napján zajos sereg tölti be az iskolát vagy a templomot, még a paróchia egy nagy szobáját is átadta a lelkész az egyre helyet követelő munkára. Két énekkar, fiu- és leány cserkész csapat, mind a kettő kis gyermekek közti külön csapataival, két Christian Endeavor, mindegyik felől a 35 tagszámon, kis gyermekek iskolája, vasárnapi iskola, amelynek több megkonfirmált, mint meg nem konfirmált tagja van, évek óta müködő fiatalság és felnőtt osztályaival, férfi B. S. egylet, Nőegylet, Hitelszövetkezet s nyári magyar iskola mind egy célt szolgál: épiteni Isten országát a lelkekben. Vasárnap három rendes istentisztelet van, kettő magyarul s egy amerikai nyelven. Minden szerdán Bibliaóra.

Az egyház lelkésze tiz éve Dienes Barna, tanitónője öt éve Melegh Anna. Gondnokai, tisztviselői, előljárói, templomszerető hithü reformátusok, akik közös erővel végzik azt a hatalmas munkát, amelyet a homesteadi egyház évről-évre elvégez. Az egyház értékes temploma és gyönyörü paróchiája Homestead legszebb helyén fekszik, drága telke paróchiája mellett ,s külön temetője. Összes adóssága $3,000.00, amelyre követelésekben és készpénzben majdnem teljes fedezete van. A jubileummal kapcsolatban Épitési Alapot kezdett, melyre befolyt $500.00.

A WOODBRIDGEI REF. EGYHÁZ 35 ÉVES JUBILEUMA

A Woodbridge, N. J.-ben és környékén lakó magyar reformátusok története visszanyulik a '90-es évekre. Dókus Gábor so. norwalki ref. lelkész időnként istentiszteleteket tartott, majd az ő ösztönzésére 1903 szept. 9-én Kuthy Zoltánnal közösen szervezték meg az egyházközséget. Ebben az időben Woodbridge, Carteret, So. River és Port Reading együtt alkottak egy egyházközséget. Az egymásközötti viszony eleinte társegyházi volt, később Woodbridge anyaegyházzá alakult és a többiek leányegyházakká. Első lelkipásztora e gyülekezetnek Vajó Sándor (1904-1905 szept. 9) volt. A helybeli lelkipásztor összeszedte a hiveket és a gyülekezet lelkében élő vágyak megvalósitásán munkálkodott. A woodbridgei magyar reformátusok már 1903 októberében templomhelyet óhajtottak vásárolni. 1903 decemberében pedig bevezették a rendszeres egyháztagsági illetékek fizetését. 1904 febr. 14-én esküdött fel az egyház első presbiteriuma és ettől kezdve havonta rendszeres presbiteri gyülések tartattak. 1904 márciusig a gyülekezet a Ref. Church in the U. S.-hoz tartozott, azonban akkor az óhazai Magyar Ref. Egyházmegye kötelékébe lépett. Az egyházközség ekkor vásárolt öt telket $1400.00 értékben. A templomépitésre megindult mindjárt a gyüjtés. Vajó Sándor lelkész eltávozott a gyülekezet kötelékéből 1z05 szept. 9-én és utána Kozma József beszolgáló lelkész idejében 1906 aug. 22-én állapodott meg a presbiterium Csürök Albert épitésszel, ki a perth amboy-i templomot épitette, hogy a gyülekezet számára templomot épitenek $5,983.00 értékben. Ugyanezen gyülésen választotta meg a gyülekezet Fazakas Sándor ujpesti s. lelkészt lelkipásztornak, ki 1906 októberében foglalta el hivatalát. 1907 május 30-án szentelték fel a templomot diszes ünnepély keretében. 1907 jul. 14-én szereltették be az összetartó vasakat. 1907 nov. 28-án szentelték fel a harangot, 1908-ban a templom belsejét diszitik fel: szószéket készittetnek. Éliás Ferenc és családja bársony takarót adományoztak, a teritőt Rácz András és neje. A szószéken és rácsozaton levő bársonytakarót és az urasztali

bársonyteritőt a Női Kör gyüjtéséből adományozták. Az első urasztalát Pável Ferenc és neje ajándékozta. Az uj urasztalát a Női Kör ajándékozta.

1909 márc. havában Fazakas Sándor helyett Csépke István lett a gyülekezet lelkipásztora, miután a két lelkész állást cserélt. 1910-ben keritéssel vették körül a templom kertet. 1912-ben egyházközség kimondta, hogy az egyház közgyülése a lelkészlakás épitését, az mind ezideig meg nem valósult. 1919 okt. 19-én a gyülekezet visszacsatlakozott a Ref. Church in the U. S.-hoz. 1921 márc. hóban Csépke István eltávozott a gyülekezet kötelékéből és Kovách Ferenc tanár lett a gyülekezet lelkipásztora. 1922-ben iskola épitését határozza el a gyülekezet, mely 1928-ban adatott át hivatásának. Ugyanebben az évben temetőt akart a gyülekezet vásárolni, de az meghiusult.

1936-ban Petró János és családja a megboldogult Petró Jánosné emlékére 180 személyes egyéni kelyhes urvacsorai szent edényeket adományozott egyházunknak és 1936 husvétja óta az uri szent vacsorát azokkal szolgáltatjuk ki. E szép szent edényekhez a Lorántffy Nőegylet 1938-ban egy értékes töltő edényt ajándékozott.

AZ ASSZONYOK MISSZIÓI KÖRE, TOLEDO, OHIO

1938-ban a 35 éves jubileumra templomunk ablakait szines üvegekkel cseréltük ki, melyeket az alábbi testvéreink adományoztak: Tóth Lajos és családja, Ondó István és neje, Fodor József és családja, Malom Ádám és neje, Péntek Imre és neje, Gyüre József és családja, Gyenes István és családja, Varga Albert és családja, Petróczy Vilmos és neje, Gecsey Károly, Remák János emlékére neje, Lengyel János és családja, özv. Kocsi Imre Istvánné és családja, Réthy Lajosné és gyermekei, özv. Kocsi Sámuelné és családja, a Gere család, id. Dobos János és neje, özv. Tóth Andrásné, Fla. és családja, ifj. Remenár János, Halász Józsefné és családja, Elek István és családja és Hunyady László lelkész.

Egyházunk alapitó tagjai közül még többen életben vannak és most velünk örülnek és örvendeznek, név szerint: Pintér Mihály, Ungváry Dániel, Sulymos János és neje, Gerék Sándor és neje, id. Kára József, id. Orlik János és neje, Petró János, özv. Kocsi Sámuelné, özv. Sedlák Istvánné, özv. Horváth Pálné, Máté Ferenc, Bak Ferenc, özv. Prion Béláné, Nácsa Imre, Elek István és Nickelsky Béla. Ezek, a legutóbbit kivéve, ki New Brunswickban lakik, ma is hithü és buzgó tagjai egyházunknak.

Az első nyári magyar iskolai oktatás 1907-ben történt egyházunkban. Az első rendszeres vasárnapi iskola 1928-ban kezdődött a feljegyzések szerint.

Kovách Ferenc tanár 1937 ápr. havában vált meg a gyülekezettől és helyébe Hunyady László trentoni lelkészt választotta meg a gyülekezet.

Az elmult 35 év alatt a woodbridgei Magyar Ref. Egyház kivette részét minden nagyobb amerikai magyar mozgalomból. A szibériai hadifoglyok haza hozatására, a Kossuth-szoborra, a feketicsi árvaházra stb., jótékonysági mozgalmakra áldozatkész szivvel adakozott.

Az egyház kebelében a vasárnapi iskolán kivül buzgón munkálkodik az Anyaszent-

A LACKAWANNA N. Y.-I MAGYAR REF. EGYHÁZ PRESBITERIUMA

egyház gyámolitásán Női Körünk, melyet 1921-ben alakitott Kovách Ferenc lelkész. Női Körünk áldásos munkát fejtett ki egyházunk épitése terén. A templomi orgona, urasztala, templom-szőnyeg, a toronyban a harang (az első harang megrepedt volt és igy használhatatlanná vált); a templom körüli vaskerités és az iskolában a konyhai berendezés mind eme testület buzgó munkálkodásának és áldozatkészségének eredményei.

Lorántffy Nőegyletünk 1937 aug. 18-án alakult a lelkész kezdeményezésére.

Ifjusági munka terén inkább a jövő biztatásáról szólhatunk, és reméljük és imádkozunk, hogy ifjaink komoly egyházi munkásokká váljanak. 1937 dec.-től Ifjusági Énekkarunk minden vasárnap énekelt a d. e.-i istentiszteleteken.

Egyházunk virágos kertje a Vasárnapi Iskolánk. Benne öt graded osztály van és 80 gyermek van beiratkozva. Jelenleg 6 tanitó tanit a lelkésszel.

Nyári magyar iskolát 1907 óta tart fenn egyházunk minden évben. Legutóbb 43 gyermek járt fel nyári magyar iskolánkba.

Férfi Körünk igen szerény keretek közt munkálkodik Évente 4 vagy 5 gyülést tart.

Hunyady László.

*

Az 1938 szeptember 4.-ikén tartott jubileumi ünnepélyen Kovács Ferenc tanár, az egyház volt lelkésze predikált magyarul, Dr. Schaeffer angolul, Dr. Nánássy Lajos pedig az alapitó tagokhoz szólott. Az istentisztelet többi részét Szabó Antal, id. Nagy Emil, Kósa András, Tóth Kálmán és György Árpád lelkészek végezték.

Este az egyház termében minden helyet elfoglalt a helybeli és közel vidékről egybegyüllt közönség. Eger Sándor töltötte be a toastmasteri tisztséget és az általa felhivott szónokok sok áldást kivántak a jubiláló egyháznak és lelkészének.

ARANY KERESZT PATIKA
HOFFER ROBERT tulajdonos
8104 W. JEFFERSON AVENUE
DETROIT, MICH.

HARMINCESZTENDŐS A CARTERETI REF. EGYHÁZ

A "Hősök Napján", május 30.-án ünnepelték a cartereti független magyar reformátusok gyülekezetté való szervezkedésük harmincötödik, templomuk felépitésének harmincadik évfordulóját.

Az ünnepi istentisztelet a kebelbeli lelkipásztorok végezték. Az igét Urbán József mckeesporti lelkipásztor hirdette s mellette a gyülekezet lelkipásztorán kivül Béky Zoltán trentoni, Gönczy Árpád charlestoni, Vatai László leechburgi s dr. Panyik Andor lelkészek szolgáltak. Az istentisztelet keretében történt meg a jubileum emlékére emelt, közadakozásból épitett diszes szószékkorona felszentelése is. A tisztelettétel szépségét nagyban emelte a női énekkar összhangzatos éneke. A templomból kijövőkről dr. Kemény Imre orvos egyháztag mozgófényképfelvételt készitett. A jól sikerült moziképet az ősz folyamán mutatjuk be a gyülekezet előtt.

Az istenitisztelet a magyar római katólikusok termében négyszázteritékes bankett követte, amelyen a gyülekezet tagjain kivül megjelentek a város vezetősége s a meghivott egyházak és egyletek képviselői. A vacsorát a Lorántffy Nőegylet tagjai készitették, szolgálták fel és járultak hozzá anyagilag.

A jubiláló egyházról adományaikkal is megemlékeztek a következő testületek és magánosok: 200 dollárt adott a Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet; 50—50 dollárt az Ifjabb Nők Köre és az Ifjusági Kör; 20 dollárt az Amerikai Magyar Református Férfi Betegsegélyző Egylet, a Szent Erzsébet magyar római kathólikus hitközség, a Chodosh és Wexler cég; 5—5 dollárt a trentoni, roeblingi, cliffsidei, poughkeepsiei, duquesnei, donorai, mckeesporti, youngstowni, detroiti, windsori, staten islandi független egyházak, a Woodman of the World White Carnation Lodge No. 34, a Woodman of the World Testvériség Camp No. 89, a Szent György Szövetség, a Magyarok Nagyasszonya, a Szent István Betegsegélyző, a Verhovay 443, a Rákóczi 41, a Jerseyi Egyesült Egyletek 3. helyi osztálya illetve fiókja, a Cartereti Magyar Polgári Kör, Sütő István, a gyüle-

kezetnek egyik tengerész tagja, Wohlgemut & Son, A. J. Miller, J. Weiss és F. Brown cégek; b3.75-t a leechburgi, $2.50-t a windberi független egyház, 2—2 dollárt Lénárth Mihály és Nagy József zenekara.

A gyülekezet számos üdvözlő levelet is kapott. Ezeknek idejében beérkezett részét az egyháztanács az ünnepi sorrenddel együtt nyomtatásban is kiadta. Üdvözlő sorokat küldtek: Magyarország Kormányzója, New Jersey állam kormányzója, Carteret polgármestere, Dr. Darányi Kálmán v. miniszterelnök, Dr. Ravasz László a konvent lelkészi és Dr. Balogh Jenő a konvent világi elnökei, Dr. Kováts J. István a dunamelléki egyházkerület főjegyzője, Farkasfalvi Farkas Géza a tiszáninneni, báró Vay Miklós a tiszántuli egyházkerület főgondnoka, Farkas István tiszáninneni, Vásárhelyi János erdélyi, Sulyok István királyhágómelléki, Ágoston Sándor bácskai, Dr. Magda Sándor felvidéki püspökök, Dr. Fazakas Sándor a gyülekezet volt második, Csépke István volt harmadik és Dr. Vincze Károly esperes volt negyedik lelkipásztora, aki ugyanezen a napon a grand rapidsi Calvin College és Szeminárium évzáró ünnepélyén volt ünnepi szónok; Bornemissza Miklós Zemplén megye, Dr. Steicher Andor Szatmár-Ugocsa-Bereg megyék, vitéz Endre László Pest megye, Szent-Imrey Pál Abauj-Torna megye, Dr. Berky Miklós Veszprém megye alispánjai, Vasváry Ödön a Református Egyesület számvevője, Marton Sándor youngstowni lelkész-esperes, Dr. Bötykös Béla windsori, Dabóczi István detroiti, Bartha Zoltán akroni lelkészek és Jóczik József, a mckeesporti gyülekezet tagja.

(Magyar Egyház.)

KOHLENBERG
FURNITURE COMPANY
BUTORKERESKEDÉS
Telephone: VInewood 1-8177
8015 WEST JEFFERSON AVENUE
DETROIT, MICHIGAN

HARMINC ÉVES JUBILEUM McKEESPORTON

A Monongahelavölgyén levő mckeesporti magyarságnak kősziklára épitett, magyar kulturát, magyar nyelvet védő büszkesége az Első Magyar Templom, amelyet derék magyar munkásnép tart fenn harminc esztendeje, hogy a jócselekedetekben példát mutasson; szolgáljon Istenének és embertársainak az uj hazában. A harminc éves évfordulói ünnepély példátlan sikerrel és bensőséges ünnepély keretében folyt le szeptember 25-én. A harminc éves egyháznak első rendes lelkésze Baja Mihály kiváló költő, jelenleg Debrecen város lelkipásztora volt. Beszolgáló lelkészei voltak az alakuláskor: Harsányi Sándor, Kalassay Sándor, Csutoros Benjámin, Borsos István. — Az egyszerü téglaépületet Melegh Gyula lelkész vezetése alatt 1910-ben templommá épitette, 1924-ben az uj paróchiát vásároltak több épülettel, Melegh Gyula után Balogh István leechburgi lelkészt hivta meg a gyülekezet. Az egyház jelenlegi lelkésze Bogár Károly, aki nagy szorgalommal vezeti az egyházat.

Az egyháznak a harminc év alatt gondnokai voltak: Cs. Farkas Károly, Gáspár Gyula, Kendy Ferenc, Koós Lajos, Tóth M. Károly, Tóth Mihály, Gerzsenyi Károly, Révész Elek, S. Szabó István, Debreczeni Ferenc, Hadar Benjamin, Tóth Béla, Szilágyi Gábor, Bóné Bernát, Márton János és Gergely Antal.

Tanitói voltak: Kovács Margit, Nagy Jolán, Hady Albert és 1922-től Bogár Anna.

A gyülekezetnek van jelenleg 232 felnőtt tagja, 18 konfirmált ifju és 139 gyermek. Az egyház lélekszáma 352.

A jubileumi ünnepi istentisztelet a következőképen folyt le: Orgona előjáték: Kozma Dezső detroiti lelkész. Előfohász és igeolvasás: Várkonyi Miklós johnstowni lelkész. Angol nyelvü prédikáció: Dr. Schaeffer Károly a belmisszió titkára. Karének: A Homesteadi Ifjusági Énekkar. Adományok megáldása: Dienes Barna homesteadi lelkész. Előima: Varga Lajos pittsburghi lelkész. Igehirdetés: Szabó Antal perth amboyi lelkész. Bibliaavatás: Dókus Gábor cantoni lelkész. Hirdetések felolvasása: Bogár Károly az egyház jubiláló lelkésze.

Az egyházi ünnepély után a népes gyülekezet a Market St.-en levő Magyar Házba igyekezett, ahol megteritett asztalok várták a nagy sokaságot. Kétszer kellett teriteni. Az egyház diszes albumot adott ki, amelyet az Expert Printing Co. készitett.

(Ref. Lapja.)

*

Az egyházban az utóbbi öt év alatt a következő fontosabb események történtek: A Ref. Egyesülettől 8000 dollár kölcsönt kértek és kaptak. A duquesnei egyházzal a társasviszony megszünt. Egyháztanács a magyar egyházkerülettel kapcsolatban nem látja szükségesnek külön szervezeti szabályzat készitését a gyülekezet szigorubb fegyelmezésére. Az egyház négy évi nehéz munka után anyagilag ismét talpra állott.

A Nőegylet szintén 30 éves multra tekint vissza és az egyházat bőkezüleg támogatja.

Az Ifju Asszonyok Köre uj alakulat. Adósságtörlesztésre 100 dollárt adott az egyháznak.

Az Ifjusági Kör, mint énekkar is müködött.

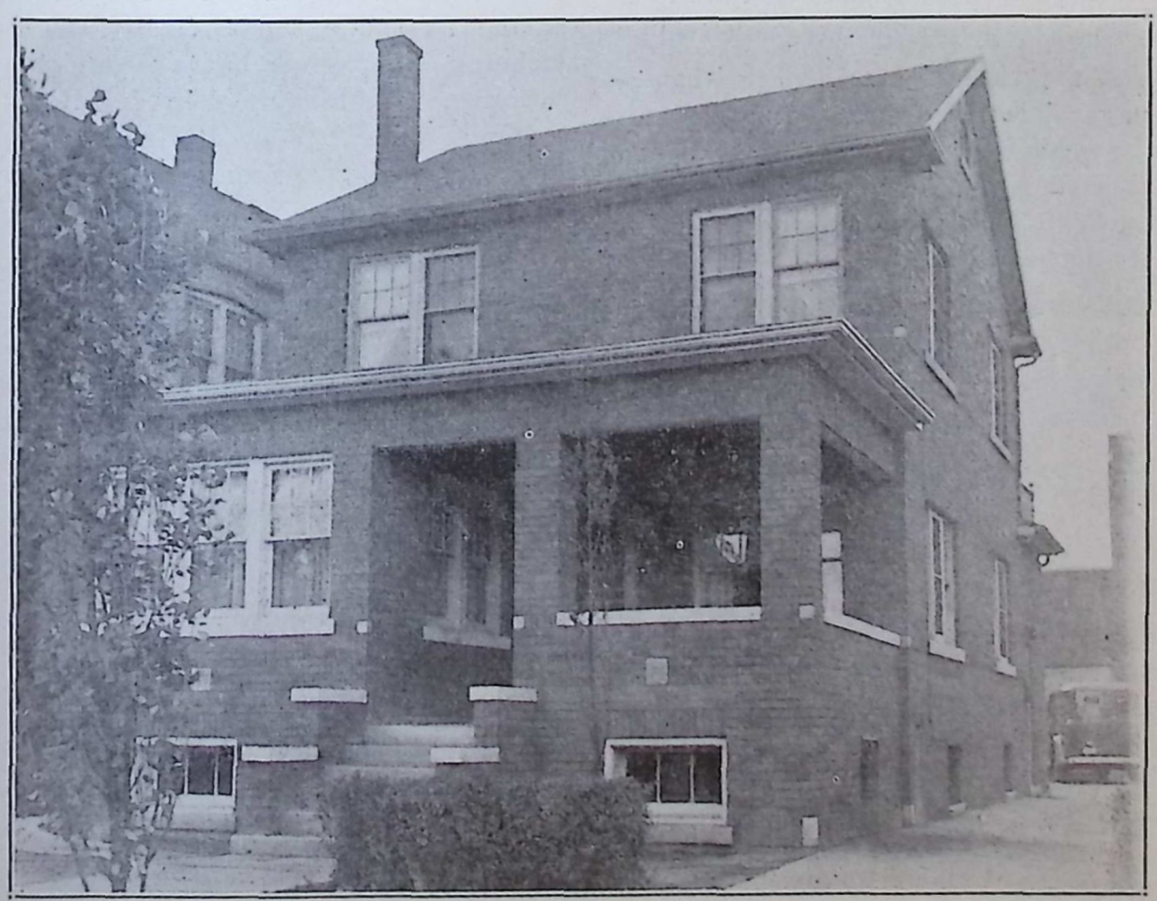
A Gyermekklub két csoportban dolgozott.

A Vasárnapi Iskolában nyolc tanitó oktatott.

Volt nyári és szombati iskola is.

HARMINCÉVES AZ EAST CHICAGOI REF. EGYHÁZ

Adatok: Az East Chicago Református Egyház története 1898-tól számitható, mert az egyházi élet megnyilvánulásai már ebben az évben láthatók. Az itt élő és évről évre növekvő reformátusokat a szomszédos south chicagoi lelkész szolgálja, ki havonta egyszer tart nekik istentiszteletet a város déli részén levő Congregational templom régi épületében. A 90-es években megindult és azután egyre nagyobb méretet öltött kivándorlási folyamat annyira megnöveli az itt élő reformátusok számát, hogy akkori beszolgáló lelkészük Nánássy Lajos vezetése alatt templomépitésre határozzák el magukat. Az 1906-ban elhatározott templomépitési terv rövidesen megvalósul és 1907 junius 9-

LELKÉSZLAK — EAST CHICAGO

én templomalapkövet, ugyanaz év október 20-án pedig megépitett uj templomát szenteli fel a lelkes gyülekezet. Ezelőtt egy hónappal, szeptember 22-én azonban kimondja önálló egyházzá való alakulását.

Nánássy Lajoson kivül beszolgáló lelkésze volt még a gyülekezetnek Kováchy M. István. Rendes lelkészei pedig a következők voltak: Nt. Ludman Sándor 1907—10-ig. Vécsey Jenő 1910—13-ig. Gerenday László 1913—14-ig. Ludman Sándor 1915—16-ig. Virág István 1916—22-ig. Mircse Sándor 1922—30-ig. Bodor Dániel 1930—36-ig. Tóth Tibor 1936—37-ig.

Jelenleg Kecskeméthy József a volt passaici lelkész a gyülekezet lelkipásztora, akit 1937 augusztusban egyhangu meghivással választott meg a gyülekezet pásztorául és szeptember 19-én foglalta el állását, amikor a gyülekezet az uj lelkész beköszönésével kapcsolatban nagy fogadtatási bankettet rendezett az ő és családja tiszteletére. Beiktatása pedig 1938 február 20-án volt, amikor a beiktatási istentisztelet ntán ismét ünnepi vacsora volt az egyház szép termében.

Az egyház megalakulása óta a következő nevezetesebb események zajlottak le:

1917. Az egyház 10 éves jubileumi ünnepélye, ugyanabban az évben a templom külső és belső renováláson megy keresztül. Bent uj karzat épül benne. Megrenováltatja azután a gyülekezet lelkészlakját is s egy uj verendát épittet hozzá.

1918. A már akkor is áldásosan müködő Templomsegélyző Nőegylet uj orgonát vásárol, melyet ünnepélyes keretek között ad át a gyülekezet Isten dicsőségére

1920. A gyülekezet megajánlásokból kifizeti több ezer dolláros adósságát.

1927. Ünnepli a gyülekezet 20 éves jubileumát.

1932. Ugyancsak áldozatos szivek szorgalmas munkálkodása nyomán megépül az egyház szép iskola épülete, gyülekezeti teremmel tiszta téglából.

1936. Uj $3,000.00-os orgonát vásárol az egyház buzgó Nőegylete.

1937. Ismét a Nőegylet mutatja meg egyháziránti hüségét, amikor két szép harangot ajándékoz az egyháznak, mintegy $600 értékben.

1938. Befejezést nyer és felavattatik az egyház gyönyörü uj lelkészlakja.

Ez a szépen fejlődő és példás szorgalommal munkálkodó gyülekezet 1938 május 1-én ünnepelte fennállásának 30 éves jubileumát. A jubileumi istentiszteleten funkciót végeztek: Tóth Sándor belmissziói kiküldött, Balogh István Chicago South Side-i lelkész, Vajda Zoltán Chicago West Side-i lelkész, Bakay Árpád Gary-i, Ind. lelkész, Garay Gerő whitingi lelkész, Mircse Sándor indiana harbori lelkész és a helyi lelkész.

A jubileumi istentisztelet után a Szabóféle Hall-ban ünnepi bankett volt, amelyen 600 vendég előtt mozgó mozi előadás keretében, mozi vásznon mutatta be az egyház uj lelkésze, Kecskeméthy József az egyház történetét, régi és uj képekkel illusztrálva a különböző eseményeket. A történeti leirással és képekkel kapcsolatban mozi vásznon lettek bemutatva az egyház épületei, különböző organizációi, a Chicago és környéki ref. egyházak népe templomaikkal együtt, a Chicago és környéki magyar egyletek tagságukkal, valamint családok, egyének, gyárak és üzletemberek, akik az egyházat örömünnepén üdvözölték. A jubileumi kép felvételeit maga a lelkész készitette és állitotta össze. A különlegességekben gazdag és szép ünnepség tiszta anyagi maradványa $1,002.62 volt.

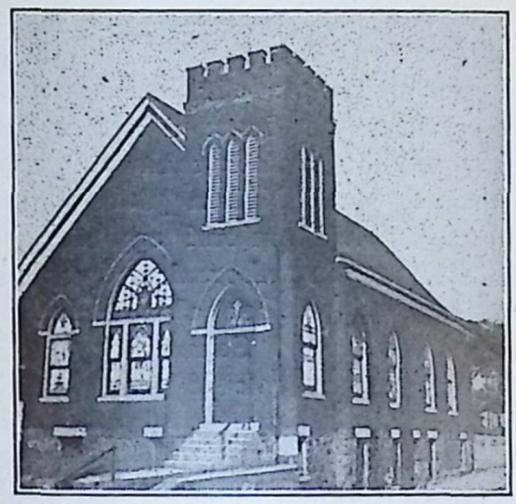
Ugy a mult, mint a jelen sok sok áldásáért Istené legyen a dicsőség.

Ebben az évben alakult még meg a Kálvin fiuk és lányok senior, junior és Intermediate csoportja. Most van alakulóban a "Fiatal Nők Missziói Köre."

Lelkésznek hü segitő társa felesége, szül. Korocz Bözsike, aki nagy hozzáértéssel vezeti az Ifjusági énekkart, mely minden vasárnapi istentiszteleten két izben énekel. Ő vezeti a fiatal nők missziói körét is.

Hivatalos segitő és egyházi munkás még az egyház diakonisszája, Görömbey Gertrude, aki már 4 éve szolgál a gyülekezetben áldásos munkát végezve a gyermekek és ifjak között, valamint a gyülekezet lelki életének kiépitésénél.

A RANKINI MAGYAR REF. EGYHÁZ TEMPLOMSZENTELÉSE

Isten kegyelmének tüneményes bizonysága volt ez az egész gyönyörü ünnep.. Az is, ami 1938 szept. 11-én a templomszentelésen történt, és az is, ami azt megelőzte. Talán nincs hozzáfogható egész Amerikában. Huszonkét évvel ezelőtt pontosan ebben a templomban alakult egyházközséggé a rankini magyar reformátusok kicsiny csapata. Harmincheten iratkoztak be fizető egyháztagokul. Azóta sem voltak többen: nem lehetnek többen, mert ennyien laknak összesen Rankinban. A templom akkor az egyik methodista egyházközséggé volt, attól bérelték. Önálló lelkészi állást természetesen sohasem tartottak fenn. Eleinte a pittsburghi, később a homesteadi lelkész szolgálta ki őket, az utóbbi minden vasárnapon. A maroknyi kis csoport bámulatos egyházi tevékenységet fejtett ki. 3200 dollár értékben telket vásárolt egy leendő templomépités céljaira és ugyanezen célra még pénzt is kezdett gyüjteni. Nőegylet, vasárnapi iskola, ifjusági C. E. munka indult és mindegyik szép és bensőséges munkát végzett. Valóban nem ismerünk másik egyházat Amerikában, ahol ilyen kicsiny csoport ilyen eredményeket tudott volna elérni. Az előmenetelnek nem titka, hanem ugyancsak nyilvánosan ragyogó magyarázata volt az, hogy ez a kis csoport mindig összetartott. Férfiak és nők és a ritka nagybuzgósgu ifjuság mindig együtt müködött.

Az idén aztán elérkezett legnagyobb óhajtásuk teljesülése. Az a methodista gyülekezet, amelynek templomában megszervezkedtek 22 esztendővel ezelőtt, más nagyobb templomba költözött és áruba bocsátotta kicsiny templomát. Magyar testvéreink mindig ezt szerették volna megvenni maguknak: az ő céljaikra ideálisan megfelel ez az épület. 8000 dollárért került eladásra. A mieink egy vasárnapi napon értesültek róla, esti istentiszteletükön másnap estére rendkivüli közgyülést hivtak össze, azon kimondták a templom megvételét és e célra 4500 dollár kölcsönt kértek a Református Egyesülettől. Ennek igazgatósága éppen ülésezett és igy történt, hogy kedden délben már megvolt a kölcsön s délután már megvehették a templomot.

Azóta férfi és nő, ifju sőt gyermek, az egész gyülekezet mind dolgozott az uj drága épület széppé tételén. Munkájuk gyönyörüen sikerült is: 11-én virágos kerttel övezett felékesitett szép templom fogadta a szentelésre gyülekezett nagy közönséget, mely természetesen szinültig megtöltötte azt. A templomajtót Kalassay Sándor aggmenházi felügyelő nyitotta meg, aki 22 évvel ezelőtt megszervezte a gyülekezetet és akinek megint egy szép álma teljesülésében lehetett gyönyörködnie. Az Istentiszteleten Dr. Schaeffer Károly belmissziói főtitkár mondott nagyhatásu hatalmas angol szentbeszédet a szeráfokról, akik Istent imádni és keresztyéni tisztünket gyakorolni megtanitanak. Magyarul Dr. Tóth Sándor prédikált. A szentelési szertartást a központi egyházmegye elnöke, Varga Lajos pittsburghi lelkész végezte. Közremüködtek még az Istentiszteletben Dr. Nánássy Lajos, Várkonyi Miklós, Harsányi Andor és Szathmáry Bertalan lelkészek, ugyszintén a homesteadi egyház kitünő énekkara, Melegh Annuska diakonissza vezetése alatt. Az Istentisztelet után pompás közvacsora volt, melyen Fiók Albert a Ref. Egyesület alelnöke áldomásmestersége alatt a következők tartottak üdvözlő beszédet: Géczi János gondnok, Varga Lajos pittsburghi ref. lelkész a központi magyar egyházmegye elnöke, Rev. Dr. Schaeffer Károly a Reformed Church belmissziói titkára, Kalassay Sándor aggmenházi . felügyelő, alapitó lelkész, Dr. Tóth Sándor egyházker. szervező, Dr. Nánássy Lajos árvaatya, Varzaly Ist-

ván a Szt. Mihály gör. kath. egyház lelkésze, Várkonyi Miklós johnstowni ref. lelkész, Father Martin róm. kath. plébános, B. Nagy István a homesteadi ref. egyház gondnoka, Sipos István a homesteadi Ref. Betegsegélyző Egylet képviselője, Vezendi Imre a pittsburghi ref. egyház képviselője, Kojsza Bertalanné a Homesteadi Nőegylet képviselője, Csizmadia János, R. Szabó István a Duquesnei Ref. Betegsegélyző Egylet képviselője, Holéczi Sámuel a Pittsburghi Ág, hitv. ev. egyház képviselője, Kovács Miklós az Amerikai Magyar Református Egyesület kerületi szervezője, Eötvös Gyuláné a Duquesnei Ref. Nőegylet képviselője, Koncz András a Duquesnei Csatlakozott Ref. Egyház képviselője, Gergely Antal a McKeesporti Első Ref. Egyház képviselője, Prágner István a RankinBraddock Férfi Betegsegélyző Egylet képviselője, Kiss Józsefné a Braddocki Erzsébet Királyné Nőegylet képviselője, Ackerman Albert a Rankini Magyar Polgári Kör képviselője.

Valóban gyönyörü munkát végzett az egész előljáróság és élén az egyház nagybuzgóságu beszolgáló lelkésze Dienes Barna homesteadi lelkész, akiket ezért a csodálatosan szép teljesitményért méltán megillet az elismerés és dicséret.

(Magyarság.)

TEMPLOMSZENTELÉS HAMMONDON.

Ez a két évvel ezelőtt alakult gyülekezet amilyen kicsi, olyan lelkes és áldozatkész. Társegyháza az east chicagoinak s annak lelkésze szolgálja. Megalakulásuk után nemsokára megveszik egy volt német lutheránus egyháznak a templomát, melyet ünepélyes keretek között 1937 november 25-én szenteltek fel a környékbeli lelkészek közremüködésével.

A buzgóság és áldozatkészség ujabb megnyilvánulása volt az 1938 május 23-án tartott harangszentelési ünnepély.

A nőegyleti és ifjusági munka a hammondi társegyházban is virágzásnak indult a lelkész, lelkészné és a diakonissza vezetése alatt.

Kecskeméthy József.

HARMINCÖTÉVES JUBILEUM THROOPON.

A throopi magyar presbiteriánus egyház 1938 november 6-ikán emlékezett meg harmincötéves multjáról. Már 1898-ban istentiszteletre gyülekeztek össze a reformátusok a Kalassay Sándor mount carmeli lelkész beszolgálásával, aki a Kálvin Jánosról nevezett betegsegélyző és templomi egyletet is megszervezte. Majd Hamborszky Gyula lelkész tartott istentiszteleteket, akit nagyban segitett munkájában Dr. Samuel Logan szuperintendens, a magyarok jó barátja. Közbenjárására a throopi bányatársulat 1898 augusztus havában egy kétcsaládos házat imateremmé alakittatott át; itt szervezték meg a jelenlevők, számszerint hatvanhárman az egyházat, melyet 1900-ban hivatalosan vett fel és ismert el a Lackawanna egyházmegye. 1902 őszén kezdték meg az uj templom épitését, amelynek felszentelése 1903 julius 4-ikén történt.

Az elmult 35 éven át az egyház lelkészei a következők voltak: 1916-ig Hamborszky Gyula, majd ideiglenesen Pazár Miklós. 1917-től 1925-ig Kmecik György, 1925-től 19329-ig Kovách József; 1929-től 1935-ig Várkonyi Miklós, majd ideiglenesen Vécsey Jenő. 1936 áprilistól mai napig Fazekas István, aki szép sikerrel és látható eredménnyel vezeti az egyházat.

Az életben levő alapitó tagok névsora: Almási Miklós, Baun Ferenc, id. Churi András, özv. Kertész Péterné, Kertész János, id. Kertész Péter, Matijok Bálint özv. Mitnitz Pálné. id. Nagy János, Szilágyi István, Fábján Sándor, özv. Tóth Jánosn.

Az ünnepi istentiszteleten a következő lelkészek szolgáltak: id. Nagy Emil, Malacsics József, Pazár Miklós, Dezső János és Fazekas István.

JUHÁSZ PÉTER

ELSŐRANGU FÜSZER ÉS HUSKERESKEDÉSE

Phone. Pullman 0329

916 WEST 119th STREET
CHICAGO, ILLINOIS

HARMINCÉVES JUBILEUM WALLINGFORDON

A wallingfordi Ref. Egyház szeptember 11-én nagyszabásu ünnepélyt tartott abból az alkalomból, hogy fennállása harmincéves határkövéhez érkezett el. Az istentiszteleten Ludman Sándor bridgeporti lelkész imádkozott, ifj. Nagy Emil lelkész predikált, Kovács Béla helybeli lelkész pedig az utóimát mondotta. Karhut Jánosné orgonista és Nagy Imréné szólót énekeltek. Az ünnepélyen jelen volt Biró Mihály baptista prédikátor is.

A templomba a Nőegylet linoleumot vásárolt, a templom kifestéséhez pedig 200 dollár ajándékot adott. Igy a templom megszépülve, megékesitve fogadhatta aza ünneplőket.

Este ünnepi vacsora következett, ahol Tótt Béla, so. norwalki lelkész beszélt és rajta kivül az egyházi előljárók, egyletek kiküldöttjei és mások.

Kovács Béla lelkész, aki már hosszu időt tölt a wallingfordi gyülekezetben, beszámolt arról az örvendetes tényről, hogy az egyháznak vagyona $30,000.00-t ér és az adósság csak $465.00. Az egyház szép templommal és parókiával rendelkezik, amit nagykiterjedésü és gyönyörü kert környez. Alig van Amerikában magyar egyház, amely olyan hatalmas és szépen gondozott telekkel rendelkeznék, mint a wallingfordi.

A jól sikerült ünnepély tiszta bevétele $283.67 volt.

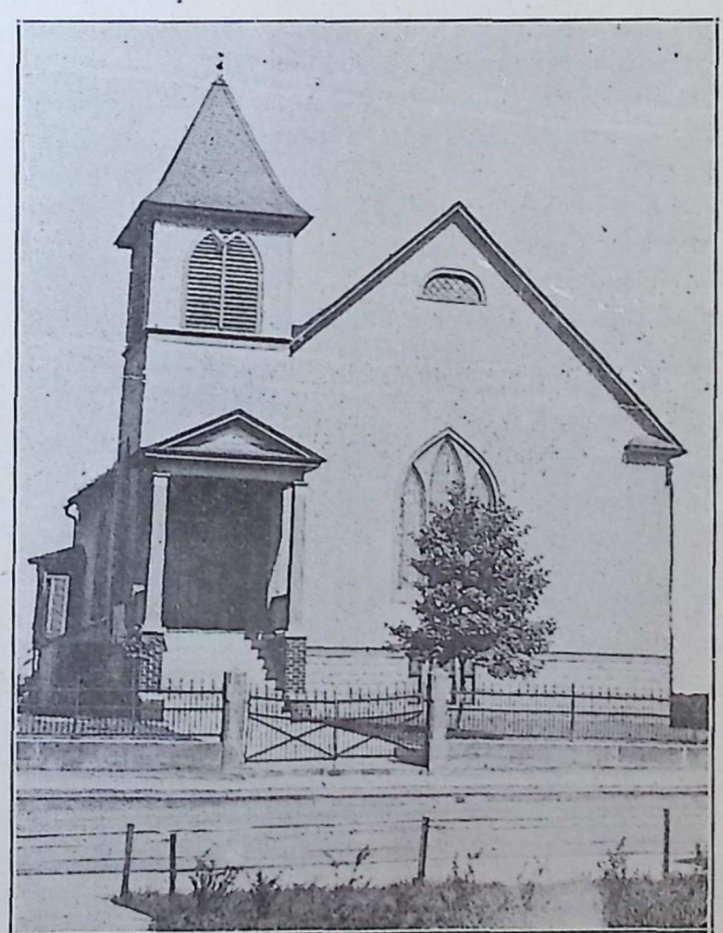
PROKOP GYULA

JÓNEVÜ ÉTTERME ÉS SZÓRAKOZÓ HELYE

Phone: Pullman 3476

924 WEST 119th STREET

CHICAGO, ILLINOIS

A THROOPI TEMPLOM

AZ ELIZABETHI REF. EGYHÁZ 25 ÉVES JUBILEUMA

1938 szeptember 11-én ünnepelte az elizabethi magyar presbyteriánus egyház fennállásának 25 éves jubileumát egyházi és egy 500 teritékü bankett keretében.

Az egyházi ünnepély pontosan délután 4 órakor vette kezdetét. A jubileumi istentisztelet a Hartó András imájával vette kezdetét. Bibliát olvasott Kósa András, new brunswicki lelkész. Angol imát mondott és megáldotta a gyülekezetet Dr. W. G. Felmeth, a helyi misszió kiküldöttje.

Kovács Ferenc ref. lelkész, bloomfieldi theológia tanár tartotta az ünnepi prédikációt. Rásky József, newarki lelkész imája után Szabó András, alphai lelkész tartott nagyhatásu beszédet az alapitókhoz és ismertette az egyház történetét dióhéjban. Dezső János. whartoni lelkész költői szárnyalásu imája és György Árpád, a jubiláló egyház lelkészének beszéde után Dr. Dikovits János ref. lelkész, a bloomfieldi theológia tudós tanára záróbeszédet mondott.

A negyvenöt alapitó tag közül 15 volt jelen, többen időközben elhaltak, vagy elköltöztek Elizabethről. Az alapitó tagok névsora: Abella Ferent, Bassa Lajos, Boszán András, Pruszt Terézia, Csernyik József, Demeter József, Dobos Sándor, Domány Károly, Ferencz András, Ferencz György, Fodor László, Fodor Sándor, Gombócz Ferencné, Győrfy Miklós, Gyurkó Sándor, Horváth Gyula, Iski László, Jakab János, id. Jakab Mihály, Jakisa Vilmosné, Jenei Ferenc, Jenei István, Kállai Ferenc, Kántor László, Kolossa Károly, Medve József, Medve Mihály, Nagy Károly, Oláh József, Orosz Jánosné, Pócsics István, Pócsics János és neje, Schamberger Gyula és neje, Sztrida István, Szász Gábor, Szilágyi Imréné, Szilágyi István, Tóth Ferenc, Tóth Károly, Varga János, Varga István, Zsrinszky Jánosné. Az egyházközség első lelkésze Nt. Tóth Mihály, a jelenlegi detroiti (Mich.) lelkész volt, az alapitás munkálataiban méltó része volt: Szabó András bloomfieldi theológusnak, ki ma az alphai református egyház kiváló lelkésze.

Az egyház jelenlegi lelkésze György Árpád, Jakab Mihály főgondnok és Frankó Gyuláné, a Nőegylet elnöknője, kik az összes hivekkel együtt évek óta dicséretes munkát végeznek a gyülekezet és az összmagyarság javára.

Este 7 órakor vete kezdetét az ünnepi bankett, a Munkás Otthon nagytermében, a mely megtelt ünneplő közönséggel.

(Népszava.)

HUSZONÖTÉVES JUBILEUM POUGHKEEPSIEB9N

A poughkeepsiei reformátusok között immár 25 év óta folyik a missziói munka. Az ottani reformátusok gondozását kezdetben a hollanderedetü református egyház vette fel, majd később az egyházközség independens lett, azután felvétette magát a Független Egyház keleti egyházmegyéjébe.

A kicsiny egyház 1938 junius 17-én ünnepelte huszonötéves jubileumát. Délután 5 órakor ünnepi istentiszteletet tartottak, melyen bibliát olvasott és imádkozott Gönczy Árpád kreischervillei b. lelkész, igét hirdetett Daróczy Sándor cartereti lelkész. Ez alkalomra elkészült az egyház charterjében az egyház nevének megváltoztatása is. Az eddigi "Hungarian Reformed Church of Poughkeepsie"-t — "Free Magyar Reformed Church of Poughkeepsie and Vicinity"-re változtatta az egyház hivatalos uton. Ezzel kapcsolatban Dr. Vincze Károly szólt az ünneplő gyülekezethez. Istentisztelet után ünnepi vacsora volt, amit bál követett.

(Magyar Egyház)

CHESTERFIELD PHARMACY
INCORPORATED
S. A. ROZYNEK, Reg. Pharm.
Orvosi rendelések szakszerü elkészitése
Phone: Vincennes 0366
Testvéreink szives figyelmébe ajánljuk ezt a patikát
9248 COTTAGE GROVE AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS

FRANK A. SCHMIDT
Ingatlanok, kölcsönök, biztositás, épületkezelés
Phone: Vincennes 0020
9218 Cottage Grove Ave., CHICAGO, ILL.

A CHICAGO-SOUTHSIDEI REF. EGYHÁZ 25 ÉVES JUBILEUMA

1937 november 21-ikén ünnepelte a chicago-southsidei ref. egyház fennállásának 25 éves jubileumát. Az 1937 év kimagasló eseményekben volt gazdag.

Ez év elején vezette be a gyülekezet a kettős-boriték szerinti adakozási rendszert, amelyről már a félévi gyülésen örömmel és nagy eredménnyel számolt be az egyház pénztárnoka. Különös jó hatása a növekvő és kereső ifjuság részéről felébredt érdeklődés. Az év eseményei minden alkalommal a jubileum gondolata körül összpontosultak. Márciusban a Vasárnapi Iskola ünnepelte 3 napon át is fennállásának 25 éves jubileumát. A lelkészre személy szerint is kiválóan örömteli emlék év ez az esztendő. Ápr. 3-án a gyülekezet tagjai lelkészi-szolgálatának 10 éves emlékére impozáns ünnepélyt rendeztek s e 700 teritékes ünnepi-bankett jövedelméből egy gyönyörü automobillal ajándékozták meg őt. E szivből jövő gyülekezeti megmozdulás nemes emlékezete mindenkor maradandó lesz a pásztor és hivei számára. Május hó 2-án Nőegyletünk fehér ruhába öltözött szép csapata tartja negyed évszázados jubileumát egy hatalmas Kerületi Női Konferencia (11 egyház asszonyainak részvételével) keretében s elhatározzák, hogy az egyház iránti szeretetüket azzal mutatják meg, hogy 100 darab Énekeskönyvet ajándékoznak az egyháznak jubileumi emélkül. Junius 13-án az egyház kebelében konfirmált 25 osztály rendezte meg az Első Hüség Vasárnapot és az egymással való testvéri találkozót, egybekötve az ünnepélyt az Apák-Fiak tiszteletére rendezett bankettel. Ennek a napnak teljes jövedelmét az adósság-törlesztési alapra forditották. Még ugyanannaak a hónapnak a végén (jun. 26-27) két napos ünnepséggel jubilálta a Fiatal Asszonyok Köre fennállásuk 5 éves emlékét s az adósság-törlesztési alaphoz $100.00-al járultak. Augusztusban (8-án) volt a Huszonötödik Nyári Bazár, amelynek sikeréhez sokszoros igyekezettel adakozott minden tagunk és barátunk s ennek minden eddigi bazárt felül haladó jövedelme ($1,276.49) tette lehetővé, hogy célunkat, a mortgage teljes kifizetését elértük. Október 1-én a félévi közgyülésen megválasztott tanitónőnk és orgonistánk Melegh Anna diakonissza elfoglalta állását s fizetésének kiegészitése (havi $50) a gyülekezeti pénztár önkéntesen vállalt kötelezettsége. Nov. 7-én a Christian Endeavor rendezte meg azt a gyönyörü Kerületi Találkozót (7 egyház ifjuságának részvételével), amely egyik legkedvesebb emléke volt a jubileumi évünknek. Nov. 10-én az egyházunk fennállt összes mortgage adósságát egy összegben lefizettük a Finn and Co.-nak, s igy nov. 21-én Isten iránti igaz hálaadással hivtuk ünnepségre helyi s környéki barátainkat, hogy együtt magasztaljuk Őt, aki "mindeddig megsegitett" s Akinek nevére szálljon dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás most s mind örökké.

A 25 Éves Jubileumi Ünnep Sorrendje 1937 november 21-én

I. Vasárnap d. e. 10:30-kor ünepi istentisztelet a templomban. Ünnepi Igehirdető Kecskeméthy József, East Chicago-Hammond, Ind. lelkész. Szolgálatban részt vettek: Garay Gerő, South Chicago-Whitingi lelkész, Mircse Sándor, Indiana-Harbor, Ind. lelkész, Józsa Benjámin, Joliet, Ill. lelkész, Balogh E. István, helyi lelkész.

II. Déli 12:30-kor ünnepi felvonulás. Zászlós diszmenet a Magyar Ház-hoz (kenekar: Szepessy Bálint fuvós-kara.)

III. D. u. 1 órakor jubileumi bankett a Magyar Ház felső disztermében. A bankettet vezető toast-master Bakay Árpád, Gary, Ind. lelkész. — Magyar Hymnusz, énekli a közön-

BALOGH E. ISTVÁN, lelkész

ség. Asztali áldás, mondja Nt. Dr. Melegh Gyula. Amerikai Hymnusz, "My Country..." énekli a közönség. Az ünneplő egyház nevében üdvözlet, Józsa Géza, az egyház gondnoka. Ünnepi ebéd. Az egyház Ifjusági Énekkar énekel, "Népdal egyveleg:" Zongorán kiséri Révész Etelka. Magyarország képviseletében szól, Dr. Medgyessy László, magyar kir. konzul. Illinois állam képviseletében szól, Hon. John G. Ryan, State Representative. Chicago város nevében, Hon. James J. Sullivan, Dem. Committeeman. A 8-ik Ward képviseletében, Hon. Michael F. Mulcahy, Alderman. Az East Chicagoi Ref. Egyháztól, Jolsvay János, gondnok. Az egyház tiszta-deedjét átadja, Mr. Abel A. DeHaan, Pres of Finn and Co., válaszol és átveszi a helyi lelkész. Chicago So. Sidei Egyházak és Egyletek Szövetsége, Berczeli József, elnök. Chesterfield Commercial Club, Mr. Epencer E. Johnson, President. Az Amerikai Magyar Ref. Egyesület, Dr. Melegh Gyula, chicagoi ker. igazgató. Az egyházunk első gondnoka, Gasparik József. A Szabadság napilap képviselője, Frank Imre, chicagoi irodavezető. A West Sidei Ref. Egyháztól, Sebestyén József, gondnok. Szt. Péter és Szt. Pál Gör. Kath. Egyház, Kovács Ferenc, gondnok. A Magyar Társaság nevében, Dr. Balás Béla, elnök. A So. Chicagoi Ref. Egyháztól, Harsányi Ferenc, gondnok. WIND Hungarian Broadcast, Kovács Ferenc igazgató. Chicago és Kör. I. Magyar Társalgó Egylet, Balázs János, elnök. Népszava napilap képviselője, Bors Kornél, chicagoi irodavezető. Egyetemi Kör, Dr. Baróthy Árpád, elnök. Az egyház második gondnoka, Beluscsák Sámuel. A Chicago Burnsidei F. and N. Munkás Egylet, Tarjányi Károly, elnök. Whiting, Ind. Magyar Ref. Egyház, Lakatos András, gondnok. WWAE Magyar Családi Óra, Szakatits Kornél, igazgató. Verhovay Egylet 27-ik kerülete, Győrffy Lóránt, szervező. Az "Irás" hetliap képviseletében, Izsák

CHICAGO, SO. SIDEI EGYHÁZ PRESBITERIUMA

Ignác, szerk.-tulajdonos. Chicago és Kör. I. M. Női Bs. és Társ., Shánta Imréné, elnök. Az egyházunk 3-ik gondnoka, Id. Szabó Pál. West Sidei Ref. Nőegylettől, K. Igyártó Pálné, elnök. Burnsidei Ref. F. and N. Bs. Egylettől, Sebők Pál, alelnök. WHIP Magyar Rádió Müsor, Gross Henry, igazgató. Egyházunk jogtanácsosa, Pettinger András, ügyvéd. East Chicagoi Ref. Nőegylettől, Ambrusz Andrásné, elnöknő. Chicagoi Egyesült Munkás Bs. Egylettől, Prokop Gyula, elnök. Protected Home Circle 202-ik oszt., Hornok Mihály, elnök. So. Chicagoi I. M. Ref. Bs. Egylet, Fegyverneki Imre, elnök. I. M. Burns. R. és Gör. Kath. Női Egylet, Klajnik Györgyné, elnök. East Chicagoi Ref. Egylet, Lábas Imre, elnök. Az "Interest" hetilap nevében, Kálmán Ferenc, irodavezető. Verhovay Egyesület 96-ik oszt. Szalánczi János, elnök. So. Chicagoi Magyar Ref. Nőegylet, Deák Menyhértné, elnöknő: Protected Home Circle 229-ik oszt., Fajkóczius József, elnök. Bridgeporti Szövetség 221-ik oszt. Soltész János, elnök. W.O.W. Camp 343 és Grove 120, Barnai Ferenc, elnök. A Verhovay Egyes. 37-ik oszt., Rohály József, titkár. A Ref. Egyesület 84-ik oszt., D. Németh János, jegyző. A helyi Ref. Nőegylettől, Bozsvay Benjáminné, elnöknő. A Fiatal Asszonyok Társaságától, Kolláth Barnáné, elnöknő. Egyházunk Vasárnapi Iskolájától, Kotán Jánosné, Vas. Iskola tanitónő. Az Egyház összes ifjusága nevében, Melegh Anna, diakonissza. Köszönet és zárszó, az egyház lelkésze, Balogh E. István.

A müsor közben magyar dalokat adott elő Rudnyánszky Sándor zongoramüvész. Magyar népdalokat játszott (hegedü solo) Oláh Béla. Ugyancsak a program tartama alatt játszották ki a Soltész János által egyházunk javára készitett szép konyhai kabinetet.

Balogh E. István, lelkész.

CONFIRMATION CLASS, CHICAGO, SOUTH SIDE (1937)

A LACKAWANNAI PRESBYTERIÁNUS EGYHÁZ HUSZONÖTÉVES JUBILEUMA.

A lackawannai magyar reformátusság a Presbyterian Church segitségével 1903-ban szervezett egyházat, amikor a Kanadából áthivott Csekes Béla kezdte a munkát, aki 1906 végéig maradt, amikor Bassó Béla lelkész követte 1907-től 1910-ig. Az 1907-ben megalakult első presbiterium tagjai voltak: Sipos Pál gondnok és pénztárnok, Terem Gusztáv, majd Naményi Bertalan jegyző, Pillion Péter, Elek Gábor, Horváth András, Kovács József, Szentesi Pál és Csikos Bálint.

1910-ben Schodle A. Gyula lett az uj lelkész. Az ő idejében 1913 május 1-én szentelték fel a $11,00.00-ba kerülő templomot. Ebben az évben Kiss József, Kirchner Kornél, Tanyi Miklós, Szathmáry Pál, Szikszay György, Bodnár Gábor, Balogh Gyula, Kiss Ferenc, Hetey Pál, Sipos Gerzson voltak a presbiterium tagjai.

1913 szeptember havában Schodle Gyula lemondván, Fazakas Sándor lett az uj lelkész. Az ő idejében fizették ki a templomépitési adósságot és tornyot épitettek s bele két harangot vásároltak.

1919 novemberben Kozma Mihály lelkészt hivták meg, aki két évet töltött Lackawannán. Majd Papp Károly lelkész állott a gyülekezet élére. Az ő idejében villanyorgonát, a temetőben 12 sirhelyet vásároltak és életbeléptették a vasárnapi boritékrendszert.

1926-ban Bőtty János lett az uj lelkész. Átszervezték a vasárnapi iskolát, énekkart és ifjusági kört. Az ő idejében avatták fel a lelkészlakot, ami $9,500.00-ba került.

1936 óta Fürjész Béla a gyülekezet lelkésze. Az ő lelkipásztorkodása alatt többféle javitási és befektetési munkát végeztek közadakozásból. Az egyháznak nincs egy centnyi adóssága sem.

A huszonötéves jubileumi ünnepély illő keretek között 1938 május 1-én ment végbe.

MODERN MEAT MARKET

Czakó Tamás és Mayer Béla, tulajdonosok
Magyaros hurka, kolbász mindig kapható

ELY AVENUE, SO. NORWALK, CONN.

A FLINTI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ HUSZÉVES JUBILEUMA

Alakult: 1917 január 6-ikán. Alakitotta Mircse Sándor akkori detroiti segédlelkész. Az ujonnan alakult egyháznak ő lett az első lelkésze is. Alapitó tagok a következők voltak: Szabó Sándor, Szabó Károly, Szarka Pál, Vincze István, Nagy Gyula, Kocsis Albert, Gondol János. Juhász János, Kósik Mihály, Süttő János, Süttő István, Kovács István, Csiki István, Füzi András, Pesti Pál, Bihari Sándor, Kósik Dániel, Bakó József, Szepsi Zoltán. Az első istentisztelet a Fairview School-ban tartatott. Első állandó presbiteriuma 1917 augusztus 26-ikán választatott meg és pedig: gondnokul: Süttő János, pénztárnokul: Kész Dániel, ellenőrül és jegyzőül: Csillik Gyula, presbiterekül: Szabó Károly, Bese János, Varga Imre, Illyés Zsigmond, Lovász Isván, Farkas János, Sinka Sándor, Pesti Pál, Gondol Károly, Estók Lajos és Tarr István.

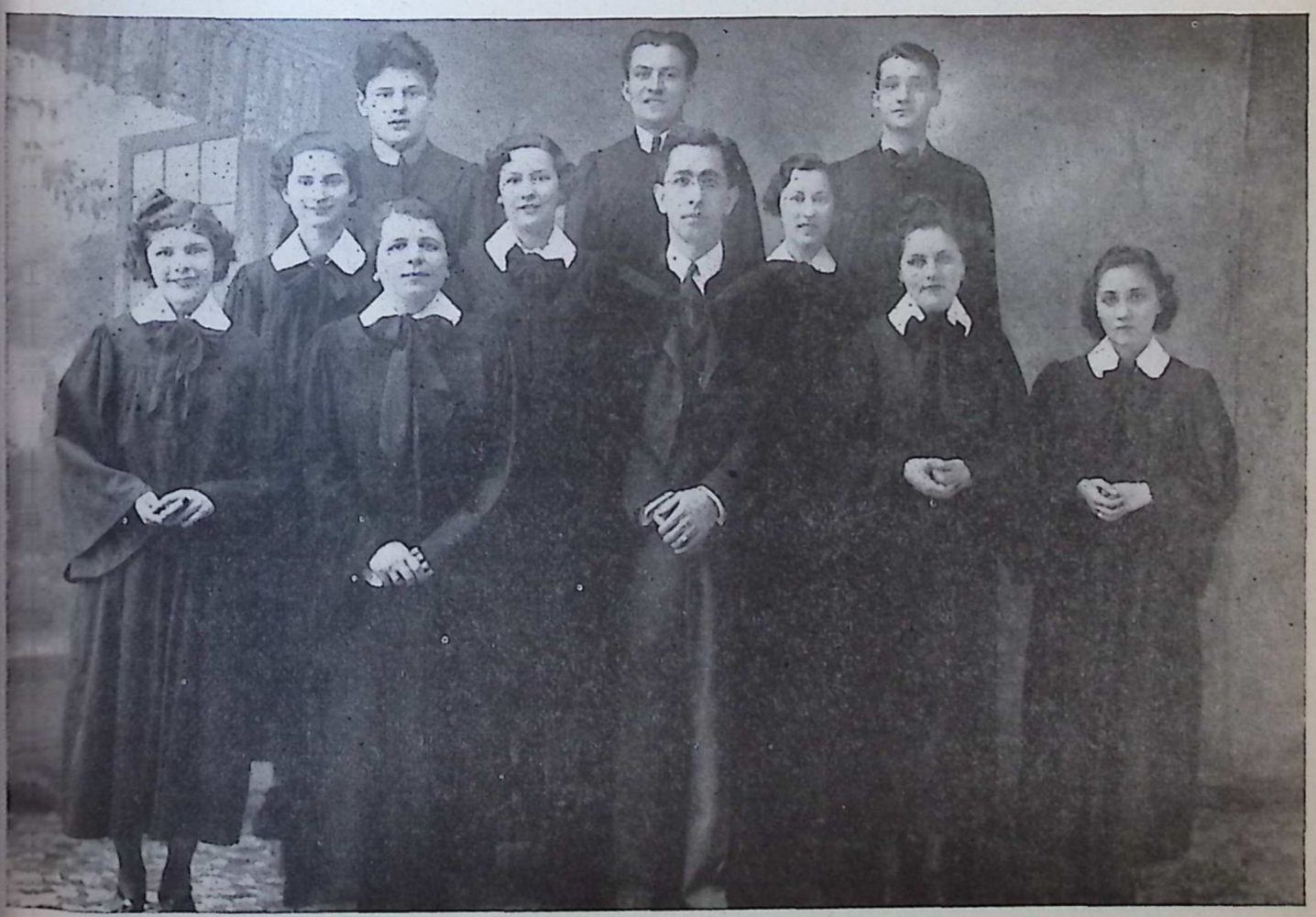
A közadakozásból épült imaház a Campau Aven épült fel s 1917 november hó 27-én szenteltetett fel nagy ünnepségek keretében.

FÜRJÉSZ BÉLA, lelkész

ben. Az uj egyházban legelsőben a következők konfirmáltak: Süttő István, Vincze Zsuzsánna, Pintér Erzsébet, Ungvári Gizella, Hetyei Vilma, Szarka Matild, Bihari Ida, Bihari Julia, Borbély Valéria, Fábián Rozália, és Juhász Margit. 1921 március 20-án vásárolta meg az egyház a templom tőszomszédságában levő telket parochia és iskola céljaira. Tiszt. Mircse Sándor 1922 március 22-én állásáról lemondott s helyére Tiszt. Várkonyi Miklós választatott meg. Ő alatta épült fel a paróchia és a református hall, mely egyben iskola is. Várkonyi Miklós 1925 november havában lemondott állásáról s helyére Radácsi Sándor választatott lelkészül. Ő alatta épült a torony s szereltetett fel haranggal.

Radácsi Sándor lelkész 1928 julius 10-én mondott le állásáról s helyére Korocz Géza választatott meg, aki az év október hó első napján foglalta el hivatalát s 2-án tartotta beköszöntő beszédét, s azóta ő áll az egyház élén. Lelkészkedésének 10 éve alatt nagy változások történtek az egyházban. Átalakittatott a templom belseje; uj szószékkel, uj Urasztalával, uj orgonával s gőzfütéssel láttatott el. 1928 november havában megalakult a Lórántffy Zsuzsánna Nőegylet, a mely ma is egyik erős oszlopa az egyháznak s érdekében állandó értékes munkát végez. Ez évben fogja ünnepelni fennállásának 10 éves fordulóját. Van az egyháznak ifjusági egylete: a Kálvin Club s van látogatott vasárnapi iskolája, melyet Korocz Anna és Éva vezetnek s ők végzik az orgonista teendőket is. Az egyház 1932-ben ünnepelte 15 és 1937 november 25-ikén 20 éves jubileumát. Ez utóbbi alkalommal a délelőtti egyházi ünnepélyen a helybeli lelkészen kivül Mircse Sándor , Tóth Mihály és Kerekes Béla lelkészek voltak szivesek megjelenni s végezni az ünnepi istentiszteletet. Szép és feledhetetlen volt a világi ünnepély is, melyen sok értékes beszéd hangzott el. Részint levélben, részint sürgönyileg nagyon sok egyháztól érkezett üdvözlet s egyiktől némi segély is.

ÉNEKKAR, LACKAWANNA, N. Y.

A WHITINGI REFORMÁTUS EGYHÁZ HUSZÉVES JUBILEUMA

Szeptember 25-én ünnepre gyültek össze a whitingi és vidéki reformátusok és másvallásu honfitársaink. Ekkor emlékeztek meg az egyház megalapitása huszadik évfordulójáról. Az ünnepély délután 3 órakor kezdődött. Az istentiszteletet Garay Gerő helybeli, Mircse Sándor indiana harbori, Kerekes Béla kalamazooi, Bakay Árpád garyi, Kovács D. Mihály aurorai és Viktor Róbert hammondi methodista lelkészek végezték. Jelen volt Medgyessy László főkonzul is, aki szép beszédben méltatta a lelkész és egyház hazafias tevékenységét.

A vacsora alkalmával McNamara whitingi polgármester, Varga János városatya, Dr. Horváth Elemér angolul beszéltek, Gergely József, Sebestyén József, Nagy Lajos, Gönczy János, Simon Jánosné, Rajnyák Jánosné, Harsányi Sándor, Sándor Mátyásné, Deák Menyhértné, Frank Imre, Gönczy Mihály, Laky Béla, Mrs. Butka, Tóth Gyula és a lelkészek pedig magyarul.

A whitingi egyház érdekes összetételü. A magyarokon kivül tót ref. testvéreink is oda tartoznak, akikhez régebben cseh lelkészt küdtek, de inkább odahagyták felépitett templomukat, de nem kivánták a cseh lelkész által bevezetett egyházi és politikai rendszert. Garay Gerő lelkész tótul nagyszerüen beszél és igy tót hittestvéreinket vasárnapról vasárnapra, ünnepről ünnepre a magyar istentisztelet után anyanyelvükön szolgálja ki. A jubileumi ünnepségnek egyik kiemelkedő pontja volt az a kábel, amelyet a whitingi magyar-tót reformátusok Chamberlain nagybrittániai miniszterenökhöz küldtek, amelyben arra kérték az angol diplomatát, hogy Európában is együtt, megértésben munkálkodhassanak a magyarok és szlovákok, amihez természetesen a határok megváltoztatása szükséges.

Garay Gerő lelkész Whitingon kivül a south chicagoi egyházban is végzi a lelkipásztori teendőket.

A whitingi gyülekezet megalapitása első percétől kezdve önfenntartó egyház volt és missziói segélyezést nem vett igénybe.

JUBILEUMI ÜNNEPÉLY STATEN ISLANDON

A Staten Islandi Független Magyar Református egyház ujjáépitésének ötéves fordulója alkalmával 1938 junius 12-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel jubileumi ünnepélyt rendezett, amelyre a testvér-egyházakat szeretettel meghivta.

A délután 4 órakor kezdődő istentiszteleten Daróczy Sándor cartereti lelkipásztor hirdette az Igét, Dr. Vincze Károly esperes-lelkész, Béky Zoltán trentoni lelkész és Gönczy Árpád beszolgáló lelkész szolgáltak még. Este 7 órakor az egyház Winant Placei auditoriumában ünnepi banketton adott a gyüelekezet ünnepi találkozót a testvéregyházakból összesereglett vendégeknek. A lelket épitő és testvéri kapcsolatot erősitő ünnepi vacsora a Szózat eléneklésével zárult be.

Adományokat küldtek: Perth Amboyi egyház $10.00, Carteret $10.00, Trenton $5.00, Akron $5.00, Detroit $5.00, McKeesport $5.00, Windsor (Canada) $5.00, Dr. Vincze Károly $5.00, St. I.-i Női Kör $16.00, Ifjusági Kör $16.00, Béres K. $1.00, Czap I. $1.00, Papp Sándorné $1.00, Terjék K. $1.00.

(Magyar Egyház)

Legjobban és legmodernebben felszerelt

MAGYAR NYOMDA

DETROITBAN ÉS KÖRNYÉKÉN

a

RAPID PRINTING CO.

NYOMDÁJA

FODOR GYULA

tulajdonos

Phone: Vinewood 2-0414

7907 WEST JEFFERSON AVENUE

DETROIT, MICHIGAN

A BUFFALO W. S. REF. TEMPLOMSZENTELÉS TIZÉVES FORDULÓJA

Buffaloban, e nagy terjedelmü világvárosban, szétszórva él a magyarság. Nem volt könnyü helyet választani az épülő templomok részére. Mielőtt megalakult a West Sidei Magyar Református egyház, már volt egy Református Ifjusági Kör és megalakult a West Sidei Református Nőegylet. Csak azután alakult meg az egyház. Az ifjusági kör 11 taggal 1917-ben alakult meg, mig a nőegylet 1926 február 23-án.

Megalakuláskor megállapodott az egyház, hogy ideiglenesen közösen tartja fenn a lelkészi és segédlelkészi állást az Első Egyházzal. Igy Urbán Endre lelkész és Kalabányi István segédlelkész végezték a lelkészi teendőket. Legnevezetesebb esztendő az egyház életében az 1927-ik esztendő. A jan. 8-án tartott gyülésen elhatározza a gyülekezet a templom felépitését. Julius 12-én tartott közgyülés kimondja az épitkezés megkezdését s az épitkezés meg is kezdődött azonnal. Az épitkezés gyors iramban folyik s augusztus 14-én már megtörténik az alapkőszentelés, december 4-én pedig a templom felszentelése, amely esemény az egyház életében a legnevezetesebb esemény marad.

A templomszentelést megelőző hónapban, november 6-án a közgyülés elhatározta, hogy a templom felszentelésétől kezdve önálló lelkészt tart. Igy a társas lelkészi viszonyt megszünteti és állandó rendes lelkésznek a gyülekezet addigi lelkészét Urpán Endrét választja meg.

A templom épités munkáját lehetővé tette a Home Mission Boardnak $10,000-os második kölcsöne, amit 2%-os kamat mellett adott. Az Erie County Savings Banktól az egyház $25,000 első kölcsönt vett fel 5%-os kamat mellett.

Az uj West Sidei egyház munkája a legszebb sikerrel folyik 1928-ban. Az 1929-ik esztendőben az egyház élete szintén kellő sikerrel folytatódott.

Az 1930-ik esztendőben a nyomasztó munkaviszonyok miatt nem lehetett tapasztalni fejlődést, gyarapodást, különösen az anyagiakban nem. Nemcsak az anyagiakban látunk esést, de mintha a lelkiek iránt való érdeklődés is csappanna. Nagy veszteséget jelentett az egyházra az, hogy Kovács Gusztáv gondnok lemondott állásáról s elköltözködött városunkból, uj hivatalának elfoglalása miatt.

Hogy az egyház a rossz viszonyok között is előre látással teljesitette kötelességét, látjuk abból a határozatból, amit 1934 január 7-én tartott közgyülésén fogadott el, mely szerint a boriték rendszer bevezetését elfogadta. Egy másik jellemző határozat az volt, hogy a vasárnapi iskolába angol nyelvü osztály szerveztessék.

Az egyházi életet megszokott rendjében váratlanul egy szomoru váratlan csapás forgatta ki. Lelkésze, Urbán Endre szivszélhüdés következtében 1934 julius 2-án este elhunyt.

A lelkész választás kérdése gondot okozott a két egyháznak, amennyiben Buffalo, West Side és Tonawanda egyházai közös megegyezéssel kellett, hogy válasszanak. Ez a megegyezés megtörtént, s 1934 augusztus 19-én a két gyülekezet Péter Antal, Astoria, L. I.-i ref. lelkészt választotta meg lelkészéül.

Az uj lelkész nagy buzgósággal kezdi

UJLAKI LÁSZLÓNÉ orgonista, Toledo, O.

meg munkáját. Hivatalos beiktatása november 25-én volt.

Az 1935-ik esztendőnek kimagasló eseménye az a nagyszerü ünnepély volt, amit az egyház lelkészének kezdeményezésére az egyház rendezett, s amelynek sikeréhez a másvallásu testvérek is hozzá járultak. Az ünnepély a II. Rákóczi Ferenc halálának 200-ik évfordulója volt.

A néhai Urbán Endre sirjára közadakozásból sirkövet állittatott az egyház. A sirkő avatás junius 23-án történt meg, kegyeletes ünnep keretében.

Az őszi munka megkezdődött. A lelkész jelentéseiben megemlékezik megujulásokról, uj csoportok szervezéséről. De váratlan meglepetés éri az egyházat. Péter Antal bejelenti december 14-én, hogy elfogadta a Fairfield, Conn.-i magyar Református Egyház meghivását.

Az uj lelkész, Laky Zsigmond youngstowni lelkész 1937 március 1-én választatott meg egyhangulag. Az uj lelkész bizonyos változtatásokat eszközölt. Egyik a koverta rendszer bevezetése volt. A másik az ifjuság körében a Christian Endeavor programja szeszerinti munka bevezetése. Megválasztása alkalmával az egyház elöljárósága részéről hangsulyozottan felhangzott a kivánság: lelkileg kell épiteni az egyházat. S ezt igyekezett gyakorlatba hozni.

A templomszentelésnek 10-ik évfordulója alkalmából rendezett ünnepély 1937 december 5-ikén volt.

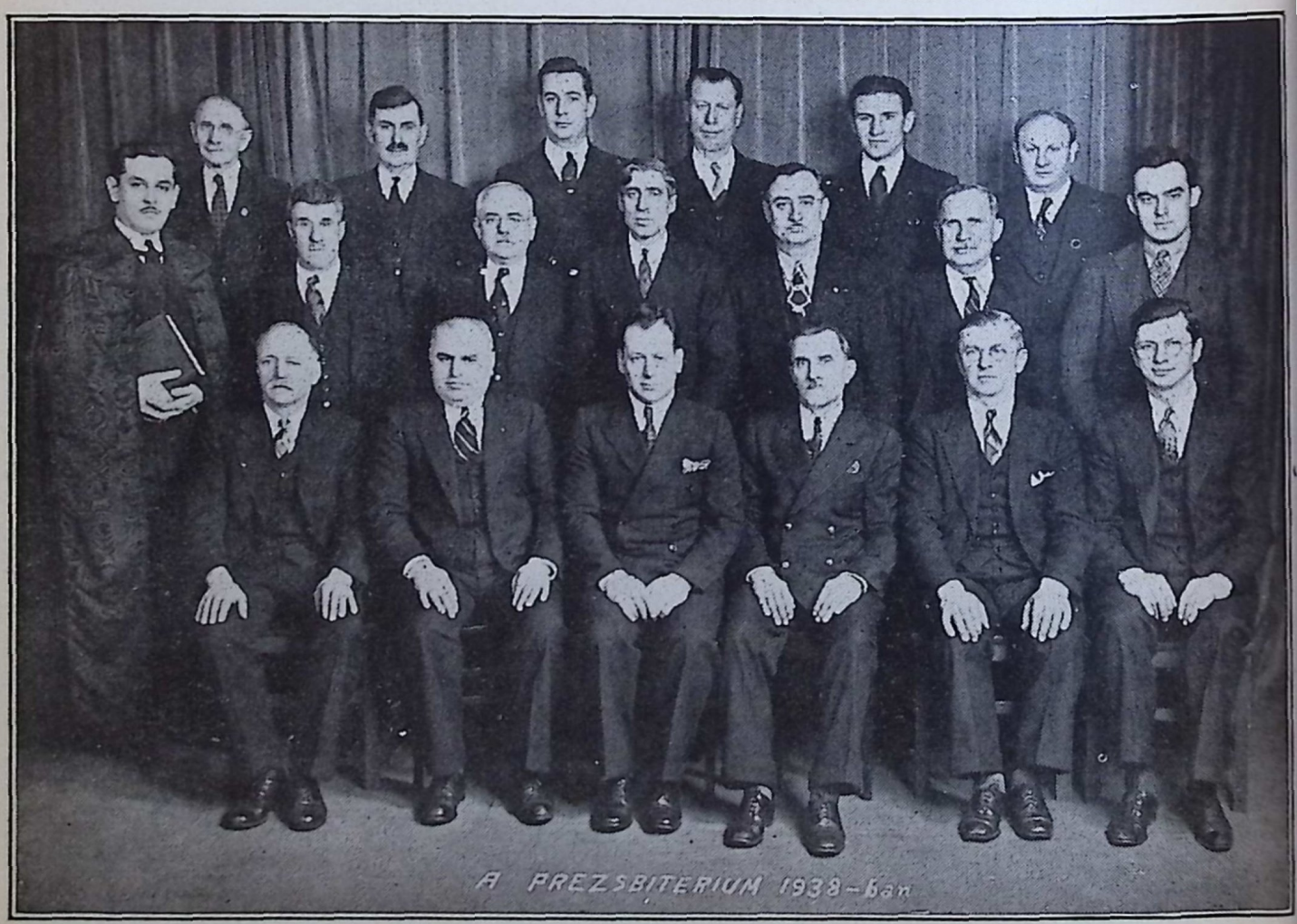
Laky Zsigmond.

FORT LIGONIER HOTEL

A magyar ref. Árvaház látogatóinak felajánljuk szállodánkat, ahol s z i v e s e n látjuk őket.

! LIGONIER LEGJOBB HOTELJA !

LIGONIER, PENNA.

CONSISTORY OF CHICAGO-WESTSIDE CHURCH

HARANGSZENTELÉS A CHICAGO WEST-SIDEI EGYHÁZBAN

Szeptember 18-án délután nagy közönség jelenlétében, szép ünnepélyes keretek között szentelték fel a chicago-westsidei ref. egyház uj harangját. A templom előtt Kalabányi István és Balogh E. István lelkészek végeztek szentelési szertartást, majd megszólalt az uj harang és a templomban Kecskeméthy József lelkész tartotta az alkalmi beszédet, rajta kivül a fent emlitett lelkészek és Bálint Lajos, valamint Vajda S. Zoltán, az ünneplő egyház lelkésze végezték az istentiszteletet.

Este nagyon jól látogatott bankettet rendeztek, ahol Vajda Zoltán lelkész elismerőleg nyilatkozott Jabloniczky Ignác magyar honfitársunkról, aki a templomon nagy munkát végzett. A banketten az összes magyar testületek képviseltették magukat. A harangszentelés tiszta jövedelme $500.00-on felül volt.

A harangszentelés alkalmából az egyház diszes emlékkönyvet adott ki, amelyet Vajda S. Zoltán lelkész szerkesztett. Az emlékkönyvben elismerésüket fejezik ki az egyháztagok Sebestyén József ügybuzgó főgondnoknak, továbbá K. Igyártó Pálnénak, aki a harangvásárlás inditványozója volt.

A harangot a Ref. Nőegylet valláslelkületü tagjai vásárolták. Tagjai az uj harang keresztszülei voltak és rajtok kivül Sebestyén József és neje, K. Igyártó Pál és neje, Hari Károly és neje, Bencsics Pál és neje, Lachman Antal és neje, Palayti László és neje, Lester Ferenc és neje, Szaniszló István és neje, Józsi Károly és neje töltötték be a keresztszülői tisztséget, akik a harangalapra nagyobb adományt tettek.

A szépen fejlődő chicago-westsidei ref. egyházban még nincs vége a jubileumoknak. 1939-ben tartja az egyház huszonötéves jubileumát, amely alkalomra uj iskolahelyiség várja az ünneplőket és a mostani fatemplomot téglatemplommá alakitják át.

SPRINGWOOD FLORIST
Vágott virágok, esküvői csokrok
és temetési diszitések
23 ELY AVENUE, S. NORWALK, CONN.

UJ KÖZPONTI HELYET VÁSÁROL A MILWAUKEEI REF. EGYHÁZ

Milwaukeeban hatalmas épületcsoport képezi az ottani ref. egyház birtokát. Két hátránya van az épületeknek: először az, hogy régiek és a javitás tetemes összeget felemészt; a másik az, hogy a templom és körülötte levő épeletek nem központi helyen vannak és az egyháztagok tulnyomó nagy száma által nehezen közelithető meg. Ott, ahol a mostani birtok van, nemsokára down towni negyed lesz.

Az egyház agilis lelkésze, Bálint Lajos az utóbbi években gyönyörü eredményeket ért el Milwaukeeban. Nemcsak anyagilag, hanem valláserkölcsileg is megszilárditotta a gyülekezetet. Azonban tisztában van azzal, hogy az egyháznak csak ugy lehet jövője, ha olyan helyre költözködnek, ahol a templom központi helyen lesz és közelében nagyobb számmal laknak magyarok, akik gyermekeiket is elküldhetik a vasárnapi iskolába. Az egyház lelkésze és előljárói a város egyik szép negyedében alkalmas hely után néztek és a Board of Home Missions segitségére lesz a gyülekezetnek, hogy óhajtott célját elérhesse.

Itt közöljük az egyházközség lelkészének életrajzát, amit ifj. Kaponya Pál állitott összse:

Bálint Lajos Budapesten született 1904 augusztus 18-án. A Mester Utcai felső-kereskedelmibe járt. Majd a hadügyminiszterium-

SEBESTYÉN JÓZSEF, gondnok.

ban dolgozott, mint hivatalnok és 1920-ban jött Amerikába, New Yorkba. Szorgalmasan járt az esti iskolába, hogy fogadott hazájának nyelvét elsajátitsa.

A Colgate kollégiumban 1928-ban nagy sikerrel vizsgázott. Tanulmányaival megnyerte a tanári kar bizalmát s 1927-ben mint a kollégiumnak képviselője lett kiküldve a Model League of Nations évi gyülésére. Itt Bálint Lajos egy hatalmas beszédet tartott Magyarország tragikus felboncolásáról.

Négy évig igazgatója volt a Dayton Community Center-nek és tanulmányait folytatta a református Central Theológián, ohannan 1931-ben a Bachelor of Divinity fokozattal vizsgázott. Ezután 1933-ban Keletre ment, hogy a Pennsylvania-i egyetemen és a Crozer Theológián folytassa tanulmányait és 1935-ben szerencsésen letette a tanári vizsgát és a Woodberry High School-ban tanitott történelmet. Egyuttal a Community Chucrh angol-ajku egyházat szolgálta be.

Számtalan előadást tartott Magyarország tragikus helyzetéről és ugy a tanterem, mint az előadó dobogókról próbálta ismertetni az angol közönséggel a Magyarországgal elkövetett nagy igazságtalanságot.

Majd 1936-ban a Master of Arts egyetemi fokozatot nyerte el a hires Pennsylvaniai egyetemen. Egyuttal a Master of Theology fokozattal lett felruházva a Eastern Seminárium tanári kara által Philadelphiában. Bálint Lajos hivatalosan felvétetett a doktori fakultásra a Pennsylvania-i egyetemen, ahol az előirt követelményeknek thézis részét már be is fejezte. Reméljük, hogy időt fog találni, hogy még a hátra levő követelményeknek eleget tegyen és végre elnyerhesse a doktori cimet.

Pásztorunk rövid velünk való tartózkodása alatt megnyerte őszinte magatartásával a magyarság bizalmát Milwaukeeban. Az angol körökben is gyorsan első helyet harcolt ki a mi háttérben levő egyházunknak."

Phones: Triangle 0280, 0281

CHESTERFIELD FLORIST

a magyarság régi kedvelt virágárusa

ÉLŐ PLÁNTÁK ÉS VÁGOTT VIRÁGOK LEGNAGYOBB VÁLASZTÉKBAN

MEGRENDELÉSEKET HÁZHOZ ÉS TEMETÉSRE SZÁLLITUNK

Sürgönyi rendelést pontosan teljesit!

E. C. DALLOZ

9105-9107 Cottage Grove av.

CHICAGO, ILLINOIS

EV. REF. WOMEN'S SOCIETY, MILWAUKEE, WIS.

A DETROITI FÜGGETLEN EGYHÁZ TIZENÖTÉVES JUBILEUMA.

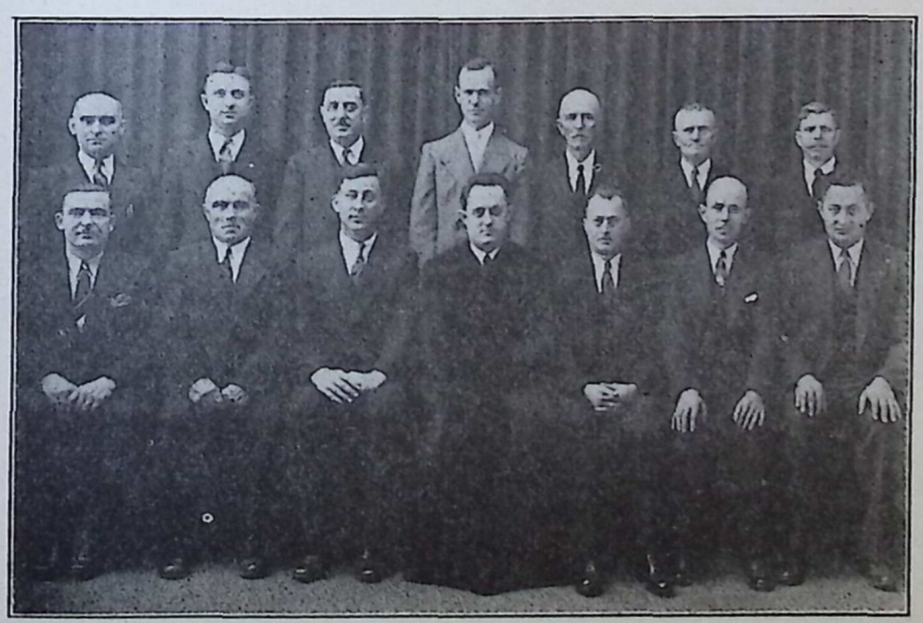
A detroiti Független Egyház a csatlakozási harcok idején, 1922-ben született meg. Az önfentartóvá lett egyház első lelkésze Kiss Gyula volt, aki pár hónapi lelkipásztorkodás után Magyarországra távozott és 1938-ban elhunyt.

Utóda Kovács Mihály lett, akinek idejében templomot vásároltak 15,000 dollárért. Miután később Kovács Mihály átment a Reformed Church szolgálatába, előbb Király István óhazai lelkész fogadta el a gyülekezet meghivását, de lemondott, majd Sebestyén Endre főesperes félévig szolgálta be az egyházat. 1926-ban dr. Páhy József óhazai lelkész szolgált két évig, 1928-ban dr. Bötykös Béla lett az uj lelkész, akinek idejében a legmagasabb volt az egyháztagok száma és az egyház bevételei szinte kizárólag adományokból jöttek össze. 1933-tól kezdve Windsoron leányegyháza is lett a detroiti anyaegyháznak.

Dr. Bötykös Béla 1934 májusában idegeiben összetörve vált meg állásától és Marton Sándor lelkész követte. A hanyatlásnak indult egyházi élet ujra lendületet vett és az ő idejében lépett a detroiti református egyházak közötti harc helyébe a megértő békesség.

1936-ban Marton Sándor Youngstownba távozván, Novák Lajost hivta meg lelkésznek a gyülekezet, aki azonban egy év elteltével lemondott állásáról. Pár hónapon át Szőke István theológus szolgálta be a bomlásnak indult gyülekezetet, majd Szabó László foglalta el a lelkészi hivatalt utazó misszionáriusi minőségben. A békétlenség szelleme azonban tovább uralkodott az egyházban, Szabó László lelkész is eltávozott, aki után 1937 november havában Dabóczi István foglalta el a nehéz lelkipásztori állást. Mint a jubileumi emlékkönyv irja a mult esztendeiről: "Nehéz, hitet, idegeket, kitartást igénylő évek voltak ezek. A megpróbáltatások tüzében olvadt és áldások esőjében nőtt a gyülekezet száma, munkakedve és hite.... Hisszük, hogy az Istennek célja van a detroiti független egyházzal. Célja az, hogy lelki kovásszá alakitsa át, mely tagjait és környezetét ugy tudja áthatni, hogy olyan termőtalajjá alakuljanak, hol nem terem meg a konkoly, hanem egyedül az életet tápláló tiszta buza."

A szépen sikerült jubileumi ünnepség 1938 november 6-ikán volt. Az istentiszteletet Sebestyén Endre főesperes, Marton Sándor esperes, Kertész Gyula óhazai és Dabóczi István helyi lelkészek végezték. Ekkor történt meg a Dabóczi István lelkész beiktatása is. A diszbanketten részt vettek Tóth Mihály, Kozma Dezső ref., Becker Jakab lutheránus és Petre M. Adalbert baptista lelkészek is.

EGYHÁZTANÁCS, FÜGGETLEN EGYHÁZ, DETROIT, MICH.

A BUFFALOI ELSŐ EGYHÁZ TEMPLOMÁNAK MEGUJITÁSA

A buffaloi első egyház ült örömünnepet abból az alkalomból, hogy szép templomát kivülről teljesen megujitotta, alsó termét és szinpadát nagyszerüen átalakitotta, mintegy nyolcszáz dollárnyi munkálatot fizetett ki olyan időkben, amikor a különben is kicsiny gyülekezetnek nagyobb része nem dolgozik. Ujra beigazolást nyert az a tény, hogy Isten háztartásában nem a mennyiség számit, hanem a milyenség. A számok csalnak: kicsiny csoportnak is lehet nagy ereje, ha élő hite van; nagy tömegek is tehetetlenek maradnak, ha hiányzik belőlük a mindenen diadalmas hit.

A kedves ünnepélynek, szeptember 25-én, gyönyörü szép őszi időjárás kedvezett. Sokan megjelentek a város déli részéből. Lackawannáról, a west side-ról, Depew-ból. Lackawannáról az egyház énekkara is eljött és szép énekléssel müködött közre az ünnepi Istentiszteleten, melyen Fazakas Sándor dr. Bibliát olvasott, Fürjész Béla lackawannai lelkész és Turcsányi J. Vilmos evangélikus lelkész imádkoztak, Dr. Tóth Sándor pedig az Igét hirdette, magyarul, mig Rev. J. H. Rettig angol nyelven prédikált. Mindenkinek nagy megelégedésére énekelt a buffaloi egyház énekkara, mit Ujváry Erzsike, az egyház orgonistája vezet nagy szakértelemmel és odaadással.

Az Istentisztelet után a valóban nagyon szépen megujitott basementben kitünő vacsora volt, amit az egyház buzgó asszonyai készitettek Ujváry Edéné vezetésével. Sokat buzgólkodtak ugy az ünnepély előkészitésén, mint a templom megujitásán az előljárók, a kik közül különösen ki kell emelni Ujváry Ede gondnoknak elévülhetetlen érdemeit. Bizony jó volna, ha minden gyülekezetünkbe jutna egy ilyen önfeláldozó család!

A gyülekezet nagy szeretettel vaszi körül uj lelkészét, Nagy András.

(Ref. Lapja.)

JUBILEUMI ÉS CHARTER ÜNNEPÉLY WINDSORBAN

Lélekemelő szép ünnepség keretében emlékezett meg a windsori kis gyülekezet fennállásának ötödik évfordulójáról és szabadalomlevelének elnyeréséről. A nagy jelentőségü nap március 27-ike volt, amikor közelről és távolról nagy sereg gyülekezett össze részt venni az örvendezők örömében.

Az ünnepség délután 3 órakor kezdődött a gyülekezet templommá átépitett egyszerü, de adósságmentes otthonában. Előfohászt mondott és szentirást olvasott Dr. Bötykös Béla helybeli lelkész. Imádkozott Papp János László evangélikus lelkipásztor. Az Igét Urbán József mckeesporti lelkész, egyházmegyei jegyző hirdette, majd Dr. Nánássy Lajos árvaatya utóimát mondott. Bezáró gyanánt, mielőtt áldást mondott volna, a gyülekezet pásztora megemlékezett az egyház rövid, de

A FÜGGETLEN REF. EGYHÁZ NŐEGYLETE, DEROIT, MICH.

gazdag és szenvedésteljes multjáról. Örömmel emlékezett meg aztán arról az örvendetes tényről, hogy szabadalom levelének elnyerésével az egyház Kanada törvényesen is elismert felekezetévé és egyedüli magyar református egyházává lett s ennek következtében a hiveknek többé nem kell attól tartaniok, hogy vallásuk szabad gyakorlásában bárki is megakadályozza őket. Megszünt ezzel az a sajnálatos állapot is, amelyben a gyülekezet lelkésze csak valamelyik kanadai lelkésze felügyelete alatt végezhetett bizonyos lelkipásztori szolgálatokat.

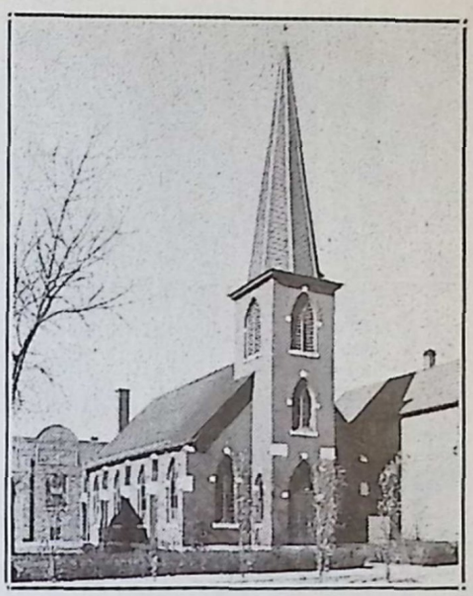
Az ünnepi bankett este 8 órakor kezdődött a Polish Hallban, ahol mintegy 500 főnyi ünneplő sereg volt jelen.

(Magyar Egyház)

HARANGSZENTELÉS HAMMONDON

A hammondi (Ind.) ref. egyház a legfiatalabb magyar református gyülekezet Amerikában. Dicséretre méltó gyorsasággal halad előre a megerősödés és virágzás utján. Nem régen szentelte fel szép téglatemplomát, amely mellékhelyiségeivel együtt az egyház céljainak mindenben megfelel és minden egyháznak diszére válnék. Sőt paróchiája is van.

1938 május 22-ikén pedig az egyház tagjainak áldozatkészségéből vásárolt harangját szentelte, amikor dr. Nánássy Lajos árvaatya mondotta a harangszentelési beszédet, a templomban Vajda S. Zoltán chicago-westsidei

EAST CHICAGOI TEMPLOM

lelkész prédikált, az istentisztelet többi részét pedig a környék ref. lelkészei végezték. Örömünnep volt ez a hammondi buzgó gyülekezet életében, amikor vidékről is sokan voltak jelen, hogy a hammondi reformátusokkal együtt örvendezzenek. Istentisztelet után közvacsora volt.

A hammondi ref. egyház az east chicagoi egyházközségnek a társegyháza és Kecskeméthy József lelkész gondozza.

HEINEMANN GYULA
VIRÁGKERESKEDÉSE és KERTÉSZETE
Phone: Pullmann 2829
459 W. 119th STREET, CHICAGO, ILL.

BETHLEN KÖR, FÜGGETLEN EGYHÁZ, DETROIT, MICH.

HARANGAVATÁS LEECHBURG, PA.-ban

A leechburghi egyház szép templomának a tornyába akkor helyeztek el harangot, a mikor a világháboru után a béke következett. Ezért ezt a harangot "béke harangnak" nevezte el. Ez a harang azonban valamiképen megrepedt s nem volt használható állapotban. Ezért az egyháznak az ifjusága a C. E. kezdeményezésére egy uj harangot rendelt, amelynek a felavatása 1937 október 16-án egy igen kellemes szép délután folyt le megfelelő ünnepség keretében.

Kalassay Sándor aggmenházi felügyelő tartotta alkalmi beszédet, amelyben rámutatott arra az örvendetes és felemelő mozzanatra, hogy ime beváltsa a hozzá füzött reményeket és átvegye lassanként az atyáktól a drága örökséget.

A felavató ima után Tarr Árpád szavalta el Tompa Mihálynak a "Harangszó" cimü költeményét. Ennek elhangzása után a megkoszoruzott harangot az egyháztagjaink hozzáértő része a Független egyház egy pár tagjának a segitségével felhuzták és elhelyezték a toronyba.

A harang felhuzása után az ünneplő közönség bevonult az Ur házába, ahol a szokásos éneklés után Várkonyi Miklós johnstowni lelkész olvasott Bibliát, Kovács Andor az egyháznak alapitó lelkésze mondotta az alkalmi imát, Nagy Ferenc farrelli lelkész alkalmi prédikációt tartott s Várkonyi Miklós mondotta az utóimát. Kovács Andor megkeresztelte Szathmáry Bertalan lelkésznek és nejének a kis gyermekét.

ORGONASZENTELÉS A PERTH AMBOYI KÁLVIN EGYHÁZBAN

Május 1-én örömünnepre gyülekeztek össze a perth amboyi Kálvin János egyház tagjai, amikor uj orgonájukat adták át ünnepi szertartások között Isten dicsőitésére. Az uj orgona $1400.00-ba került és az összeg nagy része adakozásból gyült össze. Szabó Antal lelkész nyitotta meg az ünnepélyt, aki beszédében azt hangoztatta, hogy az orgona csak hasznos eszköz az Isten dicsőitése szolgálatában, majd dr. Takaró Géza egyházmegyei elnök a tőle megszokott közvetlenséggel és tudással tartotta meg orgonaszentelési prédikációját. Az istentisztelet többi részét id. Nagy Emil, Kósa András, Rácz Győző, Hunyady László, Tóth Kálmán, Paál Gyula és Szathmáry Gyula lelkészek végezték. Az uj orgonát Novák Sámuelné orgonista szólaltatta meg.

Este bankettre jöttek össze az egyházközség örvendező tagjai és a vidékről megjelent vendégek, ahol másokkal együtt a város polgármestere is beszédet tartott.

Phone: 2-9560
WILLIE'S MARKET
DAIRY - MEATS - GROCERIES
160 Market St., PASSAIC, N. J.
TÓTH BÉLA, tulajdonos

VASÁRNAPI ISKOLA, FÜGGETLEN EGYHÁZ, DETROIT, MICH.

HARSÁNYI ANDOR LELKÉSZ BEIKTATÁSA

A morgantowni és vidéki ref. egyház uj lelkipásztorának, Harsányi Andornak beiktatása szeptember 5-én ment végbe. A beiktatási szertartást Varga Lajos, középegyházmegyei elnök és Dienes Barna, a középegyházmegye titkára végezték, a záró imát mondotta Murányi István, a brownsvillei egyház uj lelkipásztora. Állitás szerint, még ennyi magyar soha sem gyült össze Morgantownban, mint ezen az ünnepen, ugy a beiktatáson, mint az utána következő diszebéden, amelyen jelent volt a városnak előkelő angolsága is. Meg kell itt emliteni, hogy az egyház előljárósága, Templomsegélyző Női Egylete és Ifjusági Köre kitünően munkálkodott s egyházunk és a magyar társadalmi élet szép jövő előtt áll. Ennek igy kell lennie, mert mint szegény munkások, tudják, hogy az egységben rejlik az erő és az egységet meg fogja koronázni egy "Magyar Nap," melyet majd jövő esztendőben fognak tartani s melyen megjelen minden magyar Uniontowntól egész le Clarksburgig. Az istentisztelet után következett a diszebéd, a melyen részt vett vagy 150 személy.

HARSÁNYI ANDOR, lelkész.

Harsányi Andor lelkész 1889 november 30-ikán Cincinnatiben, Ohio államban született. Iskoláit Mercersburgban, a Franklin and Marshall College-ban és a United Presbyterian Egyház pittsburghi szemináriumában végezte. Mikor 1914 májusban végzett, Debrecenbe számitott menni egy évi tanulmányutra, de a háboru kitörése megakadályozta tervének végrehajtásában. 1914 szeptember havában segédlelkésznek ment a new yorki 116. utcai egyházba, ahol 1914 decemberben lelkészi szentelésben részesült Ludman Sándor, id. Dókus Gábor és Harsányi László lelkészek által.

1915 február 23-ikán kötött házasságot Makróczy Vilmával, Makróczy Ferenc és neje leányával. Az esketést Dr. Souders superintendens és a vőlegény atyja, Harsányi Sándor lelkész végezték.

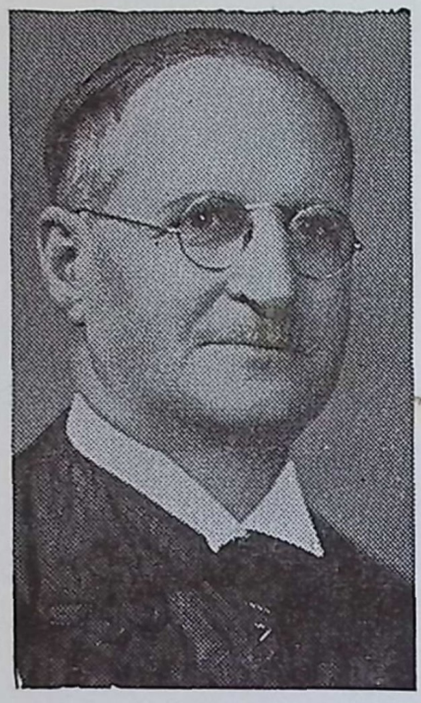
1915 április havában a Mahoning Presbytery az alliancei magyar gyülekezet élére hivta meg, 1918 juliusban uniontowni lelkésznek választották, 1922 októberben a Pittsburgh Presbytery a canonsburg-fleming parki missziói telepek gondozásával bizta meg. 1927 julius havában a Shenango egyházmegye az ellwood cityi missziói egyházba hivta meg és egy darabig a canonsburgi és fleming parki egyházakat is kiszolgálta. 1934-ben lemondott ellwood cityi lelkészi állásáról, de mivel Nagy András lelkész Buffaloba távozott, 1938 márciusig tovább szolgálta Ellwood Cityt. Két izben az a kitüntetés érte, hogy Ellporton, Ellwood Citynek egyik városrészébe két izben választották meg polgármesternek.

1938 márciusban a uniontowni és morgantowni egyház választotta meg lelkipásztorának.

SZEGHY B. JÁNOS LELKÉSZ BEIKTATÁSA

Esős csunya idő volt 1937 október 10-én, de barátságos, meleg és felemelő ünnepély folyt le a fairporti ref. templomban Szeghy B. János e. m. elnök lelkészi beiktatása alkalmából. A beiktatást Bernáth Árpád, a tóparti e. m. pénztárnoka végezte, a lelkesitő prédikációt Daróczy Mátyás mondotta, a lelkésznek és a gyülekezetnek Nagy Ferenc adott igen megszivlelendő tanácsokat, Fürjész Béla, Szijjártó István, Murányi István, Bacsó Béla végezték az istentiszteleti szolgálat többi részét. A banketen Fodor József e. m. végrehajtó bizottsági tag töltötte be a tósztmesteri tisztet nagy szakértelemmel.

Szeghy B. János theológiai tanulmányait a bloomfieldi szemináriumban végezte 1913-ban. Felavatása Chicago, Ill.-ban történt. Mint lelkipásztor a következő helyeken szolgált: So. Chicago, Ill., Northampton, Pa., Holsopple, Pa., angol gyülekezetben, Poca-

SZEGHY B. JÁNOS, lelkész.

hontas, Va., hol szolgálata folyamán uj templom épült, Springdale, Pa., Milwaukee, Wis. és Buffalo, N. Y. Jelenlegi állását Fairporton (O.), 1937 szeptember 15-ikén foglalta el. Mint a Közép Magyar Ref. Egyházmegyének tagja a titkári és elnöki állást foglalta el. Titkára és most másodizben elnöke a Tóparti Magyar Református Egyházmegyének.

1919 junius 15-ikén házasságra kelt Etzberger Elza hajadonnal Northampton, Pa.-ban. Az esketést Garay Gerő lelkész végezte. Házasságukat a jó Isten két fiu gyermekkel áldotta meg: János 18 és József 15 éves.

Gegus Hardware & Furniture
Company
PAINTS AND HOUSE FURNISHINGS
Egyedüli magyar vas-, festék-, butor- és mindenféle házi szükségleti cikkek kereskedése Detroitban. Pénzt takarit, a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesül. Tegyen próbát ön is.
Phone: Vinewood 2-1184
8009-13 W. JEFFERSON AVENUE
DETROIT, MICH.

RÁCZ GYŐZŐ LELKÉSZ BEIKTATÁSA

Rácz Győző Tiszabeszdéden, Szabolcsm. született 1903 április 3-án. Az érettségi vizsgát a budapesti 6. ker. főgimnáziumban tette le, majd a debreceni Gróf Tisza István Tudományos Egyetemre iratkozott be, hol két és fél évet töltött a jogi tanulmányok folytatásában. 1926-ban jött ki Amerikába. A bloomfieldi papnövelde intézetbe iratkozott be, hol a theológia sikeres elvégzése után egész fiatalon átveszi a trentoni egyház vezetését. Pár évi trentoni müködése után a phoenixvillei egyház élére kerül, ahonnan most a passaici gyülekezet hivta meg egyhangulag lelkipásztorának. Az uj gyülekezete nagy lelkesedéssel fogadta a kedves papi családot, és ünnepélyes beiktatását 1937 november 28-ikára tüzte ki az egyház presbyteriuma. Az ünnepélyes istentisztelet délután 5 órakor volt az egyház templomában.

(Ref. Lapja)

BEIKTATÁS BROWNSVILLEN.

A brownsvillei ref. egyház a néhai Kovács Andor örökébe Murányi István conneauti lelkészt hivta meg, aki nagy lelkesedéssel fogott hozzá a munkához uj állomásán. Ünnepélyes beiktatása október 23-ikán ment végbe. A magyar lelkészek közül Harsányi Andor, Murányi János, a beiktatott lelkipásztor édes atyja, Silay Sándor és Dienes Barna voltak jelen; ez utóbbi az ünnepi beszédet tartotta. A Presbytery nevében Dr. Hoon és Dr. Kilgore angolul, Silay Sándor daisytowni lelkész pedig magyarul végezték a beiktatási szertartást.

Az istentisztelet után ünnepi vacsorára gyülekeztek össze. Itt megjelentek Szabó Nándor római kath., Szokol János és Delawrance Tamás görög katholikus papok is és átadták egyházaik üdvözletét. Az ifjusági énekkar négyszólamu dalokat adott elő, ifj. Horváth Imre hegedün játszott. Kotán István gondnok az egyház nevében arany órával ajándékozta meg a lelkészt, Horváth Sándorné a Nőegylet nevében pénzadományt nyujtott át, a vasárnapi iskola növendékei pedig virágot. A beiktatott lelkész édes anyjáról is szeretettel emlékeztek meg, akinek Horváth Imréné tortát, Husz Sándor pedig virágot ajándékozott.

BERTÓK BÉLA LELKÉSZ BEIKTATÁSA

Bertók Béla lelkész már régi idő óta szolgálja a pocahontasi egyházat. A nagy távolság miatt a beiktatása késedelmet szenvedett. A Központi Egyházmegye megbizásából Dienes Barna egyházmegyei jegyző szeptember 18-án végezte a beiktatási szertartást, amikor predikált is; rajta kivül Novák Lajos logani lelkész szolgált az istentisztelet keretében.

A beiktatás után asztalokhoz ült a közönség és kellemes körben fejezték be a rég várt örömünnepélyt.

KOROCZ GÉZA LELKÉSZ ÜNNEPLÉSE

Abból az alkalomból, hogy Korocz Géza lelkész tiz évet töltött el a flinti egyházban, az ottani magyarság az egyháztanács rendezésében és a Nőegylet segitségével október 2-ikán bensőségteljes ünnepséget rendezett. Délelőtt a templomban Dr. Molnár Jenő lelkész alkalmi beszédet tartott, este pedig olyan sokan vettek részt a banketten, amire nem igen volt még eset Flinten. Itt megjelent Tóth Mihály detroiti lelkész is. A közönség hálás szavakban és ajándékokkal emlékezett meg a Koroc Géza flinti hüséges munkálkodásáról, aki dacára automobil balesetből származó sulyos megbetegedésének, mankón járva is pontosan végezte a szent szolgálatokat.

SZEGHY B. JÁNOS LELKÉSZ JUBILEUMA

A fairporti gyülekezet szeptember 11-én abból az alkalomból, hogy lelkipásztora, Szeghy B. János elérte felszentelésének huszonötéves határkövét, szép ünnepséget rendezett. Az istentisztelet keretében a predikációt az ünnepelt iskolai osztálytársa, Dókus Gábor cantoni lelkész tartotta. Este nagyszabásu bankett zárta be az ünneplést, amikor a megjelent lelkészek, az egyház, Nőegylet és ifjusági képviselői szép beszédekben méltányolták a jubiláló lelkipásztort. Ugyanakkor értékes ajándékokkal bizonyitották be iránta érzett ragaszkodásukat és szeretetüket. Az ünnepélyre többen jöttek el Buffaloból is, ahol Szeghy B. János korábban szolgált.

BORSOS ISTVÁN LELKÉSZ NYUGALOMBA VONULT

Borsos István lelkész, aki legutóbb a morgantowni körzetnek volt misszionáriusa, 1938 január 1-én nyugalomba vonult. Változatos és eseményekben gazdag amerikai pályát futott meg, amelyről az a könyv fog beszámolni, amit Borsos István lelkész: "Ötven évi lelkészi pályán 1888-tól 1938-ig" cim alatt irt és Budapesten Borsos József nyugalmazott kir. főügyész, táblabiró rendez sajtó alá. Mint Borsos István lelkész értesit, a könyv tartalomjegyzéke a következő lesz:

1. Ajánlás feleségemnek és életben levő 12 gyermekemnek. Férji és atyai szerető szivvel. 2. Előszó. 3. Életrajz. Születtem 1872 aug. 14-én, Vajdácskán, Zemplén megyében. 4. Diákélet a sárospataki főiskolában. 1876—1894—1896. 5. Bizonyitványaim. Érettségi, első és második lelkészi. 6. Segédlelkész voltam: I. Tiszakóródon, Szatmár megyében. 7. Bihar-Diószegen, Bihar megyében. 8. Helyettes lelkészkedésem: Szalacs, Bihar megyében. 9. Vallás tanárságom: Nagyvárad, Bihar megyében. 10. Fugyi, Bihar megye, lelkésznek meghivtak. Hét évi lelkészkedés. 11. A "Konvent" Amerikába kiküld (1905 március 13) első óhazai lelkészül. 12. Mákó, Kolozs megye meghiv közben lelkészül Erdélybe, Kolozs vármegyébe. Meghivó levél. Elfogadom a mákói ref. első osztályu lelkészi állást 1905 március 15-én. 13. Dr. Kuthy Zoltán, aki otthon volt és Berkó Géza, az Amerikai Magyar Népszava szerkesztője rávettek, hogy kijöjjek Amerikába. Miért jöttem Amerikába? 14. Amerikában érkezésem a new yorki kikötőbe. 1905 virágvasárnapon a 7-ik utcai templomban prédikáltam. 15. Állás nélkül két hónapig New Yorkban. 16. Windber, Pa. meghivott lelkésznek. Lelkész fizetése $200.00 a windberi és vidéki reformátusoktól és $600.00 a Magyarországi Református Egyház Egyetemes Konventjétől 17. A windberi templom felépitése és felszentelése után a hazai ref. egyházak Borsos István utazó s egyház-szervező lelkésznek nevezte ki napi $5.00 fizetéssel. 18. Müködési központjaim egyház szervezői állásomban. Buffalo, N. Y.. Beiktattam Ambrus Jánost Buffaloban. A lelkészlak iratait rendbe hoztam. Müködési központomat Perth Amboyba, N. J. helyeztem át. New Brunswick, N.

J.-ben a templom és lelkész részére telket vásároltam. Szabó Lászlót beiktattam a new brunswicki lelkészi állásba. Müködési központom lett New York, N. Y. So. Bethlehemben, Pa., Erdélyi János óhazai lelkésszel felszenteltem a hazai egyház fennhatósága alatt az első református magyar templomot. New Yorkban beszüntettük a felső városi munkát, mig a hetedik utcai templomon adósság lesz és van. 19. Wallingford, Conn.-ban templomot épitettem és Baja Mihályt, jelenleg debreceni lelkészt beiktattam wallingfordi lelkészi hivatalába. 20. Philadelphia, Pa. lett müködési központom. Utódom lett Kováchy M. Miklós. 21. McKeesport, Pa. meghivott az óhazai egyház felügyelete alatt egyházszervezésre. Itt Harsányi Sándor, akkori homesteadi lelkész átadta McKeesportot a hazai egyházak fennhatósága alá. Itt kiválasztottuk a templomhelyet. Itt nősültem meg, elvettem feleségül Kertész Erzsébetet, Kertész János és Siró Erzsébet leányát. Esketö lelkészem volt Szabó László. 22. Utazó lelkészi központom áttettem Detroitba. 23. McKeesport meghivott lelkészének. Nem fogadtam el. Philadelphia meghivott lelkészének. Nem fogadtam el. 24. Detroit, Mich. meghivott lelkészének. Elfogadtam. A Konvent nem erősitett be, mert a lelkész-választó közgyülésen én magam elnököltem. 25. Elfogadtam a philadelphiai lelkészi állást. 26. Dr. Tóth Sándor, akkori Buffalo, N. Y. lelkész elnöklete alatt a detroiti egyház lelkészül választott meg. 27. A Konvent Detroitba beerősitett. 28. Detroitban beállitottam a mindennapos óvodát. Később mindennapos iskolát nyitottam. Ez az iskola I—VIII osztályuvá fejlődött 2 angol és 3 magyar tanitóval. Detroitnak tiz évig volt mindennapos óvodája és mindennapos iskolája. Az egyházmegyék nem értettek meg. Fel sem terjesztették beadványaim, kérvényeim. 29. Trianon. Franciaország beszünteti a külföldi missziós munkát. 30. A Hazai Egyház átadott a Reformed Church in the U. S.-nek; akik ebbe bele nem egyeztek, a Presbyterian Missionnak. Akik oda sem csatlakoztak, a Free Hungarian Church megalkotásához. 31. Lemondtam a detroiti lelkészi állásomról. Ötször választott vissza Detroit. Nem maradtam ott. Beiratkoztam Lancaster, Pa.-ban theológiai tanfolyamra. 32. A Reformed Church in the U. S. kinevezett Tiffin, O.-ban utazó egyházszervező lelkésznek, detroiti $3,000.00 fizetésemmel. Szolgálataim a Ref. Church in the U. S. alatt: I. Flint, Mich. Konfirmáltam 12 gyermeket. Levizsgáztattam a nyári magyar iskolás gyermekeket. II. E. Chicago, Ind. Mircse Sándor volt detroiti káplánomat beerősitettem east chicagoi lelkészi állásába. III. A Gary, Ind. egyházban beszolgáltam. IV. A Whiting, Ind. egyházban beszolgáltam Mircse Sándor beerősitéséig. V. Uniontownban beszolgáltam hét évig. VI. Morgantown, W. Va. Uj egyházat szerveztem a Ref. Church fennhatósága alatt. Lelkészlakot vásároltam $7,200.00-ért. Templomot épitettem $4,000.00-ért. Ma adósság a templomon nincs. A parochián $4217.00. Filiáink vannak: Fairmont, W. Va. és Carolina, W. Va. 33. 1938 január 1-én nyugalomba ,vonultam, mit a Board 2 évvel azelőtt beadott kérésemre teljesitett. Főoka volt a nyugdijaztatásomnak: A Board beszüntette az utazó lelkészi állást. Leszállitotta fizetésem. A Classis nyugdijra ajánlott; a Board 2 év előtti kérelmemre nyugdijazott.

FEKETE ANDRÁS LELKÉSZ JUBILEUMA

Szeptember 24-én este a windberi magyarság örömünnepet ült abból az alkalomból, hogy Fekete András lelkész öt éven át szolgálta odaadóan és szemmel látható sikerek elérésével a windberi első református egyházat. Istentisztelet vezette be az ünnepséget, amelyen Dienes Barna hirdtte az Igét. Majd az iskola terembe vonult a nagyszámu közönség, ahol elismerésüket fejezték ki az ünneplő lelkésznek és további áldást kértek munkájára. Az egyházi Nőegylet tagjai finom ételeket szolgáltak fel.

A jubileumi ünnepély alkalmából emlékkönyvet adtak ki. A bizottság tagjai Mokri István gondnok, Juhász András titkár, Babus Béla és ifj. Kovács István ellenőrök, Győrfy Pál pénztárnok, Kovács Géza, Soltész István, Repka András, Turóczy István, Gyórfy Ferenc, Papp János, Gyenes János, Varga Lajos presbiterek, a Lorántffy Nőegylet részéről pedig Mokri Istvánné elnöknő, Gyenes Jánosné titkár, Soltész János ellenőr, Kovács Istvánné pénztárnok és Fekete András lelkészné diszelnök.

DR. VINCZE KÁROLY ÜNNEPLÉSE.

A perth amboyi független egyházközség kellemes meglepetésben részesitette Dr. Vincze Károly lelkipásztort amboyi lelkipásztorkodásának 10-ik évébe lépése alkalmából junius 12-ikén a délelőtti istentisztelet alkalmával. Azon egyházrészek lakosai, akiknek számára az egyházközség a keasbeyi imaházat elsősorban fenntartja, a szeretetnek tökéletes összeesküvésében annyi pénzt adtak össze, hogy az imaházban tartandó istentiszteletek céljaira egy szép és tartós palástot készithettek, sőt $11.05 még fenn is maradt. Ezt az összeget a palásttal és a nőikör virágplántás ajándékával a keasbeyi egyházrészben lakó Bányácski Ferenc algondnok adta át szép beszéd kiséretében az egész gyülekezet szivtől szivhez érző szeretete közben.

BÖSZÖRMÉNYI ISTVÁN LELKÉSZ.

A bridgeporti State streeti egyház 1938 április 23án tartotta meg a Böszörményi István köztük lelkészkedésének tiz éves jubileumát s ugyanakkor vettek bucsut a lelkész családtól, kik pár hónapi látogatásra Magyarországba utaztak május elsején. Az évfordulóról méltán emlékezett meg az egyházközség, melynek e tiz év alatti nagyszerü fejlődésében az emberi munka legnagyobb részét csakugyan ez a ritka tevékenységü és joggal népszerü fiatal lelkész végezte.

Böszörményi lelkész Miskolcon született, 1921-ben jött ki Amerikába. Főiskolai tanulmányait a lancaster, Franklin és Marshall Collegeban, és az ottani theológiai szemináriumban végezte, később egy évig a Yale egyetemen is hallgatott theológiai előadásokat, mint post graduate student. 1925-ben már a bridgeporti egyház segédlelkésze, három évvel később pedig rendes lelkésze. A keleti egyházmegyének öt éven át titkára, a Lelkészi Nyugdijintézeti Tanácsnak éveken át megbizottja. Két éven át a bridgeporti Junior College-ban magyar és német előadó. Kilenc év óta szerkeszti és kiadja a SZEBB JÖVŐ cimü egyházi gyermek- és ifjusági lapot. Bridgeport városában a Family Welfare tanácsának választott tagja. Felesége elődjének, Komjáthy Ernő lelkésznek a leánya, két kedves gyermekük van.

(Ref. Lapja)

BÉKY ZOLTÁN ÜNNEPLÉSE.

Béky Zoltán 1938-ban érte el trentoni papságának tizedik évfordulóját. Ebből az alkalomból az egyház nagyszabásu bankettet rendezett tiszteletére, amely a trentoni és vidéki magyarság közös ünnepe volt. Nemcsak magyarok jelentek meg ,hanem olyan kiválóságok is, mint New Jersey állam kormányzója, Trenton város polgármestere, az állam, város és megye más vezető férfiai. Illő formában fejezték ki az elismerést és tiszteletet, amit a kötelességtudó, lelkes és mindenkihez szivélyes lelkipásztor iránt éreztek. Tekintettel közelgő hazai látogatására, diszalbummal lepték meg.

Béky Zoltán lelkész 1938 nyarán családjával együtt Magyarországon járt és egyike volt azoknak, akiket Ravasz László püspök igehirdetői körutra kért fel. Ennek a megbizatásnak mindenki megelégedésére tett eleget. Összesen 24 helyen beszélt, a budapesti Kálvintéri templomban rádión is.

Visszatérése alkalmával hivei és a trentoni magyarság ismét szeretettel ünnepelték.

BÉKY ZOLTÁN, lelkész.

CSÁKI LAJOS
MAGYAR CSÁRDÁJA
13 Monroe Street, PASSAIC, N. J.

BACSÓ PÁL.

Bacsó Pál az abaujtornamegyei Gönczruszkán született 1877 január 25-ikén. 1896-ban jött Amerikába és először New Jerseyben és Bostonban tartózkodott. 1898-ban Toledoba költözött, majd pár évet Chicagoban töltött, ahol az ottani egyháznak buzgó tagja és tisztviselője volt. 1906-ban Toledoba költözött vissza és azóta állandóan ott lakik.

1907 augusztus 31-én kötött házassági szövetséget Molnár Irmával, akivel évek hosszu során át boldog családi életet élt mindaddig, mig a hüséges feleség hosszas betegeskedés után 1936 április 28-ikán el nem hunyt.

Bacsó Pál derekasan vette és veszi ki részét a közügyek szolgálatából. Legközelebb áll hozzá az ő toledoi református egyháza, amelynek 18 éve gondnoka, a Kálvin Egyletnek 16 éve elnöke és az egyháznak örökös tiszteletbeli főgondnoka. Az Amerikai Magyar Református Egyesület 21-ik osztályában is éveken keresztül viselt különböző tisztségeket.

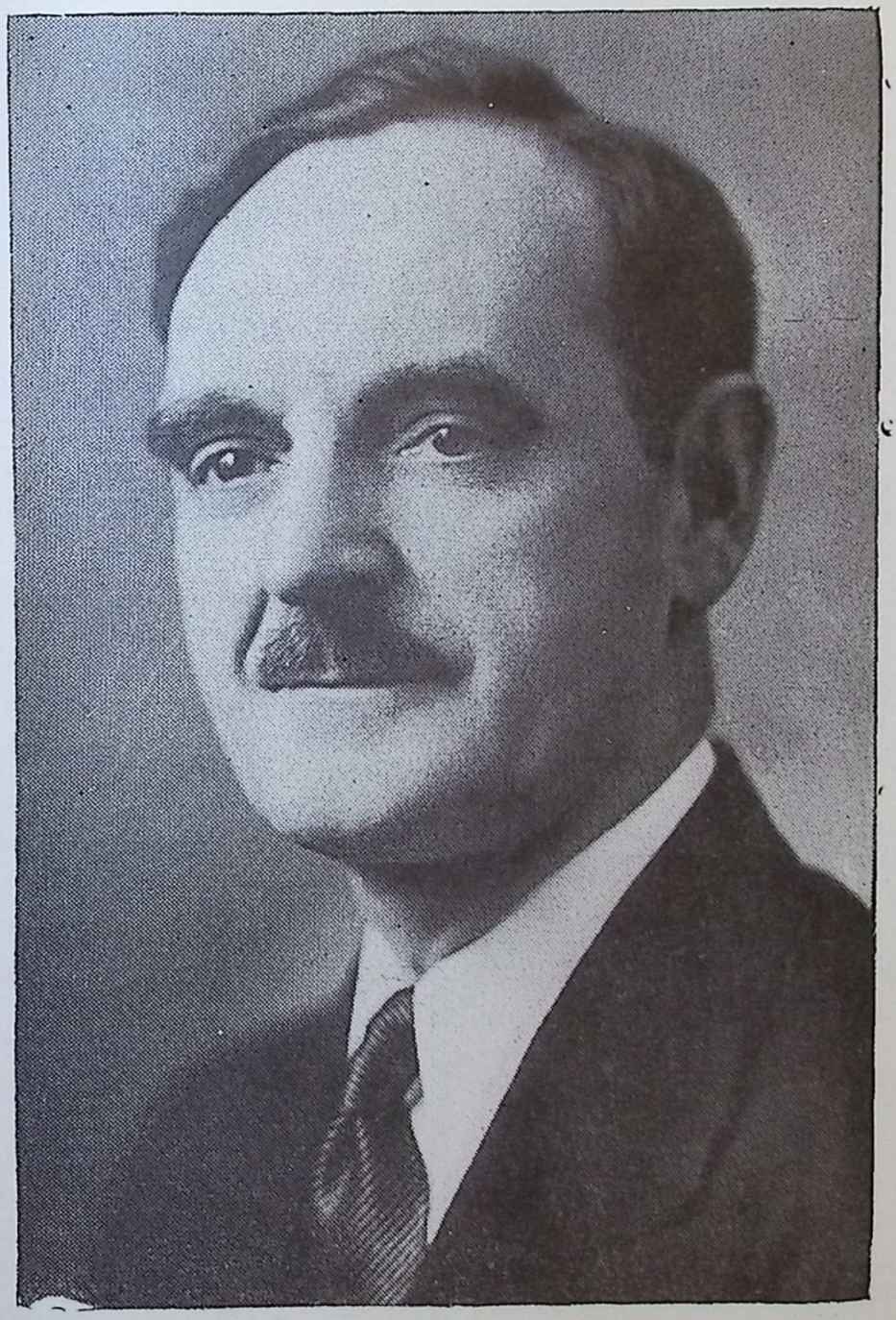

BACSÓ PÁL; TOLEDO, OHIO

DR. UJLAKI JUBILEUMA

Dr. Ujlaki Ferenc nejével együtt Magyarországon járt a nyár folyamán, ahol Dr. Ujlaki sok helyen predikált és erősitette a lelki kapcsolatot az ó-hazai és amerikai reformátusság között. Hazai tevékenységéről nagy elismeréssel nyilatkozik mindenki.

Visszatérése alkalmával október 23-ikán fogadtatási ünnepélyt készitettek a ragaszkodó hivek és általában a toledoi magyarság az érdemes lelkészpár tiszteletére. Megemlékeztek Dr. Ujlakinak a Toledoban eltöltött tizéves papi munkálkodásáról és értékes ajándékokkal lepték meg.

Dr. UJLAKI FERENC, lelkész

KRUCHIO ANTAL LELKÉSZT PALÁSTTAL AJÁNDÉKOZTÁK MEG.

A palást átadási ünnepély, amelyet az alliancei egyház jonuár 23-án tartott meg, reménységen felül sikerült. Az idő is nagyon szép volt és igy több vidéki testvéregyháztól is jöttek vendégek a lelkészükkel.

Az Istentiszteleten előfohászt és Bibliát olvasott Bőtty János, előimát Szeghy János mondott, az alkalmi szent beszédet Dókus Gábor mondta. — Majd Csépke István lépett az Urasztala mellé és szép beszédben emlékezett meg arról a munkáról, amelyet itt a lelkész végez nejével együtt. A Lorántffy Zsuzsánna templom segélyző nőegylet és a Bibliakör tagjairól, akik szép ajándékokkal és diszes palásttal is bizonyságot tettek annak, hogy méltányolják ama 12 éves munkát, amelyet közöttük végzett. A palástot aztán feltette a lelkész vállára és megáldotta azt a viselőjével együtt. A záró imát Nagy Ferenc mondotta, mig az ajándékot Csutoros István áldotta meg. Kruchió Antal meghatottan köszönte meg a nem várt szép és értékes ajándékot, igéretet tett arra, hogy mint eddig, ezután is az igazságnak az utján jár és dolgozik azokért a testvérekért, akik szivvel és lélekkel ott vannak az egyházuk mellett. A gyülekezetet Murányi János áldotta meg. Istentisztelet után azonnal lementünk az alsó terembe, ahol megteritett fehér asztal várta a vendégsereget, minden hely el volt foglalva.

(Ref. Lapja)

ALAPKŐLETÉTEL TORONTÓBAN.

A torontói Első Magyar Református Egyház 206 McCaul Streeten templomot épit. Az alapkőletételi ünnepély 1938 november 5.-ikén, szombaton délután történt. Az egyházat támogató Mr. John Wanless helyezte el a szegeletkövet. Magyarul Laky Zsigmond buffaloi, angolul Dr. Rupert G. Stewart predikáltak, az istentiszteletet Rev. C. K. Nicoll, a Toronto Presbytery moderátora vezette le. A templomépitő egyháznak Steinmetz Károly a lelkésze. Az angol és magyar énekszámokat a Salvation Army ifjusági zenekara kisérte.

A szép ünnepélyen több amerikai lelkész és Toronto város képviselője is részt vett.

RÁSKY JÓZSEF LELKÉSZ BEIKTATÁSA.

Rásky József ifju lelkészt a newarki gyülekezet hivta meg lelkipásztorának. Ünnepélyes beiktatása 1938 október 23-ikán volt, amikor Szabó András alphai lelkész predikált, Rácz Győző passaici lelkész előimát, Kovács Ferenc bloomfieldi tanár utóimát, György Árpád elizabethi lelkész fohászt és áldást mondott, Dezső János whartoni lelkész pedig bibliát olvasott. Az egyházmegye nevében Dr. Jos. Hunter, Dr. A. Sinclair, Dr. Hickok és Dr. William Ward moderátor vettek részt a beiktatási szertartásban.

A bensőségteljes istentiszteletet bankett követte, ahol Kósa András new brunswicki lelkész töltötte be a toastmasteri tisztséget. Itt adta át Malasits József lelkész a kingstoni egyháznak üdvözletét, ahol a beiktatott lelkész korábban szolgált. Az izletes vacsorát, amelyet 175 személyből álló közönség fogyasztott el, a Nőegylet készitette.

A COATESVILLEI EGYHÁZ TIZENÖTÉVES JUBILEUMA.

A Pennsylvania államban levő coatesvillei egyház tizenötéves jubileumát 1938 október 30.-ikán ünnepelte. Noha jelenleg lelkipásztor nélkül vannak az itteni reformátusok, szép ünnepélyt rendeztek. Az alkalmi istentiszteleten dr. Dikovics János bloomfieldi tanár, Pazár Miklós philadelphiai és Csikesz Tibor phoenixvillei lelkészek fungáltak. Godra Márton gondnok és Adorján Lajos pénztárnok az egyház multját ismertették.

Legyen az 1939-ik esztendő Árvaházunknak és Aggmenházunknak az életében Isten kegyelmének ujabb tanubizonysága!

NOVÁK LAJOS ÉS CSALÁDJA

262 EAST AVENUE

EAST NORWALK, CONN.

ADOMÁNYOK A BETHLEN OTTHONRA

1938 JANUÁR 1-től SZEPTEMBER 30-ig.

Akron, O. Y. W. C. A. (Magyar Női Club) $2.00. A Független Egyházból: N. N. $2.00, Bertha Zoltán lelk. 2.00, N. N., N. N., Remiás István és cs., Csizmadia János és cs., özv. Horváth Pálné, Berta Bertalan és cs., Nagy József és cs. 1.00—1.00, N. N., Nagy Imre, Petrush István és cs., Nagy Józsefné, Bogya András és cs. 50—50c, persely 2.15, árvaházi persely 5.35, Dabóczi István lelk. 50c, Druga Jánosné 2.00. Az Első Ref. Egyházból: Bernáth Árpád lelkész, Farkas Lajos és cs., Sala Ernő, Miklósy Vilmos és n., Mező Istvánné, Mrs. Budai és cs. $1.00—1.00, Rényi András, Németh Gyula, Orosz Józsefné, Sajba Pálné, Bordy Mihályné 50—50c, persely 1.50.

Ansonia, Conn. N. N. $5.00.

Aurora, Ill. Magyar Presbyterian egyház persely $2.10.

Baltimore, Md. Dr. Kajdi László $5.00.

Barberton, O. N. N. $10.00.

Barracksville, W. Va. Prunyi János $1.00.

Bessemer, Pa. Özv. Gergő Péterné $2.00.

Bethlehem, Pa. Id. Nagy Emil lelkész (Varga Sándor temetésekor) $5.00.

Bridgeport, Conn. Ludman Sándor lelkész $5.00. A négy egyház zászlószentelési ünnepélyéről $34.21. Rákóczi Egylet 33.00, persely aug. 7-én a hajón tartott istentiszteleten (beküldve Köteles István által) 6.00.

Brownsville, Pa. Szarka Ferenc $1.00, Kovács Andor lelkész 13.00.

Bucyrus, O. Papp Károly, özv. Kiss Mihályné, Zahari Sándor $1.00—1.00.

Buffalo, N. Y. Az I. Egyházból: Árvaházi persely $6.10, Ujváry Ede 2.00, Rozgonyi György és neje, Kurucz János, Gédra András $1.00—1.00, Baglyos Menyhért 50c, Lorántffy Nőegylet (I. Egyház) 5.00, Kovács Imre 1.00, Bartók Pál és n. 1.00, Ref. Nőegylet (Westsidei egyházból) 15.00.

Caldwell, N. J. I. Magyar Női Club $5.00.

California, Pa. özv. Kovács Andorné $1.00.

Canonsburg, Pa. Öreg Amerikások Családja $5.00, Kerekes Rudi 1.25.

Canton, O. Dókus Gábor lelkész $20.00, Keszeg Ferenc 1.00, Keszeg Piros Imre 1.00, Bulát János 1.00.

Carolina, W. Va. Barillo Berta $1.00.

Carteret, N. J. A Független Egyházból: Daróczy Sándor lelkész $5.00, árvaházi persely 5.65, templomi persely 7.07, Daróczi Sándor lelkészné 2.00, Kói Ferenc, id. Pirigyi Ferenc, id. Zakor András, Baksa Károly, Nagy András, Biri Balázs, Szesztay Károly, Kocsi János, Gyüre Bénjámin, Sohajda Albert 1.00—1.00, Szabó Sándorné, G. Nagy Béla 50—50c, Ref. Női Egylet 10.00.

Chicago, Ill. F. Földi $1.00, Pozsgai Imre 2.00, Julia Deare 2.00, West sidei Ref. Nőegylet 5.00 Bongár Józsefné 1.00. A Magyar Baptista Egyháztól: Horváth István 1.00, persely 3.25. A Westsidei Ref. Egyházból: Sebestyén József és cs. 2.00, Józsi Károly, Mező Lajos és cs., id. Kötél József és cs., Mrs. C. M., Hari Károly és cs., Igyártó Árpád és cs., Bolajti László 1.00—1.00, Vajda Józsefné, Kanyó Iászló és cs., Szepi Józsefné, id. Igyártó Pálné 50—50c, persely 5.00, Sztankow György és n. 10.00, Varga Gábor 4.00, South Sidei Ref. Egyház 100.00, So. Sidei Ref. Nőegylet 10.00. A So. Chicagoi Ref. Egyházból: Mészáros János és cs. 2.00, Bánfi Károly, Nyiri Jánosné, Szilágyi Antal, Timár József 1.00—1.00 Harsányi Ferenc 50c, persely 3.50.

Cleveland, O. Az I. Egyházból: Vasárnapi Iskola $15.00, Nagy Sándor, Nagy János 50—50c, Lórántffy Zsuzsánna Nőegylet 10.00, Templom és Iskolasegélyző Egylet, Bogó István és cs., Bodnár Péter és cs., Takács Emma 5.00—5.00, Molnár Ágoston és cs., Fekete György 3.00—3.00, B. Veres József 2.50, Fehér Lajos, özv. Metti Ferencné és cs., Geszti Imre és n., id. Tudja Albert, Gerlach Józsefné, Kováchy M. Andor 2.00—2.00, Pusztai János és cs. 1.25, Boros Pál, Malina Ádámné és Resko Juliska, Mary Jans és Theodore Mács, Paizs János, Kardos András, Koncz Istvánné, S. Kardos István, Csonay Elekné, Hatvani Dezső, Kalemen Gábor, Kiss Lajos és n., Takács György és n., Mrs. S. Gasell, Ifj. Magyar András és n., Gazsi István és n., Koncz András és cs., Mogyorody János, Bodi Balázs és n., özv. Kish Imréné, Farkas István, Puskás Ferenc, Harnocz István, Hancsár Gyula, Végh Jánosné, Mrs. J. Kiss, Géczi Borbála, Pezsők Jánosné, Dudás Györgyné, Buszlai Gábor és n., Mrs. Juhász, Dudás Pál és cs., Kováchy Miklós György, Molnár Bertalan és cs., Hudák Sándor és cs., id. Seres József, Mrs. Fülöp, Kéri Jánosné, Borsa Mihályné, Kiszely János, Somosy Józsefné, Orosz Zsigmond, Göczö András és n., Kováchy M. Mariska, Reingruber Károlyné, Bertók Mihály, Czompoly Miklós, Tagyiszer András, Bálint József, Lipták Józsefné, Makó Ferenc, Miss Elizabeth Nagy, Oskey Mihályné, Mrs. John Bucsi, Mrs. John Hornyák és Jámbor István 1.00—1.00, Tucskár Józsefné, Mrs. Sundslo, Gaczi Istvánné, Kundrák Steve, Varga Mihályné, Tóth Imréné, Bokor Benjámin, Mrs. Dezsy, Najbaker Suma, Szuhai Lajos, Mary Böröcz, Beke Józsefné, Bori Józsefné, F. Tóth József, Szivegen Pál, Tebsky Pál, Barna József, Major Imréné, Béres Anna, Hunyor Istvánné, N. K., Kertész Aladár 50—50c, persely 8.55, kisebb adományok 15.80,, a Női Segélyegylet 10.00, Magyar Nők Jótékonysági Nagybiz. 10.00, Geszti Imre és n. 2.00, Gerlák Józsefné, Kassay Kálmán, Kiss Bertalan 1.00—1.00. A West Sidei Ref. Egyházból: Fiatal Asszonyok Köre 10.00, Ref. Ifj. Kör, Ref. Templomsegélyző Nőegylet 5.00—5.00, Daróczy Mátyás lelkész és n., Dr. Kovács József, Ormándy Jánosné 2.00—2.00, Angalét Károly és n., Angyal Béla, Angyal Béláné, Baranyai Józsefné, Bereg József és n., Danyi Imre és n., id. Éles András, Fodor József jogtanácsos, Garta Márton és n., Grüll Leonard és n., Hanyitz

A SZERETET A TESTVÉRSEGITŐ EGYESÜLETEKNEK A VEZÉRLŐ CSILLAGA—

Pál apostol azt irta a Korinthusbeliekhez irt egyik levelében:

"Ha embereknek vagy angyaloknak nyelvén szólok is, SZERETET pedig nincsen én bennem, olyanná lettem, mint a zengő érc, vagy pengő cimbalom!"

Egyetlen egy fraternal egyesület sem juthat sem a zengő érc, sem a pengő cimbalom sorsára, ha él tagjainak sorában a TESTVÉRSZERETET, mely a legnagyobb erkölcsi támasztéka. — A

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET

is a testvérsegités, a testvérszeretet égisze alatt müködik és izmosodik immár 53 esztendő óta..... S örvendező érzések járják át magyar lelkünket mikor azt olvssuk, hogy a

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET

ma már az egész világon a legnagyobb MAGYAR testvérsegitő egyesület, mely tőkeerősség, megbizhatóság és jóság tekintetében vezet az összes hasonló szervezetek között. **Taglétszám közelesen negyven ezer és a jelenlegi vagyona közel négy millió dollár.**

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET

felnőtt tagjai részére 6, gyermektagjai részére 4 különféle életbiztositási kötvényt ad. Négyféle betegsegélyt is nyujt és "double indemnity" alapon kétszeres összeget fizet balesetből származó halálesetek után. Nyári magyar iskolái, tanulmánysegélyei, értékes hetilapja, a Verhovayak Lapja, cserkész csapatai és elöregedett tagjairól való gondoskodása valóban közismertté tették ezt az Egyesületet, mely évről-évre még osztalékot is fizet tagjainak.

Nemzetségünkhöz törhetetlen ragaszkodását a Verhovay Segély Egyiet tettekkel is bizonyitja. **1939 tavaszán** megrendezi

NAGY VERHOVAY REVIZIÓS

Tagszerzési Versenyét és Reviziós Társasutazását

s 25 amerikai magyart küld Magyarországba teljesen ingyenes hajó- és vasuti jegyekkel, valamint az óhazai földön **10 napi teljes ellátással ajándékozva meg a verseny nyerteseket.**

Ha bővebb felvilágositást óhajt egyesületünkről, irjon erre a cimre:

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET

KÖZPONTI HIVATALA

345 FOURTH AVENUE **PITTSBURGH, PA.**

András, Hanyitz Andrásné, Juhász András, Kassay István, Kondrák Mihály és n., Kovács András, Kövér Kálmán és n., Máté Áronné, Mitró Istvánné, Papp Ferenc és n., Slézia Dániel és n., Sternay Károly és n., Szekeres Gedeon és n., Tamás Juliska, Tolmácsi Gábor, Tolmácsi Gáborné, Tóth P. Pál és n. (Joan Ar.), Török Miklósné, Varga András és n. 1.00—1.00, Kovács Sándor és n. 60c, Kovács János és n. (Siam A.) 55c, Juhász András és n., Id. Lakatos József, Kovács Eszter, Kőrösi Jánosné, Kopasz Józsefné, Kovács Lajos és n. 50—50 cent. Kisebb adományok és persely 10.85, Daróczy Mátyás lelkész és neje 10.00, Magyar Athléta Klub Női Oszt. 12.00, Magyar Női Segély Egylet 10.00, Gazsonyi János 1.00, Szász Pali és Szász Dorottya 1.00—1.00

Cliffside, N. J. A Független Egyházból: özv. Kovács Gyuláné $3.00, Dudás János és cs., Koszta Ferenc és cs., Takács Mihály és cs. 2.00—2.00, Tóth János, Juhász József, Esik András és cs., Mrs. Kazinczi, Kendi Ferencné, Laczkó András és cs., özv. Tóth Jánosné, Abaházi János 1.00—1.00, Térmeg Gáborné 50c, persely 3.60.

Clinton, Ind. Bodnár Péter és n. $1.00.

Conneaut, O. A Ref. Egyházból: Murányi István lelkész $2.00, Varga Bertalan, Eszterhay András 1.00—1.00, persely 2.00, László Sándorné 1.00.

Coraopolis, Pa.: I. M. Önképző Női Kör $50.00.

Corning, O. Özv. Urbán Józsefné $1.00, Szarvas György 50c.

Dante, Va. Szabó István $1.00.

Dayton, O. Tatár Imre $1.00.

Derby, Conn. Első Magyar Betegs. Egylet $2.50.

Detroit, Mich. Verhovay 36-ik fiók $5.00, Hungaria Egylet 51.50, Független Ref. Egyház 15.00, Vida Sándor 3.00, Balogh Ferenc 2.00. Az Első Egyházból: Máté István, Institóricz Mihályné 5.00—5.00, Erdey János 4.00, Bajnai Károly, Fodor Gyula, Juhász Imre, Pokol Áron, Tóth Mihály lelkész és n. 2.00—2.00, Juhász család 1.50, Balázs Bertalan, Balogh Ferenc, Balogh Kárloy és cs., Bodnár Károly, id. Czankó Lajos és n., Dallos Mihály, Gallovics Bálint és cs., Mrs. Emma Gaty, Hajdu Miklós, Horosz János és n., Horváth György és cs., Hővizi András, Mr. és Mrs. L. Kállay, Kallós Antal, Kendi Ferencné, özv. Kiss Andrásné, özv. Kolláth Károlyné, Kovács P. Dániel és n., Kudrecz Andrásné, Laczó János, Lőrincz Mihály és cs., Mihályi Ferenc, Molnár Gusztávné, P. Petők Polyák Sándor, K. Porcs János, Mrs. G. Pritula, özv. Rákay Bertalanné, Rákay Ferenc és cs., özv. Ritók Józsefné és cs., Elizabeth M. Rohonczy, Ruday András, Elsie Szabó, Mrs. Martin Sabo, özv. Szabó Antalné és Sándor, Szászi István és cs., Szopó József, Stropko Pálné, Tamás Pál és n., Tóth Istvánné, B. Tóth János és cs., Tukacs Gedeon és cs., Varga Ferencné, Varga József, Vass Ferenc, Vasas Lajos és cs., Zámbó György, Mrs. Stephen Zeller. Mindszenthy Kálmán 1.00—1.00, Balyó László és cs., Mrs. Barsi, Daróczy Zoltán, Demeter Erzsébet, Jakcsi Ferencné, özv. Jobbágy Józsefné, Karácsonyi Juliána, Király Erzsike, Lakatos Béláné, Nagy József, Pogány István, Rákay József, özv. Recsey Sándorné, Simon Lajos, Szabados Jánosné, Szegedi Sándorné, id. Szopó Ferenc, Mrs. Helen Szukics, özv. Tóth Jánosné, Mrs. J. Tóth 50—50c, a Ref. Női Egylet estélye 41.40, kisebb adományok 2.40, Dabóczy István lelkész 1.00.

Dillonvale, O. Verhovay 86. fiók $1.00.

Donora, Pa. Volt Csatlakozott Egyház $2.20.

Duquesne, Pa. Sebestyén Endre lelkész $3.50, Nyisztor Imre és n. 3.00. A Csatlakozott Egyházból: Urbán József, Palágyi János, Kocsis István, Eötvös Gyula 1.00—1.00, Belenszki József, Szabó Sándor 50—50c, kisebb adományok 4.25.

East Chicago, Ind. Ref. Nőegylet $30.00, özv. Fekete Jánosné és gyermekei 5.00, East Chicago és Indianai Nagybizottság 15.00, Kecskeméthy József lelkész 1.00.

East Pittsburgh, Pa. Munkás Betegsegélyző Szövetség $15.00, Somló Lipót 5.25, Bobits Mitár 2.00

East St. Louis, Ill. Palkovics Gyuláné $1.00.

Ellwood City, Pa. Verhovay 141. fiók $2.00, a Ref. Egyházból: Ifj. Miskolczi István $1.00, Dé Tusai András 1.00, Kisebb adományok 1.60.

Elrama, Pa. Drenka János $1.00.

Escatop, Ala. Bittai János 50c.

Fairport Harbor, O. A Ref. Egyházból: Árvaházi persely $5.65, Templomsegélyző és Női Egylet 5.00, Vasárnapi Iskola, Szeghy János ref. lelkész és cs. 2.00—2.00, Orosz Ferencné, Tarnóczky Istvánné, Horváth Mihályné, Tatár Andrásné, Polgár Lajos, Ifj. Kanócz János, Boczán András, Molnár András, Lengyel András, Lőrincz László, Rajna Lajos, Szerdy István 1.00—1.00, Karakó Sándor, özv. Rákóczi Józsefné, Takács Istvánné 50-50c, Tóbiás János és n. 5.00.

Farrell, Pa. A Ref. Egyházból: Nőegylet adománya $10.00, persely szept. 18-án 3.04, Nagy Gábor, Nagy Imre, Bordy Sándor, Barta Kálmán, Gergely János, Asztalos Pál, Baba József, Iváncza József, id., Semperger Istvánné, Tisza Pál, Fonagy János, Karikás Pál 1.00—1.00, Gergely Károly, Luchette Józsefné, Fehér Gábor, Baba János, Szatmáry Józsefné, Biró József, Németh Zsigmond, Petus János, Csomor Albert, Lehotay András, Horváth Mihály, Mircheff Antalné 50—50c, kisebb adományok 1.25.

Flint, Mich. Özv. Vincze Istvánné, Bihari István 1.00—1.00, Korocz Géza lelkészné 1.00.

Homestead, Pa. A Ref. Egyházból: Kozell C. Teréz $2.00, Uhrinyák Istvánné 1.00, Balla János és n. 1.00, persely 7.85, Ref. Nőegylet 5.00, Matyi András, Fodor János, Rigó János Csizmadia János, Volyik György, Kojsza Bertalan és n., Bulykó András, Toboz Benjámin, Móré Mihály, Mikó Imre 1.00—1.00, id. Kosztarub András, özv. Miller Józsefné, Engel Józsefné, Kiss Józsefné 50—50c, N. N. 1.00, Homesteadi I. M. Ref. Bs. és Templomegylet 25.00, Ref. Egyház piknikjegy-megváltás 5.00.

Indiana Harbor, O. Faragó János $2.00.

Johnstown, Pa. Ifj. Madarász József $1.00, Madarász József és cs. 12.00, Orosz Károly 1.00, Vár-

NAGYMAMA CSUKLIK

. . . amikor unokája igy szól: "Én magam végzem munkámat . . .!"

"Éritettél valaha egy zsiros petroleum lámpát?", kérdi nagymama unokájától. "Minden reggel egy tucatot gyüjtöttem össze, megtöltöttem és megtisztitottam a lámpabelet. A füstös üvegkéményt meg kellett mosni meleg folyadékban, törülgetni és tisztitani. De TE szobáidat olyan világossá teszed, mintha nappal volna az által, hogy megérinted a villanygombot.

"Az én otthonomban szénkályha volt a konyhában, a mi azt jelentette, hogy szenet kellett cipelni és hamut hordani. Ott kellett állanom és vigyázni az ételre, hogy jól meg legyen főzve. TE a TISZTA villanyt használod, szabaddá teheted délutánodat, mert villanykályhád elvégzi a főzést és vigyázást HELYETTED.

"Mikor én a te korodban voltam, hátam görnyedt a mosás alkalmával. A mosást alig lehet munkának nevezni ma a TE villanyra berendezett géped segitségével.

"A tavaszi tisztogatás mindig rossz álom volt. Hogy haragudott apád, amikor fel kellett szedni és porolni a nehéz szőnyegeket! TE kitisztithatsz egy szőnyeget minden héten pár perc alatt a villanyos tisztitó géppel.

"A villamosság végzi munkádat, kedvesem, TE CSAK IRÁNYITOD a munkát."

●

Azok a HÁZIASSZONYOK, akiknek otthona a West Penn vonalán van, a villanyt ma olcsóbban kapják, mint valaha. S mivel tisztában vannak azzal, hogy milyen olcsó, jobban és jobban élvezik azt a sok jótéteményt, amihez lehetőség kinálkozik.

WEST PENN POWER CO.

Ikkonyi Miklós lelkész és n. 2.00, Ref. Egyház: Fáczán Jánosné, özv. Kozma Dánielné sorsolása 22.00, Pataki Ferencné, Pataki Jolanda 1.00—1.00.

Joliet, Ill. A Ref. Egyházból Bakti Ferencné és Bató Istvánné gyüjtésében: Ternyik Albertné $2.00, Józsa Benjamin lelkész, Kévés Mihályné, Riba Ferenc, Járosy Albert, Márta László, Bakti Ferenc, G. A. Carlson, Bárdi József, Kalay György, Bakti József, Dr. Bernard Kline, Hanus Vencel, C. A. Carlson, Bahor Lajos, E. H. Klafter, Bató István, Dr. Goldberg, Kocsis Lajos 1.00—1.00, Berta Pál 75c, Bahor István, Pál Ferenc, Bárdi Istvánné, Berta Béla, Mrs. Pártől, Gerencsél István, Németh Józsefné, Németh Lajosné, Kiss Péter, József Imre, Kiss Ferenc, Tóth István, Rudolph Salamon, Gergacz Mihály, Bojti István, Molnár Jenő, Stennik János, Ribóczy András, Ribóczy József, Kozma László, Jekka János, Falucskay József, Csik Károlyné, Mosolygó József, Mrs. Miller, Mrs. F. Penoske, George Sithka, Tóth Károly 50—50c, kisebb adományok 7.75, Bárdi József és n. 1.00.

Kearney, N. J. Novák Vilma $3.00.

Kreischerville, N. Y. A Független Egyházból: Persely $1.80, Béres Károly, Angyal Ferenc, özv. Fazekas Józsefné, Kozma Lajos 1.00—1.00, Nagy Mihály, Gerék István, Czap István, Papp Sándorné, Bodnár Pál, Horváth József 50—50c, persely 94c.

Latrobe, Pa. Rusznyák Andrásné $1.00.

Ligonier, Pa. V. V. Gaskin $1.00, Babinszky Andrásné 3.00, Babinszky Ödön 1.50, Kalassay Sándorné 9.00, Nánássy Lajosné 9.00, Nánássy Marian 2.00, Janiga József és n. 8.00, persely 40c, 20c, 10c, 32c, 90c, 7.27, 15.10, 1.96, 10c, 61c, 11.30, Henry W. Rhody 5.00, Gacsályi Imréné 3.00, Izsák György és neje 14.00. H és n. 14.00, W. Irwin 5.00, néhai Jordán János 3.00.

Logan, W. Va. Novák Lajos lelkész $7.00.

Lorain, O. A Ref. Egyházból: Ref. Nőegylet $5.00, Szakál István, Németh János 1.00—1.00, Indre László 50c.

Loredo, W. Va. Juhász Péter $1.00.

Los Angeles, Cal. Mrs. E. Szabó $4.00, Ref. Egyház 5.00, Hady Albert lelkész és n. 2.00.

Lynch, Ky. Gulobik János $1.50.

Madison, Me. Mrs. J. Jacobson $5.00.

Manville, N. J. Magyar Ref. Egyház $5.00, özv. Csik Pálné 1.00, M. A. Maliczewszki and A. Fucillo 2.50.

Martins Ferry, O. Mrs. Tóth Esther $1.00.

Massena, N. Y. Balázs Menyhért és n. $1.00, Urvacsorai persely 42.75.

McKeesport, Pa. Urbán József lelkész $13.50, Kalassay László 1.00, I. Balogh Gábor 4.00, Bridgeporti Szöv. 9. oszt. 2.00, Hadar Benjamin és n., Baylogh Adolf 2.00—2.00, Illés Sándor és n. 1.00. Az I. Egyházból: Kacsó Endre és n., Kalóz Károly, Márton János, Székely Márton és n. 1.00—1.00, Bartha Lajos, Ésik Benjámin 50—50c, kisebb adományok 1.90, Bogár Károly lelkész 1.00, Dr. Balázs Pálné 1.00, Nyilas István, Tóth János, Bertók János 50—50c, a Nagybizottság Virágnapjából 40.00.

Middletown, O. Farkas János $1.00.

Milwaukee, Wis. Ref. Egyház és Nőegylet $17.90, Ref. Egyház 2.85.

Monaville, W. Va. Veszprémi Géza $2.00.

Newark, N. J. Vasmegyei magyarok mulatságából $20.00.

New Canaan, Conn. Urbán Béla és n. $5.60.

New Brunswick, N. J. A Sommerset streeti Egyházból: Templomsegélyző Nőegylet $10.00, Első Ref. Egyházból: Lorántffy Nőegylet 10.00, Papp Károly lelkész 2.00, Első Ref. Egyház persely 15.75 és 13.09.

New York, N. Y. Hungarian Relief Society $100.00. A Magyar Baptista Egyházból: Persely 14.50, Szegények pénztárából, Ifj. Egylet, Nőegylet 5.00—5.00, Mr. Borok és n., Berleth S. és n. Vajda és n. 1.00—1.00, Murvay Károly 1.00, Bronxi Női Csoport 10.00. A Független Egyházból: Balló János, Ref. Nőegylet 2.00—2.00, Szentmiklósy Pál és n., özv. Szentmiklóssy Józsefné, Szentmiklóssy József és n., Mrs. Frank Marcantoris, Anna Panyko, P. Szemerszky Kemendi Sándor, Jaczkó Istvánné, Ifj. Kör, Ladányi Zsigmond lelkész 1.00—1.00, persely 6.00, Polczer Imre és n. 5.00, Sütő Sándorné 1.00. A 116-ik utcai Egyházból: Novák Vilma 2.00, Egyed József és cs., Riczu Józsefné, Kovacsik Béláné Tóth Imre, Mrs. Maklary, Takács József, Olcsváry Mihályné, Nagy József, Mrs. Herman, Tóth Gábor, Szabó Györgyné, özv. Juhász Ferencné 1.00—1.00 N. N. 75c, Kis József, Martha István, Csete Pál 50—50c, kisebb adományok 1.55. A 69. utcai Egyházból: Kiss Lajos 3.00, Shin Ferenc és cs., Papp Esther 2.00—2.00, Biró Teréz és cs., Ferenczy Vilmos, Ruttkay Béla és cs., T. Ribeczky, Horváth József, Murvay Károly, J. Baján, Mrs. M. Vadász, Mrs. Mary Rády, Nyitrai Erzsébet 1.00—1.00, Névtelen 4.00. Független Egyház: Mrs. Martin 1.00, Arad és Vidéke Egylet 5.00, Mrs. L. Allen, Szabó András 1.00—1.00.

Niles, O. A Ref. Egyházból: Vajda Andrásné (Warren, O.) $2.00, Veres Ferencné (Warren, O.) 1.00, özv. Szabó Antalné 1.00, Szabó Erzsébet (Warren, O.) 1.00, Sorbán József és n. 1.00, Sáfrány Ferenc 1.00, Tóth Bálint, ifj. Tóth Bálint, Vincze Miklós, Vincze Miklósné, Nagy Gyula 50—50c, Varju Mihály 25c, persely 1.05, Lorántffy Nőegylet 5.00.

North Braddock, Pa. Szarvák Pál $1.50.

North Tonawanda, N. Y. Tóth János $5.00.

Passaic, N. J. Összmagyarság adománya $31.75, Magyar Nők Jótékony Clubja 12.00. A Ref. Egyházból: Marcincin Istvánné, Fonyi János 2.00—2.00, Trényi Mária, Denci Zsuzsánna, Beregi István, N. N., Szendi András 1.00—1.00, J. Horváth 85c, Kovács István, Szabó Marfgit, N. N., Misó István 50—50c, persely 6.30, Mrs. Jobbágy, Szabó Jenő és cs., özv. Szomolya Lajosné, özv. Balogh Dánielné 1.00—1.00.

Paulsboro, N. J. Verhovay 327. fiók $2.00.

Perth Amboy, N. J. Izraelita Magyar Nők

40 ÉVES LESZ 1939-BEN . . .

az Egyesült Államok és az amerikai kontinens legkedveltebb és legnépszerübb, de egyben a legelterjedtebb és legnagyobb napilapja a napról-napra megjelenő

AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVA

Pompás hirszolgálata, kitünő eredeti cikkei, érdekes óhazai tudósitásai, a legjobb magyar irók tollából származó tárcái, elbeszélései, szépirodalmi és ismeretterjesztő irásai, a legkitünőbb magyar ujsággá teszik.

SZEREZZEN KÉNYELMET CSALÁDJÁNAK!

Járassa Ön is házához az AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVÁT. Csatlakozzon a legjobb magyar napilap családi és baráti köréhez. Ez a kényelem naponta csak néhány centjébe kerül, de szórakozást, épülést, örömet jelent családja minden tagjának.

EGÉSZ ÉVRE $6.00 FÉLÉVRE $3.00

Ily kis összegbe kerül, hogy a posta naponta házához hozza Magyar-Amerika vezető napilapját. (New York városában és a külföldre egész évre $9.00, félévre $4.50 az előfizetési dij.) Vegyen még ma egy money ordert, irja le a cimét és küldje erre a cimre:

AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVA KIADÓHIVATALA 380 SECOND AVENUE NEW YORK CITY

Magyar üzletemberek, gyárosok, iparosok, kereskedők, orvosok, ügyvédek és bármi más foglalkozásban levők, EREDMÉNYESEN ÉS SIKERREL használhatják az AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVA hirdetési hasábjait. Apróhirdetéseink gyors és biztos eredményt hoznak, kis költség mellett.

KÉRJEN HIRDETÉSI AJÁNLATOT!

Klubja $5.00. A Független Egyházból: Marosi Károly 2.00, Bodnár István és n. 1.00, özv. Tóth Ferencné (Liberty St.) 1.00, Czinu Istvánné 50c, Kojsza Károlyné, Karakó István, Abaházi István, Czető Lajos, Szalay Géza, Kiszti József, Cseresznye István, Kaczák Györgyné, ifj. Marincsák János, Bányácski Ferenc, Czók Mihályné 1.00—1.00, özv. Bereczki Miklósné 4.00, Férfi Kör, Női Kör 5.00—5.00, Amaczi János 3.00, Dr. Vincze Károly lelkészné, Magyar Ferenc és cs., Tariska Gábor és cs., Tóbiás Ferenc és cs. 2.00—2.00, Tóbiás Ferencné, Tóbiás Jolán, Erdélyi Erzsébet, Tóth Imre, Réz Ferenc, Izsó Antal, Kovács István (Chapin St.), Bodnár István, Kosztura Andrásné, Andricsák István, Szabó Pál, Gyurék János, özv. Lázár Jánosné, Vass Bálint, Mile Gábor, Mrs. R. Jenkins, Kurpé Zoltán, Kovács Ferencné, Illés Balázs, Bálint Erzsébet, Bercik Bertalan, Balogh Ferenc, Berecki Sándor, Rákos József, Orosz Aladás, Ősz Balázs, Dakó Ferencné, Árti Györgyné 1.00—1.00, Estók Istvánné, özv. Szabó Jánosné, id. Deák Lajos, Bodnár Jánosné, Tomori László 50—50c, külső persely 2.81. Kálvin János Egyház Ref. Nőegylet 2.00, Hatodik M. Ref. Nap perselyéből 22.95.

Philadelphia, Pa. A M. Ref. Egy. 92. oszt. gyöngyvirág-bálból 27.23, Árvay József és n. 1.00.

Phoenixville, Pa. A Ref. Egyházból: Lorántffy Nőegylet $5.00, Ref. Egyház 8.70.

Pittsburgh, Pa. B. Tóth Mihály $1.00, Varga Lajos lelkész 21.00, Nagyassy István 2.00, Nógrády József 1.00, Timon József és n. 5.00, Fiók Albert és n. 23.25, Nagybizottság 5.00, Hobek Henrik konzul 5.00, Mészáros Ferenc 1.00, özv. Balla Györgyné 4.00, Mrs. Szabó, Tóth Mihályné, Nógrádi Jánosné, Oláh Mihályné 1.00—1.00, Oláh Mihályné 1.00, Hibo Jánosné, Deutsch Lajos és n. Oláh Jánosné, Chisey Józsefné 1.00—1.00, Zsufovszky János és n., Chizy János és n., Becser Imréné 1.00—1.00, Látogatók 1.25, Fiók Aladár 1.00, Kovács Miklós 1.00, Miller Jánosné 1.00, N. N. 2.00 A szept. 4-iki piknik jövedelme 428.43, Révész Kálmán 6.00, Kucher Lajos és n. 1.00, Mrs. Ágnes Demann 2.00.

Pocahontas, Va. Pocahontasi Magyarság $28.63.

Poughkeepsie, N. Y. A Független Egyházból: Bardi András, Mrs. Bodó, Mrs. Lackó, Mrs. Balogh, Parragh Dezső lelkész $1.00—1.00, Nemes János 2.00, Kósa József, Mrs. Takács, N. N. 50—50c, persely 1.85.

Portage, Pa. Árvaházi persely 86 cent.

Pricedale, Pa. A Ref. Egyházból: Lőrincz András és cs. $2.00, Karaki Mihályné, Hajdu András és n., Id. Nagy József, Tordai Jánosné 1.00—1.00, Balázs Erzsébet, Balázs Borbála, Kovács József 50—50c, persely 2.05, árvaházi persely 2.75, Turda Elekné 4.00.

Rankin, Pa. A Ref. Egyházból: Ref. Nőegylet $10.00, Juhász Dezső és cs., Kish József és n. 2.00—2.00, persely 1.75, Geczi János, Bozay Lászlóné, Belenczky Péter és n., Ternyik András, özv. Tóth Istvánné, Bodor Jánosné 1.00—1.00, G. Tóth Imre, Csányi András 50—50c.

Roebling, N. J. Első M. Betegs. Egylet $2.50.

Roseton, N. Y. Egy szegény család $1.00.

Rossville, S. I., N. Y. Timár József $1.00.

Scranton, Pa. Özv. Vajda Istvánné $3.00.

South Bend, Ind. A Ref. Egyházból: Bakter Julianna, Lőczi Géza, Hirschler Károly és cs., Gyunga Péter és cs., Molnár Gábor, Patrick Katalin, Csillik Balázs és cs., Molnár József és n., Tamaska Mihályné, Bata János, Gáll András és cs., özv. Nagy Lajosné, Kalabányi István lelkész és n., N. N. $1.00—1.00, Tóth M. Lajos és cs., özv. Meykel Gyuláné 75—75c, Máté Pál és n., Buti János és n., Kovács István és cs., B. Tóth József 50—50c, kisebb adományok 50c, árvaházi persely 1.60, templomi persely 5.40, Egyházi Gyuláné és W. Tóth Jánosné sorsolásból 2.20, A. F. 2.00.

South River, N. J. Dr. N. Szücs $1.00. A Ref. Egyházból: Hartó E. András besz. lelkész, Juhász István és cs., özv. Ulják Jánosné, Fejes Márton, özv. Tóth Ferencné, Palkó Istvánné 1.00—1.00, Cselényi József, Csákai Józsefné, Szigeti Sándor, Mrs. Gáspár, Füzesi István 50—50c, persely 1.50.

Stamford, Conn. Özv. Lucskay Jánosné $2.00.

Taberg, N. Y. Mrs. Esther Nemo $2.00.

Toledo, O. Dr. Ujlaki Ferenc lelkész $5.00, Szuhay Gábor (Rossford) 2.00.

Trauger, Pa. Suba Ferenc és cs. $5.00.

Toronto, Ont., Canada. Steinmetz Károly lelkész. $5.00.

Trenton, N. J. A Független Egyházból: Radványi Ferenc $5.00, özv. Kovács Józsefné 2.00.

Twinrocks, Pa. Összmagyarság adománya $9.55.

Uniontown, Pa. A Ref. Egyházból: Ref. Egyház $5.00, Holló János, N. N., Szegei István, Kovács Béla, Németh József, kisebb adományok $1.00—1.00, Balázsi Bálint, Visnyai István, Klaczik György 1.00—1.00.

Van Meter, Va. Ifj. Tóth János $1.00.

Vestaburg, Pa. Roholy János $1.00.

Vintondale, Pa. Verhovay 61. fiók $2.50, Duzsa István 5.00.

Washington, D. C. Dr. Tóth Sándor $3.50, Király Imre pénztárnok 14.00, Borsy Kerekes György szerv. titkár 1.00, Vasváry Ödön számvevő 3.50.

Whiting, Ind. A Ref. Egyházból: Lakatos Sándor, Tóth Gyula, Gyüre András, Péter István, Juhász János, Zahári Jánosné, Jánosi Jánosné, Varga András, N. Balogh Jánosné, Horváth Ferenc, id. Sólyom János, Pavló András, Valiszka András, id. Magyar János, Mrs. Anna Drevjankó $1.00—1.00, Lentvorszki Andrásné, Gyüre Dániel, Sütő István, György Jánosné, Iski Mihály, ifj. Magyar János, Pivarnyik György, Csengeri János, Hrehocsik András 50—50c, persely 5.50, Pavló Andrásné 1.00, özv. Kovács Istvánné 1.00.

Williamstown, Pa. Péli Ferenc és n. $3.00.

Windber, Pa. Rácz János $1.00, Kürti Ferenc Győrfi Pál $1.00—1.00, látogatók 4.00.

Windsor, Ont. A Független Egyházból: Egyház $3.00, Kopasz István, Járdánházi Pál, Fábján

Sándor, Török Lajos, Veress Lajos, Diószeghy Sándor 1.00—1.00, Koszlu Lajos, Hegedüs János 50—50c.

Woodbridge, N. J. A Ref. Egyházból: Elek István, Balba István, Varga Albert, özv. Zséfár Andrásné, Gecsei Károly, özv. Prion Béláné, Réthy Lajosné, Gyenes István, özv. Kocsi Sámuelné Péntek Imre és n., id. Dobos János, Dorkó András, Széles Menyhér, Malom Ádám, Elek Istvánné, Kára József, Kelemen István, Varga Ferenc, Halász Józsefné, Simon János $1.00—1.00, Kálmán Sándor, Gyüre József, Nacsa János, Id. Varga András, Körmendy Ferenc, Simon István 50—50c, kisebb adományok 53, árvaházi persely 2.39, özv. Henyecz Andrásné és leánya Gizella 1.25, N. N. 25c, Péntek Imre és n., Hunyadi László lelkész 2.00—2.00, persely 1.32, Malom Ádám és n. 1.00. A Rákóczi Egylet osztálya 2.00.

Wyano, Pa. Oláh Mihály 50c.

Yonkers, N. Y. A Ref. Egyházból: Fekete Józsefné $5.00. Nyárády Károly és cs., Kovács András és cs., Márton András és cs., Eperjesy János, Czernay András, Simon Károly és cs., Szabó Snádor és cs., Feke Józsefné, Tarr József 1.00—1.00, N. N. 50c, persely 3.00,Vasárnapi Iskola 1.10, Molnár István 1.00, Ref. Női Egylet 10.00.

Youngstown, O. Öreg Amer. Magyarok $5.00, Magy. Ref. Betegs. Egylet 5.00, Westsidei Polgári Kör 2.00. A Független Egyházból: Potornay János 2.00, Batáry András, Bányász Imre, Kajati Andrásné, Kun József, Márton Testvérek, Potornay Jánosné, Vajda Lajos, özv. Veres Ignácné, Zsupek Istvánné 1.00—1.00, Asztalos Áron, Gelencsér Györgyné, Hódory Sándor, Kiss Mátyás, Nagy Bertalan, Szaday Benjámin, Tóth Imréné 50—50c, Demjén János, Demjén Jánosné, Durda Mihályné, Kerti Imre, Kerti Imréné, özv. Markovits Péterné, Móré Jánosné, Pallay Sándorné, Tatár Pálné, Tóth Imre, Tóth Józsefné, Veres Imréné 25—25c, ifj. Lakatos Károlyné, Tóth József 20—20c, Kapasi Károly, N. N. 10—10c, templomi persely 4.90, vasárnapi perselyek gyüjtése 28.45, Bartha Péter és családja 1.00.

Zelienople, Pa. A Ref. Egyházból: Horváth János $2.00, Székelyhidi Bálint 1.00, Máté Gáspár 1.00, Nagy Sándor és cs. 1.50, Vincze Lajosné 50c.

Chesterfield Food Market
ELSŐRANGU FÜSZER
ÉS HUSKERESKEDÉSE
Phone: Radcliffe 3300
9136 COTTAGE GROVE AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS

Az Árvaházban előforduló temetéseket végzi
VIRGIL V. GASKIN
TEMETÉSRENDEZŐ
ELSŐRENDÜ AMBULANCE SZOLGÁLAT
Phone 4111
138 EAST MAIN STREET
LIGONIER, PA.

Tel.: Ligonier 545
LIGONIER MILL
F. B. MUSIK,
tulajdonos
MINDENFÉLE ÁLLATELEDEL
TEHÉNNEK, TYUKNAK
GABONAFÉLÉK
A Bethlen Otthon egyik szállitója
LIGONIER . . . . PENNA.

EGYÉBB BEVÉTELEK 1938. JANUÁRBAN

II. Tartásdijból .....$ 170.00
III. Az Am. M. Ref. Egyesülettől havi 10 centekből .....$ 1077.95
IV. Farmi bevételekből .....$ 37.48
V. Naptárhirdetésből .....$ 227.00
VI. Naptárpéldányokért .....$ 96.41
VII. Életbiztositásból .....$ 233.04
VIII. Széneladásból .....$ 187.70
IX. Vegyes bevételekből .....$ 14.90

X. Adományok Aggmenházi Épitkezési Alapra.

Akron, O. Az A. M. Ref. Egyesület 165. és 267. osztályai báli jövedelméből 45.60, a Független Egyház 5.00, a Batiz Lajosné sorsolásából 12.40, a Mrs. Kelemen sorsolásából 5.00, Bajóczky András és n., Sala Ernő 1.00-1.00. Összesen ....$ 70.00
Basking Ridge, N. J. Slezák Pál és n. $ 5.00
Caro, Mich. A Kun Bálint gyüjtésében: Finta István, Gédra Sándor, Gyurkó András, Tóth András, Kovács Sándor, Nagy Béla, August Turcsák, Balla György, Frank Lozár, Nagy Bálint, Palladi Sándor, Verbiás Sándor, Kun Bálint 1.00-1.00. Összesen $ 13.00
Chicago, Ill. A South Sidei Ref. Egyház Nőegylete .....$ 25.00
Dayton, O. Woodmen of the World, Camp 256. .....$ 5.00
Elizabeth, N. J. A Rákóczi Egylet 24. osztálya .....$ 2.00
Garfield, N. J. Faludi Gyula .....$ 5.00
Iraquato, Mex. Péter Pál és n. .....$ 10.00
Ligonier, Pa. Botos Ferenc és n. 50.00, Babinszky András 2.00, Gacsályi Imréné 1.00. Összesen .....$ 53.00
Logan, W. Va. Novák Lajos lelkész és n. .....$ 5.00
McKees Rocks, Pa. A Verhovay 163. fiókja .....$ 5.00
Paxinos, Pa. Tóth Andrásné .....$ 5.00
Pittsburgh, Pa. Fiók Albert .....$ 5.00
St. Louis, Mo. N. N. .....$ 5.00
Washington, D. C. Borsy Kerekes György szerv titkár 5.00, Murányi Piroska 2.00. Összesen .....$ 7.00
Williamson, W. Va. A Verhovay 343. fiókja .....$ 5.00
Williamstown, Pa. Péli Ferenc és n. $ 10.00
Zelienople, Pa. A Verhovay 180. fiók $ 5.00

Összes adomány az épitkezési alapra ....$ 240.00

Összes bevétel januárban .....$ 2,653.33

KIADÁSOK.

I. Fizetésekbe .....$ 185.00
II. Élelmezésre .....$ 190.20
III. Ruhára .....$ 112.82
IV. Bányai Kiadások .....$ 169.94
V. Gázra, villanyra .....$ 70.23
VI. Orvoslásra .....$ 158.24
VII. Befektetésbe .....$ 185.09
VIII. Javitásra .....$ 65.33
IX. Épitésre .....$ 19.32
X. Háztartási cikkekre .....$ 24.59
XI. Életbiztositásra .....$ 179.58
XII. Tüzbiztositásra .....$ 75.62
XIII. Törlesztésbe .....$ 349.32
XIV. Naptárra .....$ 293.35
XV. Irodai és nyomdai kiadásokra ..$ 6.82
XVI. Posta és szállitás .....$ 20.40
XVII. Árvaatya utiköltsége .....$ 28.62
XVIII. Gyülésköltség .....$ 28.00
XIX. Farmi kiadásokra .....$ 205.86
XX. Vegyes kiadásokra .....$ 79.48

Összes kiadás januárban .....$ 2,447.71

ZÁRLAT.

Áthozat 1937 decemberről .....$ 4,223.26
Bevétel januárban .....$ 2,653.33

Összesen .....$ 6,876.59
Kiadás januárban .....$ 2,447.71

Áthozat februárra .....$ 4,428.88

Ebből az összegből $7.89 tartalékalapon, $3,760.41 épitkezési alapon, a többi checkszámlán van elhelyezve.

Fenti tételek és zárlat helyességét igazolom.

FIÓK ALBERT,
az Intéző Bizottság elnöke.

EGYÉBB BEVÉTELEK 1938. FEBRUÁRBAN

II. Tartásdijból .....$ 193.00
III. Az Am. M. Ref. Egyesülettől havi havi 10 centekből .....$ 932.20
IV. Farmi bevételek .....$ 67.99
V. Naptárhirdetésből .....$ 63.50
VI. Naptárpéldányokért .....$ 121.00
VII. Életbiztositásból .....$ 98.05
VIII. Széneladásból .....$ 139.15
IX. Vegyes bevételekből .....$ 28.05

X. Adományok Aggmenházi Épitkezési Alapra

Akron, O. N. N. .....$ 1.00
Bellevue, Pa. Bridgeporti Szövetség 149. osztály .....$ 2.00
Bridgeport, Conn. Péter Antal lelkész $ 2.00
Brownsville, Pa. Kovács Andor lelkész .....$ 10.00
Iraquato, Mex. Péter Pál .....$ 5.00
Jersey City, N. J. Nagy István .....$ 2.00
Ligonier, Pa. Babinszky András 2.00, Gacsályi Imréné 1.00. Összesen .....$ 3.00
Massena, N. Y. Balázs Menyhért és családja .....$ 1.12
New York, N. Y. Ifj. Nánássy Lajos $ 1.00
Passaic, N. J. György István .....$ 4.00
Pittsburgh, Pa. Kovács Miklós .....$ 2.00
Warren, O. Vajda András .....$ 5.00
Washington, D. C. Bellincs Demeterné, Balázs Erzsébet 2.00—2.00, Borsy Kerekes György szerv. titkár 5.00. Összesen ..$ 9.00

Összes adomány az épitkezési alapra ....$ 47.12

Összes bevételek februárban .....$ 1,882.76

MAGYARORSZÁGBA

GYORSAN, KELLEMESEN ÉS GONDTALANUL UTAZHAT
a következő hajók bármelyikén:

BREMEN • EUROPA
COLUMBUS
HANSA DEUTSCHLAND
HAMBURG • NEW YORK

Bremerhavenből, közvetlen a Bremen és az Europa hajók mellől expressvonat indul, amely kényelmes utazást biztosit Budapestig. Ugyancsak kitünő vasuti összeköttetés Brémából és Hamburgból.

Szakszerü felvilágositás bevándorlási és látogató vizumok dolgában.

1939 NYARÁN ismét országos ünnepségek szinhelye lesz Budapest. Az amerikai magyarság nagy számmal lesz képviselve. Vezető egyesületek és alkalmi csoportok a Hapag-Lloyd hajóit választották az utazás céljaira.

Információt készséggel nyujt bármely helyi hajójegyügynökség.

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

KIADÁSOK.

I. Fizetésekbe	$	185.50
II. Élelmezésre	$	203.63
III. Bányai kiadások	$	159.02
IV. Gázra, villanyra	$	70.66
V. Orvoslásra	$	79.71
VI. Befektetésbe	$	207.46
VII. Javitásra	$	106.85
VIII. Épitésre	$	106.85
IX. Háztartási cikkekre	$	108.32
X. Életbiztositásra	$	193.98
XI. Törlesztésbe	$	342.27
XII. Tüzbiztositásra	$	74.00
XIII. Adóba	$	22.66
XIV. Naptárra	$	23.75
XV. Posta és szállitás	$	12.29
XVI. Telefon	$	25.55
XVII. Árvaatya utiköltsége	$	73.08
XVIII. Gyermekek utiköltsége	$	11.00
XIX. Gyülés költség	$	28.00
XX. Farmi kiadások	$	316.35
XXI. Vegyes kiadásokra	$	64.54
Összes kiadás februárban	$	2,309.12

ZÁRLAT.

Áthozat 1938 januárról	$	4,428.88
Februári bevétel	$	1,882.76
Összes bevétel	$	6,311.64
Összes kiadás februárban	$	2,309.12
Áthozat márciusra	$	4,002.52

Fenti tételek és zárlat helyességét igazolom.
FIÓK ALBERT,
az Intéző Bizottság elnöke.

EGYÉBB BEVÉTELEK 1938. MÁRCIUSBAN

II. Tartásdijból	$	229.25
III. Az Am. Magyar. Ref. Egyesülettől havi 10 centekből	$	990 80
IV. Farmi bevételekből	$	72.59
V. Naptár hirdetésekből	$	34.50
VI. Naptár példányokért	$	103.00
VII. Széneladásból	$	140.40
VIII. Vegyes bevételekből	$	20.79

IX. Adományok Aggmenházi Épitési Alapra Lechburg, Pa. Összmagyarság által: Id. Szücs József, Am. Magyar Polgári Kör 10.00—10.00, Cihat Sámuel 5.00, Bartha Zsigmond 2.00, Szathmáry Bertalan lelkész, Palczer István, Tegzes György, Kozma Andrásné, Takács András, Lipcsey József és cs., Szücs József (Logans Ferry). Nagy Zsigmond, Gloviczky László (Valley Heights), Putnoki Gyula, Török Gyula, Kupás András és cs., Vatai László lelkész, Simon János, Konyha György, Mozga Imre, Nyiri Sándor, Üveges István (Logans Ferry), özv. Morvay Gyuláné, özv. Ruman Mátyásné, Kupás Ferenc, Gregor Mátyás, Tamás János, Török István (Valley H.),

CHARLEY BROTHERS
ÉLELMI CIKKEK
NAGYBANI ELADÁSA
AZ
ECONOMY FOOD STORES
és
A BETHLEN OTTHON
SZÁLLITÓJA
GREENSBURG, PENNA.

Phone: Ligonier 2121
PETE PICADIO
TAXICAB
és
BEER DISTRIBUTOR
SÖR NAGYKERESKEDÉS
Shell Gazolin, Olaj, Gummik,
Tubok és más Gépkellékek
WEST MAIN STREET
LIGONIER, PENNA.

1.00—1.00, Vereb András, özv. Csőr Istvánné, Csőr Irén, ifj. Tallárum Péter, Tóth Istvánné Csiszár Gyula (Logans F.), Kasinczky József, id. Tallárum Péter, özv. Szoboszlai Károlyné, Veres Miklós, Csernay János, Kish Lajos, Bécsi István, Ködöböcz István, Vereb József, Cihat Sámuel, Nagy Lajosné 50—50c. Kisebb adományok és estély jövedelme 3.50. Összesen .....$ 63.00

Ligonier, Pa. First National Bank 38.01, Nánássy Lajos 5.00, Babinszky András 2.00, Gacsályi Imréné 1.00. Összesen 46.01

Dayton, O. Ref. Egyház 25.00, Silay Gábor és n. 10.00. Összesen .....$ 35.00

Congo, O. Szarvas György .....$ 20.00

Basking Ridge, N. J. Slezák Pál és neje .....$.. 10.00

Iraquato, Mex. Péter Pál ....'.....$ 10.00

New York, N. Y. Lorántffy Nőegylet (Első Egyház) 5.00, Dr. Miklós Oszkárné 5.00. Összesen .....$ 10.00

Weirton, W. Va. Reho Zsigmond ..$ 10.00

Chicago, Ill. Független Am. Magyarok Egyesülete 5.00, Berák Pál 1.00, W. O. W. Magyarhon 317 oszt. 5.00. Összesen .....$ 11.00

Whiting, Ind. Verhovay S. E. 22-ik oszt. 5.00, Varga Ferenc 1.00. Összesen ..$ 6.00

Collinswood, O. Ref. Egyes. 118.-ik osztálya .....$ 5.00

Detroit, Mich. Tóth Mihály lelkész $ 5.00

Gary Ind. Magyar Társadalmi Kör ..$ 5.00

Washington, D. C. Borsy Kerekes György .....$ 5.00

Dante, W. Va. Papp Lajos .....$ 2.00

Passaic, N. J. György István .....$ 2.00

Összes adomány az Aggm. Ép. alapra $ 245.01

Összes bevétel márciusban .....$ 2280.90

II. KIADÁSOK MÁRCIUSBAN.

I. Fizetésekbe	$	185.00
II. Élelmezésre	$	206.52
III. Bányai kiadások	$	111.81
IV. Gázra, villanyra	$	93.49
V. Orvoslásra	$	10.05
VI. Befektetésbe	$	195.10
VII. Javitásra	$	125.47
VIII. Épitésre	$	69.50
IX. Háztartási cikkekre	$	32.60
X. Életbiztositásra	$	177.77
XI. Tüzbiztositásra	$	39.20
XII. Törlesztésbe	$	344.27
XIII. Irodai és nyomdai kiadásokra	$	17.22
XIV. Posta és szállitás	$	13.60
XV. Árvaatya utiköltsége	$	74.27
XVI. Gyermekek és öregek utiköltségei	$	44.00
XVII. Gyülésköltség	$	28.00
XVIII. Farmi kiadásokra	$	278.30
XI. Vegyes kiadásokra	$	33.21
Összes kiadás márciusban	$	2077.38

III. ZÁRLAT.

Áthozat februárról	$	4,002.52
Bevétel márciusban	$	2,280.90
Összesen	$	6,283.42
Kiadás márciusban	$	2,077.38
Áthozat áprilisra	$	4,206.04

Ebből az összegből $7.89 tartalékalapon, 4,047.54 épitkezési alapon, a többi checkszámlán van elhelyezve.

Fenti tételek és zárlat helyességét igazolom.

FIÓK ALBERT
az Int. Biz. elnöke.

EGYÉBB BEVÉTELEK 1938. ÁPRILISBAN

II. Tartás- és ellátásból	$	165.75
III. Amerikai Magyar Ref. Egyesülettől	$	1,069.20
IV. Farmi bevételek	$	87.15
V. Naptár hirdetésből	$	70.00
VI. Naptár példányokért	$	127.75
VII. Életbiztositásból	$	128.88
VIII. Szénbányászatból	$	141.83
IX. Vegyes bevételekből	$	60.20

X. Épitési Alapra.

Basking Ridge, Pa. Slezák Pál és n. $ 20.00

Bridgeport, Conn. Dr. Kálmán Jenő ..$ 10.00

Cleveland, O. Kováchy M. Mariska, Kováchy M. Adél, Kováchy M. Ilonka 5.00—5.00. Összesen .....$ 15.00

Corning, O. Buza Sándorné, Irén és Ilona gyüjtése: Williams Inc., Id. Titka Péter, Buza Sándor, Dr. James Miller, William Garrison, Echenbaum, H. Parks, Miss Joan Edward, Id. Móré Jánosné, Ráski Jánosné, Mrs. J. T. Murray, S. T. Conn, Dennis Lumber Co. 1.00—1.00, J. G. Blower 2.00, Urbán Lajos, Urbán József, özv. Urbán Józsefné, Albert Maxwell, M. T. Drake, Reho János, Reho Jánosné, Joe Matthews, J. O. Robinson, Virgil Davis, J. H. E. Renrod, Leo Radhok, W. G. Henry, Joseph Seimer Jr., Cocinks Bakery, Csury János, Tököly Ferenc, özv. Tököly Jánosné, Kocsis Istvánné, Ráski Mihályné, Gecsei Kálmánné, Czibere István, Kádár Mihályné, Bobánics Antalné, Murvay Lajosné, Varga Gyula, Ifj. Móré Jánosné, B. O. Fitzer, Miss Helen Staker, Mrs. J. Osenbaugh, Miss M. Hupp, Miss Vera Southevic, Mrs. Anna Fulajtár, O. J. Harthley, John G. Newins, Mrs. L. J. Cottrell, Kicsák Józsefné, Szabó Ferencné 50—50c, kisebb adományok 16.26. Összesen .....$ 52.26

Dayton, O. Hanos János 5.00, Varga István 1.00. Összesen .....$ 6.00

Henlawson, W. Va. Zékány Sándor ..$ 1.00

Ligonier, Pa. Nánássy Lajos 5.00, Babinszky András 2.00, Gacsályi Imréné 1.00. Összesen .....$ 8.00

Monaville, W. Va. Nagy Károly és neje .....$ 1.00

Alapittatott 1885-ben Hazelwood Office Phone: Hazel 2452

H. O. HORNBERGER

REAL ESTATE COMPANY

Betáblázásra pénzt kölcsönöz 5000 dollárig egyenes, vagy Building Loan kölcsön

BIZTOSITÁS - - KÖZJEGYZŐ

4737 SECOND AVENUE PITTSBURGH, PENNA.

(HAZELWOOD STATION)

Minden jó fa jó gyümölcsöt terem, a romlott fa pedig rossz gyümölcsöt. Nem teremhet jó fa rossz gyümölcsöt, romlott fa sem teremhet jó gyümölcsöt. Minden fa, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágattatik és a tüzre vettetik. Azért az ő gyümölcseikről ismeritek meg őket.

KÁLLAY TESTVÉREK

Konyhakerti, gazdasági és virágmagvak kereskedése

A BETHLEN OTTHON SZÁLLITÓJA!

PAINESVILLE, OHIO

Szeretetintézeteink a jó szivek áldozatkészségének az áldott gyümölcsei!

Perth Amboy, N. J. Marosi Károly 10.00, Dr. Vincze Károly lelkész 5.00. Összesen ..... $ 15.00

Washington, D. C. Bellincs Demeterné és Balázs Erzsike 4.00, Borsy Kerekes György szervező-titkár 5.00. Összesen .... $ 9.00

Windber, Pa. Verhovay 33 és 409 osztály báli haszon ..... $ 19.00

Összes adomány az épitkezési alapra .... $ 156.26

Összes bevétel ..... $ 2,350.73

KIADÁSOK.

I.	Fizetésbe ..... $	185.00
II.	Élelemre ..... $	217.19
III.	Ruhára ..... $	60.79
IV.	Bányára ..... $	103.70
V.	Gázra, villanyra ..... $	48.24
VI.	Befektetésbe ..... $	141.51
VII.	Javitásra ..... $	51.98
VIII.	Épitésre ..... $	70.00
IX.	Háztartási cikkekért ..... $	16.28
X.	Életbiztositásba ..... $	194.21
XI.	Törlesztésbe ..... $	342.27
XII.	Naptárra ..... $	9.50
XIII.	Irodai kiadások ..... $	5.58
XIV.	Posta és szállitás ..... $	14.55
XV.	Telefonra ..... $	10.17
XVI.	Árvaatya utiköltsége ..... $	64.00
XVII.	Gyermekek utiköltsége ..... $	4.55
XVIII.	Gyülésköltség ..... $	28.00
XIX.	Farmi kiadások ..... $	382.66
XX.	Vegyes kiadások ..... $	62.90

Összes kiadások ..... $ 2,013.08

ZÁRLAT.

Áthozat 1938 márciusról ..... $ 4,206.04
Bevétel áprilisban ..... $ 2,350.73

Összes bevétel ..... $ 6,556.77
Összes kiadás áprilisban ..... $ 2,013.08

Áthozat májusra ..... $ 4,543.69
Téves bevezetés levonása ..... $ 36.00

Tényleges áthozat májusra ..... $ 4,507.69

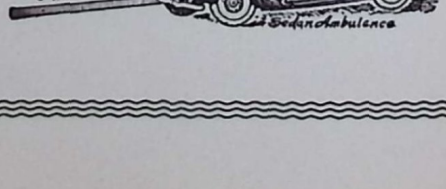
Ebből $293.99 check számlán, $7.89 tartalékalapon, a többi épitési alapon van elhelyezve.

FIÓK ALBERT, int. biz. elnök.

Fenti tételek és zárlat helyességét igazolom,

Phone: 2-1489.
JOHN L. LABASH
TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ
40 Monroe Street, PASSAIC, N. J.

F. O. FOWLER
Minden bádogos és fütőkészülék-munka
220 W. MAIN STREET
LIGONIER, PENNA.
Telephone: 540
A BETHLEN OTTHON MUNKÁSA

A. GRIESEL & SON
FUNERAL DIRECTORS
Parlors are most like a home—
Quiet, Comfort and Restfulness
COMPLETE FUNERALS
as low as $110.00
EXCLUSIVE FEATURE:
Every funeral service includes selective Music and Soloists
Serving the best families for over 50 years
Lowest Prices to be found
SEATING CAPACITY 400
Equipment most modern
CENTRALLY LOCATED TO ALL TRANSPORTATION
ONE ESTABLISHMENT
8944 Commercial Ave.
Phone SOUTH CHICAGO 0242
Day & Night Ambulance Service

L. W. DARR & COMPANY

ÉPITKEZÉSI VÁLLALKOZÓ

Lumber Yard
Phone: 2583

Office Phone:
2581

Mindenféle épület anyag a legnagyobb választékban minden időben kapható

A BETHLEN OTTHON SZÁLLITÓI

LIGONIER, PENNSYLVANIA

MATHEWS

TEMETKEZÉSI INTÉZETE

●

EGYEDÜLI ILYEN INTÉZET A MAGYAR NEGYEDBEN

AMBULANCE SZOLGÁLAT

Magyarok között élve, tisztességes kiszolgálást biztositok a magyarságnak

Telephone 7164

1783 E. Thirty-First St., Lorain, Ohio

EGYÉBB BEVÉTELEK 1938 MÁJUSBAN

II. Ellátási és tartásdijból	$ 300.00
III. Az Amerikai Magyar Ref. Egyesülettől	$ 920.00
IV. Farmi bevételekből	$ 260 99
V. Naptárhirdetésből	$ 33.00
VI. Naptárpéldányokért	$ 54.50
VIII. Bányából	$ 159.08
IX. Vegyes bevételekből	$ 22.12
X. Épitési alapra.	
Bridgeport, Conn. Bai István 5.00, Köteles István 50.00. Összesen	$ 55.00
Chicago, Ill. Dr. Melegh Gyula	$ 7.00
Gary, Ind. Donáth Imre és n.	$ 5.00
Johnstown, Pa. Dr. Wollitzer Gyula	$ 10.00
Ligonier, Pa. Nánássy Lajos 5.00, Gacsályi Imréné 1.00. Összesen	$ 6.00
Massena, N. Y. Balázs Menyhért és n.	$ 3 76
New York, N. Y. A Peremi Edéné gyüjtése	$ 6.50
Passaic, N. J. A György István gyüjtése: Hungarian Ref. C. E. 4.00, Lorántffy Nőegylet 3.00, Kurucz Miklósné 50c, P. Kovács Jánosné 50c, kisebb adományok 1.25. Összesen	$ 9.25
Pittsburgh, Pa. Özv. Balla Györgyné	$ 25.00
Washington, D. C. Borsy Kerekes György szervező titkár, Király Imre pénztáros, Komáromy Erzsike 5.00-5.00, Murányi Piroska 3.00, Bellincs Demeterné és Balázs Erzsébet 2.00-2.00. Összesen	$ 22.00
Windber, Pa. Nagybizottság	$ 5.00
Összesen	$ 152.51
Összes bevétel 1938 májusban	$ 2,043.66

KIADÁSOK.

I. Fizetés	$ 190.00
II. Élelem	$ 89.08
III. Ruha	$ 110.69
IV. Bánya	$ 69.37
V. Gáz, villany	$ 68.04
VI. Befektetés	$ 228.76
VII. Javitás	$ 4.15
VIII. Háztartás	$ 18.93
IX. Életbiztositás	$ 178.76
X. Törlesztés	$ 342.27
XI. Adó	$ 17.45
XII. Iroda	$ 2.53
XIII. Posta	$ 17.29
XIV. Telefon	$ 11.28
XV. Árvaatya utiköltsége	$ 47.05
XVI. Gyermekek utiköltsége	$ 1.10
XVII. Gyülés költség	$ 28.00
XVIII. Farmi kiadás	$ 712.80
XIX. Vegyes kiadások	$ 157.75
Összes kiadás	$ 2,295.30

ZÁRLAT.

Áthozat 1938 áprilisról	$ 4,503.69
Májusi bevétel	$ 2,043.66
Összes bevétel	$ 6,547.35
Májusi kiadás	$ 2,295.30
Áthozat juniusra	$ 4,252.05

Fenti tételek és zárlat helyességét igazolom.
FIÓK ALBERT, az int. biz. elnöke.

THE
LIGONIER
PHARMACY
JOHN LLOYD MOONLY, Ph. G.
tulajdonos
Tel.: 581
A BETHLEN OTTHON PATIKÁJA
LIGONIER . . . . PENNA.

H. E. VANCE BAKERY
A BETHLEN OTTHON SZÁLLITÓJA!
Telephone: 2761
NORTH MARKET STREET
LIGONIER, PENNA.

EGYÉBB BEVÉTELEK 1938. JUNIUSBAN

II. Tartásdijért és ellátásért	$ 263.90
III. A Ref. Egyesülettől havi 10 centekből	$ 970.40
IV. Farmi bevételekből	$ 244.12
V. Naptárhirdetésből	$ 8.00
VI. Naptárpéldányokból	$ 49.00
VII. Szén eladásból	$ 29.94
VIII. Vegyes bevételekből	$ 173.61
IX. Adományok az Épitkezési Alapra	
Alliance, O. Ref. Egyház 8.00, Bibliai Kör 2.00. Összesen	$ 10.00
Basking Ridge, N. J. Slezák Pál és neje	$ 10.00
Bridgeport, Conn. Özv. Kiss Ambrusné	5.00
Detroit, Mich. Sztrapkó Erzsébet	$ 2.00
Garfield, N. J. Barabás András 1.00, György István 4.00. Összesen	$ 5.00
Ligonier, Pa. Babinszky András tanitó 2.00, Gacsályi Imréné 1.00. Összesen	$ 3.00
Washington, D. C. Borsy Kerekes György szerv. titkár	$ 5.00
Összesen	$ 40.00
Összes juniusi bevétel	$ 2,041.92

KIADÁSOK.

I. Fizetésbe	$ 185.00
II. Élelmezésre	$ 68.50
III. Ruhára	$ 77.99
IV. Bányára	$ 29.82
V. Gázra, villanyra	$ 63.59
VI. Orvoslásra	$ 6.21
VII. Befektetésbe	$ 109.70
VIII. Javitásra	$ 219.64
IX. Épitésre	$ 1.42
X. Háztartási cikkek	$ 14.26
XI. Életbiztositás	$ 241.22
XII. Törlesztésbe	$ 342.27
XIII. Adóba	$ 299.91
XIV. Iroda	$ 1.79
XV. Posta	$ 12.09
XVI. Árvaatya utiköltsége	$ 71.93
XVII. Gyermekek utiköltsége	$ 16.25
XVIII. Gyülésköltség	$ 28.00
XIX. Farmi kiadások	$ 407.66
XX. Vegyes kiadások	$ 124.55
Összes kiadások	$ 2,321.80

ZÁRLAT.

Áthozat májusról	$ 4,252.05
Juniusi bevétel	$ 2,041.92
Összes bevétel	$ 6,293.97
Összes kiadás juniusban	$ 2,321.80
Áthozat juliusra	$ 3,972.17
Épitkezési alap kiadásai	$ 129.50
Tényleges áthozat	$ 3,842.67

Fenti tételek és zárlat helyességét igazolom.
FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

BENKŐ AMBRUS

RÉGI ÉS MEGBIZHATÓ ÜZLETÉBEN MINDENFÉLE

HUS ÉS FÜSZER

NAGYVÁLASZTÉKBAN KAPHATÓ

Az árvaház és a magyar közügyek hüséges támogatója

Phone: So. Chicago 0586

8532 MACKINAW AVE.
CHICAGO, ILLINOIS

SINKO TOOL & MFG. CO.

Fémezés, szerszámok, vágó gépek és felszerelések tervezője és gyártója

ÉRCBEVÉSÉS, KISÉRLETI ÉS GYÁRI MUNKA

MAGYAR GYÁR-VÁLLALAT!

Phones: Kezdie 5882, 5883

351-359 N. Crawford Ave.
CHICAGO, ILLINOIS

EGYÉBB BEVÉTELEK 1938. JULIUSBAN

II. Tartás és ellátási dijból	$ 446.40
III. Az Am. M. Ref. Egyesülettől havi 10 centekből	$ 1,022.60
IV. Farmi bevételek	$ 129.82
V. Naptárhirdetésből	$ 25.00
VI. Naptárpéldányokból	$ 29.50
VII. Biztositásból	$ 1,003.60
VIII. Szénért	$ 14.44
IX. Vegyes bevételek	$ 65.07
X. Építési Alapra.	
Jersey City, N. J. Nagy István	$ 2.00
Pittsburgh, Pa. Özv. Balla Györgyné	$ 25.00
Washington, D. C. Borsy Kerekes György 5.00, Murányi Piroska 2.00. Összesen	$ 7.00
Elwood City, Pa. Molnár József és cs	$ 2.00
Garfield, N. J. György István	$ 4.50
New Brunswick, N. J. Nagybizottság	$ 136.96
So Bend, Ind. A. F.	$ 1.00
Összesen	$ 174.46

Összes bevétel 1938 juliusban $3,184.20

KIADÁSOK.

I. Fizetésbe	$ 190.00
II. Élelemre	$ 296.10
III. Ruhára	$ 10.56
IV. Bányára	$ 22.88
V. Gázra, villanyra	$ 59.47
VI. Orvoslásra	$ 126.75
VII. Befektetésbe	$ 254.40
VIII. Javitásra	$ 146.55
IX. Épitésre	$ 16.26
X. Háztartási cikkekre	$ 72.60
XI. Életbiztositásra	$ 185.42
XII. Tüzbiztositásba	$ 40.00
XIII. Törlesztésbe	$ 342.27
XIV. Adóba	$ 17.45
XV. Iroda	$ 6.37
XVI. Posta és szállitás	$ 15.42
XVII. Telefon	$ 42.47
XVIII. Árvaatya utiköltsége	$ 78.50
XIX. Gyermekek utiköltsége	$ 11.55
XX. Farmi kiadások	$ 543.02
XXI. Temetési költség	$ 177.50
XXII. Vegyes kiadások	$ 52.19
Összes kiadás juliusban	$ 2,707.73

ZÁRLAT.

Áthozat 1938 juniusról	$ 3,842.67
Juliusi bevétel	3,184.20
Összes bevétel	$ 7,026.87
Összes kiadás	2,707.73
Áthozat augusztusra	$ 4,319.14
Levonva épitési alap (áthelyezett) betétet	40.00
Tényleges áthozat	$ 4,279.14

Fenti tételek és zárlat helyességét igazolom.

FIÓK ALBERT,
az Int. Biz. elnöke.

HENRY W. RHODY

INGATLAN ÜGYNÖKSÉG

ÉS

MINDENFÉLE BIZTOSITÁS

Telephone 3731

INGATLAN KERESKEDÉS.
A
NATIONAL ASSOCIATION
OF REAL ESTATE BOARD
tagja

LIGONIER, PENNA.

Szivélyes üdvözlet

Maklári Bácsi-tól

a 16 ouncos sörös pohárról jól ismert régi üzlet tulajdonosától.

183 Prospect Street,
SOUTH RIVER, N. J.

Riczu András

MAGYAR VIRÁG ÜZLETE

Lakodalmi csokrok.
Vágott virágok.
Gyászalkalomra koszoruk.

36 Dover Avenue,
NEW BRUNSWICK, N. J.
Phone: 2385

EGYÉBB BEVÉTELEK 1938 AUGUSZTUSBAN

II. Tartásdijból	$ 411.35
III. Am. M. Ref. Egyesület havi 10c	$ 946.10
IV. Farmi bevételek	$ 252.54
V. Naptárhirdetések	$ 23.00
VI. Naptárpéldányok	$ 36.50
VII. Életbiztositásból	$ 881.77
VIII. A bánya bevétele	$ 19.39
IX. Vegyes bevételek	$ 1.03
X. Építkezési Alap.	
Chicago Ill. A M. Ref. Egy. 84. oszt.	$ 25.00
Pittsburgh, Pa. Első M. Női Önképző és Bs. Egylet	$ 25.00
New Brunswick. N. J. Varga Tamás	$ 10.00
Washington, D. C. Bellincs Demeterné és Balázs Erzsike	$ 4.00
Carteret, N. J. Lencsés Ferenc	$ 2.00
Elizabeth, N. J. Oláh József és n.	$ 2.00
Összesen épitkezési alapra	$ 68.00
Augusztusi összes bevételek	$ 2,964.32

KIADÁSOK AUGUSZTUS HÓBAN.

I. Fizetések	$ 195.50
II. Élelemre	$ 395.01
III. Ruházat	$ 81.56
IV. Bányára	$ 19.33
V. Gáz és villany	$ 55.25
VI. Orvos, gyógyszerek	$ 71.21
VII. Befektetés	$ 115.08
VIII. Javitások	$ 94.06
IX. Háztartási cikkek	$ 28.68
X. Életbiztositás	$ 196.62
XI. Tüzbiztositás	$ 71.50
XII. Törlesztés	$ 342.27
XIII. Naptár	$ 18.04
XIV. Iroda	$ 2.22
XV. Posta és szállitás	$ 23.82
XVI. Telefon	$ 13.17
XVII. Árvaatya utiköltsége	$ 40.18
XVIII. Gyermekek és öregek utikölts.	$ 4.80
XIX. Gyülés költségei	$ 35.00
XX. Farmi kiadások	$ 353.54
XXI. Temetés	$ 193.50
XXII. Vegyes kiadások	$ 101.22
Augusztusi kiadások	$ 2,451.56

ZÁRLAT.

Áthozat 1938 juliusról	$ 4.275.54
Augusztusi bevétel	$ 2,964.32
Összes bevétel	$ 7,239.86
Augusztusi kiadások	$ 2,451.56
Maradvány	$ 4,788.30
Épitési Alap kiadásai	$ 26.00
Tényleges maradvány aug. 31-én	$ 4.762.30

Fenti tételek és zárlat helyességét igazolom.
FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

BURNSIDE COAL CO.

JÓZSA BÁLINT ÉS JÓZSA GÉZA
tulajdonosok

mindig arra törekednek, hogy a vásárló közönség igényeit mindenben kielégitsék.

Rendelje hát szenét a BURNSIDE COAL COMPANY-nál!

Office: 9256 Cottage Grove Avenue

PHONE: STEWART 8500

Yard: 94th Street and Belt Railway

PHONE: REGENT 5030

CHICAGO - ILLINOIS

Kitünő anyagról s pontos mértékről mindig biztos lehet!

EGYÉBB BEVÉTELEK 1938. SZEPTEMBERBEN

II. Tartásdijak	$ 204.50
III. Am. M. Ref. Egyesület, havi 10 centekből	$ 1,058.90
VI. Farmi bevételek	$ 36.57
V. Naptár hirdetésből	$ 19.50
VI. Naptár példányokért	$ 14.00
VII. Szén eladásból	$ 52.18
VIII. Vegyes bevételek	$ 86.25
IX. Épitési Alapra:	
Garfield, N. J. György István	$ 4.50
Indiana Harbor, Ind. Ref. Nőegylet	$ 60.00
Ligonier, Pa. First Nat'l. Bank, kamat	$ 36.33
Logan, W. Va. Novák Lajos lelkész	$ 10.00
Massena, N. Y. N. N.	$ 10.00
Monaville, W. Va. Ifj. Bodó János	$ 3.00
Washington, D. C. Bellincs Demeterné és Balázs Erzsike	$ 2.00
Windber, Pa. Hegedüs Sándorné	$ 1.00
Összesen	$ 126.83
Szeptember havi összes bevételek	$ 2,380.06

KIADÁSOK.

I. Fizetések	$ 185.00
II. Élelemre	$ 134.30
III. Ruházatra	$ 39.78
IV. Bánya kiadásai	$ 46.51
V. Gáz, villany	$ 25.83
VI. Orvoslásra, gyógyszerekre	$ 24.85
VII. Befektetésekre	$ 136.40
VIII. Javitásokra	$ 73.71
IX. Háztartási cikkekre	$ 12.00
X. Életbiztositásra	$ 182.13
XI. Tüzbiztositás	$ 32.20
XII. Törlesztésre	$ 342.27
XIII. Adóra	$ 291.35
XIV. Naptár	$ 106.54
XV. Iroda	$ 12.48
XVI. Posta és szállitás	$ 15.95
XVII. Árvaatya utiköltségei	$ 56.03
XVIII. Gyermekek utiköltségei	$ 39.15
XIX. Gyülés költségek	$ 35.00
XX. Farmi kiadások	$ 558.68
XXI. Vegyes kiadások	$ 204.97
Szeptember összes havi kiadások	$ 2,555.13

ZÁRLAT.

Áthozat augusztusról	$ 4,762.30
Szeptemberi bevételek	$ 2,380.06
Összes bevételek	$ 7,142.36
Szeptemberi kiadások	$ 2,555.13
Maradvány	$ 4,587.23

A fenti tételek és zárlat helyességét igazolom.
FIÓK ALBERT, Int. Biz. elnök.

M. Szabó és Fiai
MÉSZÁROS, HENTES ÉS FÜSZER ÜZLET
Elsőrendü friss és füstölt husok.
Pompás hideg felvágottak.
142 French Street,
NEW BRUNSWICK, N. J.
Phone: 3393

Peter Biro, Inc.
NYILVÁNOS KÖZJEGYZŐ
Ingatlan üzlet. Általános biztositás.
Hajójegy iroda és pénzküldés.
108 French Street,
NEW BRUNSWICK, N. J.
Phone: 1209

Gyümölcs József
A legjobban elismert Lehigh-szén és fütő olaj árusitója.
146 French Street,
NEW BRUNSWICK, N. J.
Phone: 1207
Szén és olaj-telep: Lincoln Highway Voorhees Sta.
Phone: 310

SZÜCS ANDRÁS
HUS ÉS FÜSZER ÜZLETE
Tanners Corner SOUTH RIVER, N. J.

MÓNUS JÓZSEF
MAGYAR SZALONOS
64 Main Street, SOUTH RIVER, N. J.

JOHN A. ZIMMERMAN

TEMETÉSRENDEZŐ
ÉS BALZSAMOZÓ

A GYÁSZOLÓ MAGYAROK RÉGI FIGYELMES
ÉS PONTOS KISZOLGÁLÓJA

Telephone: Triangle 1221

9108-10 Cottage Grove Avenue
CHICAGO, ILLINOIS

A NÉHAI BENKŐ FERENC ALKOTÁSA!

STEVENSON - BENKŐ CO.

FÜSZER-NAGYKERESKEDÉS

ELSŐRENDÜ ÁRUK GAZDAG VÁLASZTÉK

SUMMIT, BELMORE, ANVIL VÉDJEGYES
TISZTA ÉLELMISZEREK

TELEPHONES:

South Chicago 0675, 0676, 0677

9130-9140 BALTIMORE AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS

A BETHLEN OTTHON BEVÉTELEI

1938 OKTÓBERBEN.

I. ADOMÁNYOK.

Logan, W. Va. A Ref. Egyházból: Ref. Nőegylet 10.00, Tábory Oszkár, Hoensch Sámuel, Varga Ferenc és cs., Kovács István és cs., Kiss József és neje 5.00-5.00, Novák Lajos lelkészné, Nagy Sándor és cs., özv. Dudás Andrásné és cs., Veres János és cs., Kondor Sándor és cs., ifj. Zékány Sándor 2.00-2.00, Vito Nania, Szakács István és n. 1.50-1.50, Fekete József és cs. 1.25, Németh József és n., Juhász Péter, Bush János és cs., Tárkányi János és cs., Fedák Mihály, Mrs. Dull, Mrs. Disco, Jakabb György és cs., Luksa Gábor és cs., Bodó János és cs., Kovács János és cs., Kovács Kálmán és cs., Bodnár István és cs., László Ferenc és cs., Kovács Ignác és cs., Kiss Géza és cs., Mrs. Eliz. Beke, A. B. Gillman, Nagy Mihály és cs., Szepessy István és cs., Kádár Imre és cs., Nagy József és cs., Szőnyi István és cs., E. E. Eiland, Balla János és cs., Béres Imre és cs., Szabó Péter és cs., Ifj. Bush János és n., Nagy Károly és cs., Veszprémi Sándor és cs., Pogány Károly és cs., Pál Zsigmond és cs., Vizi János és cs, id. Zékány Sándor és cs. 1.00-1.00, Luksa Gyula és cs. 60c, Turi Sándor és cs., Király József és cs., Szilveszter Albertné, Lloyd Butcher, Jelenics Arthur, Szepessy Mihály, Szenes Károly és cs.,, Király János és cs., Eklich Péter és cs., Szarka Dániel, Béni András, Kiss János, Németh Mária, Glodán Péter, Vámos Miklós, Paragh Antalné 50-50c, Kisebb adományok 75c, a Bridgeporti Szövetség logani osztálya 2.50 és Tárkányi István és n. 2.00. A Monclo-i leányegyházból: Fülöp Gusztáv és cs., Fekete András és cs. 2.00-2.00, Paragh Menyhért és cs., Demjén István és cs., Márki Bertalan és cs., Faragó György és cs., Bella István, Bella Kálmán 1.00-1.00, Pongor József, Páthy Margit 50-50c, persely 3.20. A Red Jacket-i leányegyházból: Lecca Mihály és cs., Ref. Egyház 2.00-2.00, Tóth András és cs., Vágott István és cs., Vágott Lajos és cs., Reba József és cs., Baráth János és cs., N. N., Papp József és n. 1.00-1.00, persely 5.06. Összesen .....$ 130.36

Cleveland, O. Magyar Ref. Nap 107.36, Bogó István és neje 2.00. Összesen ....$ 109.36

Lorain, O. A Ref. Egyházból: Ref. Nőegylet, Senior C. E., ifj. Mükedvelő Kör 5.00-5.00, Intermediate C. E. 2.50, Fülöp János, Juhász Mihály és cs., Turman Jánosné, Cs. Nagy Jánosné, Kanyári Istvánné, Betty Huszti, Tóth Dániel, Mrs. Frank Árvay, Pandy Lajosné, ifj. Cseh István és n., Cseh Etelka, ifj. Csik István és cs., Kacsó István és n., Torma János és cs. 1.00-1.00, Koleszár Márton és cs., Bodor Dániel lelkész és cs., Csik István és cs., Kalassay Sárika 2.00-2.00 Czető Imre és .n, Pataki Andrásné, Varga Józsefné, ifj. Pándy Lajos, Révész Istvánné 50-50c, persely 16.98. Összesen .....$ 58.98

Gary, W. Va. Képes Józsefné, Radnóczi Józsefné, Szénás Józsefné és Szőnyi Istvánné gyüjtése az összmagyarság körében: Radnóczi József, Dócs Mihály 2.00-2.00, Képes József, Szakács Frenc, Tóth L. Lajos, Berentés József, Gergely István, Tőzsér István, Mrs. Bagos, Szénás Józsefné, Valesz Vendel, Fodor György, A. N. Harris, Kruchió István, Róth György, ifj. Kiss János, Szőnyi Istvánné, Lázár László, Kovács József, Papp András, Garai László 1.00-1.00, Forrai József 80c, Judik András 75c, Kiss Imre 60c, Szilágyi Mihály, Kumi István, Sulák András, Heiser József, Borbély László, Lázár György, Tóth Lajos, Fucskó Mihály, Csurkó József, Forrai Lajos, Winter József, Holp György, Soltész József, Sári Mihály, ifj. Sári Mihály, Nagy István, Vincze János, Gérus János, Papp Sándor, Mrs. Paul Lupián, Grócs Mihály, Zvolenczki Dezső, Forgács József, Mészáros István, Kiss András, Berkó György, Karikás Móricz 50-50c, persely 2.30, kisebb adományok 5.49. Összesen .....$ 46.44

Milwaukee, Wis.: A Ref. Egyházból: Ref. Nőegylet 10.00, persely 5.35, Kuczor Sándor, Sinitz János és n. 5.00-5.00, Weiler György 3.00, Zsoldos Lajos és n., György Ferenc és n., Csokonay Istvánné, Gerhardt József 1.00-1.00, Csoma Sándor, Hajdu Bálint, Kovács Éva, Kálmán István, Kiss József, Biró Juliska 50-50c, kisebb adományok 60c. Összesen .....$ 39.95

Detroit, Mich. Az Északamerikai M. Demokratikus Szöv. .....$ 38.62

Alpha, N. J. A Ref. Egyházból: Ref. Egyházi Nőegylet (báli haszon) 35.00, Serfőző János, Balla János 1.00-1.00. Összesen $ 37.00

Elyria, O. A Ref. Egyházból: Persely szept. 25-én 5.55, Vas. Isk. gyermekek perselye 2.05, Templomsegélyző Nőegylet 10.00, ifj. Szabó Imre és cs. 10.00, Bacsó Béla lelkész 2.00, Nagy András és cs., özv. Palágyi Jánosné, id. Szoboszlai Mihály, Szücs István és neje 1.00-1.00, özv. Papp Viktorné, N. N., N. N., 50-50c. Összesen $ 35.10

Stamford, Conn. A Ref. Egyházból: Hagymássy András és cs., Kozma Ferenc és cs., Molnár János 5.00-5.00, Dúdás Sándor, Kőrössy György 2.00-2.00, Kozma András, H. Kovács Jánosné, Mínyó Józsefné, Gácsér Kálmán, Dancs István, Hudák

István, Poverny József, Szilágy József 1.00-1.00, persely 4.00. Összesen .....$ 31.50

Crescent-Martins Ferry, O. A Ref. Egyházból: Crescenti Nőegylet 3.00, Dr. Várady Arthur lelkész, Hegedüs József (Mingo), Kolozsi Barna, Hegedüs József (St. Clair), Csillag Ilonka, Laczó Istvánn, Ifj. Varga Dániel, özv. Tozsa Zsigmondné, Ruman István 1.00-1.00, Pogány Lajos, Höbe János, Turós István, Sándor András, id. Katona Barnáné, Kozma László, Pogány Józsefné, Nagy Pál, Gombos Bertalanné, özv. Ujvári Istvánné, Kovács Józsefné, (Steubenville) 50-50c, kisebb adományok és persely 6.65. Összesen .....$ 24.15

Racine, Wis. A Ref. Egyházból: Ref. Nőegylet 14.00, Tóth Ráfael 1.25, Scott Pál és n., Pongó Lajos, Ref. Nőegylet, L. Horváth, Dudás András és cs. 1.00-1.00, Tóth Gyula, Papp Sándorné, Tóth Gyuláné, Mrs. Ágoston, Palágyi Elek 50-50c, kisebb adományok 35c. Összesen .....$ 23.60

Kalamazoo, Mich. A Ref. Egyházból: Gyüjtők: Veres Andrásné és Molnár Andrásné: Veres András és n., Veres Ida, Varga Menyhért és n., Varga András és n., Molnár János és n., Argyilán Gyula és n., Szabó Ignác és n., Mrs. Julia Kósa, Homoki Dezső és n., Varga Antal és n., Szakács Sándor és n., Géressy János és n., Bessenyei Lajos, Kerekes Béla lelkész 1.00-1.00, Szilágyi József és n., Bodnár István és n., Kiss István és n., Csiszár Pál és n., özv. Kozora Jánosné, Galub Lajos és n., Farkas András és n., kisebb adományok 50-50c, Nőegylet 5.00. Összesen .....$ 23.00

South Norwalk, Conn. A Ref. Egyházból: Ref. Nőegylet .....$ 15.00

Carteret, N. J. A Független Ref. Egyházból: Ifjabb Nők Köre 5.00, id. Czomba Károly, Dókus István, Mawnis Péter, özv. Sipos Andrásné, id. Tami János, Terjék Károly 1.00-1.00, Borbély Károlyné, Fülöp István, Petrik Mihály, Varga István 50-50c. Összesen .....$ 13.00

Springdale, Pa. A Ref. Egyházból: Szabó Károly 2.00, Veres Bálint, Garda Elek, Nagy Tamásné 1.00-1.00, Nőegylet 3.00, Batishko Mihályné, Fórizs Ignác, Peterman Julianna 50-50c, kisebb adományok és persely 1.13. Összesen .....$ 11.13

Pittsburgh, Pa. Óhegyi János 5.00, Fiók Albert, Varga Lajos lelkész 2.00-2.00, Balla Györgyné 1.00. Összesen .....$ 10.00

McKeesport, Pa. Első Ref. Egyház piknik jegyekért 5.00, Urbán József lelkész 1.50, Kincses Zsuzsánna, Tóth János 1.00-1.00, Bogár Károly lelkész 50c. Összesen $ 9.00

Leechburg, Pa. Az Első Ref. Egyházból: Varga Zsigmondné, özv. Rumán Mátyásné és cs., Barát Gyula, Ponzetto Lajosné 1.00-1.00, Török Gyuláné, Tamás János, özv. Szoboszlai Károlyné, Török István 50-50c, kisebb adományok 1.00, vasárnapi iskola 2.00. Összesen .....$ 9.00

Seward, Pa. Ref. Egyesület 194-ik osztályától: Báli jövedelem 5.00, Nyári Antalné párna sorsolásból 3.00. Összesen 8.00

Bridgeport, Conn. Walkó János 5.00, Dezső János 2.00. Összesen .....$ 7.00

New Brunswick, N. J. Velikán Demeter és neje 5.00, Jakab Lajos, Tóth Miklós 1.00-1.00. Összesen .....$ 7.00

Manville, N. J.: A Ref. Egyházbó: Kóficz Sándor, Kish Károly, Mészáros Ferenc és cs., Paczi Imre és cs. 1.00-1.00, persely 2.55. Összesen .....$ 6.55

Trenton, N. J. Dr. Ragány József 5.00, Mrs. J. T. Kiss 1.00. Összesen ....$ 6.00

Chicago, Ill. Pozsgai Imre .....$ 5.00

Wallingford, Conn. Kovács Béláné lelkészné .....$ 5.00

Warren, O. A warreni összmagyarság $ 5.00

Woodbridge, N. J. Veres József gyüjtése: Louis Cohen, Fodor József, Balga János 1.00-1.00, Baka Ferenc 1.50. Összesen $ 4.50

Passaic, N. J. Veres József gyüjtése: Szendi András 2.00, Kovács István, Bolla Dezső 1.00-1.00. Összesen .....$ 4.00

Canton, O. Dókus Gábor lelkész ....$ 3.50

New York, N. Y. Papp Mihály .....$ 2.50

Ligonier, Pa. Kalassay Sándorné ....$ 2.00

Dayton, O. Balla István és neje 1.00

South River, N. J. S. Weingarten ....$ 1.00

Whiting, Ind. Kanócz Mihályné ....$ 1.00

Összes adományok .....$ 733.24

II. Tartás és ellátási dijakból .....$ 222.25

III. Am. M. Ref. Egyesület havi 10 centek .....$ 1,001.60

IV. Farmi bevételek .....$ 28.88

V. Naptár hirdetések .....$ 84.00

VI. Naptár példányok .....$ 18.50

VII. A bánya bevétele .....$ 74.58

VIII. Vegyes bevételek .....$ 56.77

IX. Adományok az Épitkezési Alapra:

Akron, O. A. M. Ref. Egyesület 165. és 267. oszt.-tól 10.00, a Független Ref. Egyházból 5.00. Összesen .....$ 15.00

New York, N. Y. Bronxi Magyar Nők $ 50.00

Twin Rocks, Pa. Özv. Klosz Ferencné gyüjtésében: özv. Klosz Ferencné 50c, kisebb adományok 2.90. Összesen .....$ 3.40

Chicago, Ill. A West Sidei Ref. Egyházból: Timkó Istvánné gyüjtése: A. Bartók 2.00, John Kalchbrenner, John Steger, Mrs. Hubert, Mrs. Eszter Miller, Balogh Ferenc, Susie Kularcsik 1.00-1.00, S. Timkó 75c, W. B. Farkas, W. Hegedüs, John Srinicki, Rudolph Pebokovitz, Jos. Szénássy, Mrs. Irma Belányi, Mrs. Julius Szidák, Mrs. E. Homola 50-50c, kisebb adományok 2.25, Bodnár Mihályné gyüjtése: Tarr Pálné, Ötvös Imréné, Kádár Ferencné 1.00-

1.00. Kinos János 50c, kisebb adomány 25c. Szabó Gyuláné gyüjtése: Szabó Gyula és n., Fejes Béla és n., Kovács Istvánné 1.00-1.00, Jankovitch Gyula 2.00, Kiss Jánosné, Szépi Józsefné, Igyártó Józsefné 50-50c. Dányi Ferencné gyüjtése: Boslavea Nemes, Fred Hamers, A. Habetler, Simi and Kristof, Nick Stich, Lőrincz Sándor, Lőrincz József, Joe Stimpfel, Frank Hock, Dányi Ferencné 1.00-1.00, kisebb adományok 50c. K. Igyártó Pálné gyüjtése: Ref. Nőegylet adománya 86.50, K. Igyártó Pálné 1.25, Hegedüs Lajosné 1.00. Koji Béláné gyüjtése: Mr. and Mrs. Louis Adam 1.00, Bongar Józsefné 2.00, Louis László 3.00. Összesen a West Sidei Egyházból 130.50.

Molnár Ferenc és neje	$	10.00
Loredo, W. Va. Juhász Péter	$	5.00
Monaville, W. Va. Bodó János és cs.	$	3.00
Milwaukee, Wis. Révész István és n.	$	5.00
Washington, D. C. Borsy Kerekes György	$	10.00
Összesen október hóban	$	231.90
Októberi összes bevételek	$	2,541.72

KIADÁSOK OKTÓBERBEN:

I. Fizetések	$	185.00
II. Élelemre	$	123.39
III. Ruházatra	$	169.52
IV. Bánya kiadásai	$	68.80
V. Gáz és villany	$	62.40
VI. Orvos, gyógyszerek	$	2.80
VII. Befektetés	$	161.97
VIII. Javitások	$	122.62
IX. Háztartási cikkek	$	54.19
X. Életbiztositás	$	191.42
XI. Tüzbiztositás	$	20.00
XII. Törlesztés	$	342.27
XIII. Adó		18.20
XIV. Naptár	$	120.35
XV. Iroda	$	3.45
XVI. Posta és szállitás	$	25.25
XVII. Telephone	$	13.09
XVIII. Árvaatya utiköltsége	$	97.24
XIX. Gyermekek, öregek utiköltsége	$	13.05
XX. Gyülés költségei	$	35.00
XXI. Farmi kiadások	$	246.58
XXII. Vegyes kiadások	$	34.24
Októberi összes kiadások	$	2,110.86

ZÁRLAT.

Áthozat 1938 szeptemberről	$	4,587.23
Októberi bevétel	$	2,451.72
Összes bevétel	$	7,038.95
Októberi kiadások	$	2,110.86
Maradvány október 31-én	$	4,928.09

Fenti tételek és zárlat helyességét igazolom.
FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

JAMES W. RAMSEY

ÉLET, BALESET, TÜZ
ÉS AUTOMOBIL
BIZTOSITÁS

PHONE:
LIGONIER 3741.

LIGONIER, PA.

Eckert János
SIRKŐGYÁRTÓ
Müvésziesen készit sirkövet gránitból, márványból, véséssel és betükkel.
Cor. French and Oxford Street,
NEW BRUNSWICK, N. J.
Phone: 3303

Compliment
of a friend
Pittsburgh, Pa.

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUSSÁG 1938. ÉVI ÉLETE

I. AZ EVANGELICAL AND REFORMED CHURCH FENNHATÓSÁGA ALATT.

1. KELETI EGYHÁZMEGYE.

Bethlehem, Pa. Az egyház Paál Gyula személyében uj lelkészt kapott. Szeptemberben megalakult az Ifjusági Énekkar és a haladó magyar kurzus, amelynek főcélja az ifjuság önképzése.

Bridgeport, Conn, Szept. 24-én a Magyarországból visszatérő lelkészcsalád tiszteletére fogadtatási bankettet rendeztek. A Nőegylet a paróchiát erre az alkalomra szépen rendbe hozta. Biró Sándor beszolgáló lelkész visszament Magyarországra.

A Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet nov. 24-én ünnepelte fennállásának 25 éves jubileumát.

Connecticuti Egyházkörzet. A körzetet mostani lelkésze. Keresztesy Imre 1928-ban alakitotta azzal a keresztyéni céllal, hogy a magyar egyházi központoktól távol eső, körülbelül hetven mértföld nagyságu területen szétszóródottan élő, református testvéreink is részesülhessenek rendszeres egyházi gondozásban. Ennél is többet tett az elmult tiz év alatt, amennyiben a körzet területén vezetett tizenkét nyári magyar iskolában a terület bármi felekezethez tartozó gyermekeit is rendszeres magyar oktatásban részesitette.

Az egyházkörzet reformátussága négy egyházcsoportra oszlik: a new haveni, sheltoni. torringtoni és warrenvilleire. A négy egyházcsoport 1935-ben egy körzeti egységes egyháztanács vezetése alá hivatalosan egységesittetett. Egységes egyháztanácsát az egyes egyházak által hivatalosan megbizott és kiküldött egyének alkotják. Van a körzetnek négy lokális Lórántffy jótékonycélu női egylete is, melyek 1937-ben, egy egységes tisztikarral az élén, szintén hivatalosan egységesittettek. A körzet százötvenre menő ifjusága is az egységesités felé van irányitva. Az alakuló esztendőkben ezen egyházkörzetünk gyönyörü szép, virágzó és gyümölcsöző jövőnek tekintett eléje. A területen még arra is nyilott eshetőség, hogy Református Egyesületünk 260. számu osztályát is megalakithattuk. A körzet warrenvillei egyházának már templomépülete is van, melyet a gazdasági helyzet által meghatározandó közel jövőben ünnepélyesen fel is fogunk szentelni.

New York, N. Y. Az egyház 1938 március 13-án este hatalmas méretü március 15-iki ünnepélyt rendezett, amikor "Az elnémult Harangok"-at mutatták be. — Az Ifjusági Kör "Turul" cim alatt havi közlönyt inditott.

Dr. Takaró Géza és neje a nyár folyamán Magyarországra utaztak, ahol Dr. Takaró evangélizáló körutat tett és a Reformátusok Világkongresszusán szép beszéd kiséretében koszoruzta meg a debreceni Kossuth-szobrot. Távollétében Koncz Ferenc lelkész helyettesitette. A visszatérő lelkészt okt. 29-én meleg szeretettel fogadták.

A Passaici Ref. Egyház nov. 28-án iktatta be lelkészét, Rácz Győzőt, uj állomáshelyére.

Az áldott munkát végző Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet nov. 5-ikén ünnepelte tizéves jubileumát.

Phoenixville, Pa. Az egyház volt lelkipásztorának, Kováchy Kálmánnak sirhelyére emlékkövet vásárolt, amelynek ünnepélyes avatása október 2-án volt. Az egyház uj lelkészét Csikesz Tibort az

IFJUSÁGI ÉNEKKAR, SO. NORWALK, CONN.

egyházmegye februárban felszentelte és hivatalába iktatta.

2. KÖZPONTI EGYHÁZMEGYE.

Duquesne, Pa. Az évi depresszió Duquesnet jobban sujtotta, mint talán bármely más városunkat. Az egyház munkája mindazonáltal fennakadás nélkül rendszeresen folyt. Kiadásaiknak eleget tudtak tenni. A templomlátogatottság nagyon szép.

Homestead, Pa. Az év fő eseménye a 35 éves jubileum volt, amelyről naptárunk külön számol be. Az egyház munkája a szokott mederben folyik. A mult télen megkezdte az egyház angol istentiszteleteit vasárnap esténként, amelyek elég látogatottak voltak. Az egyház két énekkara felváltva énekel vasárnaponkint.

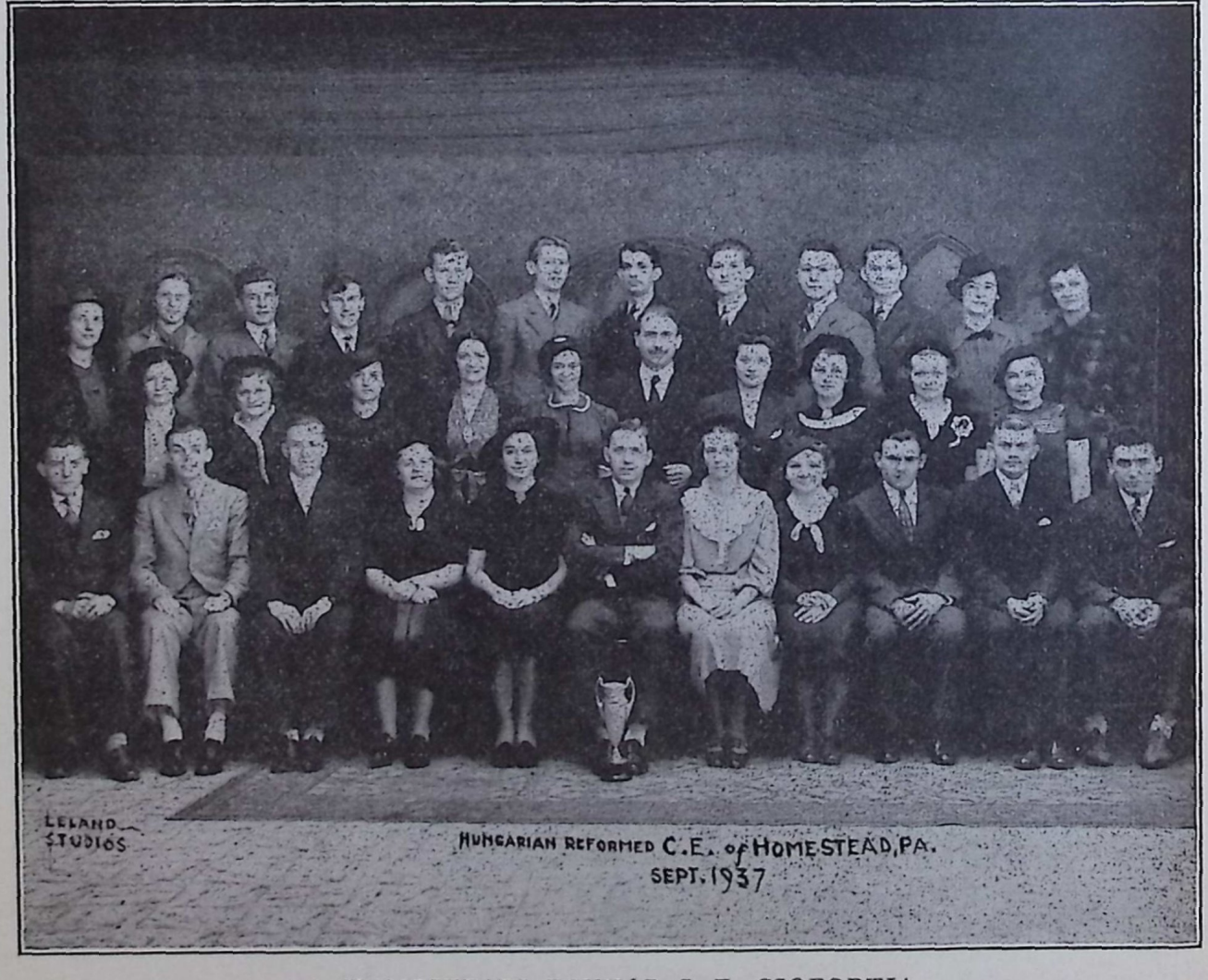
Johnstown, Pa. Az egyház kebelében müködő szerves részek: Nőegylet, C. E. ifjak csoportja, vasárnapi iskola, nyári magyar iskola, odaadó buzgósággal végzik munkájukat. A hivek szorgalmasan látogatják az istentiszteleteket. Az egyház 1937-ik évi bevétele $6811.00, kiadása pedig 6848.00 volt. Ebben az összegben benne van az a $4646.00, amit épitkezésre és adósságtörlesztésre kifizettünk. 1938-ban 8 keresztelés, 13 konfirmálás, 2 esketés, 7 temetés volt.

Logan, W. Va. Veszprémi Sándor gondnok és neje 35 éves házassági évfordulójukat nagy ünnepségek mellett tartották. Nov. 27-ikén tömegkeresztelésre gyüjtötte össze a lelkész a meg nem keresztelt gyermekeket, amikor husznál több gyermek részesült a szent keresztségben.

Leányegyházak: Moncloe és Red Jacket.

McKeesport, Pa. Konfirmándusaink közül 18-an tettek május 29-én ünnepélyes fogadalmat a gyülekezet előtt. Egyházunk legifjabb tagjai pünkösd napján járultak legelőször az Ur szent asztalához. Neveiket itt közöljük: Balogh József, Bartha Lajos, Debreczeni Béla, Dobos Piroska, Fekete Dorothy, Kovács Géza, Nagy Károly, Sipos Albert, Szilágyi Berta, Vámossy Margit, Szabó M. Jane, Béki Jolán, Béki János, Tamássy József, Szabó Margit, Szabó M. Anna, Nemes Erzsébet és Varga Jolán.

Adósságtörlesztésünkre ujra $1160.00-t fizettünk le. Ezzel kifizettük az összes hátralékos kamatainkat mert a banak 1594.13 centet engedett el adósságunkból. Ugyszintén kifizettük az összes hátralékos adónkat, mely közel 700 dollárt tett ki maga. Igy az egyházunk mortgage adóssága már csak 8.000 dollár.

A HOMESTEADI EGYHÁZ C. E. CSOPORTJA

Morgantown-Uniontown, W. Va. A lelkészbeiktatásról naptárunk külön számol be. A uniontowni rész munkája nagyon nehéz a nagy távolság és szegénység miatt. Megkezdődött itt is a fiatalság összeszedése, a családok látogatása. Morgantownban megalakult az ifjusági kör 27 taggal s a nőegylet ujjászerveztetett. A környéken az urvacsorára jogosultak száma felül mulja a 300-at, Fairmont és Clarksburggal együtt. A uniontowni részé a 175-öt. A morgantowni istentisztelet látogatottsága növekedik, urvacsoraosztáskor tulszük a templom s miután iskolahelyiség nincs, ugy az ifjuság, mint a nőegyle máshol kénytelen összejönni. A Belmissziói Bizottság szeretné eladni a templomot s a paróchiát s a központi helyen vásárolni egy ujat.

Pittsburgh, Pa. Rendkivüli adakozás. A félévi közgyülés a viszonyokhoz mérten $1.50-ben állapitotta meg családonként a rendkivüli kiadásokra való adakozást.

A január 16-án tartott közgyülés egyhangulag a következő határozatokat hozta:

1.) Nem egyházi tag semmiféle lelkészi szolgálatban nem részesülhet a templomban. Háznál végezhet a lelkész keresztelést, de a gyermek szülei tartoznak előbb egy évi tagsági dijat lefizetni.

2.) Eltemethet a lelkész nem egyházi tagokat házától vagy a temetésrendezőtől, de előbb a hozzátartozói három évi tagságdijat tartoznak az egyház pénztárába befizetni. Egészen református család 45 dollárt, vegyes család vagy magános után 22 dollár 50 centet.

3.) Nem egyháztagok esketése alkalmával a paróchián vagy a háznál a házasulandók előbb 5 dollárt tartoznak az egyház pénztárába fizetni.

4.) A közegyházi tartozás befizetésére minden egyháztagot fel fognak keresni a presbiterek. Minden megkonfirmált és dolgozó egyháztagtól 1 dollárt várunk. Az igy begyült összeget az egyház pénztárnoka haladéktalanul beküldi az egyházmegye pénztárnokához.

Pocahontas, Va. A pocahontasi egyház rohamosan közeledik a 35 éves fennállásához. Szép temploma, lelkészlakása van s tehermentes. Az idők folyamán nagy erőssége volt az egyháznak a Nőegylet, mely sok, tekintélyes adománnyal sok munka elvégzésével segitette az egyházat.

Megemlitésre méltó esemény az egyház életében a mintegy 12 ezer dollárról szóló adóslevél elégetése. Néhai James Elwood Jones nemeslelkü amerikai barátunk ajándéka ez, aki még életében meghagyta kedves nejének, hogy az adósság behajtását mellőzze. A nemeslelkü barát emlékére az egyház egy bronz emléktáblát helyezett el a pocahontasi magyar templomban.

Az egyház hiveinek áldozatkészége áthozattal együtt 1,575.00 dollárt helyezett az Ur oltárára. Anyakönyvbe bevezettetett 6 keresztelés, 2 esketés,

REF. IFJUSÁGI BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET, CLEVELAND, O. (Első Egyház)

Első sorban ülnek: Varga András pénztárnok, ifj. Havas János titkár, id. Ficzeri Pál elnök, Lencsés Ferenc alelnök, Bodnár Gyula jegyző. Középső sorban: Dr. Boldizsár Albert egyleti orvos, Oláh Sándor ellenőr. Gazsi István ellenőr, Makó József ellenőr. Dr. Becske István egyleti orvos. Felső sorban: Kovács János házkezelő, Mitró Albert, Gelle János számvizsgálók, Dudás Pál és Biró Péter zászlóvivők.

5 temetés és 7 konfirmálás.

Rankin, Pa. Az év nagy eseménye a templomvétel és annak felszentelése volt, amelyről naptárunk külön emlékszik meg. A gyülekezet életét felvillanyozta az uj templom, amelyet egyakarattal együttesen reparáltak, festettek át. A templom látogatás nagyon szép s a gyülekezet növekedik.

Springdale, Pa. A paróchia épület és templom festése és renoválása befejeződött. Ez a munkálat tetemes kiadást jelentett az egyházra

Windber, Pa. A Nőegylet megreperáltatta a templomtetőt, kifestette a templomtornyot és 125 dollárt ajándékozott az egyháznak. Lelkész a windberi Nagybizottság elnöke és a helyi Lelkészegyesület elnöke. Mint ilyen, amerikai templomokban tizenhatszor predikált. Hooversvillet és Portaget is szolgálja. A gyülekezet élete a békés fejlődés. utján van.

3. TÓPARTI EGYHÁZMEGYE.

Akron, O. Bernáth Árpád lelkész vakációját Magyarországon töltötte. Pappméder István lelkész helyettesitette. Bernáth Árpád lelkész októberben átvette hivatalát.

Buffalo, N. Y. Westsidei Egyház. Az egyház szept. 18-án vendégül látta a helyi protestáns magyar nőket szépen sikerült konferenciára.

A néh. Urbán Endre lelkész emlékére a templomban érctáblát állitottak.

Cleveland, O. Első Egyház. 1937-ben 54 keresztelés volt. A nyári iskolába 375 gyermek járt. Az egyház 1938-ban is megtartotta a bőjti és kulturestélyeket. Szeptember 25-ikén a clevelandi három egyház Református Napot rendezett.

Cleveland, Westside, O. 1937-ben 38 keresztelés, 25 konfirmálás, 1 áttérés, 20 esketés és 22 temetés volt. Urvacsorát vett 1482 lélek, a vasárnapi és ünnepi istentiszteleteken jelen volt 12,553, alkalmi és bünbánati istentiszteleteken 1,482, egyháztagsági dijat fizetett 413, megkonfirmált egyháztag 630, uj, vagy visszajött régi egyháztag 178.

Összes bevétel $10,253.66, kiadás $9,209.91. Adósságtörlesztésbe $4,195.00-t, kamatokba 7594.80-t fizettek ki.

Columbus, O. Egry László lelkész április 2-án megérkezett Magyarországból, hol 6 hónapi vakációt töltött. Az egyház népe kicsinyje-nagyja, őszinte örömmel fogadta a szeretett lelkészt, aki jó egészségben, friss erőben tért vissza. Távollétében a lelkészi teendőket az egyház tiz éven át korábbi lelkésze, Dr. Csutoros Elek végezte, akit a gyülekezet örökös tiszteletbeli lelkész cimmel tüntetett ki.

Dayton, O. Október 9-én fogadtatási bankettet rendeztek Azary János lelkész tiszteletére, aki a nyár folyamán Magyarországon és Csehszlovákiában volt látogatóban. Lelkész bemutatta az otthon felvett képeket és tapasztalatait adta elő.

Elyria, O. Virágvasárnapján tiz ifju testvérünk tett vallomást hitéről a konfirmációban, d. u. pedig az ifjak nagy számmal jelentek meg az if-

CALVIN CLUB, FLINT, MICHIGAN.

jusági istentiszteleten a templomban és utána a konfirmációi találkozón az iskolában.

Husvét reggelén az Urvacsorában 207 lélek vett részt. A nagyheti adakozás összege 217 dollárt tett ki.

Fairport Harbor, O. Pünköstkor 26 ifju, akik sikeresen tették le a konfirmációi vizsgát az előző vasárnap, először járultak az Ur asztalához.

Decoration Day-kor a gyülekezet is megemlékezett a halottakról. Délelőtt 11 órakor kivonultak a painsvillei temetőbe, arol először a C. E. társaságok megemlékeztek elhunyt tagjaikról s virágokat helyeztek sirjaikra.

Lorain, O. Az egyház uj templomát ujra festették, gyönyörüen kidiszitették és közvetett (indirekt) világitással látták el, ami nagy mértékben emeli az áhitatos hangulat. A buzgó Nőegylet 250 dollár értékü uj szőnyeggel boritotta be a templom padlózatát. E munkálatok költségei meghaladták az 1300 dollárt. Az egyház 1937 évi bevétele $8.306.44. kiadása $6,644.36 volt.

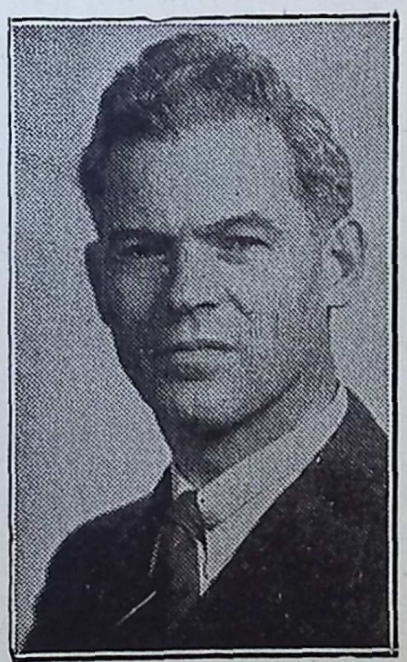
4. MAGYAR SION EGYHÁZMEGYE.

Chicago — Southside, Ill. Október végén evangizáló hét volt, amikor a gyülekezet lelki próbát tartott és az urvacsora jelentőségét hallgatta. Az ujbori urvacsoraosztáskor meg is látszott az eredmény: háromszáznál többen járultak az Ur asztalához.

Chicago — Westside, Ill. Az egyház bevétele 1937 dec. 1-ig (11 hónap alatt) $3,000.87, kiadása $1,961.16 volt.

Ujjáalakitott templomának szentelése dec. 4-én volt.

Detroit, Mich. A legnagyobb gyülekezetek közé tartozik egész Amerikában. Nőegylete az egyház hüséges segitője. Templomépitési adósságával derekasan megbirkózik. Egyletei, vasárnapi iskolája virágzók.

SZABÓ ANDRÁS lelkész
Alpha, N. J.

Flint, Mich. Istennek legyen érte hála, Korocz Géza lelkészünk állapota, aki automobil-balesetben megsérült, szépen javul. Junius közepén már rá tudott állani eltört lábára. Betegsége alatt a Chicago-vidéki lelkészek látták el helyettesitését.

Indiana Harbor, Ind. Özv. Bősz Mihályné asszony értékes orgonát és két zongorát ajándékozott az egyháznak.

Kalamazoo, Mich. Az egyház életében az 1937-ik év a lét vagy nem lét kérdését vetette fel, mikor a helybeli hitelező fore-close-t óhajtott végrehajtatni ellene. Február havában az elnök jelenlétében tartott közgyülésen már örvendetes jeletésül a megegyezést jelentik be a gyülekezetnek, mikor is sikerült az 5600 dolláros követelést 2500 dollárra lehozni, havi 25 dolláros törlesztési kötelezettség mellett. Testvéreink a közel 900 dollár utadó hátralék törlesztésére 850 dollár ajánlatot tettek, sajnos, hogy azok jó része csak igéret maradt, de igy is Isten kegyelme megsegitett, hogy az utadó teljesen rendezve lett s megkezdett havi törlesztések is pontosan fizettettek.

Az év bevétele volt 2080 dollár 83 cent, kiadása 2023 dollár 46 cent. Hátha meg minden testvérünk igéretének eleget tett volna, Többi adósságaink rendezésére ugyancsak az egyházmegyei elnök nyert a gyülekezet részéről megbizatást s ő azt át is vette. Vajha azokat is rendezni sikerülne!

Milwaukee, Wis. A Pallagi Mihály és Pataki Juliska ezüstmenyegzője istentisztelettel kapcsolatban volt.

Az egyház az összmagyarság bevonásával sikeres Szt. István napi ünnepélyt rendezett.

Racine, Wis. Az egyház az iskolatermet ujra festette. Temploma egyike a legszebb magyar református templomoknak.

5. NEM-MAGYAR EGYHÁZMEGYÉKHEZ TARTOZÓ GYÜLEKEZETEK.

Bridgeporti Első Egyház. Az egyház templomának a javitási munkálatainak befejeztével a templomot ujramegnyitó hálaadó istentisztelet volt, összekötve ezt a szép alkalmat az egyház 43 éves évfordulójával.

1937 november 28-án tartott közgyülése megválasztotta társlelkésznek ifj. Nagy Emil bethlehemi ref. lelkészt.

Köteles István, az Amerikai Magyar Református Egyesület egyik igazgatója az Egyesület képviseletében a nyár egy részét Magyarországon töltötte Iduska leányával, akí a bridgeporti Ifjusági Kör nevében Gönczön koszorut helyezett a Károli Gáspár bibliafordító espereslelkész szobrára.

East Chicago, Ind. Az Ur vacsorájával 146 lélek élt, az ünnepi adományok összege, a jelenlegi munkaviszonyokat tekintetbe véve, nagyon szép votl. A Keresztyén Anyaszentegyház megalakulása emléknapján gyülekezetünk 13 rendes taggal szaporodott, akik Áldozócsütörtökön tettek vallást hitükről s pünköstkor éltek először a szent vacsorával

East St. Louis, Ill. Az amerikai magyarság e középnyugati végvárán az évekkel ezelőtt megszakadt egyházi munka uj vezetés és uj körülmények között immár második éve ismét folyik. Az egyházat ujraszervezte és annak jelenlegi beszolgáló lelkésze Szőke István theológus, aki az egyházon kivül széleskörü társadalmi munkát is végez ugy magyar, mint angol körökben. Az elmult őszön számos előadást tartott Magyarországról és a magyar protestántizmusról nagy amerikai egyházakban, férfi és ifjusági körökben.

Az egyházi munka szorgalmas és kitartó vezetők mellett szépen folyik. 1938-ban az egyház elöljárósága: Gondnok: Karika Kálmán, ellenőr: Váradi Imre, pénztárnok: Karika Kálmánné. Az elmult évben 7 gyermek konfirmált és járult először az Ur asztalához. Keresztelési örömünnepünk háromszor volt és ugyancsak háromszor volt gyászunk. Az Ur asztalához ez évben 62 lélek járult.

Fairfield, Conn. Péter Antal lelkész és neje a nyár folyamán Magyarországba és Erdélybe utaztak. A lelkész távollétében Tóth Béla So. Norwalkról volt a felügyelő lelkész, a helyettesitést pedig részben Biró Sándor magyarországi segédlelkész végezte. A visszatért lelkész tiszteletére fényes fogadtatási bankettet rendeztek.

Hammond, Ind. Harangszentelési ünnepség volt az egyház kimagasló eseménye. A ref. egyház megnyerte a methodistákkal szemben azt a pert, amely egy zászló és némi pénzösszeg körül forgott, amit a methodista biró a reformátusoknak itélt.

Los Angeles, Cal. Bencze Károly és neje ezüstlakodalma szept. 17-én volt.

Egyházi élete zavartalan és erősödő volt.

Toledo, O. A Christian Endeavor — a Keresztyén Ifjak Társasága, mint magyarul itt nevezzük — 1908-ban, vagyis 30 évvel ezelőtt indult meg a toledoi egyházban. Igy összes magyar református egyházaink között Toledoban legidősebb a C. E. munka. Az egyház jubileumával együtt jubilált a C. E. is.

Varga Irma Alpháról, a High School évzáró ünnepélyén az első magyar szónok a leányok között.

A 30 év alatt Istentől áldott munkát végzett a toledoi C. E. Részben ennek eredménye az, hogy öt lelkész, két diakonissza került ki az egyházból és hogy felsőbb iskolába évenként 15—20-an mennek. Valamint az is, hogy az Istentiszteleteken jelenlevő gyülekezetnek fele ifjuság.

A husvéti vacsorában 512 hivő vett részt. Az istentiszteleten mindenki bent maradt és mindenki urvacsorázott! Pünköstkor 234 volt az urvacsorázók száma.

II. A PRESBYTERIAN EGYHÁZ FENNHATÓSÁGA ALATT.

Alliance, O. Az egyház lelkészlakot vásárolt, melynek felavatása november 20-án volt.

Alpha, N. J. A cementgyár már 7 év óta szünetel. Az egyháztagok egy része a gazdálkodás, a másik az üzleti életben ért el szép eredményt.

Sok kiváló ifju került ki az egyházból: Ifj. Varga András ügyvéd, Kónya Erzsike kórházi ápolónő. Kiss Géza és Varga András részt vettek a Ref. Egyesület által rendezett magyarországi utazásban. Rásky József és Bodnár Viktor az Ur szőlőjében munkálkodnak.

Felsőbb iskolákba, egyetemekre járnak: Bodnár Viktor, Mestellér István, Varga Margit, Nyikony Géza, Nyikony Anna, Körmendi Garis, Lovász Olga, Gubics Ilon és Lovász Erzsébet.

Nagy távolságon laknak az egyháztagok. 340 lélekből 145—165 látogatja a vasárnapi istentiszteletet

Szabó András lelkész már 17 éve szolgálja a gyülekezetet. Keresztelés volt 19, konfirmálás 3, esketés 4, temetés 3. Bevétel egy éven át $2,658.10, kiadás $2,640.17.

Cleveland, O. Az egyház több ezer dollár befektetéssel gyönyörü lelkészlakot vásárolt.

Farrell, Pa. Egyházunkban mindössze 102 család van s abból is 28 vegyes. Egyházi testületeink egytől-egyig munkálkodnak, haladnak előre. Bevételeink legfőbb forrását a tagsági dijak és kegyes adományok képezik.

1938 anyagilag elég nehéz esztendő. Bevételeink egy kissé lecsökkentek. Az általános pangás a munkaviszonyokban bennünket is sulyosan érintett. Azonban, mielőtt az esztendő letelnék, hisszük, hogy rendes kiadásainkat kiegyenlithetjük, sőt még a meglévő adósságból is tekintélyesebb összeget letörleszthetünk.

Nőegyletünk egyházunk egyik legrégibb testülete. Ma valami hatvan tag tartozik bele. Gyüléseit minden hó első vasárnapján tartja. Ugyszólván ez a csoport az egyház egyik keze. A saját munkáján kivül időről-időre támogatja az egyházat, annak minden munkáját felkarolja. Ez idei tisztviselők a következők: Horváth Mihályné elnök,

Tóth Jánosné (Sharpsville) alelnök, Béres Imréné jegyző, Nagy Imréné pénztáros, Karikás Pálné ellenőr.

Goodwill Club néven nemrégen alakitottuk meg a fiatal házasok körét. Kétségtelenül jelenleg ez a legaktivabb csoport az egyházban. A tavasszal a templomot leszőnyegezték, termeinket kifestették és egyéb szükséges reperációkat végeztek. E club tisztviselői az alábbiak. Nagy Imre elnök, Sipos József alelnök, Hunyadi Jenőné jegyző, Fülöp Sándorné pénztáros. Gyüléseit az első és a harmadik szerdán tartja.

Ifjusági Kör. Ifjusági Körünk már évek óta fennáll. Egész éven át az ifjak összejönnek minden csütörtökön este, kivéve a nyári hónapokat, amikor csak egyszer egy hónapban gyüléseznek.

Énekkar. A vasárnapi istentiszteletek egyik legfelemelőbb pontja az a rész, melyet az Énekkar tölt be. Egyenruhájuk kelméjét az Ifjusági Kör vásárolta, melyből minden tag megcsinálta vagy megcsináltatta saját egyenruháját egy közös minta után. Az Énekkarban ugy az Ifjusági Kör, mint a Goodwill Club tagjai szerepelnek.

Vasárnapi Iskola. Vasárnapi iskolánkban ugy az angol, mint a magyar nyelvet használjuk. Igazgatónk és egyik ügyes tanitónőnk: Biró Gizella. A többi tanitónők: Kovács Margit, Varga Ilon és Tóth Irén.

Orgonistánk kettő van, névszerint, Sipos Józsefné és Bordy Margit, akik felváltva végzik az orgonálást.

(Nagy Ferenc, lelkész.)

New Brunswick, N. J. Papp Károly lelkész és neje a nyár folyamán nagyszámu zarándokcsapattal Magyarországon jártak. Az amerikai magyar telepek között New Brunswick vezetett a hazautazók száma arányában. A visszatérő lelkész tiszteletére október 30-ikán fogadtatási estélyt rendeztek. A lelkészt távollétében Kovács Ferenc bloomfieldi tanár helyettesitette.

So. Bend, Ind. A nagy festési és temérdek sok javitási munkálatokat Isten segedelmének kérésével kezdtük meg juniusban és a lehető legszebben be is fejeztük. Egy cseppet sem nagyitunk, amikor azt állitjuk, hogy összes épületeink sohasem voltak olyan csinosak, mint ma, még akkor sem, amikor ujannan felépültek.

Tavaly négyszáz dolláros költséggel rendbe hoztuk templomunk belsejét. Hivattunk egy művészt, aki csupán templomokat dekorál és olyan gyönyörü munkát végzett, hogy azt mindenki megcsodálta. Az összes ablakokat müvésziesen szineztettük, amik most annyira hasonlitanak az égetett üvegekhez, hogy aki először rátekint, azt gondolja, hogy csakugyan az. A templomsegélyző női egylet szép uj szőnyeggel cserélte a kopott régit. A szószék és a keresztelő medence is dekorálva voltak és most már templomunk belsejében a szép összhang uralkodik.

E nyáron, egyházunk öntudatos, buzgó gondnoka, Máté Pál segitséggel egy tornyot épittetett a templomra a szokásos gombbal és csillaggal.

Az elmult két évben 30 uj tagot vettünk be gyü-

ÉNEKKAR, FARREL, PA.

lekezetünkbe. A legtöbb a róm. kath. vallásról tért át.

Az egyház lelkésze egyik tanácsadója a St. Joe Megye C. E. Union-nak és az országos C. E. Unionnak. Gyakran angol gyülekezetekben prédikál. Többször rádión tart istentiszteleteket. Részt vesz minden héten a helybeli lelkészegyesület gyülésein. A lelkész tagja a Council of United Churches evangélizáló bizottságának. A ‘,Community Activities" bizottságban is benne van.

A juniusban megtartott "Református Napon" 800-an jelentek meg.

Egyházi életünk minden terén igen szép sikereket érünk el.

Az árvaházat minden évben támogatjuk adományainkkal.

(Kalabányi István.)

Throop-Scranton, Pa. Október 9-ikén az egyház zászlószentelési ünnepélyt rendezett, amikor Dr. Tóth Sándor prédikált. A zászlót Balla Józsefné adományozta.

Yonkers, N. Y. Harsányi Sándor tiz éves lelkészkedése után a gyülekezet Ferenczy Pál, Franklin, N. J.-i lelkészt hivta meg a lelkipásztori állásra, amit ő 1936 augusztus elsején foglalt el.

Anyagi tekintetben egyházunk az adósság nélküli gyülekezetekhez tartozik. A 37 Jackson Street alatti tégla templomunk teljesen tehermentes. A templom berendezése, beleértve a templom alatti iskola helyiséget is, jó karban van és javitásra nem szorul. Az elmult évben az egyház telkét a hivek segitségével uj keritéssel vettük körül. A templom külső részén levő famunkákat: ablakokat, ajtókat, diszitéseket a hivek ujra festették. A lelkész gyüjtési kampányt inditott a helybeli gyárosok körében s ennek eredményeképpen 25 ezer téglát kapott a gyülekezet egy lelkészlakás felépitésére. A Lórántffy Zsuzsánna Nőegyletünk kezelésében paróchia épitési alapunk elérte a 3500 dollár készpénzt.

Lelki téren gyülekezetünk nagy többségének jó akarata, vallásossága minden olyan rombolásnak sikeresen véget tud vetni, amely a világvárosi ráhatásoktól veszi eredetét.

Yonkersi egyházunk a magyar hazafiasság ápolásában majdnem monopólisztikus helyet foglal el Yonkers városában. Mi rendezzük a hazafias ünnepélyeket nem csak saját tagjaink, de a helybeli egyletek részére is. A gyülekezet lelkésze az elmult évben több angol gyülekezetben, helyben és vidéken kapott alkalmat arra, hogy tekintélyes amerikai hallgatóság előtt ismertethette a magyar igazságot.

A lelki ujjáébredésnek azt hisszük, hogy legjobb bizonysága az a tény, hogy árvaházunkat hüségesen támogatjuk. Megemlithetjük még, hogy Református Egyesületünk taglétszáma az utolsó két évben legalább a kétszeresére szökött fel.

(Ferenczy Pál, lelkész.)

Youngstown, O. A vasárnapi iskolai épület festését, tatarozását maguk az ifjak végezték, dicséretes szorgalommal; ők vásároltak minden anyagot is hozzá. A templom és a parochia épületének javitási és festési munkálataihoz pedig az egyháztanács fogott, fáradságot nem ismerő egyháztagok segitségével. Az egész birtokot körülvevő keritést is ujjáépitik. A munkálatok több mint ezer dollárba kerülnek.

Virágvasárnap gyönyörüen sikerült a megkonfirmáltak seregszemléje. Mintegy 250 ifju jelent meg.

Kiss Géza Alpháról, a Ref. Egyesület által rendezett tanulmányuti verseny győztese.

Kónya Erzsébet Alpháról, Supervisor a Washington, D. C. gyermekkórházban.

BRIDGEPORTI SZÖVETSÉG

(AMERIKAI MAGYAR BETEGSEGÉLYZŐ
ÉS ÉLETBIZTOSITÓ SZÖVETSÉG)

A legrégebben becharterozott országos magyar egylet.

Haláleseti biztositás és betegsegély biztositás a legmérsékeltebb havidijakért.

A Szövetség kötvényeinek készpénz értéke van. A tagok kölcsönöket kaphatnak kötvényeikre.

Kimaradás esetén készpénz kilépési összeget kaphatnak a tagok.

A biztositási dijak nemfizetése esetén évekre terjedő ingyenes biztositást élveznek a tagok. A meghosszabbitott biztositásban levő tag utáni haláleseti összegből nem lesz levonva a be nem fizetett havidijak összege.

Biztositási módszerek: egész életben fizetendő, husz évig fizetendő, husz év után esedékessé váló, ötven éves korban esedékessé váló, hetven éves korban esedékessé váló és husz éves Term biztositás.

Évi 3 dollár ellenében dupla haláleseti biztositást kaphatnak a tagok.

Gyermeke biztositása havi 25 centért 300 dollár. A gyermek kötvények ugyan olyan kedvezményeket biztositanak, mint a felnőttek kötvényei.

A Szövetségnek fiókjai vannak minden nevezetesebb magyar telepen.

Részletes felvilágositást készséggel ad a titkári hivatal, vagy a fiókok tisztviselői.

KÖZPONTI IRODÁK ÉS TITKÁRI HIVATAL CIME:

"SZÖVETSÉG"

1412 STATE STREET BRIDGEPORT, CONN.

III. FÜGGETLEN AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ.

1. KELETI EGYHÁZMEGYE.

Bronx, N. Y. A junius 12-én alakult bronxi gyülekezetet julius 24-én vették fel a Független Egyházba.

Aug. 20-ikán este a Magyarországra távozó dr. Panyik Andor beszolgáló lelkész tiszteletére bucsuvacsorát rendeztek.

Carteret, N. J. 1937 karácsonykor 365 urvacsorázó volt; ünnepi bevétel $705.77.

1937-ben 11 keresztelés, 8 esketés, 6 temetés, 20 konfirmálás és 1 áttérés volt. Minden vasárnap reggel gyermekistentiszteletet tartottak. Összesen egész éven át 1192 lélek urvacsorázott. Az évi bevétel $7446.16, kiadás $6435.89 volt.

Cliffside—Shadyside, N. J. Március 20-án a helyi egyletek közremüködésével szépen sikerült március 15-iki ünnepélyt rendeztek.

Augusztus 14-én az összmagyarság bevonásával hatalmas arányu I. István Király jubileumot tartottak.

New York, N. Y. Február 17-ikén a lelkipásztor az Ifjusági Körtől, február 20-ikán a Nőegylettől kapott születésnapi ajándékot.

Augusztus 24-ikén Kölcsey emlékünnepélyt rendeztek.

Perth Amboy, N. J. 1937 karácsonykor 612 lélek urvacsorázott; ünnepi összes bevétel $1,411.20 volt.

1937-ben 13 keresztelés, 11 esketés, 12 temetés, 26 konfirmálás és 1 áttérés volt. Urvacsorázók száma 3,864.

Minden vasárnap reggel külön ifjusági istentisztelet volt, az uri szent vacsora minden hó első vasárnapján is kiszolgáltatott az ünnepi alkalmakon kivül, még pedig mindkét vasárnap reggeli istentisztelettel kapcsolatban. 1937 évi bevétele $11,483.32, kiadása $10,590.63 volt.

Dr. Vincze Károly a nyár folyamán Magyarországon járt és visszatérése után október 16-ikán meleg ünnepeltetésben részesitették.

Az egyház november 20-ikán ünnepelte 35 éves jubileumát.

Staten Island, N. Y. 1937 karácsonykor 60 urvacsorázó volt.

Roebling, N. J. 1937-ben $3,932.35 volt a bevétel $3,810.28 kiadással szemben.

A templom végébe tágas konyhát és 2 szobát épitettek $400.00 költséggel.

Trenton, N. J. 1937-ben bevétele $11 907.23, kiadása $10,384.06 volt. Az adósságba $2,000.00-t és a kamatba $2,200.00-t törlesztettek.

2. NYUGATI EGYHÁZMEGYE.

Akron, O. 1937 karácsonykor 52 hivő élt az urvacsorával.

Évi bevétele $1,837.23, kiadása $1,742.54 volt.

Detroit, Mich. 1937 évi bevétele $4,461.70, kiadása $3,823.77. A Nőegylet közel egy ezer dollárral segitette az egyházat.

A nyári iskolában 32 növendék vizsgázott.

Nov. 6-ikán tartotta az egyház 15 éves jubileumát.

Donora, Pa. A templomot kijavitották és ujra festették $613.14 költséggel.

Husvétkor 58 urvacsorázó volt.

Duquesne, Pa. Husvétkor 190 hivő, pünkösdkor 102 járult az Ur asztalához. A Ref. Egyesület tanulmányi versenyét a pittsburghi körzetben Gáll Adél nyerte meg.

McKeesport, Pa. 1937 karácsonykor 283 lélek urvacsorázott. 12 keresztelés, 6 esketés, 3 temetés,

LEÁNYCSOPORT, MARTINSFERRY, O.

9 konfirmálás és 1 áttérés volt 1937-ben. Évi bevétele $8,024.81, kiadása $7,597.41. Husvétkor 256 lélek urvacsorázott.

Ujkenyéri urvacsorában az Ifjusági Konferencia 145 tagja és a gyülekezetből 80 tag részesült.

Windber, Pa. 1937 évi bevétele $632.75, kiadása $622.00 volt.

Februárban az imaházba szószéket állitottak.

Windsor, Ont. 1937-ben $1,119.76 bevétele és $1,099.16 kiadása volt.

Youngstown, O. 1937 karácsonykor 165 urvacsorázó volt; ünnepi bevétele $377.91.

1937-ben 5 keresztelés, 4 esketés, 10 temetés, 15 konfirmálás és 2 áttérés volt.

A lelkészt születésnapja alkalmából meleg ünnepeltetésben részesitették.

1938 husvétkor 161, pünköstkor pedig 68 lélek urvacsorázott.

A Fiatal Házasok Köre és a Nőegylet május 28-ikán a lelkipásztor feleségét születésnapi meglepetésben részesitette.

IV. A REFORMED CHURCH IN AMERICA FENNHATÓSÁGA ALATT.

New Brunswick, N. J. A New Brunswicki Somerset uccai Magyar Ref. Egyház által 1938 augusztus 7-én rendezett "Óhazai Aratási Ünnepélyén" mintegy háromezren vettek részt. A délelőtti istentisztelet alkalmával az ünnepi beszédet Nt. Vasváry Ödön tartotta.

Az egyház jövőre óhazából importál vetni való buzát s még nagyobb keretek közt fogja megrendezni immár a harmadik nagy óhazai aratási ünnepélyét. A rendezés nehéz munkáját 100 szereplővel Veres tanitó végezte.

Varga András ügyvéd Alpháról, a Ref. Egyesület által rendezett tagszerzési verseny nyertese.

Varga Ferenc Alpháról, az Eastoni kórház gyógyszerésze.

Telephones: Del. 6020 és Del. 4689

ROBERT E. HENNESSEY

TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ

Női halottakhoz női alkalmazott.

Minden magyar ügynek készséges és áldozatkész pártfogója.

Gyász esetén vegyék igénybe kipróbált szolgálatait.

2070 Niagara Street
BUFFALO, N. Y.

Telephone 4-1712

Mitruska János

MAGYAR TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ

681 Cortland Street,
PERTH AMBOY, N. J.

LUKÁCS ISTVÁN ÉS FIA

BALZSAMOZÓK ÉS TEMETÉSRENDEZŐK

Uj kápolna 275 személyes ülőhellyel. Szépen berendezett kápolnánkban a halottakat a legszebben és idáig a hozzátartozók teljes megelégedésére ravataloztuk fel. A kápolna használatáért dijazást nem számitunk. Lakásunkban a virrasztani akaró hozzátartozóknak szivesen bocsátunk rendelkezésére hálószobát és konyhát szintén dijtalanul, sőt a temetés után is tágas lakásunkban a gyászoló hozzátartozóknak és a temetésen résztvevő közönségnek szivesen adunk helyet. — Gyász esetén keresse fel vagy személyesen, vagy telefon utján a népszerü magyar temetkezési vállalatunkat. — Éjjel-nappal készségesen állunk rendelkezésére a hozzánk bizalommal forduló embertársainknak. Betegszállitás éjjel-nappal 2 dollár.

Uj kápolna: 12014 Buckeye Road
CLEVELAND, O.
Telefon: Longacre 7524
Második kápolna: 2728 Woodhill Road
Telefon: Cedar 0593

SOUTH SECOND STREET COAL COMPANY

BACSKAY JÓZSEF
tulajdonos

EGYEDÜLI MAGYAR
SZÉNKERESKEDŐ
PERTH AMBOYBAN

Irodai telefon: P. A. 4-1193

Lakás telefon: P. A. 4-0781

SZÉN ÉS FÜTŐ OLAJ

Second and Paterson Street,
PERTH AMBOY, N. J.

TOLEDOBAN

KIGYÓSSY ISTVÁN

EGYEDÜLI MAGYAR
TEMETÉSRENDEZŐ

AMBULANCE SZOLGÁLAT

2001 Consaul Street,
TOLEDO, OHIO

VÁLTOZATLAN ÉS KEGYELETS SZOLGÁLAT AZOK SZÁMÁRA, AKIK GYÁSZBAN VANNAK, SZEREZTE MEG SZÁMUNKRA A JÓ HIRNEVET.

JOSEPH G. VASCHAK INC.

40 Lincoln Avenue,
YOUNGSTOWN, O.

Telefon: 4—0235

Fiókiroda:
CAMPBELLEN, OHIO.

EGYESÜLETÜNK AZ IFJUSÁG NEVELÉSÉÉRT

Amerika jóléti intézményei, közelebbről életbiztositással foglalkozó szervei és még közelebbről u. n. fraternál, tehát testvérsegitési alapra fektetett egyesületei a fősulyt mindenkor arra fektették, hogy elhalálozás, vagy hosszabb betegség esetére gondoskodjanak tagjaik szükségletéről. — Mondhatnók tehát, hogy csakis testi szükségletekről gondoskodtak és gondoskodnak ma is, amikor tagjaikat segélyezik.

Amerikai-magyar ily irányu intézményeink között a Református Egyesület volt az egyedüli, amelynek egész müködése a multban is, jelenben is és — szeretjük remélni, hogy a jövőben még hatványozottabban — azt célozza, hogy ne csak testi szükségleteik, hanem az ember testi nyomoruságainak enyhitése mellett lelkiekben is adjon annyit, tagoknak is s ha lehet árváknak, elhagyott öregeknek, nem tagoknak is, amennyit csak lehetséges anyagi ereje szerint. Sőt adott még anyagi erején felül is. Ne emlitsünk egyebet, csak éppen azt, hogy a szibériai hadifoglyok hazahozatalára $1100, a háboru alatt és után beállott élelmiszer hiány alkalmából szegény magyar gyermekek élelmezésére un. gyermek-segélyalapra $5000 adott Egyesületünk, magyar hadikölcsönbe $13,448.00, amerikai hadikölcsönbe $15,000-t stb. És minél többet adott, anyagi erejéhez mérten és felül, minél áldozatosabb nagylelküséggel támogatott emberbaráti mozgalmakat, annál inkább gyarapodott, erősödött, nagyobbodott.

Társadalmi segités mellett azonban tanulmányi segélyei is jelentős támogatást képeznek tagjaink gyermekei részére. Tessék csak figyelemmel kisérni a lapunkban hónaponkint megjelenő néhány levelet, mikből néhányat közölni szoktunk, mily igaz hálával emlitik tagjaink felső-iskolán tanuló gyermekei azt a segélyt, amit évről-évre kapnak Egyesületünk pénztárából.

Az elmult év folyamán azután meg elérkeztünk annak belátására, hogy a tanulmányi segélyek mellett arra is ki kell terjesztenünk figyelmünket, hogy az itt amerikai főiskolákon tanuló és tanult magyar szülőktől származó ifjainkat "kellő kiválasztás alapján" elküldjük Magyarországba, hogy ott saját szemükkel lássák szüleik hazájának kulturáját, ismerjék meg annak népét, hogy — mint intelligens amerikai polgárok — szószólói legyenek az amerikai körben annak, hogy a magyar nemzet és annak kulturája, irodalma, müvészete, még népmüvészete is oly fokon áll, melyre büszke lehet minden magyar és minden magyar szülőktől származott amerikai magyar ifju.

A kezdet kezdetén persze nem lehetett még arról szó, hogy nagyobb tömegü ifjuságot vigyünk át, de már az első alkalom is megmutatta, hogy Egyesüietünk értékes és szükséges befektetést eszközölt, amikor kellő vizsgáztatás utján kiválogatta azt a hat ifjut — három leányt és három fiut — akiket azután, mint a "Két nemzedék utja" első, ifjusági követeit hazaküldött és ott a Debreceni Egyetem nyári tanfolyamán kellő hazai kiképzésben is részesitett arra nézve, hogy Magyarország történetéből, irodalma, müvészete, ipara, a világ nagy családjainak versenyében való minden tekintetbeni elsőrendü szereplésének megismertetésében kellő tájékoztatást kapjanak.

Hogy mily lelkesedéssel és mily nagy várakozással tekintettek ezen óhazai ut elé, mutatja a már a vizsgákon végzett irásbeli dolgozatuk egy-egy részlete is. Tanulságos és felette megható ezeket a dolgozatokat végigolvasgatni. Mennyi igaz magyar érzés, mennyi szunnyadó tettrevágyás árad ki ezekből a sorokból. Akinek van füle a hallásra és szeme a látásra, az bizonnyal megérzi ezekben az irásokban, — a sokszor csak elvetett pár sorban, — hogy az amerikai magyar ifjuság megérdemli a vele való foglalkozást, sőt mondhatjuk: vétket követünk el, amikor hagyjuk őket magukra maradva eltávolodni, elszakittatni az anyatörzstől. Lássuk csak, mit irnak hazakészülődésükben:

"...Amit gyermekkoromtól hallottam és tanultam szüleimtől és az Egyház körében, ugy a vallásról, mint a magyar nemzetről, — személyesen is szeretném tanulmányozni."

"Nagyon szeretem a sportot s minden sportban részt vettem. Több francia szindarabban szerepeltem. Három évig az iskola hivatalos zongoristája, a magyar egyháznak orgonistája vagyok, stb."

(Dula Irénke, Cleveland, O.)

"Egész hat éves koromig csak magyarul tudtam beszélni és csak az angol iskolában tanultam meg angolul s minden nyáron jártam a magyar nyári iskolába hét éven át."

(Antal Árpád, Vintondale, Pa.)

Kedves Nénje!" megszólitással az egyik versenyző levél formájában irja:

"Biztosan tudom, nagyon meg volnál lepődve, ha látnád, hogy milyen magyar érzés van bennem és hogy milyen nagyon vágyom arra, hogy meglássam azt a gyönyörü szép hazát, ahol te lakol és ahonnan Édes Anyám ide vándorolt."

(Mészár Sándor, Pittsburgh, Pa.)

"Sokszor elgondolom magamban, hogy miért is maradtam meg magyarnak és hogy miért vágyok olyan nagyon Magyarországba menni."

"Ez az oka annak is, hogy dobog a szivem, mikor hallgatom a magyar zenét a rádión és örülök, mikor egy uj magyar dicsőségről van szó bármilyen téren."

(Gaál Adél, Duquesne, Pa.)

"Micsoda öröm lesz nagyszüleinknek, hogy — habár nem láthatják többé gyermekeiket, de megláthatják az ő gyermekük gyermekét."

(Kiss Béla, Alpha, N. J.)

"Ezekben a nehéz időkben azt gondolom, hogy jól esne, ha tudnák ottan (Magyarországon), hogy mellettük állunk szivvel-lélekkel."

(Szántay Zoltán, New York.)

GROVES & CO.

FUNERAL HOME

KÖSZÖNTÉSE.

723 N. Saginaw Street

FLINT, MICHIGAN

Telefon: 9—2101.

Temetkezési kápolna és ambulance szolgálat.

GYÁSZ ESETÉN HIVJA

FREDERICK H. GANUNG-OT

TEMETÉSRENDEZŐ BALZSAMOZÓ

— Előzékeny kiszolgálás —

Telephone: 1684

84 South Main Street

SOUTH NORWALK, CONN.

LESKÓ JÁNOS ÉS FIA

TEMETÉSRENDEZŐK

Uj helyisége:

1390 Fairfield Avenue,

(Colorado & Denver Avenuek sarkán)

BRIDGEPORT, CONN.

Telefon: 3—0971

A MEGNAGYOBBITOTT ÉS MEGSZÉPITETT

LIBERTY HALL

817 East 92nd Street,

CHICAGO, ILLINOIS

A magyarság rendelkezésére áll minden időben gyönyörü termével és más szórakoztató helyiségeivel.

Kitünő kuglipálya, táncterem. Gyülésekre nagyon alkalmas.

— Uj vezetés alatt. —

KROHMAN GYULA, tulajdonos.

"Szeretem a magyar nyelvet s büszke vagyok rá, hogy magyar vagyok."

(Szalay Margit.)

"Ha valaki a pályázók közül jobban és szebben beszél magyarul és többet tud Magyarországról, mint én, akkor sem keseredem el, hogy nem én nyertem. — **Én egyszer ugyis hazamegyek.** Addig gyüjtöm a centjeimet, mig annyi pénzem lesz, hogy elmehetek szép Magyarországra, az én szülőföldemre."

(Király Jolán, Washington, D. C.)

"Amikor a mi hős apáink olyan szerződést kötöttek és esküt tettek fel hüségükre, hogy a vérükkel pecsételték azt meg, akkor megmutatták őszinteségüket. — Ha ilyenek a hős apáink, akkor hogyne lennék büszke arra, hogy magyar vagyok."

(Ifj. Kaponya Pál, Milwaukee, Wis.)

"A magyar szabadságot szerető nép a honfoglalástól kezdve mindig arra törekedett, hogy szabadságot teremtsen. A magyar sohasem üldözött el népeket hazájából, hanem tárt karokkal fogadta őket."

(Kerekes Katalin, Kalamazoo, Mich.)

"Az ilyen alkalom bizony csak egyszer (vagy talán még egyszer se) esik egy életben. **Istenem! Magyarországba menni, mint magyar kiküldött.** És ez az alkalom az enyém, én, aki csak egy szegény diák vagyok."

(Erdey Ferenc theológus, Plymouth, Wis.)

"De leghőbb vágyam, hogy egyszer szüleim hazáját meglássam."

"Szeretném Magyarország régi határait meglátni, melyet a trianoni békeszerződés által Magyarország kénytelen volt átadni idegen országoknak."

(Rajczi Irénke, Detroit, Mich.)

"Annyi bizonyos, hogy egy amerikai gyermek nem tud mindent a külföldről, mint az, aki ott született és iskolát végzett. **Tehát azt, amit én szeretnék látni, tanulni és tudni, csakis Magyarországon tudom megnyerni...**"

(Horváth Julia, Detroit, Mich.)

Azután elmentek, hazamentek... nemcsak ők, hanem még másik 6 társuk is, összesen 12 lelkes magyar ifju, tele látni, hallani-vágyással, a magyar rög meglátásának, a magyar nép, apáik földjének, népének szemtől-szembe való találkozásának boldog vágyával.

Az Amerikai Magyar Református Egyesület igy tette meg az első, döntő lépést arra, hogy tanult, egyetemet végzett, intelligens magyar ifjakat vigyen át — reméljük most már minden éven — az óhazába, hogy ott magukba szivják a magyar levegőt, a magyar életet és azzal telitve érkezzenek vissza és legyenek itt szószólói a magyarf igazságnak. Vezetőjük Borsy Kerekes György szervező-titkár valóban rátapintott ennek igaz céljára, jelentőségére, amikor a debreceni fogadtatásra válaszában ezeket mondotta: "Ezt a hat fiatal fiut és hat fiatal leányt azért hoztuk ide, hogy megmutassuk azt, hogy a gátlás nélküli magyar őserő a második nemzedékben is visszavágyik ide s kivánom, hogy abból az erőforrásból, amit itt Debrecenben összegyüjtenek, magyar szivvel, magyar érzéssel sugározzák be a harmadik és negyedik amerikai magyar generációt is." Majd egy másik alkalommal viszont igy határozta meg ennek a hazautazásnak messzeható célját és jelentőségét: "Az amerikai magyar életnek megujhodásra van szüksége. Ez a megujhodás a messzibb jövőbe tekintve csak ugy biztositható, ha az uj nemzedék legértékesebb tagjai módot és alkalmat kapnak őseik és szüleik hazájának, nyelvének, történelmének, kulturájának alapos kitanulmányozására. Ennek megszerzésére pedig nem elegendők a szülői ház, vagy az amerikai magyar élet nyujtotta — valljuk be — meglehetősen szük határu lehetőségei. — A forráshoz kell elvezetni azt ,akivel a magyar élet folyásának jelenségeit a maga igazában megismertetni és megértetni akarjuk."

A lelkes fogadtatásról, ifjainknak az óhazában töltött feledhetetlen élményeiről, másrészről meg az óhazai körökre gyakorolt kellemes benyomásairól a Református Ujság augusztusi számában emlékeztünk meg, a szeptemberi számban viszont egyik résztvevő, Nagy Adél, a bethlehemi Moravian Collegium hallgatója adott beszámolót mindnyájunk nevében azon feledhetetlen sok szép emlékről és értékes tapasztalatról, melyben utjok folytán részük volt.

Itt azonban nem szabad megállnunk. Mint befejezett dolgot egyszerüen csak elkönyvelni és felette napirendre térni, vétkes könnyelmüség lenne. A megkezdett uton tovább kell mennünk, rendszeres és lehetőleg nagyobb arányu — minden évben ismétlődő — hazavándorlásról kell gondoskodnunk, hogy minél nagyobb számu fiatalság lássa, hallja, tapasztalja meg az otthoni viszonyokat.

Azok, akik a "Két nemzedék utja" második csoportjával mentek szintén az óhazai zarándoklásban Magyarországra, azok is tanubizonyságot tehetnek arról, hogy ez "jó befektetés" volt és hogy erre a jövőben is feltétlen szükségünk lesz. Mert egészen bizonyos, hogy akié az ifjuság, azé a jövő... Mi pedig a jövőért, a megujhodott amerikai magyarság szebb jövőjéért dolgozunk, annak munkálásából az ifjuságot ki nem hagyhatjuk... sőt mindent ezekért kell tennünk, mert hiszen idővel mindent nekik adunk át ugyis, hogy helyettünk ők vigyék tovább Egyesületünk jószándéki célkitüzéseit.

Tóbiás Ferenc

Magyar üzletében mindenféle hazai dolgok:

kártya, dohány, tajték- és selmeci pipák, imakönyvek és hazai olvasmányok

kaphatók.

430 SMITH STREET,
PERTH AMBOY, N. J.

HALOTTAINK

ADAMSTON, N. J. Néh. Bernáth Jánosné, a Steinmetz Károly torontoi ref. lelkészné édesanyja, szept. 25-én hunyt el. Torontói tartózkodása idején angol tudásával sok ügyes-bajos magyarnak volt segitségére. A temetési szertartást Steinmetz Károly torontoi és Rev. W. J. Dale adamstoni lelkész végezték szept. 17-ikén délután.

AKRON, O. Magyar Mihály május 22-ikén hunyt el. Tenkén, Bihar megyében született. Fürjész Józsefet (Szina, Abauj m.) szept. 25-én temették. Weldi György (Tamási, Tolna m.) 51 éves korában okt. 15-én hunyt el, okt. 18-án temették. Juhász Istvánt okt. 10-én temették.

ALPHA, N. J. Kanalas Istvánt 50 éves korában hosszas betegeskedés után, junius 3-án temették.

ASHTABULA, O. Vincze Ferencné febr. 7-én 67 éves korában elhunyt.

BÉKEVÁR, SASK., CANADA. Balogh István, 28 éves korában okt. 23-án hunyt el. Temetése október 28-án történt.

BETHLEHEM, PA. Szőke Gyuláné január 14-én 55 éves korában halt meg. Beszterczán Julia 56 éves korában junius 3-án elhunyt. Sipos Antal junius 23-án 54 éves korában hunyt el.

BRIDGEPORT, CONN. Barabás János régi amerikást 1937 nov. 20-án temették. Fehér Sándor 51, Bailey Ferenc 41 éves korában halt meg. Füzi János 61 éves korában halt el. Szept. 17-én temették. Vilmányon, Abauj megyében született. Ragályi Dániel (Szászfa) 70 éves korában szept. 24-én halt meg. Polke Ferencnét szept. 30-án temették. Singola János 58 éves korában hunyt el. Tolcsva, zemplén megyében született. Győry Sámuel 73 éves korában január 6-án halt el. Lőrincz Károlyné május 17-én 58 éves korában hunyt el. Özv. Boda Jánosnét (Abaujvár) 74 éves korában november 10-én temették.

BROWNSVILLE, PA. Orosz János 47 éves korában febr. 23-án, Varga Imréné 58 éves korában junius 21-én hunyt el.

BUFFALO, N. Y. Juhász E. Helen febr. 16-án 13 éves korában, Csizmadia Józsefné ápr. 21-én 57 éves korában, Kormos József julius 23-án 59 éves korában, Vanyó József 51 éves korában aug. 19-én hunyt el. Paár Pálnét hosszas szenvedés után szept. 20-án temették. Paár Pál nem sokáig élte tul élettársát. Okt. 12-én temették.

DR. BOLDIZSÁR GYULA orvos
DR. BOLDIZSÁR ALBERT orvos
BOLDIZSÁR FERENC ügyvéd
11803 Buckeye Road Cleveland, Ohio

CALGARY, ALTA, CANADA. **Bucsin Béla**, az Alberta tartománybeli magyar reformátusoknak nyolc esztendőn át volt lelkipásztora, a nyugat-kanadai magyar életnek fáradhatatlan kezü munkása 1938 julius 6-án elhunyt.

Bucsin Béla az óhaza szülötte volt. 1885-ben Munkácson született. Iskoláit is ott végezte. Mint "néptanitó" dolgozott élete első munkás szakaszában. A külső körülményeket illetőleg élete nem volt nyugodalmas, mert előbb a világháboru, azután a román és cseh megszállás zaklatták ki munkájából.

1924-ben érkezett Kanadába. Kapcsolatba jutva a Kanadai Presbiteri Egyházzal, belépett annak szolgálatába. Lelkészi kiképeztetését a torontoi Knox College-ban nyerte, miközben a torontoi és oshawai magyar reformátusok lelki gondozását is végezte.

1930-ban bizta rá az Egyház az albertai magyar reformátusok pásztorolását s e munkája megkezdésekor, 1930-ban szentelték lelkésszé a calgaryi egyházmegyében. Lelkipásztorkodása kiterjedt nemcsak Calgary város magyarjaira, hanem a több mint 300 mértföld távolságon szétszórt albertai magyarságra is. Tulfeszitett munkája korán felőrölte életét és már 53 éves korára megérlelte a halálra.

Temetésén, jul. 8-án, a calgaryi egyházmegye lelkészei végezték a szolgálatot. Sirjánál képviselve volt nemcsak Calgary város magyarsága, hanem a messze vidékek magyar református gyülekezetei is.

CALIFORNIA, PA.

Kovács Andor lelkész augusztus 9-én váratlanul elhunyt. 1878 november 30-án született Edelényben, Borsod megyében. Szülei Kovács János és Domby Katalin voltak. Amerikába vándorolván 1904-ben vette feleségül a tiszakóródi (Szatmár megye) Gergely Amáliát. — Boldog házasságukból a következő gyermekek születtek: Bálint, (aki tanári pályán volt és hónapok óta a cressoni szanatoriumban várja a szenvedéseitől megváltó halált), Katalin, férjezett Dohányos Istvánné, (aki Delaware, O.-i Collegeba járt), Juliánna (a Seton Collegeban tanult), Amália Margit (tanitónői képesitése van), Andor (1912-ben elhunyt), Andor (tanári pályán van, a Második Generációs Ifjak pályázatából győztesen került ki és Magyarországon volt tanulmányuton), János (a californiai State Teachers College növendéke) és Pál, aki high schoolba jár.

A megboldogult lelkipásztor előbb világi pályán volt, de vallásos lelkülete a papi pályára vonzotta. Rossiterben a lelkész mellett összegyüjtötte a hiveket és ugy itt, mint Punxatawneyban vallásos iratokat terjesztett és az utóbbi helyen predikált, majd beiratkozott a Grove Cityben levő collegeba, azután a pittsburghi Western Seminaryba. Mint

hittanhallgató szervezte meg a leechburgi egyházat, felépitette a templomot, amelyben a Kittaning Presbytery 1915 szeptember 14-én lelkésszé szentelte. Itt családja részére lakást vásárolt, amit később az egyház vett át. Leechburgból Yatesborot, Homer Cityt és Rossitert is beszolgálta. 1929-ben a brownsvillei egyház választotta meg lelkipásztorává; uj helyéről a Pricedalen lakó magyar reformátusokat is részeltette lelki eledelben.

Tipikus magyar ember volt kifogyhatatlan és egészséges humorral, akinek társaságában mindenki felvidult. Ez a jókedvü pap az utóbbi időben teljesen megváltozott. Idegei összetörtek, lelkibeteg lett. A pittsburghi St. Francis kórházba szállitották pár nappal halála előtt, ahol augusztus 9-én hajnalban 2 órakor csendesen elhunyt.

Kovács Andor lelkész a közügyek szolgálatából is kivette részét. Egy ideig elnöke volt a Magyar Presbiteriánus Lelkészi Konferenciának és haláláig tagja volt a Bethlen Otthon Intéző Bizottságának és Igazgatótanácsának. Mint humoros iró is nagy népszerüségnek örvendett. Temetésén a következő református lelkészek vettek részt: Bogár Károly, Bötty János, Dienes Barna, Egry László, Fekete András, Kalassay Sándor, Kruchio Antal, Nagy Ferenc, Nánássy Lajos, Papméder István, Silay Sándor, Szathmáry Bertalan, Tóth Béla és Vasváry Ödön.

A temetési szertartás egyszerü, de egyszerüségében is méltóságteljes volt. A gyászháznál Nagy Ferenc farrelli lelkész mondott imát, majd megindult a gyászmenet a szomszédságban levő angolnyelvü presbiteriánus templomba. A református lelkészek vitték a koporsót. A templomban Dienes Barna homesteadi lelkész, a család régi jó barátja szentirást olvasott és imádkozott. Rev. Dr. Hoon, a Red Stone Presbytery superintendense angol imádságot mondott, az egyházi beszédet pedig dr. Nánássy Lajos árvaatya tartotta. A lelkészek kara a "Hittel rád tekintek" kezdetü éneket énekelte, a koporsó felett. A temetőben Silay Sándor daisytowni lelkész imádkozott, Dienes Barna röviden elbucsuztatta a lelkészi kartól és tisztelő régi hiveitől, Vasváry Ödön lelkész pedig, mint az Amerikai Magyar Református Egyesület számvevője a Ref. Egyesület nevében mondott istenhozzádot az elköltözöttnek, aki a Ref. Egyesületnek is buzgó munkása volt.

Legyen áldott az emlékezete! Szomorkodó, érette sokat aggódott és szenvedett özvegyét és gyermekeit vigasztalja meg a Szentlélek Isten kegyelme!

CANTON, O. Tövisi Lajosné február 26-án 30 éves korában halt meg.

CARTERET, N. J. Laskay Gábort febr. 17-én temették 67 éves korában. Bujon, Szabolcs megyében született. Id. Fodor Balázs (Révleányvár, Zemplén m.) 67 éves korában juniusban, Sipos Béla 5 éves korában, Sárik János (Zavatka, Ung megye) jul. 28-án, Fodor Balázs március 13-án hunyt el.

CHICAGO, ILL. Görömbey Gusztáv, a Görömbey György és neje szülők középső fiok, önkéntes gyanánt szolgált Washingtonban a Marine Corpsban és több társával együtt automobil szerencsétlenség áldozata lett. Holttestét Chicagoba szállitották, ahol katonai pompával szeptember 21-én temették. Oláh Sándorné (Frics, Gömör m.) 63 éves korában aug. 31-én elhunyt. Id. Székely Sámuel 64 éves korában októberban halt el. Filó Károlyné szül. Pomoti Gizella (Nemes Bori, Hont megye) 53 éves korában okt. 16-án hunyt el. Nov. 1-én temették Zoltán Lajost (Sepsiszentgyörgy), nov. 2-án özv. Szabó Jánosnét (Vendégi, abauj m.) 75 éves korában.

CLEVELAND, O. Kováchy Miklós Adél, az áldottemlékü néh. Kováchy Miklós István lelkész leánya tragikus módon, ifju korában fejezte be földi életét. Kováchy Miklós Adél, a clevelandi ifjusági birósag tisztviselőnője autoszerencsétlenség folytán halálra sebesült és a Mansfield, O. General Hospitalban elhunyt. Ugyanekkor megsebesültek nővérei: Mária, Helen, Sarolta és unokaöccse: Türk Ede. Kováchy Miklós György, az Első Ref. Egyház főgondnoka, Kováchy Miklós Andor ügyvéd, Kováchy Miklós biró és Kováchy Miklós Ede adták meg a végtisztességet szeretett nővérüknek. Junius 15-én szerdán délután Cleveland magyarságának és testületeinek vezetői, a város és megye tisztviselőinek és birói karának képviselői jelenlétében történt meg a temetési szertartás, melyet Dr. Herczegh József és Rev. William J. Hutchison végeztek. A halottat a Lakeview temetőben a családi sirhelyben szülei: Kováchy Miklós István református lelkész és neje mellé helyezték.

Balázsi Dezsőt, a presbiteriánus magyar egyház

A FÉNYKÉP ÖRÖKKÉ ÉL!

Varga Imre

FÉNYKÉPÉSZETI MÜTERME

Elsőrendü képek. — Nagyitások.
Szinezés és rámázás.

Phone: 2-5545
347 GENESEE ST. TRENTON, N. J.

Pongrácz Studio

702 South Main Street,
AKRON, OHIO.

Itt készülnek Akronban a legszebb és leghivebb fényképek.

Telephone: Hemlock 0914

Ingyen tanácsért irjon a magyarok közkedvelt patikájába, ahol rendeléseit a legpontosabban és lelkiismeretesen eszközöljük.

EGYEDÜLI KÉSZITŐJE A BE-WELL NŐI KAPSZULÁKNAK

CITY PHARMACY, INC.
THE HOME DRUG STORE
SMITH & OAK STREETS
PERTH AMBOY, N. J.

Peoples Bottling Co.

880 Grant Street,
AKRON, OHIO.

Telephone: Main 6298

Ford Menoher

ÁLLATOKAT ÁRUL.
— A Bethlen Otthon szállitója. —

Cottagekot ad ki bérbe nyárára a fürdőhely mellett.

Cim: Ford Menoher,
LIGONIER, PA.
Telefon: 4554

Andrew Pettinger

MAGYAR ÜGYVÉD

139 N. Clark Street, Suite 1517
CHICAGO, ILLINOIS

Telefon: Central 5627

Phone: FR. 4412

S. J. Kertész

TEMETÉSRENDEZŐ
OKLEVELES BALZSAMOZÓ
— Ambulance szolgálat —

A szomoru esetben forduljon hozzám. Előzékeny, pontos kiszolgálás.

936 South Main Street
AKRON, OHIO.

Bodnar's Tavern

9206 Cottage Grove Ave.
CHICAGO, ILLINOIS

Telefon: Aberdeen 5176

A magyarok szórakozó helye.

alapitó tagját szept. 19-én temették. Gyermekei számára a következő lelki végrendeletet hagyta hátra: "Fiaim és leányaim, kiket hátra hagyok, legyetek jók, szeressétek egymást, legyen hitetek, bizzatok Istenben, haladjatok a tisztesség és becsület utján." Az elhunyt Mezőcsáthon, Borsod megyében született. Lukács Mihályt 46 éves korában okt. 12-én temették. Zsomborról, Udvarhely megyéből vándorolt ki. Ifj. Szikszay Ferenc 26 éves korában febr. 2-án halt el. Radvánszky György március 11-én 59 éves korában hunyt el. Szekeres András 84 éves korában márc. 20-án hunyt el. Alapitó tagja volt a Ref. Egyesületnek. Zsibai Lajos április 20-án 70 éves korában elhunyt. Hudák Mária 61 éves korában, Magyar Józsefné május 9-én 54 éves korában, Riskó Józsefné 38 éves korában aug. 17-én, Lasztóczki Bálint 1938 szept. 10-én 75 éves korában hunyt el.

CRESCENT-MARTINS FERRY, O. Emlékezés. Crescenti egyházunk pár hónap leforgása alatt elvesztette két volt gondnokát: Fürjes Lajos és Tozsa Zsigmond elhunyta folytán. Krisztus hü katonája volt mindkettő. Fürjes Lajos a megalakulás s szervezés idején volt komoly s befolyásos vezetője egyházunknak. Énekes ajka csak a halálban némult el örökre. Tozsa Zsigmond templomépitő gondnokunk volt. Szép kis templomunk, amig benne csak magyar zsoltár hangzik, hirdetni fogja Isten háza iránti hüséges szerelmét. Mindkettőjük munkája nélkülözhetetlen volt annak idején s mind ketten derekasan meg is állták helyüket a reájuk bizottakban. Jó harcot harcoltak s az egyházát szerető keresztyén magyarnak igaz példaképei voltak. Az igazak emléke áldott, mondja az Irás. Legyen áldott s feledhetetlen emlékük s serkentsen bennünket. ittmaradottakat anyaszentegyházunk halálig tartó hüséges szolgálatára. Fürjes Lajos Kövecsen, Gömör megyében született. 72 éves korában 1938 junius 14-én hunyt el. Tozsa Zsigmond pedig Bánfalván, Borsod megyében született. 1938 julius 18-án költözött el 64 éves korában.

Szabó Péter hirtelen halállal szeptemberben 58 éves korában elhunyt. Vaján, Ung megyében született. Almásy András 55, Tenky János 66 éves korukban fejezték be földi pályájukat. Németh Jánosnét (Csögle, Veszprém m.) nov. 15-én temették Steubenvillen.

DAYTON, O. Sárváry Mihály 59 éves korában január 22-ikén, Balku György február 18-án 51 éves korában hunyt el.

DETROIT, MICH. Meszlényi Sándorné (született Nemesvidon, Somogy m.) januárban, Tóth Gábor (Tiszapéterfalva, Ugocsa m.) márc. 24-én halt meg. Gecse Ferencet (Örös, Zemplén m.) aug. 4-én 73 éves korában temették. Bumba András 49 éves korában szept. 25-én hunyt el. Petén, Szatmár megyében született. Malagyi Péterné szül. Ijés Terézia 46 éves (Fertős Almás, Ugocsa m.), okt. 12-én hunyt el. Nagy Sándor (Varbán született), okt. 4-ikén halt meg 63 éves korában. Morgantownban temették el. B. Kiss György febr. 19-ikén 59 éves korában, Rákay Bertalanné 62 éves korában, április 4-én, fIj. Tóth Ferenc 21 éves korában julius 28-án, Németh Ferenc 33 éves (Ónod, Borsod m.) okt. 51-én, Géczy Józsefné (Sajóhidvég, Zemplén m.) 41 éves korában nov. 9-én halt meg.

DUMONT, N. J. Özv. Hankó Gyuláné, szül. Halász Terézia, a néhai Hankó Gyula lelkész özvegye 1938 április 20-án Dumonton, N. J. államban elhunyt. Temetési szertartását dr. Takaró Géza, Harsányi László és egy dumonti amerikai lelkész végezték. A megboldogult 1878-ban Komáromban született. Mikor férje Amerikában töltött be lelkészi hivatalt, követte őt az uj hazába. Gyászos halálára szomoruan gondolnak gyermekei: Sándor és családja, Zoltán és családja, Mártha, férjezett Bors Kornélné, férje és fiok, továbbá Gyula és családja. Legyen áldott emlékezete!

DUQUESNE, PA. Perhács József 48 éves korában febr. 5-én, Dakos László május 27-én 23 éves korában elhunyt. Február 2-án két temetés volt: a 66 éves Takács Józsefé és a 62 éves Szabó Aladáré.

E. CHICAGO, IND. Móricz Bálint, nagy reményekkel biztató müvészi tehetségü ifju, szülei nagy bánatára tragikus módon halt meg októberben.

EAST ST. LOUIS, ILL. Ifj. Thoman János 41 éves korában elhunyt.

ELIZABETH, N. J. Szőllőssy Dánielné, a darbyi Little Flower Instituteban 83 éves korában elhalálozott Temetését Rosellen György Árpád lelkész végezte.

FAIRPORT, O. Shirkman Elemér 19 éves korában aug. 4-én elhunyt. Szuhay Dánielné 1937 nov. 16-án hunyt el. Az egyháznak buzgó tagja volt. Boczán Andrást operálás következtében aug. 29-én temették, Szabó Pétert pedig hosszas betegeskedés után szept. 12-én. Balla Mártonné okt. 14-én hunyt el.

FARRELL, PA. Metelsky Erzsébet 14 éves korában április 28-án hunyt el. Id. Szathmáry József, nagytornyai (Zemplén m.) illetőségü testvérünk 52 éves korában halt meg aug. 24-én. Biró András hosszas betegeskedés után elhunyt.

GRANITE CITY, ILL. Herczegh Jánosnét 65 éves korában okt. 2-án temették. Özv. Ritter Albertné 59 éves korában elhunyt.

HOMESTEAD, PA. Mikó Ferenc junius 22-én 21 éves korában elhunyt.

INDIANA HARBOR, IND. Tóth Pál 2 éves korában január 21-én, Varga József 54 éves korában junius 15-én hunyt el. Csomó Andrást (Abauj vár) 53 éves korában szept. 29-én temették.

JESSUP, PA. Kovály József ápr. 27-én 68 éves korában elhunyt.

JOHNSTON, PA. Mozga Gergelyt (Pátroha, Szabolcs m.) okt. 2-án 73 éves korában egy automobil halálra gázolta.

JOLIET, ILL. Csiki Károly 56 éves korában május 10-én, Bahor Józsefné 1937 nov. 15-én 51 éves korában hunyt el.

LACKAWANNA, N. Y. Sipos Miklós julius 13-án 76 éves korában, ifj. Miszkuly János 1937

AZ ELSŐ MAGYAR TEMETKEZŐ
ÉS VIZSGÁZOTT BALZSAMOZÓ
DETROITBAN

MOLNÁR JÁNOS

8632 Dearborn Avenue

Temetések $75.00-tól feljebb. Koporsók nagy választékban a saját raktáromon.

Phone: VInewood 2-1555

Modern kápolnám használata dijmentes!

Boland & Son

TEMETÉSRENDEZŐK

4138 W. Madison Street,
CHICAGO, ILL.

Tel. Kedzie 1024, 1025

TÓTH GYULA

MAGYAR VENDÉGLŐS

708 Tonawanda Street,
BUFFALO, N. Y.

A Bethlen Otthonnak a nehéz időkben is áldozatkész barátja. Baráti szeretettel várja a magyarságot jó magyaros étkezésre és barátságos beszélgetésre.

Vásárolja virágszükségleteit a

Rózsa Virág Üzletben

OROSZ ANTAL ÉS NEJE
tulajdonosok.

200 Genesee Street,
TRENTON, N. J.

Phone: 6517

Restaurant Phone: Del. 9886
Business Phone: Del. 7814

Juhász István és Fiai

a Riverside Restaurant tulajdonosai
Mészárszék és Élelmiszer Üzlet.

3621 RIVER ROAD BUFFALO, N. Y.

Családomban mindenki tagja a Református Egyesületnek. Nálam nem csak étkezni lehet, hanem az autót is el lehet látni gazolinnal és olajjal.

Mayer József és Fiai

"A MAGYAR VIRÁGOSOK"

Üzlet: 1720 W. 63rd Street
CHICAGO, ILL.

Telefon: Prospect 1134

Iroda és virágház:
5818 So. Hermitage Ave.

Telefon: Prospect 1137

Fazekas István

MAGYAR VENDÉGLŐS

511 Ontario Street,
BUFFALO, N. Y.

Isten áldását kéri a Bethlen Otthon vezetőire és lakosaira.

nov. 12-én hunyt el. Özv. Biki Kálmánné 66 éves korában szept. 21-én halt meg.

LEECHBURG, PA. Jan. 1-én temették özv. Potrecz Gyulánét, aki hosszas betegeskedés után hunyt el.

LIGONIER, PA. Özv. Doszpoly Jánosné (Boldvavendégi) 78 éves korában julius 2-án elhunyt. Holttestét So. Norwalkra szállitották. Jordán Jánost aug. 15-én temették. 62 éves volt, Gönczön (Abauj m.) született.

LOGANS FERRY, PA. Farkas L. Richard hat hónapos korában január 28-án, Szücs Gábor 61 éves korában május 8-án hunyt el.

LORAIN, O. A ref. egyház halottai 1938-ban: Nagy Andrásné, sz. Szilágy m. Érszentkirály, 1889 nov. 3. Meghalt 1937 dec. 30. Tulipán Katalin, sz. Abauj T. m. Szászfa, 1869 febr.2. Meghalt 1938 jan. 6. Varga Ignácz, sz. Szabolcs m. Tiszadob, 1873 jul. 30. Meghalt 1938 márc. 25. Horkay Lajosné, sz. Szabolcs m. Tiszadob, 1883 jan. 13. Meghalt márc. 29. Balogh János, sz. Ung m. Veskócz, 1893 nov. 3. Meghalt május 10. Nagy Ferenczné, sz. Ung m. Palágy, 1872 nov. 19. Meghalt május 13. Nánássy József, szül. Lorain, O., 1916 aug. 26. Meghalt szept. 15. Szilágyi János 86 éves, (Tiszadob, Szabolcs m.) meghalt okt. 7-én.

LOS ANGELES, CAL. Csathó Lázárné, az egyház tevékeny tagja szept. 12-én elhunyt.

MANVILLE, N. J. Z. TÓTH Jánosné 45 éves korában aug. 11-én hunyt el.

MASSENA, N. Y. Simon Károly 56 éves korában junius 6-án fejezte be földi pályafutását.

McKEESPORT, PA. Szakács Antalné 1937 nov. 29-én hunyt el. Kovács Andrásnét junius 22-én temették. Kerti Elemér repülőgépéről lezuhant, julius 20-án temették nagy részvét mellett. Nagy Rózát 19 éves korában április 27-én temették. Aug. 25-én ment végbe a kis Balogh Róza temetése. Biró Ferenc 15 éves korában football játékban szerzett sérülésében halt meg októberben. Rab Miklós 70 éves korában május 4-én, Szakács Antalné 45 éves korában 1937 nov. 29-én, Hajdu János 53 éves korában 1937 dec. 27-én hunyt el.

MILWAUKEE, WIS. Kucor Sándorné, Kerékjártó Julianna 1937 október 1-én hunyt el. 1881-ben született Ómoravicán Bácsbodrog megyében. Elköltözését gyászolják: férje, Kuczor Sándor, akivel 39 évig élt boldog házasságban, három gyermeke, anyja, unokái és nővérei. Temetése nagy részvét mellett történt.

MONONGAHELA CITY, PA. Lénárt Károly julius 4-én 65 éves korában elhunyt.

MT. CARMEL, PA. Márton Ferenc 1938 aug. 31-én 70 éves korában halt meg.

NEWARK, N. J. Kvancz András (Fony, Abaujtorna m.) 1938 okt. 29-én 54 éves korában elköltözött.

NEW BRUNSWICK, N. J. Kocsi Zsófia 71 éves korában január 22-én hunyt el. Bittay Ilonka rövid, de kinos betegség után szept. 24-én elhalt.

NEW YORK, N. Y. Váradi Nagy István lelkész 1900 május 29-én született Nagyváradon. Iskoláit és a theológiát szülővárosában végezte, ahol róm. kath. káplán volt. 1928-ban érkezett Amerikába és Detroitban, St. Louisban, legutóbb pedig a ref. egyház szolgálatában Philadelphiában paposkodott. 1931-ben vette nőül Hertelendy Máriát. Hosszas szenvedés után 1938 julius 21-én hunyt el és 23-án Ladányi Zsigmond, dr. Panyik Andor és Koncz lelkészek temették New Yorkban. Andy Miklós 54 éves korában márc. 5-én, Papp János 1937 nov. 29-én hunyt el. Papp Jánost (Budafok) 56 éves korában 1937 dec. 1-én, Takács Jánost (Tiszapolgár, Szabolcs m.) 1938 március 14-én, Molnár János egyháztanácsost nagy részvét mellett április 30-án temették. Lindemann Vilmos college pointi magyar 63 éves korában jul. 29-én hunyt el. Czury Ferenc 60 éves korában szept. 15-én halt meg. Horváth Józsefet (Kis Várda, Szabolcs m.) 57 éves korában okt. 15-én temették. Özv. Dargó Józsefné holttestét Springfieldre (Ill.) szállitották.

RED JACKET, W. VA.

Vágott Miklós Tiszaszentimrén született. 67 éves korában 1938 május 10-én hunyt el. 1905-ben jött Amerikába és a red jacketi magyarság egyleti, egyházi és társadalmi életében vezető szerepet töltött be. A red jacketi leányegyháznak gondnoka volt. Szép, tiszteletet parancsoló bányászember volt és ehez járuló benső nemes tulajdonságai népszerüvé tették. Isten 12 gyermekkel és 28 unokával áldotta meg. Legyen áldott emlékezete!

ROSSFORD, O. Szabó Gábor (Rétközberencs, Szabolcs m.) 56 éves korában okt. 18-án hunyt el. Okt. 20-án temették.

PASSAIC, N. J. Kulics István szept. 19-én elhunyt. 29 év óta lakott Amerikában. Tegze Lászlóné, a néh. Tegze László passaici volt lelkész özvegye okt. 4-én egyik new jerseyi szanatorium-

E. 79 & GRAND SERVICE STATION
2749 E. 79 St. ENdicott 9463
CLEVELAND, OHIO
GULF PRODUCT — REPAIRING
J. S. TOMORY J. J. KLIMEK

TIP TOP TAVERN
11925 Buckeye Road, CLEVELAND, O.
Prop. S. O.
Tulajdonos: Oroszlányi István.

DR. MAJOROS JÁNOS
FOGORVOS
11623 Buckeye Road
CLEVELAND, OHIO

Boldog Karácsonyi és Ujévi ünnepeket kiván
LUKÁCS JÓZSEF
FÜSZER ÉS HUSKESESKEDŐ
642 W. Dakota St. DAYTON, OHIO

ZAJAC'S BAKERY
Phone. LOngacre 4544
11817 Buckeye Road, Cleveland, O.
Elsőrendü kenyér, torták és sütemények, tejtermékek. Friss vaj és turó.

HUNGARIAN VILLAGE
9227 So. Cottage Grove Avenue
CHICAGO, ILL.
— Kitünő kiszolgálás. —
MRS. J. DOMOKOS.

PINTÉR JÁNOS
MAGYAR BUTORSZÁLLITÓ
328 Suydam Street, New Brunswick, N. J.
Phone. 5247-R

THE HUB TAVERN
Szabó Ferenc, tulajdonos.
Italárusitás nagyban és kicsinyben.
114 French Street, New Brunswick, N. J.
Phone: 7933

UR LAJOS
VIRÁG ÜZLETE
8933 Buckeye Road Cleveland, Ohio
CEdar 3650

BUCKEYE PROVISION CO.
FEHÉR LAJOS
2 husüzlete
11604 Buckeye Road 12208 Buckeye Road
Cleveland, Ohio.

LUCZU JÁNOS
Ice Cream, Candy, Ruha és Cipő Üzlet
163 Main Street, MANVILLE, N. J.

UR FERENC
Mészáros, Hentes és Füszer Üzlete
173 So. Main Street, MANVILLE, N. J.
Phone: Somerville 957-W

ÜDVÖZLET
EGY JÓ BARÁTTÓL

ESTHER'S BEAUTY PARLOR
Permanent Wave és szépség specialisták.
Phone: 2782
144 Paterson St., New Brunswick, N. J.
Near French Strett

RÁCZ AUTO SUPPLY
A legfinomabb olaj és gáz itt kapható.
Uj gummik, battery-k. Általános javitás.
60 Easton Ave., New Brunswick, N. J.
Phone: 3457

JOHN J. INGLESBY
Temetkezési vállalkozó és balzsamozó.
432 Hamilton Ave., TRENTON, N. J.
Phone: 6546

ban elhalálozott. Holttestét Passaicra szállitották, ahol a magyarság nagy részvéte mellett október 8-án temették el. Az elhunyt papné éveken keresztül élő halott volt és a halál megváltás volt számára. Legyen áldott emlékezete!

PERTH AMBOY, N. J. Kovács Gusztávnak május 26-án adták meg a végtisztességtételt. Doktor Györgyné (szül. Kajdanó, Bereg m.) sirkövét szept. 18-án avatták. Futó P. István julius 10-én halt el. Kovachik Béláné 67 éves korában május 24-én hunyt el. Illés Balázs 48 éves (Nagyrozvágy, Zemplén m.) hosszas betegség után okt. 27-én hunyt el. Temetése okt. 29-én történt nagy részvét mellett. Az elhunyt 32 évig hüséges tagja volt egyházának. Több izben volt egyháztanácsos, majd pénztárnok, gondnok és főgondnok. Gyászolják: anyja, neje, gyermekei, testvérei és közeli rokonai.

PHILADELPHIA, PA. Özv. id. Lőb Józsefnét 74 éves korában március 21-én temették. Elhunyt Szabó Jenő is. Priscsák Gyulát nov. 4-én temették.

PHOENIXVILLE, PA. Gombos Ferencet (Dombrád, Szabolcs m.) 74 éves korában szept. 26-án temették. Balogh József 78 éves korában junius 21-én, id. Nagy Lajos 76 éves korában 1937 dec. 20-án hunyt el. Id. Nagy Lajos régi Amerikás volt. Gönczről vándorolt ki Amerikába és az egyház és Egyesület érdekében tevékeny munkásságot fejtett ki. Az egyháznak alapitó tagja és éveken át főgondnoka volt. Temetési szertartását Rácz Győző, Csikesz Tibor lelkészek, Nánássy Lajos árvaatya és Király Imre egyesületi pénztárnok végezték.

PITTSBURGH, PA. Szarvas Pál, amerikai magyar hirlapiró és költő, a pittsburghvidéki magyar bankettek népszerü és humoros áldomásmestere hosszabb betegeskedés után elhunyt. Temetését augusztus 6-án Dienes Barna lelkész végezte. Juszkó Istvánné személyében elköltözött egy jószivü öreg asszony, akit Hazelwoodon csaknem minden magyart ismert. Özv. Juszkó Istvánné, szül. Szabó Mária, Boldva-Vendégen (Abauj m.) született, 74 évvel ezelőtt és fél száz esztendőt töltött el Pittsburghbán. Első férje Szabó István volt, akinek halála után ismét férjhez ment, de másodszor is özvegységre jutott és 13 évig mint özvegy nevelte az unokákat. Alapitó tagja volt a Ref. Egyháznak, a Ref. Egyesületnek és a Lorántffy Zsuzsánna Nőegyletnek. Halála nemcsak hozzátartozóinak, hanem az egész magyarságnak veszteség. Fiai, testvérei és rokonai gyászolják. Hering Józsefné 56 éves korában elhunyt. Szádellőn, Abaujmegyében született. A Lorántffy Zsuzsánna és Templomsegélyző Egyletnek buzgó, munkás tagja volt. Férje, fia és rokonai gyászolják. Temetése szept. 12-én volt. B. Tóth Mihály 62 éves korában okt. 16-án hosszas betegség után hunyt el. Az elhunyt édes apja volt Tóth Béla so. norwalki ref. lelkésznek. Nagy részvét mellett temették el okt. 19-én. Kiszti István nov. 9-én elhunyt.

RICHEYVILLE, PA. Molnár István julius 8-án 47 éves korában hunyt el.

ROEBLING, N. J. Albert Józsefet 20 éves korában 1937 dec. 11-én temették. Nagy Ferenc, az egyház alapitó tagja és előljárója májusban hunyt el. Bernáth Sándorné szül. Katona Erzsébet 37 éves korában hunyt el. Szept. 17-én temették.

SMOCK, PA. Id. Orosz János elhunyt. Temetése a brownsvillei templomból történt.

SO. BEND, IND. Szendrei Károly 74 éves korában febr. 22-én, özv. Madarasi Istvánné 72 éves korában aug. 1-én, Fórizs Mihály 60 éves korában aug. 19-én, Fodor Imréné 82 éves korában 1937 dec. 25-én hunyt el.

SO. NORWALK, CONN. Ifj. Hornyák József 1937 nov. 5-én 17 éves korában hunyt el. Novák Dániel 42 éves korában okt. 4-én halt meg, temetése okt. 6-án volt.

SPRINGDALE, PA. Garda Elekné, szül. Balku Karolina hosszas betegség után szept. 8-án meghalt és szept. 11-én volt a temetése. Született Kölcse, Szatmármegyében. Élt 56 évet. Második férje volt Garda Elek, az egyház gondnoka. Az egyház minden tagja és a nagy számu rokonság igaz részvéttel kisérte utolsó utjára. Halála nemcsak a családjának, hanem az Egyháznak, a Lorántffy Zsuzsánna Nőegyletnek, valamint a Bridgeporti Szövetségnek vesztesége, melyeknek haláláig áldozatkész tagja volt. A sprindalei temetőben nyugszik. Férjes gyermekei, testvérei és rokonai gyászolják. Mónus Lajos szerencsétlen halállal 21 éves korában fejezte be földi életét. Temetése augusztus 11-én volt nagy részvét nyilvánitása mellett.

THORPE, W. VA. Kujbus Mihály 62 éves korában ápr. 14-én, Juhász József hat hónapos gyermek ápr. 21-én hunyt el.

THROOP, PA. Palovcsik Lajos márc 6-án 54 éves korában, Hegedüs Mihályné 64 éves korában junius 12-én halt meg.

TRAVESKYN, PA. Dancs Mihály márc 15-én 66 éves korában hunyt el. Alapitó tagja volt a Ref. Egyesületnek.

TOLEDO, O. Özv. Bertók Gáborné, a néhai Bertók Gábor templomépitő gondnok özvegye 82 éves korában február 18-án hunyt el. Balatonfüreden született. Veje volt néh. Harsányi István templomépitő lelkész, leánya Iduska, lelkész neje, majd özvegye, később az egyház diakonisszája; fia Béla ref. lelkész; másik fia, Gyula, az egyház jegyzője, aki feleségével együtt az egyház buzgó munkása; unokája, Piroska tanitónő, a clevelandi egyik ref. egyháznál. A régóta betegeskedő matróna temetése nagyrészvét mellett ment végbe. Erdei Albert (Beje, Gömör m.) aug 28-án 62 éves korában hunyt el. Fehér János 61 éves korában hunyt el január 4-én, Körtélyesi Teréz febr. 17-én 59 éves korában, Varga István febr. 23-án 51 éves korában, Berg Emma 25 éves korában május 27-én, Bencze István 59 éves korában junius 11-én, Takács Jánosné julius 25-én 68 éves korában, Vass István

julius 21-én 51 éves korában, Szabó Gábor okt. 18-án halt meg 56 éves korában. Rézközberencsen, Szabolcs megyében született.

TONAWANDA, N. Y. Borsos Gáborné meghalt okt. 17-én. Kish Miklósné szül. Krizán Erzsébet, 54 éves, (Vasmegyer, Szabolcs m.) elhunyt okt. 31-én.

TRENTON, N. J. Péntek Sándor 62 éves korában január 15-én, Soltész Andrásné (Abara, Zemplén m.) 63 éves korában, Berky Albertné (Nyirbakta, Szabolcs m.) 53 éves korában májusban elhunyt. Özv. Kish Andrásnét aug. 25-én, Toboz Lászlónét szept. 6-án temették. Özv. Szabó Imréné szept 24-én, Kocsis István baleset folytán ugyanazon a napon hunyt el. Molnár Józsefné 1938 aug. 29-én elhalálozott 52 éves korában. Benne Molnár József egyházi jegyző és egyesületi tisztviselő nejét gyászolja. Panazovics Sándor 47 éves korában julius 12-én hunyt el. Sarkady Lajos nov. 16-án elhunyt. Régi magyar harcos volt.

VESTABURG, PA. Pétrécs István 56 éves korában 1937 dec. 30-án halt meg.

VINTONDALE, PA. Szikráczki György 50 éves korában május 10-én halt meg.

WALLINGFORD, CONN. Kővi Jánosné (Kisdobsza, Zemplén m.) 50 éves korában okt. 29-én költözött el.

WEIRTON, W. VA. Farkas János 55 éves korában január 14-én, Stefán Miklós 54 éves korában junius 9-én elhunyt.

WINDBER, PA. Richwalski Istvánné febr. 28-án 50 éves korában halt meg. Csáji János 68 éves korában fejezte be földi életét. Felsőmérán, Abauj megyében született. Május 7-én temették.

WINDSOR, ONT. 1937 nov. 5-én temették az 56 éves Mester Mihályt. Somodi István 24 éves korában szept. 28-án elhunyt. A református egyház ifjuságának volt az elnöke.

WOODBRIDGE, N. J. Ur János 1937 okt. 14-én 38 éves korában. Kisdobronyi (Bereg m.) születésü volt. Ur. Juliska kicsiny korában elhunyt 1937 okt. 23-án.

YOUNGSTOWN, O. Jan. 4-én temeték a szerencsétlen halállal elhunyt Zámba Jánost. 52 évet élt, Kiskázsméron (Zemplén m.) született. Németh Ferenc március 24-én hunyt el. Móré András 50 éves korában április 8-án temették. Husvét előtt temették Halász Istvánt, az első egyháznak több izben hüséges gondnokát, aki hosszu időn át betegeskedett. Aug. 30-án temették Kiss András (Szalonna, Borsod m.) 68 éves magyart, a független egyház alapitó tagját. Ifj. Molnár Józsefné 1938 aug. 31-én 36 éves korában elhunyt.

Perth Amboy Ornamental Iron Works
Velikán Demeter, tulajdonos.
Minden gép-, kovács munka, autójavitás.
51-53 Fayette St., Perth Amboy, N. J.
Nappali telefon: P. A. 4-1546
Este: New Brunswick 2410-R

Frank Polke & Son
FUNERAL DIRECTORS
Office & Funeral Home
773—779 State Street
Phones: 4-3812 — 3-3878
Funeral Residence
1546 Fairfield Avenue
BRIDGEPORT, CONN.

GÁSPÁR BROTHERS
Magyar Fényképészeti Müterme
Lakodalmi csoport képek, családi fényképek izléses kivitelbe.
410 Smith Street, Perth Amboy, N. J.
Phone: 4-1521

JOSEPH SYNOWIECKI
TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ
525 State Street, Perth Amboy, N. J.
Phone: 4-1790
42 Hudson Street, Carteret, N. J.
Phone: 8-1318

Üdvözlet az árvaháznak
Bogó István és családja, Cleveland, Ohio.

Moreland Cafe, Chuhay János tulajdonos.
11902 Buckeye Road, Cleveland, O.

SZABÓ ÉS HUDÁK HUSÜZLETE
11921 Buckeye Road, Cleveland, Ohio.

CAFÉ ROYAL, Szász Pál tulajdonos.
2669 E. 93rd Street, Cleveland, Ohio

GONCY'S SERVICE STATION
11703 Buckeye Road, Cleveland, Ohio

ANDY LUCAS, BORBÉLY
12415 Buckeye Road, Cleveland, Ohio

Atlas Photo Engraving Co.

Mindennemü rézmetszetek (cutok) gyors készitője jutányos áron.

210—212 N. Broad Street,
PHILADELPHIA, PA.

S. H. SWEENEY

GAZDASÁGI GÉPEK ÁRUSITÓJA.

— A Bethlen Otthon szállitója. —

Telefon: 3771

312 Fairfield Street,
LIGONIER, PA.

Soltész István

MAGYAR ÉTTERMÉBEN
a legizletesebb magyar ételek kaphatók

Phone: Pullman 7269

953 West 119th Street
Corner of Morgan Avenue
CHICAGO, ILLINOIS

Azok, akik a Bethlen Otthon munkáját segitik, valóban megérdemlik a magyarság pártfogását.

W. L. FRANC ÉS NEJE
GALAMB RÓZA

szivesen segitettek — s igy szeretettel ajánljuk azt a

VIRÁGKERESKEDÉST

mindenki pártfogásába.
Telephone: Triangle: 3330
Közel a Református Templomhoz.
1899 Clinton Street, BUFFALO, N. Y.

HA GYÁSZ ÉRI CSALÁDJÁT
forduljon bizalommal

Szabó J. Istvánhoz

Egyedüli Magyar Temetésrendező Youngstown és környékén

874 Mahoning Avenue,
YOUNGSTOWN, OHIO
Phone 41548
Éjjel és nappali szolgálat
Méltányos árak

Kerekes Testvérek

Amerika legnagyobb magyar könyv- és zenemükereskedése.

Magyar könyvek, zenemüvek, szórakoztató olvasmányok, regények, elbeszélések, szindarabok, tudományos müvek, gazdasági, müszaki, orvosi ismeretek, a legujabb magyar irodalom termékei és egyébb érdekes és tanulságos könyvek állandóan nagy választékban raktáron. Kérjen árjegyzéket arról a csoportról, amely iránt érdeklődik és amiből rendelni akar. Jutányos árak!
208 East 86th Street, NEW YORK, N. Y.

Berney Bros.

606—608 Railroad Street,
JOHNSTOWN, PA.

Férfi és női ruhák nagykereskedése.

— A Bethlen Otthon szállitója. —

Dr. ZAVISCA A. JÓZSEF
a Ref. Egyesület egyik vizsgáló orvosa
Phones: Delaware 5769
150 Ontario Street,
BUFFALO, N. Y.

Telephone: Grant 8522

M. BALASH
MAGYAR SZÜCSMESTER
500 Elmwood Ave., BUFFALO, N. Y.
Isten áldását kéri a Bethlen Otthonra.

CONFIRMÁLTAK CSOPORTJA, ALPHA, N. J.

AMERIKAI MAGYAR REF. EGYHÁZAK ÉS LELKÉSZEK CIMJEGYZÉKE

I. AZ EVANGELICAL AND REFORMED CHURCH-HÖZ TARTOZÓ EGYHÁZKÖZSÉGEK.

a) A KELETI EGYHÁZMEGYE TISZTIKARA.

Elnök: Dr. Takaró Géza new yorki (N. Y.) lelkész.

Jegyző: Hunyady László lelkész, Woodbridge, N. J.

Titkár: Rácz Győző, Passaic, N. J.

Pénztáros: Szabó Antal, Perth Amboy, N. J.

Végrehajtóbizottsági tagok: a tisztviselők.

Lelkészi nyugdij referense: Böszörményi István, Bridgeport, Conn.

Egyházak és lelkészek a Keleti Egyházmegyében:

1.) **Bethlehem, Pa.** Paál Gyula, lelkész, 526 E. 4th St., Bethlehem, Pa. Telefon: 2049.

2.) **Bridgeport, Conn.** Böszörményi M. István lelkész, 641 Hancock Ave., Bridgeport, Conn. Telefon: 4-5445.

3.) **Kreischerville-Rossville, N. Y.** Tóth Kálmán lelkész, 27 Joline Ave., Tottenville, S. I., N. Y.

4.) **Mount Carmel, Pa.** Beszolgálja a bethlehemi lelkész.

5.) **New York, N. Y.** Dr. Takaró Géza lelkész 344 E. 69th St., New York, N. Y. Telefon, hivatal: Regent 4-5251, lakás: Independence 3-0513.

Nagy Irma tanitónő.

Fiókegyház: Greenpoint, N. Y.

6.) **N. Y. Astoria, L. I.** "Testvériség" egyház a new yorki 69. utcai egyház gondozása alatt.

7.) **New Haven, Shelton, Torrington, Warrenville, Conn.** missziói körzet. Keresztessy (Kress) Imre lelkész, Y. M. C. A., Ansonia, Conn.

8.) **Passaic, N. J.** Rácz Győző lelkész, 220 Fourth St., Passaic, N. J. Tel. 3-3495.

Mavha, leányegyház, beszolgálja a passaici lelkész.

9.) **Peekskill, N. Y.** Beszolgálja a passaici lelkész

10.) **Perth Amboy, N. J.** Szabó Antal lelkész, 493 Amboy Ave., Perth Amboy, N. J. Tel. 4-3513.

11.) **Phoenixville, Pa.** Csikesz Tibor lelkész, 505 Main Street, Phoenixville, Pa. Leányegyház: **Stowe, Pa.**

12.) **So. Norwalk, Conn.** Tóth Béla lelkész, 21 Lexington Ave., So. Norwalk, Conn. Tel. 703. Leányegyház: **Stamford, Conn.**

13.) **Trenton, N. J.** Kovács Imre lelkész, 432 Washington St., Trenton, N. J.

14.) **Wallingford, Conn.** Kovács Béla lelkész, P. O. Box 136, Wallingford, Conn. Tel 421.

15.) **Woodbridge, N. J.** Hunyady László lelkész, Box 306, Woodbridge, N. J.

Ehez az egyházmegyéhez tartoznak: Komjáthy Ernő, aki hosszabb tatózkodásra Magyarországra utazott; Dr. Tóth Sándor, a Belmissziói Tanács megbizottja, 55 N. West End Ave., Lancaster, Pa. Tel. 8071; Id. Nagy Emil, az Amerikai Magyar Ref. Egyesület kerületi szervezője, 505 Second Ave., Bethlehem, Pa. és Vasváry Ödön, az Amerikai Magyar Ref. Egyesület számvevője, 1726 Pennsylvania Ave., N. W., Washington, D. C.

b.) A KÖZPONTI EGYHÁZMEGYE TISZTIKARA.

Elnök: Varga Lajos, pittsburghi lelkész.

Titkár: Dienes Barnabás, homesteadi lelkész.

Pénztárnok: Nagy Péter, Johnstown, Pa.

Végrehajtóbizottsági tag: Varga István, Johnstown, Pa.

Egyházak, lelkészek és tanitók a Központi Egyházmegyében:

1.) **Barnesboro, Pa.** Beszolgálja a vintondalei lelkész.

2.) **Duquesne, Pa.** Lelkészi állás üresedésben Beszolgálja a homesteadi lelkész. Tanitónő: Bogár Anna.

3.) **Gary, W. Va.** Beszolgálja a pocahontasi lelkész.

4.) **Homestead, Pa.** Lelkész: Dienes Barna, 416 Tenth Ave., Homestead, Pa. Tel. 1184. Tanitónő: Melegh Anna.

5.) **Johnstown, Pa.** Lelkész: Várkonyi Miklós, 824 Chestnut St., Johnstown, Pa. Tel. 5933 M.

6.) **Logan, W. Va.** Körzeti lelkész: Novák Lajos, Box 925, Logan, W. Va. Tel. 207 J.

7.) **McKeesport, Pa.** Lelkész: Bogár Károly, 138 Eighth Ave., McKeesport, Pa. Tel. 8427. Tanitónő: Bogár Anna.

8.) **Moncloe, W. Va.** A logani egyház leányegyháza. Beszolgálja a logani lelkész.

9.) **Monongahela, Pa.** Beszolgálja Silay Sándor daisytowni lelkész.

10.) **Morgantown, W. Va.** Körzeti lelkész: Harsányi Andor, 537 Richwood Street, Morgantown, W. Va. Tel. 1238 R.

11.) **Pittsburgh, Pa.** Lelkész: Varga Lajos, 221 Johnston Ave., Pittsburgh, Pa. Tel. Hazel 0279.

12.) **Pocahontas, Va.** Lelkész: Bertók Béla, Box 425, Pocahontas, Va. Tel. 1013.

13.) **Portage, Pa.** Beszolgálja a windberi lelkész

14.) **Rankin, Pa.** Beszolgálja a homesteadi lelkész.

15.) **Red Jacket, W. Va.** A logani egyház leányegyháza. Beszolgálja a logani lelkész.

16.) **Springdale, Pa.** Beszolgálja a pittsburghi lelkész.

17.) **Uniontown, Pa.** Körzeti lelkész: Harsányi Andor.

18.) **Vintondale, Pa.** Beszolgálja Kecskeméthy László post graduate student, 221 Johnston Ave., Pittsburgh, Pa.

19.) **Windber, Pa.** Lelkész: Fekete András, 404 Somerset Street, Windber, Pa. Tel. 282.

20.) **Zelienople, Pa.** Beszolgálja a pittsburghi lelkész.

Az egyházmegye kötelékébe tartozik: Kalassay Sándor aggmenházi felgyelő, Ligonier, Pa. Tel. 3713 és Borsos István ny. lelkész, 2126 University Ave., Morgantown, W. Va.

c) A TÓPARTI EGYHÁZMEGYE TISZTIKARA.

Elnök: Szeghy B. János, fairporti lelkész.
Titkár: Laky Zsigmond, buffaloi west sidei lelkész.
Jegyző: Bacsó Béla, elyriai lelkész.
Pénztáros: Bodor Dániel, loraini lelkész.
Végrehajtóbizottsági tag: Fodor József, 5108 Walworth Ave., Cleveland, O.

Egyházak, lelkészek és tanitók a Tóparti Egyházmegyében.

1.) **Akron, O.** Bernáth Árpád lelkész, 860 Coburn St., Akron, O. Tel. Hemlock 9739.

2.) **Ashtabula, O.** Lelkészi állás üresedésben.

3.) **Buffalo, N. Y.** Első Egyház. Nagy András lelkész, 1940 Clinton St., Buffalo, N. Y. Tel. Woodlawn 3385.

4.) **Buffalo, N. Y.** West Sidei egyház. Laky Zsigmond lelkész, 696 Tonawanda Street, Buffalo, N. Y. Tel. Riverside 3924.

5.) **Cleveland, O.** Első Egyház. Dr. Herczegh József lelkész, 2856 East Boulevard, Cleveland, O. Szijjártó István segédlelkész. Tel. Henderson 8038. 2840 E. 79th St. Lelkészi iroda: 2856 East Boulevard. Phone: Cedar 1151. Monoky István, tanitó.

6.) **Cleveland, O.** Westsidei egyház. Daróczy Mátyás lelkész. Lelkészi hivatal: 1946 W. 32nd St., Cleveland, O. Tel. Melrose 2171.

7.) **Columbus, O.** Egry László lelkész, 365 Woodrow Ave., Columbus, O.

8.) **Conneaut-Erie.** 849 Harbor St., Conneaut, O. Lelkészi állás üresedésben. Tel. Canal 2272.

9.) **Dayton, O.** Azary János lelkész, 626 Blaine St., Dayton, O. Tel. Fulton 6902. Nánássy Erzsébet tanitónő.

10.) **Depew, N. Y.** Beszolgálja a buffaloi első egyház lelkésze.

11.) **Drakes-Congo, O.**

12.) **Elyria, O.** Bacsó Béla lelkész, 119 West River St., Elyria, O. Tel. 42963.

13.) **Fairport-Harbor, O.** Lelkész: Szeghy B. János, 607 Plum St., Fairport, O. Tel. 1214-J.

14.) **Lorain, O.** Bodor Dániel lelkész, 3036 Globe St., Lorain, O. Tel. 7177. Kalassay Sárika tanitónő.

15.) **Medina, O.** Beszolgálja a clevelandi első egyház lelkésze.

16.) **Middletown, O.** Beszolgálja a daytoni lelkész.

17.) **Tonawanda, N. Y.** Beszolgálja a buffalo-westsidei lelkész.

Az egyházmegye kötelékébe tartozik Dr. Csutoros Elek, ny. lelkész, 70 Kelso Rd., Columbus, O., Porzsolt Ernő ny. lelkész Penn's Run, Pa., továbbá Király Imre tanitó, 1726 Pennsylvania Avenue, N. W., Washington, D. C.

d) MAGYAR SION EGYHÁZMEGYE TISZTIKARA.

Elnök: Tóth Mihály, detroiti lelkész.
Titkár: Bakay Árpád, garyi lelkész.
Jegyző: Mircse Sándor, indiana harbori lelkész.
Pénztáros: Tóth Gyula, Whiting, Ind.
Végrehajtóbizottsági tag: Lakatos Sándor, Whiting, Ind.

Lelkészek és segédlelkészek a Magyar Sion Egyházmegyében.

1.) **Chicago, Ill.** Southside. Lelkész: Balogh E. István, 652 E. 92nd St. Tel. Stewart 2478.

2.) **Chicago, Ill.** South Chicago, Garay Gerő lelkész, 8506 Burley Ave., So. Chicago Station, Chicago, Ill. Tel. Regent 0208.

3.) **Chicago, Ill.** Westside. Lelkész: Vajda Zoltán 4325 W. Carroll Ave., Chicago, Ill. Tel. Col. 8839.

4.) **Detroit, Mich.** Tóth Mihály lelkész, 8016 Vanderbilt Ave., Detroit, Mich. Tel. Vinewood 2-4237. Király Erzsike tanitónő, Beke Pál zeneigazgató.

5.) **Flint, Mich.** Korocz Géza lelkész, 1144 Campau St., Flint, Mich. Tel. 9-5257.

6.) **Gary, Ind.** Bakay Árpád lelkész, 1306 Jackson St., Gary, Ind. Tel. 6034.

7.) **Indiana Harbor, Ind.** Mircse Sándor lelkész, 3602 Ivy St., East Chicago, Ind. Tel. Ind. Harb. 354-J

8.) **Joliet, Ill.** Józsa Benjámin lelkész, 608 Elwood St., Joliet, Ill. Tel. 2-9162.

9.) **Kalamazoo, Mich.** Kerekes Béla lelkész, 801 Mill St., Kalamazoo, Mich.

10.) **Kearsarge, Mich.** Lelkészi állás üresedésben.

11.) **Milwaukee, Wis.** Bálint Lajos lelkész, 331 W. Court St., Milwaukee, Wis. Telefon: Broadway 4021.

12.) **Whiting, Ind.** Garay Gerő lelkész, 8506 Burley Ave., So. Chicago, Ill.

13.) **Racine, Wis.** Bálint Lajos lelkész.

Bejegyzett lelkész: Dr. Melegh Gyula, 723 E. 91 St., Chicago, Ill.

e) AZ EVANGELICAL AND REFORMED CHURCH ANGOLNYELVŰ EGYHÁZMEGYÉIHEZ TARTOZÓ MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉGEK.

1.) **Bridgeport, Conn.** Első Egyház. Ludman Sándor lelkész, 227 Pine St., Bridgeport, Conn. Tel. 5-3276. Ifj. Nagy Emil másodlelkész.

2.) **East Chicago, Ind.** Kecskeméthy József lelkész, 4822 Kennedy St., East Chicago, Ind. Tel. 1058. Görömbey Gertrud tanitónő.

3.) **East St. Louis, Ill.** Szőke István beszolgáló lelkész, Eden Seminary, Webster Groves, Mo.

4.) **Fairfield, Conn.** Péter Antal lelkész, 901 Kingshighway, Bridgeport, Conn. Tel. 4-6463.

5.) **Hammond, Ind.** Beszolgálja az east chicagoi lelkész.

6.) **Los Angeles, Cal.** Hady Albert lelkész, 1101 West Florence Ave., Los Angeles, Cal.

7.) **Oakland, Cal.** Beszolgálja a los angelesi lelkész.

8.) **Toledo, O.** Dr. Ujlaki Ferenc lelkész, 1946 Bakewell St., Toledo, O. Tel. Taylor 3033. Tarczali Irén és Ujlaki Lászlóné tanitónők. Nyug. lelkész: Kovács Endre, R. F. D. 1, Box 214, Toledo, O.

Az Evangelical and Reformed Church fennhatósága alá tartozik 62 anya és társegyház, 14 leányegyház, 58 lelkész, 1 segédlelkész, 9 tanító és tanitónő.

II. A PRESBYTERIAN CHURCH IN THE U. S. A. FENNHATÓSÁGA ALATT LEVŐ MAGYAR EGYHÁZAK ÉS LELKÉSZEK.

a) Illinois államban:

1.) **Aurora, Ill.** Kovács D. Mihály lelkész, 176 N. Union St., Aurora, Ill. Tel. 8369.

2.) **Elgin, Ill.** Beszolgálja az aurorai lelkész.

b) Indiana államban:

1.) **So. Bend, Ind.** Kalabányi István lelkész, 1504 W. Washington St., So. Bend, Ind. Tel. 2-5846.

c) New Jersey államban:

1.) **Alpha, N. J.** Szabó András lelkész, Box 233, Alpha, N. J. Tel. Phillipsburg, N. J. 5-0583.

2.) **Bayonne-Jersey City, N. J.** Simkó József lelkész, 251 Pacific Ave., Jersey City, N. J.

3.) **Caldwell, N. J.** Beszolgálja Bodnár Viktor, Theol. Sem., Bloomfield, N. J.

4.) **Elizabeth, N. J.** György Árpád lelkész, 449 Magnolia St., Elizabeth, N. J. Tel. 2-7623.

5.) **Franklin, N. J.** Harsányi Sándor lelkész, Evans St., Franklin, N. J.

6.) **New Brunswick, N. J.** Papp Károly lelkész, 22 Schuyler St., New Brunswick, N. J. Tel. 1058.

7.) **Newark, N. J.** Rásky József lelkész, 579 So. 12th St., Newark, N. J. Tel. Biglow 3-4888.

8.) **So. River, N. J.** Beszolgálja Papp Károly new brunswicki lelkész.

9.) **Wharton, N. J.** Dezső János lelkész, Wharton, N. J. Tel. Dover, N. J. 1367-J.

d) New York államban:

1.) **Lackawanna, N. Y.** Fürjész Béla lelkész, 300 Ridge St., Lackawanna, N. Y. Tel. Abbott 1834.

2.) **Mineville, N. Y.** Beszolgálja Dr. Dikovics János tanár, Theol. Seminary, Bloomfield, N. J.

3.) **New York, N. Y.** Harlemi Egyház, Harsányi László lelkész. Templom és iroda 233 E. 16th St. Tel. Lehigh 4-2905.

4.) **Yonkers, N. Y.** Ferenczy Pál lelkész, 7 Morris Place, Yonkers, N. Y. Tel. 9033-J.

e) Ohio államban:

1.) **Alliance, O.** Kruchio Antal lelkész, 831 E. Cambridge St., Alliance, O. Tel. 4003.

2.) **Canton, O.** Ifj. Dókus Gábor lelkész, 1658 Superior St. N. E. Canton, O. Tel. 3-5550.

3.) **Crescent-Martinsferry, O.** Dr. Várady Arthur lelkész, 601 N. Sixth St., Martinsferry, O. Tel. 36-M.

4.) **Cleveland, O.** Csutoros István lelkész, 12604 Buckeye Road, Cleveland, O. Tel. Washington 4304.

5.) **Niles, O.** Csépke István lelkész, 105 W. 2nd St., Niles, O. Tel. 247-J.

6. **Youngstown, O.** Bőtty János lelkész, 737 Mahoning Ave., Youngstown, O. Tel. 3-9949.

f) Pennsylvania államban:

1.) **Beaver Falls, Pa.** Vitéz Kerekes János lelkész, 1012 Third Avenue, Beaver Falls, Pa.

2.) **Canonsburg, Pa.** Beszolgálja Murányi János lelkész.

3.) **Coatsville, Pa.** Lelkészi állás üresedésben.

4.) **Coraopolis, Pa.** Murányi János lelkész, Box 26, McKees Rocks, Pa.

5.) **Brownsville, Pa.** Murányi István lelkész, 307 Spring St., Brownsville,, Pa. Tel. 559.

6.) **Daisytown-Vestaburg, Pa.** Silay Sándor lelkész, Daisytown, Pa.

7.) **Butler, Pa.** Beszolgálja a beaverfallsi lelkész.

8.) **Ellwood City, Pa.** Beszolgálja a farrelli lelkész.

9.) **Farrell, Pa.** Nagy Ferenc lelkész, 1118 N. Darr St., Farrell, Pa. Tel. 3305.

10.) **Pittock, Pa.** Beszolgálja Murányi János lelkész.

11.) **Kingston, Pa.** Malacsics József lelkész, 4 Bauman St. Tel. Kingston 7-7928.

12.) **Leechburg, Pa.** Szathmáry Bertalan lelkész, 408 Third St., Leechburg, Pa. Tel. 196-J.

13.) **Philadelphia, Pa.** Pazár Miklós lelkész, 1233 N. Franklin St., Philadelphia, Pa. Tel. Nebraska 0981

14.) **Pricedale, Pa.** Beszolgálja a brownsvillei lelkész.

15.) **Scranton-Throop, Pa.** Fazekas István lelkész, 413 George St., Throop, Pa. Tel. Oliphant 1513

16.) **Sharpsville, Pa.** Beszolgálja a farrelli lelkész.

17. **Yatesboro, Pa.** Beszolgálja a leechburgi lelkész.

A Presbyterian Church in the U. S. A. fennhatósága alá tartozik 29 anya- és társegyház és 10 leányegyház, 27 lelkész és két tanár: Dr. Dikovics János, Theol. Seminary, Bloomfield, N. J. Tel. 2-1155 és Kovács Ferenc 220 Liberty St., Bloomfield, N. J. Tel. 2-1124-R.

III. FÜGGETLEN AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ.

a) Az Egyházkerület.

Főesperes: Sebestyén Endre, 133 N. Third St., Duquesne, Pa.

Főgondnok: Bodnár István, 317 Goodwin St., Perth Amboy, N. J.

Főjegyző: Dr. Vincze Károly, 331 Kirkland Place, Perth Amboy, N. J.

b) Keleti Egyházmegye.

Esperes: Dr. Vincze Károly, 331 Kirkland Place, Perth Amboy, N. J.

Gondnok: Péntek Miklós, 617 Division Street, Trenton, N. J.

Lelkészi jegyző: Béky Zoltán, 180 Home Ave., Trenton, N. J.

Világi jegyző: Vereb Ferenc, Trenton, N. J.

Pénztáros: Dudás János, Cliffside, N. J.

Egyházak és lelkészek:

1.) **Carteret, N. J.** Daróczy Sándor lelkész 175 Persing Ave., Carteret, N. J. Tel. 8-0324.

2.) **Flemington, N. J.** A trentoni lelkész gondozása alatt.

3.) **Cliffside-Shadyside, N. J.** A new yorki egyház társegyháza.

4.) **New York, N. Y.** Ladányi Zsigmond lelkész, 220 E. 16th St., New York, N. Y.

5.) **Perth Amboy, N. J.** Dr. Vincze Károly lelkész 331 Kirkland Place, Perth Amboy, N. J. Tel. 4-0794.

6.) **Poughkeepsie, N. Y.** Beszolgálja Koncz Ferenc lelk. 238 E. 81 St., New York, N. Y.

7.) **Roebling, N. J.** Beszolgálja a trentoni lelkész.

8.) **Scranton, Pa.** Hamborszky Gyula, lelkész, 1069 Meade Ave., Scranton, Pa.

9.) **Trenton, N. J.** Béky Zoltán lelkész, 180 Home Ave., Trenton, N. J. Tel. 9751.

10.) **Staten Island-Kreischerville, N. Y.** Beszolgálja Gönczy Árpád segédlelkész. Cime: 22 St. Lukes Ave., Rossville, S. I., N. Y.

11.) **Peekskill, N. J.** Beszolgálja Koncz Ferenc lelkész.

12.) **Bronx, N. Y.** Beszolgálja Parragh Dezső, 600 W. 122nd St., New York, N. Y.

c) Nyugati Egyházmegye.

Esperes: Márton Sándor, Youngstown, Ohio. **Gondnok:** Szendrey István, Leechburg, Pa. **Lelkészi jegyző:** Urbán József, McKeesport, Pa. **Világi jegyző:**. Balázs Miklós, Duquesne, Pa. **Pénztárnok:** T. Balogh Gábor, McKeesport, Pa. **Egyházker. tanácsbirák:** Urbán József lelkészi, Varga János, Duquesne, Pa., világi.

1.) **Akron, O.** Megválasztott lelkész Orgoványi György. Kiérkezése az óhazából esedékes.

2.) **Detroit, Mich.** Lelkész: Dabóczi István, 8046 Thaddeus Street, Detroit, Mich.

3.) **Donora, Pa.** Lelkész: Szabó László, 71 Kenric Ave., Donora, Pa.

4.) **Duquesne, Pa.** Lelkész: Sebestyén Endre főesperes, 133 N. Third Street, Duquesne, Pa. Tel. 5488.

5.) **Leechburg, Pa.** Beszolgálja Szabó László lelkész Donoráról.

6.) **McKeesport, Pa.** Lelkész: Urbán József, 118 Seventh Ave., McKeesport, Pa. Tel. 7011.

7.) **Windber, Pa.** Beszolgálja Szabó László Donoráról.

8.) **Windsor, Ont., Canada.** Beszolgálja dr. Bötykös Béla lelkész, 3048 Northwestern Street, Detroit, Mich.

9. **Youngstown, O.** Lelkész: Marton Sándor esperes, 925 Mahoning Ave., Youngstown, Ohio. Tel. 3—4557.

Bejegyzett lelkészek: Borsy Kerekes György, az Amerikai Magyar Ref. Egyesület szervező titkára, 1726 Pennsylvania Ave., N. W., Washington, D. C. és dr. Nánássy Lajos árvaatya, Ligonier, Pa. Tel. 3711 és 3161.

A Független Egyházhoz tartozik 20 anya- és társegyház, 1 leányegyház, 17 lelkész és segédlelkész.

IV. A REFORMED CHURCH IN AMERICA FENNHATÓSÁGA ALATT ÁLLÓ MAGYAR REF. EGYHÁZKÖZSÉGEK ÉS LELKÉSZEK.

1.) **Manville, N. J.** Beszolgálja Kósa András new brunswicki lelkész.

2.) **New Brunswick, N. J.** Kósa András lelkész, 10 Division Street, New Brunswick, N. J. Tel. 5841. Veres József kántortanitó.

3.) **South River, N. J.** 42 Thomos St., South River, N. J. Tel. 487. Beszolgálja Hartó András hittanhallgató.

4.) **Peekskill, N. Y.** Hámory S. Lajos lelkész, 307 Washington St., Peekskill, N. Y.

Bejegyzett lelkész: Babinszky András, Bethlen Home, Ligonier, Pa. Tel. 3711.

V. SOUTHERN PRESBYTERIAN CHURCHHÖZ TARTOZIK.

1.) **Hammond, La.** Bartus Sándor lelkész, R. F. D., Hammond, La.

VI. INDEPENDENS EGYHÁZAK.

1.) **Detroit, Mich.** Kozma Dezső lelkész, 8475 Dearborn St., Detroit, Mich. Tel. Vinewood 1-9657.

2.) **St. Louis, Mo.** Hámory N. Pál lelkész, 1803 Chestnut St., St. Louis, Mo.

VII. A MAGYARORSZÁGI REF. EGYHÁZ FENNHATÓSÁGA ALATT.

1.) **Sao Paolo Brazilia.** Apostol János lelkész, Caixa Postal 1251, Sao Palo (1), Brasil.

VIII. CANADAI MAGYAR EGYHÁZAK A KANADAI PRESBYTERIAN CHURCHBEN.

1.) **Calgary, Alta.** Lelkész: Dr. Tóth Kálmán 334—12 Ave., W., Calgary, Alta. Filiák: Lethbridge, Raymond, Taber.

2.) **Békevár, Kipling Sask.** Árvay András lelkész, Kovács János nyugalmazott lelkész. Filia: Whitewood.

3.) **Welland, Ont.** Lelkészi állás üresedésben.

4.) **Windsor, Ont.** Lelkész: Dr. Molnár Jenő, Elliott Street, W. Windsor, Ont.

5.) **Hamilton, Ont.** Kovács Ferenc lelkész, 177 Maple Ave., Hamilton, Ont. Kovács Károly, Y. M. C. A., Hamilton, Ont. Filiák: Branford, Delhi, Caledonia, Burington, Guelph.

6.) **Toronto, Ont.** Lelkész: Steinmetz Károly, 30 Bernard Ave., Toronto, Ont. Filia: Oshawa.

IX. KANADAI MAGYAR EGYHÁZAK A KANADI UNITED CHURCH SZOLGÁLATÁBAN.

1.) **Rothermere, Sask.** Csendes Imre lelkész.

2.) **Saskatoon, Sask.** Dr. Hoffmann Ferenc lelkész, 1340 Elliott Street. Saskatoon, Sask.

3.) **Toronto, Ont.** Dr. Czakó Ambrus lelkész, Trinity House, Toronto, Ont.

5.) **Yorkton, Sask.** Balla Zsigmond lelkész.

Van összesen 130 anya- és társegyház, 22 leányegyház, 118 lelkész, 9 tanitó és tanitónő, 2 tanár, a Belmissziói Tanács 1 megbizottja, 2 árvaatya.

Telefon: Atlantic 8453

Ha jó hazai gyógy- és pipereszerekre van szükségük

FOLYAMODJANAK BÁTRAN

ÉRDEKY KÁLMÁN

BUDAPESTI OKLEVELES

GYÓGYSZERÉSZHEZ

409 Boulevard of Allies PITTSBURGH, PA.

KÉRJENEK ÁRJEGYZÉKET!

NYUGAT-PENNSYLVANIA LEGNAGYOBB ÉS LEMODERNEBBÜL FELSZERELT MAGYAR NYOMDA AZ

EXPERT PRINTING CO.

VÁLLALATUNK KIADÁSÁBAN JELENIK MEG PITTSBURGH ÉS KÖRNYÉKÉNEK EGYETLEN HETILAPJA A

"MAGYARSÁG"

PITTSBURGH KÖRNYÉKÉNEK MAGYAR EGYLETEI, EGYHÁZAI MINDENKOR SZIVESEN VESZI IGÉNYBE

KÖNYVNYOMDÁNK

IZLÉSESEN ÉS SZAKSZERÜEN KIÁLLITOTT NYOMTATVÁNYAIT.

CIMÜNK:

103 Hazelwood Ave. Telefon: 0515 Pittsburgh, Pa.

"A MAGYAR SZÍV EGYESÜLETE"

Igy nevezte el egyik jubileumi ünnepélyünk szónoka a mi testvéri közösségünket. Frappáns kifejezése a közönség legnagyobb tetszésével találkozott, mert hiszen ma már minden értelmes magyarnak tudnia kell azt, hogy mi, — a legtökéletesebb amerikai modern számitási alapokon felépitett s minden gazdasági hullámzást diadalmasan állani tudó biztositási "üzlet"-en felül — a magyar árvák és öregekről való gondoskodás által olyan intézményt létesitettünk, mely a maga nemében páratlan.

Az a körülmény, hogy az amerikai magyarság számára, igazán méltányos illetékek mellett a születés pillanatától kezdve hatvan éves korig bezárólag tudjuk kiterjeszteni gondoskodásunkat, olyan tárt szivet jelent, melyben boldog otthont találhat meg minden eddig kintlevő testvérünk.

Az utóbbi években ezerszámra irtuk az uj tagokat. A következőkben 10,000-évei kell irnunk. Miénk a jövő, mert megértjük a jelen szükségletét.

Az Amerikai Magyar Református Egyesület

1726 PENNSYLVANIA AVENUE, N. W.

(A "White House mellett.)

WASHINGTON, D. C.

— A fenti cim minden érdeklődésre szivesen felel —